

Nr. 8 – 2010
Side 1335–1531

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 8
Utgitt 23. juli 2010

Innhold

		Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet		
2010		
Juni.	25.	Lov nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse 1335
Juni.	25.	Lov nr. 29 om endr. i lov om Statens Pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover (oppfølging av avtale om tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor i tariffoppgjøret 2009) 1335
Juni.	25.	Lov nr. 30 om endr. i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane)..... 1345
Juni.	25.	Lov nr. 31 om endr. i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.) 1345
Juni.	25.	Lov nr. 32 om endr. i merverdiavgiftsloven mv. 1346
Juni.	25.	Lov nr. 33 om endr. i regnskapsloven og enkelte andre lover 1347
Juni.	25.	Lov nr. 34 om endr. i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. 1354
Juni.	25.	Lov nr. 35 om endr. i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift..... 1355
Juni.	25.	Lov nr. 36 om endr. i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) 1355
Juni.	25.	Lov nr. 37 om endr. i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) 1356
Juni.	25.	Lov nr. 38 om endr. i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). 1356
Juni.	25.	Lov nr. 39 om endr. i lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv..... 1357
Juni.	25.	Lov nr. 40 om endr. i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) 1357
Juni.	25.	Lov nr. 41 om endr. i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)..... 1358
Juni.	25.	Lov nr. 42 om endr. i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) 1360
Juni.	25.	Lov nr. 43 om endr. i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova)..... 1360
Juni.	25.	Lov nr. 44 om endr. i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)..... 1361
Juni.	25.	Lov nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)..... 1362
Juni.	25.	Lov nr. 46 om endr. i straffeloven 1902 mv. (skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd)..... 1368
Juni.	25.	Lov nr. 47 om endr. i domstolloven (ekstraordinære valg til leddommerutvalgene m.m.) og straffeloven 1902 (avvergingsplikt) 1370
Juni.	25.	Lov nr. 48 om endr. i plan- og bygningsloven (byggesaksdelen) 1371
Juni.	25.	Lov nr. 49 om endr. i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.)..... 1372
Juni.	25.	Lov nr. 50 om endr. i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis) 1374
Juni	18.	Deleg. av Kongens myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) (Nr. 843) 1404
Juni	18.	Ikrafts. av lov 18. juni 2010 nr. 27 om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (Nr. 844) 1404
Juni	18.	Ikrafts. av lov 18. juni 2010 nr. 24 om endring i legemiddeloven (Nr. 845) 1404
Juni	18.	Ikrafts. av lov 10. juni 2005 nr. 49 om endringer i menneskerettslova (inkorporasjon av protokoll nr. 13 og 14 til den europeiske menneskerettskonvensjon) (Nr. 846) 1404
Juni	18.	Ikrafts. av lov 8. mai 2009 nr. 27 om endringer i lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (byggesaksdelen). Deleg. av myndighet (Nr. 896)..... 1424
Juni	25.	Ikrafts. av lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven) (Nr. 936)..... 1432
Juni	25.	Ikrafttr. av lov 19. juni 2009 nr. 106 om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og i vannressursloven (utleie av vannkraftproduksjon mv.) (Nr. 938)..... 1452
Juni	25.	Ikrafts. av lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) (Nr. 942) 1463

Juni	25. Deleg. av departementets myndighet til å gi forskrifter etter lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (Nr. 943).....	1463
Juni	25. Overføring av ansvaret for tinglysingen fra Justis- og politidepartementet til Miljøverndepartementet og overføring av forvaltningen av eierskapet i Norsk Eiendomsinformasjon as fra Justis- og politidepartementet til Nærings- og handelsdepartementet fra 1. juli 2010 (Nr. 944)	1463
Juni	25. Ikrafts. av lov 25. juni 2010 nr. 50 om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis) (Nr. 946)	1464
Juni	25. Ikrafts. av lov 25. juni 2010 nr. 31 om endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.) (Nr. 976).....	1493
Juni	25. Ikrafts. av lov 25. juni 2010 nr. 33 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover (Nr. 980).....	1501
Juni	25. Deleg. av myndighet til Finansdepartementet etter lov 25. juni 2010 nr. 33 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover del IX (Nr. 981)	1501
Juni	25. Ikrafts. av lov 25. juni 2010 nr. 49 om endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.) og lov 19. juni 2009 nr. 94 om endringer i opplæringslova og privatskolelova (Nr. 982)	1501

Kunngjøring av stortingsvedtak

2010

Juni	17. Vedtak om grunnbeløpet i folketrygda (Nr. 840).....	1394
Juni	16. Endr. i Stortingets forretningsorden (Nr. 926).....	1428
Juni	18. Endr. i stortingsvedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2010 (Nr. 929).....	1429
Juni	18. Endr. i stortingsvedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2010 (Nr. 930)	1431
Juni	18. Endr. i stortingsvedtak om merverdiavgift for budsjetterminen 2010 (kap. 5521 post 70) (Nr. 931).....	1431

Forskrifter

2010

Juni	15. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer (Nr. 836).....	1377
Juni	15. Forskrift om opptak, studier og eksamen i de praktiske studiene i film og fjernsyn ved Høgskolen i Lillehammer (Nr. 837).....	1386
Juni	18. Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Akershus (Nr. 841).....	1394
Juni	14. Forskrift om rapportering av slaktet rein (Nr. 886).....	1404
Juni	14. Forskrift om tidligpensjon i reindriften (Nr. 887)	1406
Juni	14. Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag (Nr. 888)	1408
Juni	14. Forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag (Nr. 889)	1409
Juni	18. Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi (Nr. 895)	1415
Juni	21. Forskrift om anvendelse av konkurranseloven § 10 tredje ledd på grupper av vertikale avtaler og samordnet opptreden (Nr. 898)	1425
Juni	24. Forskrift om renter ved forsinket betaling (Nr. 935).....	1432
Juni	25. Forskrift til varemerkeloven (varemerkeforskriften) (Nr. 937).....	1433
Juni	25. Forskrift om utleie av vannkraftanlegg (Nr. 939)	1452
Juni	25. Forskrift om gjennomføring i norsk rett av vedlegg IV nr. 30 til EØS-avtala (forordning (EF) nr. 106/2008 om eit fellesskapsprogram for energieffektivitetsmerking av kontorutstyr) (Nr. 940).....	1462
Juni	21. Forskrift om fartøykvoter og fordeling av områdekvoten i EU-sonen i fisket etter makrell i 2010 (Nr. 953).....	1465
Juni	23. Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos psykolog (Nr. 960).....	1469
Juni	24. Forskrift om diverse skoler etter voksenopplæringsloven kap. 4 (Nr. 965).....	1476
Juni	24. Forskrift om stopp i fisket etter makrell for ikke-manntallsførte fiskere som fisker med landnot (Nr. 974).....	1491
Juni	25. Forskrift om tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt (Nr. 975).....	1491
Juni	25. Forskrift om elektronisk kommunikasjon med namsmannen i saker etter tvangsfullbyrdsloven og i saker for forlikrådet (Nr. 977).....	1493
Juni	29. Forskrift om gebyrregulativ for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett etter forskrift om byggesak § 13–8, jf. plan- og bygningsloven § 22–5 første ledd (Nr. 989).....	1509
Juni	14. Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond (Nr. 885)	1526

Endringsforskrifter

2010

Juni	2.	Endr. i forskrift om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (Nr. 830)	1375
Juni	2.	Endr. i forskrift om eksamen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (Nr. 831)	1375
Juni	2.	Endr. i forskrift for graden philosophiae doctor (Ph.D.) ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) (Nr. 832).....	1375
Juni	15.	Endr. i forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av nettenester (Nr. 833).....	1376
Juni	15.	Endr. i forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (Nr. 834).....	1376
Juni	15.	Endr. i forskrift om beredskap i kraftforsyningen (Nr. 835).....	1377
Juni	16.	Endr. i forskrift om identifikasjon av dyr av hestefamilien (Nr. 838).....	1393
Juni	16.	Endr. i forskrift til opplæringslova og til privatskolelova (Nr. 839)	1393
Juni	18.	Endr. i forskrift om unntak fra medlemskap i Statens Pensjonskasse for bestemte grupper av arbeidstakere (Nr. 842).....	1403
Juni	14.	Endr. i forskrift om tilskudd ved frakt av reinslakt (Nr. 890)	1411
Juni	14.	Endr. i forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel (Nr. 891).....	1411
Juni	14.	Endr. i forskrift om melding om reindrift (Nr. 892).....	1411
Juni	15.	Endr. i forskrift om rester av plantevernmidler i næringsmidler og fôrvarer (Nr. 893)	1412
Juni	16.	Endr. i forskrift om førerkort m.m. (Nr. 894)	1412
Juni	18.	Endr. i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (Nr. 897)	1424
Juni	17.	Endr. i forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo (Nr. 927).....	1428
Juni	18.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 928).....	1428
Juni	21.	Endr. i forskrift om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konservesindustrien (Nr. 932).....	1431
Juni	21.	Endr. i forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk (Nr. 933)	1431
Juni	22.	Endr. i forskrift om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikklyssignaler og anvisninger (skiltforskriften) (Nr. 934).....	1432
Juni	18.	Endr. i forskrift om truede arter (Nr. 948).....	1461
Juni	25.	Endr. i forskrift om strukturvoteordning mv. for havfiskeflåten (Nr. 941).....	1462
Juni	25.	Endr. i forskrift om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. for sivil luftfart (Nr. 945)	1463
Juni	18.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 (Nr. 950).....	1464
Juni	18.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk i Nordsjøen og Skagerrak i 2010 (Nr. 951).....	1464
Juni	21.	Endr. i forskrift om fremstilling for kontroll for utenlandske fartøy som driver fiske i Norges økonomiske sone (Nr. 952)	1465
Juni	22.	Endr. i forskrift til privatskolelova (Nr. 954).....	1466
Juni	22.	Endr. i forskrift om dokumentavgift (Nr. 955).....	1466
Juni	22.	Endr. i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale i jordbruks- og gartnerinæringene (Nr. 956).....	1467
Juni	23.	Endr. i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften) (Nr. 957).....	1468
Juni	23.	Endr. i forskrift om bustøtte (Nr. 958)	1468
Juni	23.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 959).....	1468
Juni	23.	Endr. i forskrift om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak (Nr. 961)	1473
Juni	23.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter (Nr. 962)	1475
Juni	23.	Endr. i forskrift til mineralloven (Nr. 963)	1475
Juni	24.	Endr. i forskrift om særavgifter (Nr. 964).....	1476
Juni	24.	Endr. i forskrift om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip (ballastvannforskriften) (Nr. 966).....	1479
Juni	24.	Endr. i forskrift om bokføring (Nr. 967)	1486
Juni	24.	Endr. i forskrift om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter (Nr. 968).....	1486
Juni	24.	Endr. i forskrift om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten (Nr. 969)	1488
Juni	24.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til behandling hos ortoptist (Nr. 970)	1488

Juni	24.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til behandling hos kiropraktor (Nr. 971)....	1488
Juni	24.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til jordmorhjelp (Nr. 972).....	1489
Juni	24.	Endr. i forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo (Nr. 973).....	1490
Juni	25.	Endr. i forskrift om postforkynning (Nr. 978).....	1494
Juni	25.	Endr. i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) (Nr. 979).....	1495
Feb.	24.	Endr. i forskrift om offentlige anskaffelser og forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester) (Nr. 983).....	1495
Juni	15.	Endr. i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (Nr. 984).....	1500
Juni	24.	Endr. i forskrift om endring i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek (Nr. 985).....	1501
Juni	25.	Endr. i forskrift om merkekrav for fiskeprodukter (Nr. 986).....	1502
Juni	25.	Endr. i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) (Nr. 987).....	1504
Juni	25.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2010 (Nr. 988).....	1508
Mai	20.	Endr. i forskrift om forsøk med alternative finansieringsformer for Arbeid med bistand (Nr. 1022).....	1509
Juni	22.	Endr. i forskrift om budsjett, rekneskap, kontroll og revisjon for skolar med rett til statstilskot etter privatskolelova (økonomiforskrift til privatskolelova) (Nr. 1023).....	1509
Juni	23.	Endr. i forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåfører (yrkessjåførforskriften) (Nr. 1024).....	1510
Juni	25.	Endr. i forskrift om oppkreving av gebyr til statskassen for besiktelser, sertifikatutstedelse mv. som foretas i henhold til skipssikkerhetsloven mv. (Sjøfartsdirektoratets gebyrforskrift) (Nr. 1025).....	1510
Juni	25.	Endr. i forskrift om fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område (Nr. 1026).....	1519
Juni	29.	Endr. i forskrift om kjøre- og hviletid for vegtransport i EØS (Nr. 1027).....	1519
Juni	29.	Endr. i forskrift for ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten (ressursforskriften) (Nr. 1028).....	1519
Juni	29.	Endr. i forskrift om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning og forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning (Nr. 1029).....	1520
Juni	29.	Endr. i forskrift til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften) (Nr. 1030).....	1521
Juni	29.	Endr. i forskrift om forbud mot organiske tinnforbindelse på skip (Nr. 1031).....	1521
Juni	29.	Endr. i forskrift om transport med ferje (Nr. 1032).....	1522
Juni	29.	Endr. i forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften) (Nr. 1033).....	1522
Juni	29.	Endr. i forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften) (Nr. 1034).....	1523
Juni	30.	Endr. i forskrift om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen (Nr. 1035).....	1524

Diverse

2010

Juni	18.	Opph. av forskrift om tidsfrister, og sanksjoner ved overskridelse av fristene, for private planforslag etter § 30 i plan- og bygningsloven (Nr. 949).....	1461
April	30.	Deleg. av myndighet til Direktoratet for naturforvaltning etter forskrift om fredning av truede arter pkt. II (Nr. 947).....	1531

Rettelser

Nr. 11/2009 s. 1829 (i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften))..... 1531

Nr. 5/2010 s. 863 (i forskrift 25. mars 2010 nr. 502 om eksamen ved Universitetet i Stavanger)..... 1531

Nr. 7/2010 s. 1281 (i forskrift 10. juni 2010 nr. 795 om endring i forskrift 15. september 1992 nr. 693 om innretning og føring av dagbøker på skip og flyttbare innretninger)..... 1531

Oversikt over rettelser ..... 3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer m.v. .... 4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 23. juli 2010

Nr. 8

---

25. juni. Lov nr. 28 2010

Lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse

Prop.107 L (2009–2010), Innst.360 L (2009–2010), Lovvedtak 85 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 14. og 17. juni 2010. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Følgende lov oppheves:

Lov 11. juni 1993 nr. 64 om avtalefestet pensjon for offentlige tjenestemenn m.fl.

§ 1. Omfang

Loven gjelder avtalefestet pensjon (AFP) til arbeidstakere i stilling som gir rett til medlemskap i Statens pensjonskasse, og som ytes i et bestemt tidsrom fram til arbeidstakeren ved fylte 65 år kan få alderspensjon etter lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse § 21 fjerde ledd.

§ 2. Vilkår for rett til avtalefestet pensjon

Arbeidstaker som fratrer sin stilling etter fylte 62 år, har rett til avtalefestet pensjon etter denne loven når dette er bestemt i tariffavtale hvor staten er part eller i tariffavtale godkjent av departementet, og arbeidstakeren

- er i lønnet arbeid på uttakstidspunktet,
- har en pensjonsgivende inntekt på uttakstidspunktet som omregnet til årsinntekt overstiger gjeldende grunnbeløp i folketrygden, og hadde en pensjonsgivende inntekt over gjennomsnittlig grunnbeløp i året før uttaksåret,
- er godskrevet pensjonspoeng i folketrygden for minst 10 år i perioden fra og med det år vedkommende fylte 50 år til og med året før uttaksåret, eller har minst 10 års medlemskap i Statens pensjonskasse etter fylte 50 år. Det kan bestemmes i tariffavtale at medlemskap i annen offentlig tjenstepensjonsordning er likestilt med medlemskap i Statens pensjonskasse, og
- har hatt en gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt på minst to ganger grunnbeløpet i folketrygden i de 10 beste inntektsårene etter 1966. Det gjennomsnittlige grunnbeløpet i det enkelte inntektsår legges til grunn.

§ 3. Utforming av avtalefestet pensjon

Pensjonen beregnes i samsvar med tariffavtale hvor staten er part eller tariffavtale godkjent av departementet. For øvrig gjelder følgende:

- Pensjonen består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller sært tillegg.
- Full pensjon tilsvarende ugradert uførepensjon beregnet etter reglene i folketrygdloven kapittel 3, men uten poengtillegg etter § 7–3 nr. 3 i tidligere lov 17. juni 1966 nr. 12 om folketrygd. Det skal heller ikke tas hensyn til en avdød ektefelles poengopptjening eller trygdetid. Forsørgingstillegg ytes etter reglene for alderspensjon i folketrygdloven § 3–24, men slik at det bare ytes tillegg for forsørging av ektefelle som er 60 år eller eldre. Det gis et særskilt AFP-tillegg dersom dette følger av tariffavtale.
- Pensjon etter bokstavene a og b skal ikke overstige 70 prosent av tidligere inntekt.
- Dersom pensjonisten har arbeidsinntekt, skal pensjonen, med eventuelt AFP-tillegg, reduseres med samme prosent som arbeidsinntekten utgjør av tidligere inntekt. Dersom pensjonisten har fått utbetalt for lite eller for mye, skal det foretas et etteroppgjør.
- Det ytes ikke avtalefestet pensjon etter loven her for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon, uførepensjon eller pensjon til gjenlevende ektefelle fra folketrygden. Det kan heller ikke tas ut avtalefestet pensjon samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis avtalefestet pensjon. Det kan heller ikke ytes avtalefestet pensjon etter loven her til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.
- Avtalefestet pensjon etter loven her utbetales i utlandet etter reglene i folketrygdloven § 19–3.
- Folketrygdloven § 22–15 om tilbakekreving etter feilaktig utbetaling gjelder tilsvarende.

§ 4. *Regulering av pensjonen*

Pensjonen reguleres i samsvar med tariffavtale hvor staten er part eller tariffavtale godkjent av departementet. Reguleringen skjer årlig med virkning fra 1. mai. Pensjonen, unntatt forsørgingstillegg og AFP-tillegg, reguleres i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. Reguleringsfaktoren etter folketrygdloven § 19–14 andre ledd legges til grunn. Ved første reguleringsstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrukket forholdsmessig ned ut fra når i denne perioden pensjonen ble tatt ut. Ved regulering av forsørgingstillegg legges reguleringsfaktoren etter folketrygdloven § 19–14 tredje ledd til grunn.

§ 5. *Administrasjon og avgjørelsesmyndighet*

Pensjonsordningen administreres av Arbeids- og velferdsetaten for så vidt gjelder tilståelse og utbetaling av pensjoner. For øvrig administreres pensjonsordningen av Statens pensjonskasse. Spørsmålet om en arbeidstaker er omfattet av tariffavtalen avgjøres av departementet.

Vedtak fattet av Arbeids- og velferdsetaten eller Statens pensjonskasse etter loven her kan ankes inn for Trygderetten etter lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten.

§ 6. *Statsgaranti*

Ytelser etter denne loven er garantert av staten.

§ 7. *Forskrifter*

Departementet kan gi forskrifter om utfylling av vilkårene i §§ 1 til 5, herunder fastsetting av tidligere inntekt, nedre inntektsgrense for avkorting av pensjonen, omregning av pensjon ved endring i sivilstand mv. og om etteroppgjør ved inntektsendringer.

§ 8. *Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser*

Loven trer i kraft 1. januar 2011.

Lov 11. juni 1993 nr. 64 om avtalefestet pensjon for offentlige tjenestemenn m.fl. oppheves 1. januar 2011.

Bestemmelsene i loven her gjelder også for avtalefestet pensjon som er tatt ut eller tas ut med virkningstidspunkt før 1. januar 2011 i medhold av lov 11. juni 1993 nr. 64 om avtalefestet pensjon for offentlige tjenestemenn m.fl.

25. juni. Lov nr. 29 2010

Lov om endringer i lov om Statens Pensjonskasse, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og i enkelte andre lover (oppfølging av avtale om tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor i tariffoppgjøret 2009)

Prop.107 L (2009–2010), Innst.360 L (2009–2010), Lovvedtak 86 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 14. og 17. juni 2010. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner.
- 2 Lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner.
- 3 Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse.
- 4 Midlertidig lov 29. juni 1951 nr. 34 om tillegg til lover av 13. desember 1946 om 1) Krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner og 2) Krigspensjonering for militærpersoner.
- 5 Lov 14. desember 1951 nr. 11 om pensjonsordning for statsråder.
- 6 Lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv.
- 7 Lov 9. november 1956 nr. 1 om tillegg til lov om Statens Pensjonskasse av 28. juli 1949.
- 8 Lov 21. desember 1956 nr. 1 om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn m.fl.
- 9 Lov 3. mai 1957 om pensjonering av fastlønt befall som etter søknad gis avskjed med redusert lønn og tjenesteplikt.
- 10 Lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser.
- 11 Lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd.
- 12 Lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere.
- 13 Lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter.
- 14 Lov 21. mai 1982 nr. 25 om tillegg til lov 28. juli 1949 om Statens Pensjonskasse.
- 15 Lov 21. mai 1982 nr. 29 om opphevelse av lov 9. november 1956 om pensjonsordning for åremålstilsatte.
- 16 Lov 1. juli 1994 nr. 49 om avtalefestet pensjon for arbeidstakere med rett til medlemskap i Pensjonsordning for apotekvirksomhet mv.
- 17 Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).
- 18 Lov 21. august 1998 nr. 65 om pensjonsordning for ballettdansere, sangsolister og korsangere ved Den Norske Opera.
- 19 Lov 15. januar 1999 nr. 1 om pensjonsordning for ledsagere i utenriktjenesten.
- 20 Lov 12. februar 2010 nr. 4 om pensjonsordning for oppdragstaker i statlig beredskaps- eller familiehjem.
- 21 Lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven).

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd får tilsvarende anvendelse hvis invaliden har rett til alderspensjon, enkepensjon eller enkemannspensjon etter lov om folketrygd, eller har tatt ut avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

§ 18 nr. 1 fjerde ledd skal lyde:

Hvis noen som har rett til enkepensjon etter denne lov, også har rett til pensjon etter lov om folketrygd eller til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov. Er pensjonen fra krigspensjoneringen ikke beregnet på grunnlag av full uførhet, skal fradragsbeløpet avkortes forholdsmessig. Bestemmelsene i første ledd, annet punktum gjelder tilsvarende. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

II

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd får tilsvarende anvendelse hvis invaliden har rett til alderspensjon, enkepensjon eller enkemannspensjon etter lov om folketrygd, eller har tatt ut avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

§ 23 nr. 1 fjerde ledd skal lyde:

Hvis noen som har rett til enkepensjon etter denne lov, også har rett til pensjon etter lov om folketrygd eller til avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjonen fra folketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov. Er pensjonen fra krigspensjoneringen ikke beregnet på grunnlag av full uførhet, skal fradragsbeløpet avkortes forholdsmessig. Bestemmelsene i første ledd annet punktum gjelder tilsvarende. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

III

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om Statens pensjonskasse.

§ 15 fjerde ledd oppheves.

I § 20 første ledd bokstav f endres henvisningen til «§ 24 tredje ledd» til «§ 23 fjerde ledd».

§ 21 første ledd skal lyde:

Et medlem får alderspensjon når han helt eller delvis fratrer sin stilling ved eller etter den aldersgrense som gjelder for stillingen.

§ 21 tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Rett til alderspensjon har også arbeidstaker som fratrer etter fylte 65 år, når dette er bestemt i tariffavtale hvor staten er part, eller i tariffavtale godkjent av departementet.

Rett til alderspensjon etter fylte 65 år har også arbeidstaker som har fratrudd med pensjon etter lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse.

Alderspensjon etter tredje og fjerde ledd kan ikke tas ut samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis pensjon etter tredje og fjerde ledd. Det kan heller ikke ytes alderspensjon etter tredje og fjerde ledd til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.

§ 22 skal lyde:

Pensjonen beregnes av medlemmets pensjonsgrunnlag når han fratrer stillingen, jf. likevel § 15.

Den årlige alderspensjonen beregnes slik:

- a) Har medlemmet 30 års tjenestetid eller mer, får han full alderspensjon. Denne skal utgjøre 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.
- b) Har medlemmet en tjenestetid mindre enn 30 år, skal han ha en avkortet alderspensjon, som utgjør så mange tredjedeler av full pensjon som han har tjenesteår.

Alderspensjonen skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 24.

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 prosent av alderspensjonen etter levealdersjustering. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 prosent av pensjonsgrunnlaget etter levealdersjustering når pensjonen er beregnet etter full tjenestetid. Er pensjonen beregnet etter redusert tjenestetid, skal det foretas en forholdsmessig avkortning. Barnetillegg betales ut den måned barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

For alderspensjon kommer bestemmelsen i § 28 fjerde ledd om reduksjon for sykepenger til anvendelse dersom sykepengene er beregnet av inntekter som også har vært pensjongivende i Pensjonskassen.

Nåværende § 24 blir § 23 med følgende endringer:

I første ledd annet punktum endres henvisningen til «§ 23» til «§ 22».

I første ledd fjerde punktum endres henvisningen til folketrygdloven «§ 19–6» til «§ 19–10».

I annet ledd skal navnet «Statens Pensjonskasse» endres til «Statens pensjonskasse».

Nytt tredje ledd skal lyde:

Oppsatt alderspensjon skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 24.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 24 skal lyde:

Alderspensjon skal levealdersjusteres, det vil si at den enkeltes pensjon justeres for endringer i befolkningens levealder.

Levealdersjustering gjennomføres ved hjelp av forholdstall som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet for årskull fra og med 1943-kullet, jf. folketrygdloven § 19–7.

Alderspensjon skal levealdersjusteres tidligst fra 67 år. Dette gjelder også dersom det er utbetalt alderspensjon fra et tidligere tidspunkt. Pensjonen divideres med forholdstallet som gjelder ved 67 år.

Dersom medlemmet fratrer stillingen etter 67 år, skal forholdstallet på fratredelsestidspunktet benyttes. Det skal likevel ikke benyttes lavere forholdstall enn 1,000, slik at pensjonen ved full tjenestetid ikke blir høyere enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

Ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon for medlemmer med aldersgrense høyere enn 67 år, skal alderspensjonen ved aldersgrensen levealdersjusteres med forholdstallet som gjelder ved 67 år.

Når et medlem fratrer stillingen delvis, skal forholdstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den fratrådte stillingsdelen. Når medlemmet fratrer stillingen helt, skal forholdstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den resterende stillingsdelen.

Departementet gir forskrifter med nærmere regler om anvendelse av forholdstall.

Ny § 24 a skal lyde:

Medlemmer som 1. januar 2011 har 15 år eller mindre igjen til fylte 67 år, skal ha et garantert pensjonsnivå etter reglene i paragrafen her.

Garantien gjelder tidligst fra 67 år og anvendes på summen av

- a) alderspensjonen etter loven her samordnet med alderspensjon fra folketrygden etter lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, og
- b) alderspensjon fra folketrygden.

For medlemmer som har 30 års tjenestetid eller mer utgjør det garanterte pensjonsnivået 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For medlemmer som har mindre enn 30 års tjenestetid, jf. § 22 første ledd bokstav b, utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsmessig beløp.

Dersom summen av pensjoner etter annet ledd er lavere enn det garanterte pensjonsnivået etter tredje ledd, skal det utbetales et garantitillegg som svarer til differansen mellom det garanterte nivået etter tredje ledd og summen av pensjoner etter annet ledd. Eventuelle forsørgingstillegg holdes utenfor ved beregningen av garantitillegget.

Dersom alderspensjon etter loven her er tatt ut før eller ved 67 år, skal alderspensjon fra folketrygden som inngår i garantiberegningen etter annet ledd bokstav b, beregnes som basispensjon, jf. folketrygdloven § 19–5 første ledd, dividert med forholdstallet ved 67 år. Eventuelt basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19–9 tredje ledd og tillegg etter folketrygdloven § 19–14 femte ledd regnes med.

Dersom alderspensjon etter loven her er tatt ut etter 67 år, skal alderspensjon fra folketrygden som inngår i garantiberegningen etter annet ledd bokstav b, beregnes som basispensjon dividert med forholdstallet på det tidspunktet medlemmet fratrer med alderspensjon etter loven her. Eventuelt basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19–9 tredje ledd og tillegg etter folketrygdloven § 19–14 femte ledd regnes med. For medlemmer som går over fra uførepensjon til alderspensjon etter loven her senere enn 67 år, benyttes den faktiske alderspensjon fra folketrygden i garantiberegningen.

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder tilsvarende for oppsatt alderspensjon, likevel slik at tjenestetiden etter tredje ledd fastsettes etter bestemmelsene i § 23 første og annet ledd.

§ 26 første ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjon etter § 21 løper fra den første dag i måneden etter at medlemmet ikke oppebærer lønn, og etter § 23 første ledd fra den første dag i måneden etter fylte 67 år hvor det blir utbetalt alderspensjon fra folketrygden eller fra den første dag i måneden etter at medlemmet når aldersgrensen, dog tidligst fra den første dag i måneden etter fylte 65 år.

§ 26 tredje ledd sjuende punktum skal lyde:

Pensjonen beregnes etter reglene i § 22 første ledd.

I § 27 annet ledd tredje punktum endres henvisningen til «§ 24 tredje ledd» til «§ 23 fjerde ledd».

§ 28 første ledd første punktum skal lyde:

Uførepensjon beregnes og utbetales i samsvar med reglene i kapittel 3, 4 og 5, unntatt bestemmelsene i § 15 om beregning av gjennomsnittsgrunnlag, § 24 om levealdersjustering og § 24 a om garantert pensjonsnivå.

I § 28 a første punktum endres henvisningen til «§ 24 annet ledd» til «§ 23 annet ledd».

§ 29 første punktum skal lyde:

Finner pensjonskassens styre det godtgjort at uførheten skyldes skade eller sykdom som er en umiddelbar følge av usedvanlig påkjenning eller ulykkestilfelle i tjenesten, skal pensjonen uansett tjenestetiden være lik full alderspensjon etter § 22 annet ledd bokstav a.

I § 33 annet ledd fjerde punktum endres henvisningen til «§ 24 annet ledd» til «§ 23 annet ledd».

I § 38 tredje ledd fjerde punktum endres henvisningen til «§ 24 annet ledd» til «§ 23 annet ledd».

§ 42 skal lyde:

Regulering av alderspensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrukket forholdsmessig ned ut fra når i perioden pensjonen ble tatt ut.

Regulering av uførepensjon og enke- og enkemannspensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 67 år. Deretter reguleres pensjonsgrunnlaget i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. Bestemmelsen i første ledd annet punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter 67 år. Barnepensjon reguleres etter første punktum i leddet her.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling med alderspensjon eller avtalefestet pensjon før 67 år, skal omregnes fra måneden etter fylte 67 år ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratredelsestidspunktet og fram til omregningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som etter § 21 fjerde ledd får alderspensjon fra fylte 65 år, skal omregnes på tilsvarende måte. Bestemmelsen i første ledd annet punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter at pensjonsgrunnlaget er omregnet.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling uten rett til straks å få pensjon etter loven her eller lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse, jf. § 23, reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter loven her. Når en arbeidstaker har gått over fra et høyere til et lavere samlet pensjonsgrunnlag, jf. § 15 annet ledd, skal det tidligere grunnlag som har betydning for pensjonsberegningen reguleres tilsvarende.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter første til tredje ledd benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19–14 åttende ledd.

I følgende bestemmelser skal navnet «Statens Pensjonskasse» endres til «Statens pensjonskasse»:

§ 1, § 5 annet ledd første punktum og femte ledd, § 21 A første ledd, § 41 annet ledd, § 43 første ledd og § 48 nr. 1 første ledd første og annet punktum og annet ledd og nr. 2 annet ledd første punktum.

I følgende bestemmelser skal ordet «pensjonskassen» og «pensjonskassens» endres henholdsvis til «Pensjonskassen» og «Pensjonskassens»:

§ 27 første ledd første punktum og fjerde ledd annet punktum, § 28 tredje ledd annet punktum, § 29 første punktum, § 31 første ledd første punktum og tredje ledd første og annet punktum, § 41 første ledd, § 43 annet ledd, § 45 første ledd og annet ledd første punktum og § 46 første ledd første punktum.

IV

I midlertidig lov 29. juni 1951 nr. 34 om tillegg til lover av 13. desember 1946 om 1) Krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner og 2) Krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endring:

Del III nytt nr. 4 skal lyde:

4. Fra 1. januar 2011 reguleres krigspensjon under utbetaling i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 67 år. Fra fylte 67 år reguleres krigspensjon under utbetaling i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. Ved reguleringen benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19–14 åttende ledd. Reguleringen skjer årlig med virkning fra 1. mai.

V

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 7 nr. 1 første ledd første til tredje punktum skal lyde:

Et medlem får alderspensjon når han helt eller delvis fratrer sin stilling ved eller etter nådd aldersgrense. Fratrer medlemmet tidligst tre år før aldersgrensen, ytes alderspensjon såfram summen av tjenestetid og alder er minst 85 år, eller han ved fratreden har fylt 67 år. Rett til alderspensjon har også arbeidstaker som fratrer etter fylte 65 år, når dette er bestemt i tariffavtale godkjent av departementet.

§ 7 nr. 1 nytt annet ledd skal lyde:

Alderspensjon etter første ledd tredje og fjerde punktum kan ikke tas ut samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis pensjon etter første ledd tredje og fjerde punktum. Det kan heller ikke ytes alderspensjon etter første ledd tredje og fjerde punktum til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.

§ 7 nr. 2 første ledd første punktum skal lyde:

Medlem som fratrer sin stilling etter minst tre års tjenestetid uten rett til straks å få pensjon etter denne loven eller etter lov av 1. juli 1994 nr. 49 om avtalefestet pensjon for arbeidstakere med rett til medlemskap i Pensjonsordning for apotekvirksomhet mv., har rett til oppsatt alderspensjon fra aldersgrensen, eller fra det tidspunkt han ved fylte 67 år blir tilstått alderspensjon fra folketrygden.

§ 7 nr. 2 nytt annet ledd skal lyde:

Oppsatt alderspensjon skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 8 a.

§ 8 nr. 1 nytt tredje ledd skal lyde:

Alderspensjonen skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 8 a.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 8 nr. 3 første og annet punktum skal lyde:

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 prosent av alderspensjonen etter levealdersjustering. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 prosent av pensjonsgrunnlaget etter levealdersjustering når pensjonen er beregnet etter full tjenestetid.

Ny § 8 a skal lyde:

Alderspensjon skal levealdersjusteres, det vil si at den enkeltes pensjon justeres for endringer i befolkningens levealder.

Levealdersjustering gjennomføres ved hjelp av forholdstall som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet for årskull fra og med 1943-kullet, jf. folketrygdloven § 19-7.

Alderspensjon skal levealdersjusteres tidligst fra 67 år. Dette gjelder også dersom det er utbetalt alderspensjon fra et tidligere tidspunkt. Pensjonen divideres med forholdstallet som gjelder ved 67 år.

Dersom medlemmet fratrer stillingen etter 67 år, skal forholdstallet på fratredelsestidspunktet benyttes. Det skal likevel ikke benyttes lavere forholdstall enn 1,000, slik at pensjonen ved full tjenestetid ikke blir høyere enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

Ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon for medlemmer med aldersgrense høyere enn 67 år, skal alderspensjonen ved aldersgrensen levealdersjusteres med forholdstallet som gjelder ved 67 år.

Når et medlem fratrer stillingen delvis, skal forholdstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den fratradte stillingsdelen. Når medlemmet fratrer stillingen helt, skal forholdstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den resterende stillingsdelen.

Departementet gir forskrifter med nærmere regler om anvendelse av forholdstall.

Ny § 8 b skal lyde:

Medlemmer som 1. januar 2011 har 15 år eller mindre igjen til fylte 67 år, skal ha et garantert pensjonsnivå etter reglene i paragrafen her.

Garantien gjelder tidligst fra 67 år og anvendes på summen av

- a) alderspensjonen etter loven her samordnet med alderspensjon fra folketrygden etter lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, og
- b) alderspensjon fra folketrygden.

For medlemmer som har 30 års tjenestetid eller mer utgjør det garanterte pensjonsnivået 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For medlemmer som har mindre enn 30 års tjenestetid, jf. § 8 nr. 1 andre ledd andre punktum, utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsvis beløp.

Dersom summen av pensjoner etter andre ledd er lavere enn det garanterte pensjonsnivået etter tredje ledd, skal det utbetales et garantitillegg som svarer til differansen mellom det garanterte nivået etter tredje ledd og summen av pensjoner etter andre ledd. Eventuelle forsørgingstillegg holdes utenfor ved beregningen av garantitillegget.

Dersom alderspensjon etter loven her er tatt ut før eller ved 67 år, skal alderspensjon fra folketrygden som inngår i garantiberegningen etter andre ledd bokstav b, beregnes som basispensjon, jf. folketrygdloven § 19-5 første ledd, dividert med forholdstallet ved 67 år. Eventuelt basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19-9 tredje ledd og tillegg etter folketrygdloven § 19-14 femte ledd regnes med.

Dersom alderspensjon etter loven her er tatt ut etter 67 år, skal alderspensjon fra folketrygden som inngår i garantiberegningen etter andre ledd bokstav b, beregnes som basispensjon dividert med forholdstallet på det tidspunktet medlemmet fratrer med alderspensjon etter loven her. Eventuelt basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19-9 tredje ledd og tillegg etter folketrygdloven § 19-14 femte ledd regnes med. For medlemmer som går over fra uførepensjon til alderspensjon etter loven her senere enn 67 år, benyttes den faktiske alderspensjon fra folketrygden i garantiberegningen.

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder tilsvarende for oppsatt alderspensjon, likevel slik at tjenestetiden etter tredje ledd fastsettes etter bestemmelsene i § 7 nr. 2 første ledd.

§ 11 første ledd første punktum skal lyde:

Uførepensjon beregnes og utbetales i samsvar med reglene i kapittel II og III unntatt bestemmelsene i § 8 nr. 2 om gjennomsnittsgrunnlag, § 8 a om levealdersjustering og § 8 b om garantert pensjonsnivå.

§ 34 tredje ledd første punktum skal lyde:

Hvis arbeidstakernes tariffmessige lønninger eller folketrygdens pensjoner endres, kan pensjonsordningens styre – i den utstrekning pensjonsordningens økonomi tillater det – treffe bestemmelse om at pensjonene skal reguleres tilsvarende.

I § 30 første ledd, annet ledd første punktum og tredje ledd skal navnet «Statens Pensjonskasse» endres til «Statens pensjonskasse».

VI

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 1 nr. 1 første ledd skal lyde:

1. Denne lov gjelder samordning av ytelser som en person kan få samtidig fra to eller flere av følgende pensjonsordninger og trygder:
  - a. Tjenstepensjonsordning som er fastsatt ved lov eller vedtak av Stortinget, eller som er fastsatt av kommuner og fylkeskommuner for kommunale og fylkeskommunale tillitsmenn, tjenestemenn og arbeidere, herunder pensjonsordning som yter avtalefestet pensjon som tas ut mellom 65 og 67 år.
  - b. Personskadetrygd fastsatt ved lov.
  - c. Ytelser fra folketrygden.
  - d. Offentlig pensjonsordning som yter avtalefestet pensjon før fylte 65 år som det kan godskrives pensjonspoeng for etter folketrygdloven § 3–19. Det samme gjelder pensjonsordning som yter avtalefestet pensjon i privat sektor mellom 62 og 67 år etter overgangsordningen i AFP-tilskottsloven kapittel 4.
  - e. Pensjonsordning som yter avtalefestet pensjon i privat sektor etter AFP-tilskottsloven kapittel 2, jf. kapittel 3.

§ 3 første ledd skal lyde:

Forsørgingstillegg skal regnes som en del av pensjonen ved samordning etter kapitlene II og III og §§ 16 og 17.

§ 19 første ledd innledningen skal lyde:

Tjenstepensjon samordnes med alderspensjon fra folketrygden etter følgende regler, jf. også § 24:

§ 19 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. Er alderspensjonen fra folketrygden eller tjenstepensjonen gradert, skal fradraget settes ned forholdsmessig. Hvis begge ytelsene er graderte, benyttes den laveste graden.

§ 19 annet ledd annet og nytt tredje punktum skal lyde:

Er ytelsen fra folketrygden eller tjenstepensjonen gradert, skal fradraget settes ned forholdsmessig. Hvis begge ytelsene er graderte, benyttes den laveste graden.

§ 20 fjerde ledd skal lyde:

Er alderspensjonen fra folketrygden gradert, skal fradragsbeløpet i personskadetrygden etter bestemmelsene i første ledd settes ned forholdsmessig.

§ 23 nr. 1 innledningen skal lyde:

1. Tjenstepensjon samordnes med tilleggspensjon fra folketrygden etter følgende regler, jf. også § 24:

I § 23 nr. 2 annet ledd første punktum endres henvisningen til folketrygdloven «§ 19–7» til «§ 19–16».

Nytt kapittel VII skal lyde:

Kapittel VII. Samordning med pensjon fra folketrygden og avtalefestet pensjon i privat sektor fra 1. januar 2011

§ 24. *Supplerende bestemmelser om samordning av tjenstepensjon og personskadetrygd med pensjon fra folketrygden.*

1. Alderspensjon fra tjenstepensjonsordning samordnes med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19 ved at det tas utgangspunkt i basispensjonen. Samordningsfradrag for grunnpensjon, tilleggspensjon, sært tillegg og ventetillegg beregnes etter reglene i §§ 19 og 23. Basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19–9 tredje ledd

og tillegg etter folketrygdloven § 19–14 femte ledd samordnes som særtillegg, jf. § 23. Samordningsfradragene divideres med det aktuelle forholdstallet som er fastsatt etter folketrygdloven § 19–7.

Samordningen foretas tidligst fra måneden etter pensjonisten fyller 67 år. Dersom tjenestepensjonen tas ut før eller ved 67 år, legges forholdstallet ved 67 år til grunn. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden før 67 år.

Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes forholdstallet på uttakstidspunktet. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden på et tidligere tidspunkt.

2. Uførepensjon fra tjenestepensjonsordning samordnes med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19 fra 67 år etter bestemmelsene i nr. 1.
3. Enke- og enkemannspensjon fra tjenestepensjonsordning samordnes med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19 fra 67 år. Samordningsfradragene divideres ikke med forholdstall. Dersom det er tatt ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år, samordnes enke- og enkemannspensjonen med den pensjon eller overgangsstonad etter folketrygdloven kapittel 17 som enken eller enkemannen ville hatt rett til dersom vedkommende ikke hadde tatt ut alderspensjon. Bestemmelsen her gjelder tilsvarende for fraskilte, selv om den fraskilte ikke har rett til pensjon etter avdød tidligere ektefelle.
4. Ved samordning av pensjon fra personskadetrygd med alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 19 beregnes samordningsfradrag for grunnpensjonen etter reglene i § 20, mens samordningsfradrag for tilleggspensjon, særtillegg og ventetillegg beregnes etter særlovgivningen om yrkesskadetrygd og krigspensjonering. For øvrig gjelder bestemmelsene i paragrafen her så langt de passer.
5. Samordningsfradrag for alderspensjon fra folketrygden reguleres etter folketrygdloven § 19–14 annet, tredje og sjuende ledd.

§ 25. Samordning med avtalefestet pensjon i privat sektor

Ytes det samtidig alderspensjon fra tjenestepensjonsordning og avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven kapittel 2, skal den avtalefestede pensjonen gå til fradrag i tjenestepensjonen fra og med måneden etter pensjonisten fyller 67 år. Det samme gjelder kompensasjonstillegg etter AFP-tilskottsloven kapittel 3.

Frdragene etter første ledd begrenses forholdsmessig hvis pensjonisten ikke har full tjenestetid i tjenestepensjonsordningen. Dersom det er tatt ut avtalefestet pensjon før fylte 67 år, foretas samordningen som om det var tatt ut avtalefestet pensjon ved 67 år.

Personer som er født i 1953 eller tidligere skal gis overgangstillegg som tilsvarer 85 prosent av frdragene etter første og annet ledd. Tilleggene reduseres med 1/10 for hvert årskull fra og med 1954, slik at personer i dette kullet får 9/10 av tillegget, 1955-kullet får 8/10 av tillegget, osv. til 1962-kullet som får 1/10 av tillegget. Personer født i 1963 eller senere får ikke tillegg. Overgangstilleggene skal begrense frdragene etter første og annet ledd.

Samordningsfradrag for avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven kapittel 2 reguleres etter folketrygdloven § 19–14 annet og sjuende ledd. Samordningsfradrag for kompensasjonstillegg etter AFP-tilskottsloven § 3 reguleres ikke.

Nåværende kapittel VII blir nytt kapittel VIII. Nåværende §§ 24 til 26 blir nye §§ 26 til 28 og nåværende §§ 26 a til 29 blir nye §§ 29 til 32.

I § 3 tredje ledd første punktum, § 7 nr. 1 annet ledd annet punktum og nr. 2 første punktum skal navnet «Statens Pensjonskasse» endres til «Statens pensjonskasse».

VII

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd gjøres følgende endringer:

§ 12 nr. 3 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i annet ledd får tilsvarende anvendelse dersom den skadede har rett til alderspensjon, enkepensjon eller enkemannspensjon etter lov om folketrygd, eller har tatt ut avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d. For øvrig gjelder samordningsloven § 24.

§ 19 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Dersom enken har rett til pensjon etter lov om folketrygd eller avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, skal tilleggspensjonen fra folketrygden og avtalefestet pensjon gå til fradrag i enkepensjonen etter nærværende lov. For øvrig gjelder samordningsloven § 24. Er pensjonsgivende inntekt i folketrygden større enn trygdet arbeidsinntekt, skal frdragsbeløpet svare til tilleggspensjon beregnet på grunnlag av trygdet arbeidsinntekt.

§ 57 nr. 1 skal lyde:

1. Fra 1. januar 2011 reguleres følgende satser med lønnsveksten fram til fylte 67 år:

- a) satsene for uførepensjoner, enkepensjoner og barnpensjoner til første barn når begge foreldrene er døde, forutsatt at skadetilfellet enten er inntruffet i tidsrommet 1. januar 1960 – 31. desember 1970, eller går inn under loven her ved omregning etter § 53 punkt 1 eller etter kapittel II i endringsloven 9. juni 1961 nr. 19.

- b) satsene for invaliderenter med forsørgingstillegg og hjelpeøstetstillegg til en skadd som var fylt 70 år før 1. januar 1960, forutsatt at skadetilfellet går inn under en av lovene nevnt i § 53 punkt 1 bokstavene a–c, og arbeidsevnen er nedsatt med minst 30 prosent.

Fra 67 år reguleres de nevnte satsene i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent.

Ved reguleringen benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19–14 åttende ledd. Reguleringen skjer årlig med virkning fra 1. mai.

VIII

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd skal lyde:

Et medlem får alderspensjon når det helt eller delvis fratrer sin stilling ved eller etter den aldersgrensen som gjelder for stillingen.

§ 7 nytt åttende ledd skal lyde:

Alderspensjon etter tredje ledd kan ikke tas ut samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis pensjon etter tredje ledd. Det kan heller ikke ytes alderspensjon etter tredje ledd til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.

§ 8 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 9 nytt annet ledd skal lyde:

Alderspensjonen skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 10 a.

§ 9 nytt tredje ledd skal lyde:

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 % av alderspensjonen etter levealdersjustering. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 % av pensjonsgrunnlaget etter levealdersjustering. Barnetillegg betales ut den måned hvori barnet fyller 18 år, eller i tilfelle ut måneden etter barnets død.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir nye fjerde og femte ledd.

I § 10 tredje ledd annet punktum endres henvisningen til folketrygdloven «§ 19–6» til «§ 19–10».

§ 10 nytt fjerde ledd skal lyde:

Oppsatt alderspensjon skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i § 10 a.

Ny § 10 a skal lyde:

Alderspensjon skal levealdersjusteres, det vil si at den enkeltes pensjon justeres for endringer i befolkningens levealder.

Levealdersjustering gjennomføres ved hjelp av forholdstall som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet for årskull fra og med 1943-kullet, jf. folketrygdloven § 19–7.

Alderspensjon skal levealdersjusteres tidligst fra 67 år. Dette gjelder også dersom det er utbetalt alderspensjon fra et tidligere tidspunkt. Pensjonen divideres med forholdstallet som gjelder ved 67 år.

Dersom medlemmet fratrer stillingen etter 67 år, skal forholdstallet på fratredelsestidspunktet benyttes. Det skal likevel ikke benyttes lavere forholdstall enn 1,000, slik at pensjonen ved full tjenestetid ikke blir høyere enn 66 % av pensjonsgrunnlaget.

Ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon for medlemmer med aldersgrense høyere enn 67 år, skal alderspensjonen ved aldersgrensen levealdersjusteres med forholdstallet som gjelder ved 67 år.

Når et medlem fratrer stillingen delvis, skal forholdstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den fratradte stillingsdelen. Når medlemmet fratrer stillingen helt, skal forholdstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den resterende stillingsdelen.

Departementet gir forskrifter med nærmere regler om anvendelse av forholdstall.

Ny § 10 b skal lyde:

Medlemmer som 1. januar 2011 har 15 år eller mindre igjen til fylte 67 år, skal ha et garantert pensjonsnivå etter reglene i paragrafen her.

Garantien gjelder tidligst fra 67 år og anvendes på summen av

- alderspensjonen etter loven her samordnet med alderspensjon fra folketrygden etter lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, og
- alderspensjon fra folketrygden.

For medlemmer som har 30 års tjenestetid eller mer utgjør det garanterte pensjonsnivået 66 % av pensjonsgrunnlaget. For medlemmer som har mindre enn 30 års tjenestetid, jf. § 9 første ledd bokstav b, utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsmessig beløp.

Dersom summen av pensjoner etter andre ledd er lavere enn det garanterte pensjonsnivået etter tredje ledd, skal det utbetales et garantitillegg som svarer til differansen mellom det garanterte nivået etter tredje ledd og summen av pensjoner etter andre ledd. Eventuelle forsørgingstillegg holdes utenfor ved beregningen av garantitillegget.

Dersom alderspensjon etter loven her er tatt ut før eller ved 67 år, skal alderspensjon fra folketrygden som inngår i garantiberegningen etter andre ledd bokstav b, beregnes som basispensjon, jf. folketrygdloven § 19–5 første ledd, dividert med forholdstallet ved 67 år. Eventuelt basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19–9 tredje ledd og tillegg etter folketrygdloven § 19–14 femte ledd regnes med.

Dersom alderspensjon etter loven her er tatt ut etter 67 år, skal alderspensjon fra folketrygden som inngår i garantiberegningen etter andre ledd bokstav b, beregnes som basispensjon dividert med forholdstallet på det tidspunktet medlemmet fratrer med alderspensjon etter loven her. Eventuelt basispensjonstillegg etter folketrygdloven § 19–9 tredje ledd og tillegg etter folketrygdloven § 19–14 femte ledd regnes med. For medlemmer som går over fra uførepensjon til alderspensjon etter loven her senere enn 67 år, benyttes den faktiske alderspensjon fra folketrygden i garantiberegningen.

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder tilsvarende for oppsatt alderspensjon, likevel slik at tjenestetiden etter tredje ledd fastsettes etter bestemmelsene i § 10.

§ 15 første ledd første punktum skal lyde:

Uførepensjonen beregnes og utbetales i samsvar med reglene i kapittel IV, unntatt bestemmelsene i § 10 a om levealdersjustering og § 10 b om garantert pensjonsnivå.

§ 39 skal lyde:

Regulering av alderspensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 %. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrukket forholdsmessig ned ut fra når i perioden pensjonen ble tatt ut.

Regulering av uførepensjon og enke- og enkemannspensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 67 år. Deretter reguleres pensjonsgrunnlaget i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 %. Bestemmelsen i første ledd andre punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter 67 år. Barnpensjon reguleres etter første punktum i leddet her.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling med alderspensjon eller avtalefestet pensjon før 67 år, skal omregnes fra måneden etter fylte 67 år ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratredelsestidspunktet og fram til omregningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som etter § 7 tredje ledd andre punktum får alderspensjon fra fylte 65 år, skal omregnes på tilsvarende måte. Bestemmelsen i første ledd annet punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter at pensjonsgrunnlaget er omregnet.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling uten rett til straks å få pensjon etter denne lov eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiver, jf. § 10, reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter loven her. Når en arbeidstaker har gått over fra et høyere til et lavere samlet pensjonsgrunnlag, jf. § 8 tredje ledd, skal det tidligere grunnlag som har betydning for pensjonsberegningen reguleres tilsvarende.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter første til tredje ledd benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19–14 åttende ledd.

I § 20 tredje ledd og § 21 tredje ledd første punktum skal navnet «Statens Pensjonskasse» endres til «Statens pensjonskasse».

IX

I lov 1. juli 1994 nr. 49 om avtalefestet pensjon for arbeidstakere med rett til medlemskap i Pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. skal § 3 første punktum lyde:

Pensjonen beregnes etter tariffavtale som styret i pensjonsordningen har akseptert, og i samsvar med bestemmelsene i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse.

X

I lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskottsloven) § 32 nr. 2 skal endringen i folketrygdloven § 3–19 sjettede ledd lyde:

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder også for den som mottar avtalefestet pensjon fra offentlig pensjonsordning før fylte 65 år og avtalefestet pensjon som omfattes av AFP-tilskottsloven § 12.

XI

I følgende bestemmelser skal navnet «Statens Pensjonskasse» endres til «Statens pensjonskasse»:

- a. lov 14. desember 1951 nr. 11 om pensjonsordning for statsråder § 9
- b. lov 9. november 1956 nr. 1 om tillegg til lov om Statens Pensjonskasse av 28. juli 1949 § 1 første ledd

- c. lov 21. desember 1956 nr. 1 om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn m.fl. § 1 første og annet ledd og § 5 første ledd første punktum og annet ledd første punktum
- d. lov 3. mai 1957 om pensjonering av fastlønt befall som etter søknad gis avskjed med redusert lønn og tjenesteplikt § 1 første punktum og § 3
- e. lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter § 6 første ledd og § 10 første og fjerde ledd
- f. lov 21. mai 1982 nr. 25 om tillegg til lov 28. juli 1949 om Statens Pensjonskasse § 1 første ledd
- g. lov 21. mai 1982 nr. 29 om opphevelse av lov 9. november 1956 om pensjonsordning for åremålstilsatte del II første og annet ledd
- h. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 4–26 bokstav d, § 8–49 første ledd annet punktum og annet ledd og § 14–6 fjerde ledd bokstav c
- i. lov 21. august 1998 nr. 65 om pensjonsordning for ballettdansere, sangsolister og korsangere ved Den Norske Opera § 2 første ledd, § 4 første ledd og § 5 annet ledd
- j. lov 15. januar 1999 nr. 1 om pensjonsordning for ledsagere i utenrikstjenesten § 4 første ledd
- k. lov 12. februar 2010 nr. 4 om pensjonsordning for oppdragstaker i statlig beredskaps- eller familiehjem § 2 første og annet ledd og § 7 første ledd

XII

Loven trer i kraft 1. januar 2011.

25. juni. Lov nr. 30 2010

Lov om endringer i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane)

Prop.137 LS (2009–2010), Innst.356 L (2009–2010), Lovvedtak 83 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endring i følgjande lov:

Lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg.

I

I lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg skal § 5 første ledd lyde:

Full supplerande stønad skal vere

- a) 2,0 gonger grunnbeløpet for einslege stønadstakarar
- b) 2,5 gonger grunnbeløpet for personar med ektemake under 67 år
- c) 1,85 gonger grunnbeløpet for kvar av ektemakane når begge har fylt 67 år.

II

Lova trer i kraft straks og blir gitt verknad frå 1. mai 2010.

25. juni. Lov nr. 31 2010

Lov om endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.)

Prop.104 L (2009–2010), Innst.337 L (2009–2010), Lovvedtak 84 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 14. og 17. juni 2010. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).

I

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. gjøres følgende endringer:

§ 14–9 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Arbeidsgiver skal minst en gang per år drøfte bruken av midlertidig ansettelse etter bestemmelsene i dette ledd med de tillitsvalgte.

§ 14–9 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Ved beregning av ansettelsestid etter andre punktum skal det ikke gjøres fradrag for arbeidstakers fravær.

§ 18–6 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeidstilsynet gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak ellers som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelsene i og i medhold av kapittel 2 til kapittel 11 samt §§ 14–5 til 14–8, 14–9 første ledd tredje punktum, 15–2 og 15–15.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 14–9 femte ledd tredje punktum gjelder for fravær som finner sted etter bestemmelsens ikrafttredelse, også i tilfeller hvor ansettelsesforholdet ble etablert før ikrafttredelsen.

25. juni. Lov nr. 32 2010

Lov om endringer i merverdiavgiftsloven mv.

Prop.119 LS (2009–2010), Innst.344 L (2009–2010), Lovvedtak 71 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 14. og 17. juni 2010. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).
- 2 Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 2–1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Ved omsetning av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer, er beløpsgrensen for registrering 3 millioner kroner. For de to øverste divisjonene i fotball for menn og den øverste divisjonen i ishockey for menn gjelder første ledd.

Nåværende annet til sjetten ledd blir tredje til syvende ledd.

§ 3–7 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Omsetning og formidling av tjenester i form av adgang til teater-, opera- og ballettforestillinger, konserter, sirkus, omreisende tivolier, dansetilstelninger med levende musikk samt datatreff og lignende arrangementer som er rettet mot barn og ungdom er unntatt fra loven.

§ 3–8 skal lyde:

§ 3–8. Idrett mv.

(1) Omsetning av tjenester i form av adgang til enkeltstående idrettsarrangement er unntatt fra loven. Med enkeltstående idrettsarrangement menes idrettsarrangement som av den enkelte arrangør ikke blir arrangert mer enn én gang per år, og ikke i to eller flere år på rad. Det er et vilkår at avgiftssubjektet ikke er registreringspliktig for tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer.

(2) Omsetning av tjenester i form av rett til å utøve idrettsaktiviteter er unntatt fra loven. Unntaket omfatter ikke omsetning og utleie av retten til å benytte idrettutøvere fra andre enn idrettslag mv. hvis idrettstilbud hovedsakelig er basert på ulønnet innsats.

§ 3–11 annet ledd ny bokstav l skal lyde:

- l) utleie av lokaler som nevnt i § 5–11 annet ledd

§ 3–13 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Unntaket omfatter ikke tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer.

§ 5–1 annet ledd skal lyde:

(2) Loven §§ 5–2 til 5–11 gjelder i den utstrekning det følger av Stortingets vedtak om merverdiavgift at det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats.

Nye §§ 5–9 til 5–11 skal lyde:

§ 5–9. Museer mv.

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og formidling av tjenester i form av adgang til utstillinger i museer og gallerier.

§ 5–10. Fornøylesparker mv.

Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og formidling av tjenester i form av adgang til fornøylesparker og opplevelsessentre.

§ 5–11. Idrettsarrangementer mv.

(1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og formidling av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer.

(2) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved utleie av lokaler i idrettsanlegg til konferanser og møter mv. fra avgiftssubjekter som er registreringspliktige etter § 2–1 annet ledd. Det samme gjelder ved formidling av slike utleietjenester.

§ 6–29 annet ledd nye bokstaver d, e og f skal lyde:

- d) adgang til utstillinger i museer og gallerier
- e) adgang til fornøylesparker og opplevelsessentre
- f) rett til å overvære idrettsarrangementer

§ 8–3 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) kunst og antikviteter, med mindre kjøperen omsetter varer av samme slag i sin virksomhet eller varene er til bruk i virksomhet som nevnt i § 5–9.

§ 11–3 annet ledd skal lyde:

(2) Ved kjøp av elektroniske kommunikasjonstjenester omfattet av § 3–30 fjerde og femte ledd, skal tilbyder som nevnt i § 2–1 tredje ledd beregne og betale merverdiavgift.

§ 14–3 tredje ledd skal lyde:

(3) Dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak er falt under den til enhver tid gjeldende beløpsgrensen i § 2–1 første til tredje ledd uten at virksomheten er slettet i medhold av denne paragrafen, skal avgiftssubjektet forbli registrert i minst to hele kalenderår. Det samme gjelder dersom avgiftssubjektet rykker ned til en divisjon lavere enn angitt i § 2–1 annet ledd annet punktum og omsetningen av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer utgjør mindre enn 3 millioner kroner.

§ 15–1 sjette ledd skal lyde:

(6) Avgiftssubjektet skal levere omsetningsoppgave selv om merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak er falt under beløpsgrensen i § 2–1 første til tredje ledd.

II

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling av skatte- og avgiftskrav skal § 16–30 lyde:

§ 16–30. Ansvar for merverdiavgift ved unnlatt registrering

Departementet kan i forskrift bestemme at den som har mottatt varen eller tjenesten, er ansvarlig for merverdiavgift av varer og tjenester fra utenlandsk næringsdrivende som ikke er registrert ved representant etter reglene i merverdiavgiftsloven § 2–1 sjette ledd.

III

Loven gjelder fra og med 1. juli 2010.

Ved ikrafttredelse av endringene i merverdiavgiftsloven § 3–7 første ledd, § 3–8 første ledd og § 3–13 første ledd under del I skal det ikke kreves betaling eller etterfakturering av utgående merverdiavgift for billetter, sesongkort, årskort, medlemskontingenter o.l. som gjelder fra og med 1. juli til og med 31. desember 2010 og som er solgt før 1. juli 2010.

25. juni. Lov nr. 33 2010

Lov om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover

Prop.117 L (2009–2010), Innst.343 L (2009–2010), Lovvedtak 70 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 14. og 17. juni 2010. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond.
- 2 Lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.
- 3 Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven).
- 4 Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven).
- 5 Lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven).
- 6 Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).
- 7 Lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven).
- 8 Lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven).

I

I lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond gjøres følgende endring:

§ 2–5 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler om godtgjørelsesordninger i forvaltningsselskap for verdipapirfond. Bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2–18 til 2–22 gjelder tilsvarende.

II

I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 3–8 første ledd nytt nr. 8 skal lyde:

8. Om foretaket utelukkende driver virksomhet i Norge.

Nåværende nr. 8 til 11, blir nye nr. 9 til 12.

III

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endringer:

Kapittel 2 nytt avsnitt III skal lyde:

III. Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner

§ 2–18. Etablering av godtgjørelsesordning

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler for å sikre at finansinstitusjoner fastsetter og til enhver tid har og praktiserer en godtgjørelsesordning for hele foretaket som omfatter alle ansatte og tillitsvalgte. Slik godtgjørelsesordning skal ha særskilte regler for ledende ansatte, for andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av betydning for foretakets risikoeksponering, og for andre ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver. Godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med foretakets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme god styring av og kontroll med foretakets risiko, og ikke oppfordre til å ta for høy risiko.

Forskriften kan inneholde forskjellige regler om gjennomføring av kravene til godtgjørelsesordninger avhengig av det enkelte foretaks størrelse, organisasjon og virksomhetsområde.

§ 2–19. Krav til godtgjørelsesordninger

I forskrift gitt med hjemmel i § 2–18 kan det fastsettes nærmere krav til godtgjørelsesordning for tillitsvalgte, for ledende ansatte, for andre ansatte med arbeidsoppgaver av betydning for foretakets risikoeksponering, og for andre ansatte med kontrolloppgaver, som blant annet omfatter:

- a) hvilke grupper av ansatte og tillitsvalgte i foretaket som skal omfattes av ordningen,
- b) forholdet mellom fast godtgjørelse og prestasjonsbetinget godtgjørelse,
- c) kriterier for fastsettelse av prestasjonsbetinget godtgjørelse som bygger på en kombinasjon av resultater oppnådd over tid av den enkelte ansatte, det forretningsområdet denne er tilknyttet, og foretakets samlede resultater,
- d) forholdsmessig opptjening av prestasjonsbetinget godtgjørelse over et fastsatt antall år,
- e) hvor stor del av prestasjonsbetinget godtgjørelse som skal kunne bestå av aksjer, egenkapitalbevis eller rett til annen godtgjørelse som ikke utbetales kontant,
- f) vilkår om at prestasjonsbetinget godtgjørelse bare opptjenes eller utbetales for så vidt dette er forsvarlig ut fra foretakets finansielle stilling, og vil bli redusert eller bortfalle dersom foretakets økonomiske stilling vesentlig forverres,
- g) at garantert prestasjonsbetinget godtgjørelse kan bare benyttes i særlige tilfelle,
- h) ansattes og tillitsvalgtes plikt til å avstå fra transaksjoner til sikring av prestasjonsbetinget godtgjørelse,
- i) at sluttvederlag ved opphør av arbeidsforholdet skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid, og utformes slik at utilfredsstillende resultater ikke blir belønnet.

§ 2–20. Pålegg og sanksjoner

I forskrift gitt med hjemmel i § 2–18 kan det fastsettes regler som gir myndighet til å treffe vedtak om:

- a) pålegg om endringer i godtgjørelsesordninger som ikke er i samsvar med kravene i forskriften, jf. § 5–2 første og annet ledd,
- b) grense for foretakets omfang av prestasjonsbetinget godtgjørelse fastsatt i prosent av nettoresultatet, for å sikre at foretaket har et forsvarlig kapitalgrunnlag,
- c) sanksjoner for overtredelse av bestemmelsene i forskriften.

§ 2–21. Styrets rolle, godtgjørelsesutvalg, intern kontroll

Det kan i forskrift gitt med hjemmel i § 2–18 fastsettes regler om styrets plikt til å fastsette og regelmessig gjennomgå godtgjørelsesordningen og overvåke praktiseringen og virkningene av ordningen.

I forskrift gitt med hjemmel i § 2–18 kan det fastsettes krav om at styret i foretak som ut fra størrelse og virksomhetsområder har en vesentlig betydning på finansområdet, oppnevner et utvalg som på fritt grunnlag kan vurdere foretakets godtgjørelsesordning, og som skal forberede alle saker om godtgjørelsesordningen som skal behandles av styret.

Det kan i forskrift gitt med hjemmel i § 2–18 også fastsettes regler om uavhengig intern kontroll med overholdelsen av regelverket.

§ 2–22. Informasjonsplikt

I forskrift gitt med hjemmel i § 2–18 kan det fastsettes regler om plikt for foretaket til å offentliggjøre informasjon om foretakets godtgjørelsesordning, om hvilke forhold det skal gis opplysninger om, og om hvordan informasjonen skal offentliggjøres.

Ny § 2b–28 skal lyde:

§ 2b–28. Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Allmennaksjeloven § 5–6 tredje ledd og § 6–16 a gjelder tilsvarende for institusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form og som har utstedt egenkapitalbevis som er notert på regulert marked.

IV

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) gjøres følgende endringer:

§ 5–26 skal lyde:

§ 5–26. Tingrettens avgjørelse

(1) Tingretten skal ta til følge et krav om gransking etter § 5–25 annet ledd, dersom retten finner at det har saklig grunn.

(2) Før avgjørelsen treffes, skal retten gi selskapet og i tilfelle den som granskingen ellers vil omfatte, anledning til å uttale seg.

(3) Retten oppnevner én eller flere granskere. Det som er bestemt om revisor i revisorloven §§ 4–1 til 4–7 og § 6–1 første, fjerde og femte ledd, gjelder tilsvarende for granskere.

(4) Retten fastsetter godtgjørelse for granskerne ved kjennelse. Kostnadene ved granskingen bæres av selskapet. Retten bestemmer ved kjennelse om granskeren kan kreve at selskapet på forhånd skal deponere et passende beløp. Retten bestemmer i tilfelle også beløpets størrelse.

Ny § 5–27 skal lyde:

§ 5–27. Granskeres rett til opplysninger

(1) Selskapets ledende ansatte, medlemmer av styre og bedriftsforsamling og eventuelle autoriserte regnskapsførere etter regnskapsførerloven skal på forespørsel gi granskeren alle opplysninger de er kjent med, som kan være av betydning for de temaene som granskes. Opplysningsplikten etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for personer som tidligere har hatt stillinger eller verv som nevnt i første punktum.

(2) Selskapet skal gi granskeren adgang til å foreta de undersøkelser granskeren finner nødvendig, og skal utlevere de opplysninger denne krever for utførelsen av sitt oppdrag. Krav om utlevering av opplysninger skal fremsettes skriftlig overfor selskapet, og selskapet skal gis en oppfyllelsesfrist på minst én uke.

(3) Granskerens krav etter annet ledd som gjelder dokumenter eller andre gjenstander som kan inneholde informasjon av betydning for granskingen, og som selskapet ved lov er pålagt å utarbeide eller oppbevare, er særlig tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13–2 første ledd.

(4) Selskapets bankforbindelser skal uten hinder av taushetsplikt gi granskeren adgang til opplysninger om selskapets kundeforhold i banken.

Nåværende § 5–27 blir ny § 5–28.

V

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) gjøres følgende endringer:

§ 5–6 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) I allmennaksjeselskaper som plikter å gi en redegjørelse for foretaksstyring etter regnskapsloven § 3–3 b, skal den ordinære generalforsamlingen også behandle denne redegjørelsen.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 5–26 skal lyde:

§ 5–26. Tingrettens avgjørelse

(1) Tingretten skal ta til følge et krav om gransking etter § 5–25 annet ledd, dersom retten finner at det har saklig grunn.

(2) Før avgjørelsen treffes, skal retten gi selskapet og i tilfelle den som granskingen ellers vil omfatte, anledning til å uttale seg.

(3) Retten oppnevner én eller flere granskere. Det som er bestemt om revisor i revisorloven §§ 4–1 til 4–7 og § 6–1 første, fjerde og femte ledd, gjelder tilsvarende for granskere.

(4) Retten fastsetter godtgjørelse for granskerne ved kjennelse. Kostnadene ved granskingen bæres av selskapet. Retten bestemmer ved kjennelse om granskeren kan kreve at selskapet på forhånd skal deponere et passende beløp. Retten bestemmer i tilfelle også beløpets størrelse.

Ny § 5–27 skal lyde:

§ 5–27. Granskeres rett til opplysninger

(1) Selskapets ledende ansatte, medlemmer av styre og bedriftsforsamling og eventuelle autoriserte regnskapsførere etter regnskapsførerloven skal på forespørsel gi granskeren alle opplysninger de er kjent med, som

kan være av betydning for de temaene som granskes. Opplysningsplikten etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for personer som tidligere har hatt stillinger eller verv som nevnt i første punktum.

(2) Selskapet skal videre gi granskeren adgang til å foreta de undersøkelser granskeren finner nødvendig, og skal utlevere de opplysninger denne krever for utførelsen av sitt oppdrag. Krav om utlevering av opplysninger skal fremsettes skriftlig overfor selskapet, og selskapet skal gi en oppfyllelsesfrist på minst én uke.

(3) Granskerens krav etter annet ledd som gjelder dokumenter eller andre gjenstander som kan inneholde informasjon av betydning for granskingen, og som selskapet ved lov er pålagt å utarbeide eller oppbevare, er særlig tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13–2 første ledd.

(4) Selskapets bankforbindelser skal uten hinder av taushetsplikt gi granskeren adgang til opplysninger om selskapets kundeforhold i banken.

Nåværende § 5–27 blir ny § 5–28.

§ 6–1 tredje ledd skal lyde:

- (3) Daglig leder kan ikke være medlem av styret.

VI

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–6 første ledd skal lyde:

Som små foretak regnes regnskapspliktige som ikke faller inn under § 1–5 og som på balansedagen ikke overskrider grensene for to av følgende tre vilkår:

1. salgsinntekt: 70 millioner kroner,
2. balansesum: 35 millioner kroner,
3. gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk.

§ 3–1 tredje ledd skal lyde:

For konsernregnskap eller selskapsregnskap utarbeidet i samsvar med § 3–9, gjelder ikke bestemmelsene i denne lov § 1–4, § 1–9, § 3–2 første, annet og fjerde ledd samt tredje ledd annet og tredje punktum, § 3–2 a, § 3–4 første og annet ledd, § 3–6, § 3–8, kapittel 4, kapittel 5, kapittel 6, §§ 7–1 til 7–14, § 7–15 fjerde og femte ledd, § 7–16, § 7–17, §§ 7–19 til 7–25, § 7–28, § 7–29, § 7–30 b, § 7–33, § 7–34, § 7–35, § 7–36 fjerde til niende ledd og §§ 7–37 til 7–41.

§ 3–3 a nytt fjortende ledd skal lyde:

Regnskapspliktige som er utstedere med verdipapirer notert på regulert marked skal gi opplysninger som nevnt i verdipapirhandeloven § 5–8 a.

Ny § 3–3 b skal lyde:

§ 3–3 b. Redegjørelse om foretaksstyring

Regnskapspliktige som er utstedere med Norge som hjemstat etter verdipapirhandeloven § 5–4 og med verdipapirer notert på regulert marked, skal i årsberetningen eller i dokument det er henvist til i årsberetningen, redegjøre for sine prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyring. Plikten til å redegjøre for foretaksstyring gjelder tilsvarende for allmennaksjeselskaper hvis aksjer bare er notert på en autorisert markedsplass utenfor EØS-området.

Redegjørelsen for prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyring etter første ledd skal minst inneholde følgende opplysninger:

1. en angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge,
2. opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelige,
3. en begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1,
4. en beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen,
5. vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5,
6. sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid,
7. vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer,
8. vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.

Annet ledd nr. 1, 2, 3, 5 og 6 gjelder ikke for regnskapspliktige som ikke har utstedt aksjer eller egenkapitalbevis som er notert på et regulert marked eller på en multilateral handelsfasilitet, jf. verdipapirhandeloven § 2–3 fjerde ledd.

§ 3–5 nytt tredje ledd skal lyde:

Underskrift på årsberetningen etter bestemmelsens første ledd og påtegnet forbehold etter bestemmelsens annet ledd skal anses å omfatte redegjørelsen for foretaksstyring, jf. § 3–3 b, når det er henvist til redegjørelsen i årsberetningen.

§ 5–9 a skal lyde:

§ 5–9 a. Aksjeverdibasert betaling

Aksjeverdibasert betaling skal regnskapsføres til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet.

Små foretak kan unnlate å kostnadsføre aksjeverdibasert avlønning.

§ 7–1 nytt femte ledd skal lyde:

Dersom foretak som ikke er små er engasjert i aktiviteter med vesentlig risiko eller vesentlige fordeler som ikke er innregnet i balansen, skal tilleggsopplysningene etter fjerde ledd omfatte en beskrivelse av aktivitetenes finansielle virkning og formålet med dem.

§ 7–1 nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

§ 7–11 a skal lyde:

§ 7–11 a. Aksjeverdibasert betaling

Det skal redegjøres for bruken av aksjeverdibasert betaling. Det skal opplyses om kostnadsført aksjeverdibasert betaling minst spesifisert på de aktuelle postene i resultatregnskapet. Det skal opplyses hvordan kostnadene er beregnet, herunder de forutsetningene som er lagt til grunn for beregningen.

§ 7–26 nytt femte ledd skal lyde:

Regnskapspliktige som er utstedere med Norge som hjemstat etter verdipapirhandeloven § 5–4, skal opplyse om vesentlige indirekte aksjebesittelser i selskapet. Aksjebesittelser som representerer minst 10 prosent av stemmerettene i selskapet, regnes som vesentlige etter første punktum.

Ny § 7–30 b skal lyde:

§ 7–30 b. Transaksjoner med nærstående parter

Det skal opplyses om vesentlige transaksjoner med nærstående parter. Opplysningene skal omfatte transaksjonenes beløp, en beskrivelse av hva slags forhold det er mellom selskapet og den nærstående part, samt andre opplysninger om transaksjonene som er nødvendige for å forstå den regnskapspliktiges og konsernets stilling.

Transaksjoner mellom konsoliderte foretak kan unnlates opplyst i konsernregnskapet. Transaksjoner mellom heleide konsoliderte foretak kan unnlates opplyst i selskapsregnskapet dersom selskapet er unntatt fra dokumentasjonsplikten etter ligningsloven § 4–12 annet ledd.

Opplysninger om individuelle transaksjoner etter første ledd kan grupperes etter typen av transaksjoner, med mindre særskilte opplysninger er nødvendige for å forstå virkningene av transaksjonene for den regnskapspliktiges og konsernets stilling.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om definisjonen av nærstående parter.

§ 7–31 skal lyde:

§ 7–31. Ytelser til ledende personer m.v. i foretak som ikke er store

Regnskapspliktige som ikke er store foretak skal opplyse om samlede utgifter til henholdsvis lønn, pensjonsforpliktelser og annen godtgjørelse til daglig leder og medlemmer av styret og bedriftsforsamlingen.

Det skal opplyses om arten og omfanget av forpliktelser til å gi daglig leder eller leder av styret særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Tilsvarende gjelder avtaler om bonuser, overskuddsdelinger og lignende til fordel for daglig leder eller leder av styret.

Når en eller flere opplysninger som nevnt i første eller annet ledd ikke gis fordi den regnskapspliktige ikke har hatt slike utgifter eller forpliktelser skal det opplyses særskilt om dette.

Det skal opplyses om forpliktelser knyttet til aksjeverdibaserte godtgjørelser til fordel for ansatte og tillitsvalgte. Det skal opplyses om arten og omfanget av de enkelte avtaler om aksjeverdibaserte godtgjørelser til fordel for de enkelte ledende ansatte og de enkelte medlemmer av styre, kontrollkomité og andre valgte selskapsorganer med unntak av bedriftsforsamlingen. Opplysningene om avtaler som nevnt i annet punktum skal minst omfatte en beskrivelse av på hvilken måte utviklingen av verdien til aksjene eller egenkapitalbevisene i selskapet eller i andre selskaper i samme konsern, har påvirket beregningen av den godtgjørelsen som er utbetalt i regnskapsåret. For avtaler om aksjeverdibaserte godtgjørelser som ikke er avsluttet ved regnskapsårets slutt skal det opplyses om avtalens løpetid og det skal gis en beskrivelse av på hvilken måte det er avtalt at utviklingen i aksjenes verdi vil påvirke beregningen av fremtidige utbetalinger.

For aksjeverdibaserte godtgjørelser som utelukkende gjelder utdeling av aksjer, egenkapitalbevis eller opsjoner, skal det istedenfor opplysninger som nevnt i fjerde ledd tredje og fjerde punktum, gis følgende opplysninger:

1. antall opsjoner som er tildelt samt aksjer eller egenkapitalbevis som er gitt av foretaket i løpet av regnskapsåret, og vilkårene for å benytte disse,

2. antall opsjoner som er innløst i løpet av regnskapsåret. For hver av disse skal det opplyses om antall aksjer eller egenkapitalbevis som eventuelt er utdelt, innløsningskursen og eventuelle utbetalinger fra selskapet knyttet til innløsningen,
3. antall opsjoner som ikke er innløst ved regnskapsårets slutt, innløsningskursen, forfallstidspunktet og hovedbetingelsene for å utøve rettighetene,
4. endringer i vilkår knyttet til eksisterende aksjeverdibaserte godtgjørelser i løpet av regnskapsåret.
Fjerde ledd annet til fjerde punktum og femte ledd gjelder ikke heleide datterselskaper i konsern.

§ 7–31 b skal lyde:

§ 7–31 b. *Ytelser til ledende personer mv. i store foretak*

Store foretak skal opplyse om samlet godtgjørelse og andre fordeler som er gitt til de enkelte ledende ansatte og de enkelte medlemmene av henholdsvis styret, kontrollkomiteen og andre valgte selskapsorganer med unntak av bedriftsforsamlingen.

Det skal opplyses om forpliktelser knyttet til aksjeverdibaserte godtgjørelser til fordel for ansatte og tillitsvalgte.

Det skal videre gis opplysninger for hver person omfattet av første ledd som har hatt ansettelsesforhold eller verv for selskapet i løpet av regnskapsåret spesifisert i samsvar med fjerde til niende ledd.

Opplysninger om godtgjørelse eller honorarer skal minst omfatte:

1. den totale lønn vedkommende har mottatt eller opptjent for tjenester ytt i løpet av regnskapsåret, herunder eventuelle møtehonorarer vedtatt av generalforsamlingen,
2. godtgjørelse og fordeler vedkommende har mottatt fra foretak i samme konsern,
3. godtgjørelse i form av overskuddsdeling eller bonusutbetalinger og grunnen til at slike ytelser er gitt,
4. betydelig eller vesentlig tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder,
5. betalt eller skyldig vederlag til hver tidligere administrerende direktør og styreleder i regnskapsåret i forbindelse med avslutning av vedkommendes ansettelsesforhold eller verv, og
6. beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse.

Opplysninger om aksjeverdibaserte godtgjørelser skal minst omfatte en beskrivelse av på hvilken måte utviklingen av verdien til aksjene eller egenkapitalbevisene i selskapet eller i andre selskaper i samme konsern, har påvirket beregningen av den godtgjørelsen som er utbetalt i regnskapsåret. For avtaler om aksjeverdibaserte godtgjørelser som ikke er avsluttet ved regnskapsårets slutt skal det opplyses om avtalens løpetid og det skal gis en beskrivelse av på hvilken måte det er avtalt at utviklingen i aksjenes verdi vil påvirke beregningen av fremtidige utbetalinger.

For aksjeverdibaserte godtgjørelser som utelukkende gjelder utdeling av aksjer, egenkapitalbevis eller opsjoner, skal det istedenfor opplysninger som nevnt i femte ledd, gis opplysninger om:

1. antall opsjoner som er tildelt samt aksjer eller egenkapitalbevis som er gitt av foretaket i løpet av regnskapsåret, og vilkårene for å benytte disse,
2. antall opsjoner som er innløst i løpet av regnskapsåret. For hver av disse skal det opplyses om antall aksjer eller egenkapitalbevis som eventuelt er utdelt, innløsningskursen og eventuelle utbetalinger fra selskapet knyttet til innløsningen,
3. antall opsjoner som ikke er innløst ved regnskapsårets slutt, innløsningskursen, forfallstidspunktet og hovedbetingelsene for å utøve rettighetene,
4. endringer i vilkår knyttet til eksisterende aksjeverdibaserte godtgjørelser i løpet av regnskapsåret.

For ytelsesbaserte pensjonsordninger skal det minst opplyses om endringer i den enkeltes opptjente rettigheter etter ordningen i løpet av regnskapsåret. For innskuddsbaserte pensjonsordninger skal det minst gis opplysninger om innskudd i ordningen som foretaket i løpet av regnskapsåret har betalt eller er blitt skyldig for hver person som er omfattet av første ledd.

Det skal opplyses om arten og omfanget av forpliktelser til å gi særskilt vederlag ved fratredelse, opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet.

Det skal opplyses om lån, forskuddsbetalinger og sikkerhetsstillelser selskapet eller andre selskaper i konsernet har gitt til personer som omfattet av første ledd, herunder hvilke vilkår som gjelder, avdragsplan, utestående beløp og rentesatsen.

Allmennaksjeselskaper skal opplyse om innholdet i erklæringen om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, jf. allmennaksjeloven § 6–16 a.

Opplysningene etter paragrafen her og i tilfelle også opplysningene etter § 7–32 første ledd, kan i stedet for i noter gis i en rapport om godtgjørelse til ledende personer. Rapporten skal inngå i årsberetningen.

Når en eller flere opplysninger som nevnt i femte eller niende ledd ikke gis fordi den regnskapspliktige ikke har hatt slike utgifter eller forpliktelser, skal det opplyses særskilt om dette.

VII

I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 2–3 skal lyde:

§ 2–3. Møte med revisor

Styret i revisjonspliktige skal hvert år ha et møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Dersom et flertall av styrets medlemmer også inngår i selskapets daglige ledelse, skal likevel hele styret, med unntak av daglig leder, delta i møtet.

Formålet med møtet skal være at styret og revisor drøfter regnskapsmessige forhold der revisor ser vesentlige svakheter og mangler ved de vurderingene den daglige ledelsen har gjort, samt andre forhold som revisor mener styret bør informeres om.

Kravet etter første ledd gjelder ikke for:

1. revisjonspliktige som er omfattet av regnskapsloven § 1–6,
2. revisjonspliktige datterselskaper som har samme revisor som morselskapet dersom morselskapet er omfattet av kravet i første ledd,
3. revisjonspliktige datterselskaper som har samme revisor som morselskapet, dersom morselskapet uten å være omfattet av kravet i første ledd likevel avholder et slikt møte med revisor som nevnt der,
4. foretak som er revisjonspliktig på grunnlag av regnskapsplikt etter regnskapsloven § 1–2 første ledd nr. 13 (filialregnskapsplikt for utenlandsk foretak) dersom foretaket driver virksomhet utenfor Norge.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om at enkelte regnskapsmessige forhold alltid skal behandles i møte som nevnt i første, jf. annet ledd.

§ 5–1 første ledd skal lyde:

Revisor skal vurdere om årsregnskapet er utarbeidet og fastsatt i samsvar med lov og forskrifter, og om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og forskrifter. Revisor skal vurdere om opplysninger i årsberetningen og i eventuell redegjørelse for foretaksstyring etter regnskapsloven § 3–3 b om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift, og forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap er i samsvar med lov og forskrifter, og om opplysningene er konsistent med årsregnskapet.

§ 5–2 fjerde ledd skal lyde:

Revisor skal skriftlig påpeke følgende forhold overfor den revisjonspliktiges ledelse (jf. § 5–4):

1. mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger,
2. feil og mangler ved organiseringen av og kontrollen med formuesforvaltningen,
3. misligheter og feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet,
4. forhold som kan føre til ansvar for medlem av styret, bedriftsforsamlingen, representantskapet eller daglig leder,
5. begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift, og
6. begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 7–1.

§ 5–4 skal lyde:

Brev med påpekninger som nevnt i § 5–2 fjerde ledd, skal nummereres fortløpende. For revisjonspliktige som har styre, skal brevet sendes styreleder. Dersom daglig leder også er styreleder, skal brevet samtidig sendes i kopi til samtlige av styrets medlemmer. Brev som gjelder forhold som kan føre til ansvar for medlem av styret, jf. § 5–2 fjerde ledd nr. 4, skal alltid sendes i kopi til samtlige av styrets medlemmer. Brev kan sendes elektronisk når det er benyttet en betryggende metode som autentiserer avsender og sikrer dokumentets innhold i lang tid.

§ 5–6 fjerde ledd nr. 4 skal lyde:

4. om opplysninger i årsberetningen og i eventuell redegjørelse for foretaksstyring etter regnskapsloven § 3–3 b om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap, er i samsvar med lov og forskrifter, samt om opplysningene er konsistent med årsregnskapet.

§ 5–6 syvende ledd skal lyde:

Dersom revisor ved sine undersøkelser har funnet at det foreligger forhold som kan føre til ansvar for medlem av styret, bedriftsforsamlingen, representantskapet eller daglig leder, skal det gjøres merknad om dette i revisjonsberetningen. Det skal videre gjøres merknad i revisjonsberetningen dersom den revisjonspliktige plikter å holde møte som nevnt i § 2–3, og det ikke er holdt slikt møte i løpet av siste år. Revisor skal også ellers gi opplysning om forhold som vedkommende mener bør gjøres kjent for den revisjonspliktiges deltakere eller aksjeeiere.

VIII

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) gjøres følgende endringer:

§ 5–5 sjette ledd skal lyde:

(6) Årsberetningen skal utarbeides etter regnskapsloven § 3–3 a, etter nasjonal lovgivning som gjennomfører artiklene 46 og 46 a i direktiv 78/660/EØF eller tilsvarende regler i land utenfor EØS og, dersom det kreves at utstederen utarbeider konsernregnskap, etter nasjonal lovgivning som gjennomfører artikkel 36 i direktiv 83/349/EØF eller tilsvarende regler i land utenfor EØS.

§ 5–7 skal lyde:

§ 5–7. Utstedere fra land utenfor EØS

Departementet fastsetter forskrift til gjennomføring av direktiv 2004/109/EF artikkel 23. Departementet kan dessuten bestemme at nasjonal lovgivning som gjennomfører artikkel 10 i direktiv 2004/25/EF og artikkel 1 og 2 i direktiv 2006/46/EF skal gjelde tilsvarende for utstedere fra land utenfor EØS.

Ny § 5–8 a skal lyde:

§ 5–8 a. Opplysninger om aksjeeierforhold i årsberetningen

Utstedere med verdipapirer notert på regulert marked som har regnskapsplikt etter regnskapsloven skal i årsberetningen gi følgende opplysninger om aksjeeierforhold i selskapet:

1. en beskrivelse av vedtektsbestemmelser som begrenser retten til å omsette selskapets aksjer,
2. en beskrivelse av hvem som utøver rettighetene til aksjer i eventuelle ansatteaksjeordninger når myndigheten ikke utøves direkte av de ansatte som er omfattet av ordningen,
3. avtaler mellom aksjeeiere selskapet er kjent med som begrenser mulighetene til å omsette eller utøve stemmerett for aksjer,
4. vesentlige avtaler selskapet er part i hvis vilkår trer i kraft, endres eller opphører som følge av et overtakelsestilbud, samt en redegjørelse for vilkårene. I den grad det vil medføre urimelig forretningsmessig ulempe at en avtale blir kjent kan foretaket la være å opplyse om avtalen. Unntaket kommer ikke til anvendelse dersom selskapet er forpliktet til å offentliggjøre opplysninger om avtalen i henhold til annen lovgivning.

§ 9–11 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler om godtgjørelsesordninger i verdipapirforetak som ikke er finansinstitusjon. Bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2–18 til 2–22 gjelder tilsvarende.

§ 15–7 nytt åttende ledd skal lyde:

Finanstilsynet kan pålegge foretak som nevnt i § 15–1 tredje ledd å innhente den dokumentasjon som Finanstilsynet krever til gjennomføring av kontroll etter § 15–1 tredje ledd. Finanstilsynsloven § 10 annet ledd gjelder tilsvarende.

IX

Loven gjelder fra den tid kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Kongen kan fastsette nærmere overgangsregler.

25. juni. Lov nr. 34 2010

Lov om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v.

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 72 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v.

I

I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. gjer ein følgjande endringar:

Overskrifta i § 6 skal lyde:

§ 6. Ligning og bindende forhåndsuttalelse. Klage. Søksmål. Opplysningsplikt.

§ 6 nytt nr. 6 skal lyde:

Skattepliktig som nevnt i § 5 skal gi opplysninger om avtale- og salgsvilkår for all realisasjon av naturgass som er skattepliktig etter § 5. Uttak av naturgass fra virksomhet som nevnt i § 5 skal likestilles med realisasjon etter foregående punktum så langt det passer. Opplysningsplikten etter dette ledd gjelder tilsvarende for den som på vegne av staten realiserer naturgass som produseres fra statens deltakerandeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel (SDØE), for så vidt gjelder slik gass. Oljeskattekontoret kan pålegge opplysningspliktig etter dette ledd å sende inn kopi av avtale om realisasjon av naturgass.

Opplysninger om avtale- og salgsvilkår for naturgass som er realisert i et kvartal, skal ukrevet sendes Oljeskattekontoret innen én måned etter utløpet av kvartalet. Departementet kan i forskrift fastsette annen frist for innsending av opplysninger. Opplysningene kan kreves innsendt elektronisk. Opplysninger gitt etter første ledd kan gis til Olje- og energidepartementet uten hinder av taushetsplikten.

Den som ikke sender inn opplysninger eller avtale etter første ledd innen fastsatt frist, kan ilegges et gebyr. Gebyret skal være et fastsatt beløp per dag for hver oppgave eller avtale som ikke innsendes. Departementet fastsetter gebyrets størrelse. Gebyret ilegges av Oljeskattekontoret. Hvis det godtgjøres at feilen skyldes årsaker den opplysningspliktige ikke kan lastes for, kan gebyr frafalles. Vedtak om gebyr truffet av Oljeskattekontoret kan påklages til Skattedirektoratet.

Departementet kan bestemme at første ledd ikke skal gjelde for enkelte typer naturgass.

II

Endringslova tek til å gjelde frå den tid departementet bestemmer.

25. juni. Lov nr. 35 2010

Lov om endringar i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 73 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringar i følgjande lov:

Lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift.

I

I lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift gjer ein følgjande endringar:

§ 6 andre ledd første punktum skal lyde:

Erververen av grunnbokshjemmel og meglerforetak som bistår med oppgaver som nevnt i lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling § 6–9 første ledd nr. 1, 2 eller 4, er i forhold til avgiftsmyndigheten ansvarlig for at riktig avgift, tilleggsavgift og renter blir betalt.

§ 7 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Er eiendoms- eller bruksrett til fast eiendom overtatt med hjemmel i lov til pris som er fastsatt med hjemmel i lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker, i lov 11. juni 1993 nr. 66 om pristiltak, i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste eller i instruks om innløsning og regulering av festeavgift i festeforhold der staten eller statleg styrde verksemder eig tomta, skal avgiften beregnes etter denne pris.

§ 7 femte ledd andre punktum skal lyde:

Denne regel gjelder også ved jordskifte etter lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 36 2010

Lov om endring i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 74 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endring i følgjande lov:

Lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven).

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjer ein følgjande endring:

§ 3–13 nr. 3 skal lyde:

3. Departementet kan uten hinder av nr. 1 gi opplysninger til forskningsformål i samsvar med forvaltningsloven § 13 d.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 37 2010**Lov om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)**

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 75 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endring i følgjande lov:

Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjer ein følgjande endring:

§ 23–2 tredje ledd skal lyde:

Av naturalytelser og av godtgjørelse som skal dekke utgifter i forbindelse med utførelse av arbeid, oppdrag eller verv som nevnt i skatteloven § 5–10 bokstavene a og b, skal det betales avgift i den utstrekning naturalytelsene og godtgjørelsene skal tas med ved beregningen av forskottstrekk, se skattebetalingsloven §§ 5–6 og 5–8. Det skal likevel betales avgift for verdien av fri kost på sokkelen, jf. skatteloven § 5–15 første ledd bokstav e nr. 1, uavhengig av om verdien inngår i trekkgrunlaget.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 38 2010**Lov om endringar i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)**

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 76 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringar i følgjande lov:

Lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjer ein følgjande endringar:

§ 2–15 andre ledd skal lyde:

(2) Gjenlevende ektefelle eller samboer som sitter i uskiftet bo, skattlegges for boets formue og inntekt. Har dødsfallet funnet sted i inntektsåret, og den gjenlevende har overtatt boet uskiftet, gjelder §§ 2–10, 2–11 og 2–13 tilsvarende for avdødes og gjenlevendes inntekt og skatt.

§ 2–38 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. selskap mv. som nevnt i § 2–2 første ledd a til d og tilsvarende selskap stiftet i utlandet som er hjemmehørende i Norge,

§ 2–38 første ledd bokstav i skal lyde:

- i. selskap mv. hjemmehørende i utlandet som tilsvarende selskap mv. som omfattes av dette ledd.

§ 2–38 første ledd bokstavane j og k blir oppheva.

§ 2–38 andre ledd bokstav a skal lyde:

- a. gevinst eller tap ved realisasjon eller uttak av eierandel i selskap mv. som nevnt i første ledd a til c eller tilsvarende selskap mv. hjemmehørende i utlandet, samt lovlig utdelt utbytte som nevnt i § 10–11 annet ledd, jf. tredje ledd på slik eierandel,

§ 2–38 sjettede ledd skal lyde:

For skattytere som nevnt i første ledd bokstav a til h skal tre prosent av inntekt som er fritatt for skatteplikt etter denne paragraf, likevel anses som skattepliktig inntekt.

§ 6–30 andre ledd første punktum skal lyde:

- (2) Før øvrig omfatter minstefradraget fradrag for forsikringspremie mv. etter § 6–47 første ledd d til f.

§ 15–4 femte ledd nytt sjuande punktum skal lyde:

Reglene om ektefeller i dette ledd gjelder tilsvarende for gjenlevende samboer som overtar boet uskiftet i medhold av arveloven § 28c.

II

Endringslova tek til å gjelde straks med verknad frå og med inntektsåret 2009.

Endringane i § 2–38 og § 6–30 tek til å gjelde straks med verknad frå og med inntektsåret 2010.

25. juni. Lov nr. 39 2010**Lov om endringer i lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.**

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 77 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.

I

I lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. gjer ein følgjande endringar:

§ 4 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. For merverdiavgift på anskaffelser som nevnt i merverdiavgiftsloven § 8–3 og § 8–4.

§ 6 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

Kompensasjonsoppgave skal sendes inn elektronisk.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Oppgavefrist

Oppgaven må være kommet frem til skattekontoret innen 1 måned og 10 dager etter utløpet av hver periode. Fristen for 3. periode, mai og juni, er likevel 20. august.

Krav om kompensasjon for merverdiavgift på anskaffelser gjort i løpet av en periode kan tidligst fremsettes ved periodens utløp.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

Endringane i §§ 6 og 7 tek til å gjelde 1. januar 2011.

25. juni. Lov nr. 40 2010**Lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)**

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 78 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjer ein følgjande endringar:

§ 1–1 tredje ledd bokstav c skal lyde:

c) tvangsmulkt etter § 5–16, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 43, merverdiavgiftsloven § 21–1 og ligningsloven § 10–6.

§ 5–7 første ledd bokstav b nytt tredje punktum skal lyde:

Fritaket gjelder ikke når trekket beregnes etter § 5–5 femte ledd.

§ 7–1 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Når ligningen er gjennomført, skal forskuddstrekk, utskrevet forskuddsskatt og tilleggskatt innbetalt innen fristen i § 4–7 gå til fradrag i utlignet skatt.

§ 8–2 første ledd andre punktum skal lyde:

Fradrag som nevnt i § 8–1 tredje ledd skal fordeles før fordeling av fradrag som nevnt i første punktum og fradrag som nevnt i annet ledd.

§ 10–51 bokstav f skal lyde:

f) tilleggsavgift etter ligningsloven §§ 10–2 til 10–5, tilleggsavgift etter merverdiavgiftsloven § 21–3, folketrygdloven § 24–4 tredje ledd, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 44, lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter § 3, lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter § 3, og tilleggstoll etter tolloven § 16–10.

§ 10–52 skal lyde:

Ansvarskrav etter kapittel 16, ansvarskrav etter § 4–1 annet ledd og ansvarskrav etter lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. § 7 skal betales senest to uker etter at melding om kravet er sendt, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 4–18.

§ 10–60 fjerde ledd skal lyde:

(4) For krav på utbetaling av merverdiavgift til registrerte næringsdrivende etter merverdiavgiftsloven § 11–5 regnes fristen fra omsetningsoppgaven er mottatt av avgiftsmyndigheten.

§ 11–4 tredje ledd skal lyde:

(3) Ved utbetaling av merverdiavgift som tidligere ikke er innbetalt, ytes renter fra tre uker etter fristen for innlevering av oppgave for vedkommende termin, jf. merverdiavgiftsloven § 15–8.

§ 16–20 andre ledd andre punktum skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 41 2010

Lov om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 79 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

I

I lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjer ein følgjande endringar:

X. Overgangsregler. Ved ikrafttredelse av endringene under V §§ 8–14, 8–15 og 8–17 gjelder følgende overgangsregler:

(1) For selskaper som er lignet etter den særskilte beskatningsordningen i henhold til skatteloven § 8–10 til 8–20 for inntektsåret 2006, og som for inntektsåret 2007 fortsatt skal lignedes etter den særskilte beskatningsordningen, skal det foretas et inntektsoppgjør per 1. januar 2007. Utgangsverdien ved dette inntektsoppgjøret fastsettes til summen av kostpris for selskapets finansielle eiendeler og aksjer i selskaper som nevnt i § 8–11 første ledd d og g som ville vært fritatt fra beskatning ved realisasjon etter § 2–38, skattemessig verdi av øvrige finansaktiva, og regnskapsmessig verdi per 31. desember 2006 av selskapets øvrige eiendeler, fratrukket skattemessig verdi av gjeld. Inngangsverdien fastsettes til saldoen på kontoen for tilbakeholdt skattlagt inntekt i selskapet ved utredelsesårets begynnelse, tillagt tidligere innbetalt aksjekapital og overkurs. Departementet kan gi forskrift om justering av regnskapsmessige verdier etter annet punktum.

(2) Gevinst beregnet etter første ledd skal føres på en egen oppgjørskonto. Det gjøres fradrag i oppgjørskontoen for:

- Gevinst som er fritatt for skatteplikt etter tredje ledd,
- korreksjonsinntekt etter skatteloven § 10–5 første ledd for inntektsårene 2007, 2008 og 2009, som skyldes utdeling av gjenstående ubeskattet gevinst beregnet etter første ledd og som ikke senere er fradragsført etter skatteloven 10–5 sjette ledd,
- beløp som er inntektsført etter femte ledd, og
- beløp som er inntektsført etter tolvte ledd.

(3) Inntil en tredjedel av gevinst beregnet etter første ledd er fritatt for skatteplikt, så langt et beløp lik 28 prosent av gevinsten brukes til miljøtiltak m.v. Fritak etter foregående punktum gis bare for kostnader til miljøtiltak når det før 26. mars 2010 er oppstått en ubetinget forpliktelse for skattyteren til å dekke eller innfri kostnaden eller når det før 26. mars 2010 er inngått en bindende avtale som medfører en slik ubetinget forpliktelse. Departementet kan gi forskrift om kvalifiserende miljøtiltak m.v. etter foregående punktum, om frist for når kostnadene må være pådratt, og om inntektsføring når miljøtiltak m.v. ikke er gjennomført ved fristens utløp.

(4) Tap beregnet etter første ledd kan fremføres til fradrag i fremtidig finansinntekt i den utstrekning tapet ligger innenfor fremførbart finansunderskudd per 31. desember 2006.

(5) Ved utdelinger som nevnt i skatteloven § 10–5 tredje ledd, jf. niende ledd, skal det inntektsføres et beløp som, etter at beregnet skatt av bruttobeløpet er trukket fra, tilsvarer det utbyttet eller konsernbidraget som er avsatt eller utdelt. Utbytte og konsernbidrag som er avsatt i årsoppgjøret for 2009, og vedtatt på generalforsamlingen etter

25. mars 2010, skal inntektsføres for inntektsåret 2010 så langt utdelingen ikke har medført inntektsføring etter skatteloven § 10–5 første ledd i 2009. Dersom samlet utdelt beløp overstiger selskapets oppgjørskonto per 1. januar i inntektsåret, jf. annet ledd, skal det ikke foretas inntektsføring for det overskytende. Gjenstående ubeskattet gevinst beregnet etter første ledd skal ikke anses som en midlertidig forskjell etter skatteloven § 10–5 annet ledd. Inntekt etter skatteloven § 10–5 første ledd for inntektsårene 2007, 2008 og 2009 som skyldes utdeling av gjenstående ubeskattet gevinst beregnet etter første ledd og som ikke senere er fradragsført etter skatteloven § 10–5 sjette ledd, kan ikke kreves fradrett i senere års inntekt etter sistnevnte bestemmelse.

(6) Ved uttreden av rederiskatteordningen skal eventuell gjenstående ubeskattet gevinst etter annet ledd tas til inntekt i uttredelsesåret.

(7) For selskap som har gjenstående ubeskattet gevinst etter annet ledd, kan inntektsføring etter femte ledd og skatteloven § 10–5 annet ledd unnlates innenfor et beløp lik samlet netto regnskapsmessig resultat før skatt for inntektsårene 2007 og 2008. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om beregningen av samlet netto regnskapsmessig resultat før skatt etter foregående punktum.

(8) For selskaper som ikke er lignet etter den særskilte beskatningsordningen i henhold til skatteloven §§ 8–10 til § 8–20 for inntektsåret 2006, og som trer inn i ordningen med virkning fra inntektsåret 2007 eller 2008 eller fra 1. januar 2009, skal det ved inntektsoppgjøret etter skatteloven § 8–14 tredje ledd legges til grunn regnskapsmessige verdier for driftsmidler og andeler i selskaper som nevnt i skatteloven §§ 10–40 og 10–60. Gevinst ved realisasjon eller uttak av driftsmidler og andeler i selskaper som nevnt i skatteloven §§ 10–40 og 10–60, som ikke omfattes av skatteloven § 2–38, herunder realisasjon eller uttak av driftsmidler fra underliggende selskap som nevnt i skatteloven §§ 10–40 og 10–60, skal være skattepliktig ved realisasjon eller uttak innen 3 år etter inntreden. Det samme gjelder urealisert gevinst på driftsmidler og andeler i selskaper som nevnt i skatteloven §§ 10–40 og 10–60, som ved en tenkt realisasjon ikke ville være omfattet av skatteloven § 2–38, ved uttreden av rederiskatteordningen innen 3 år. Ved gevinstberegningen skal den verdien som er lagt til grunn ved inntredenbeskatningen utgjøre inngangsverdien. Departementet kan gi forskrift om justering av regnskapsmessige verdier etter første punktum. Departementet kan også gi nærmere regler om beskatning ved realisasjon, uttak eller uttreden etter annet, tredje og fjerde punktum.

(9) Underskudd fastsatt etter reglene i skatteloven § 8–15 annet til fjerde ledd kommer ikke til fradrag i inntekt fastsatt etter femte og åttende ledd.

(10) Selskap som har gjenstående ubeskattet gevinst etter annet ledd, kan ikke yte lån til eller stille sikkerhet til fordel for skattytere med direkte eller indirekte eierinteresser i selskapet. Tilsvarende gjelder for lån til eller sikkerhetsstillelse til fordel for selskap som slik skattyter har direkte eller indirekte eierinteresser i, eller til skattyterens nærstående. Som nærstående regnes skattyterens foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, barnebarn, samboer eller samboers foreldre. Med lån menes også ytterligere utlån knyttet til eksisterende låneavtaler. Første og annet punktum gjelder ikke avtale om sikkerhetsstillelse til fordel for selskap innenfor ordningen inngått før 26. mars 2010, eller avtale om sikkerhetsstillelse til fordel for selskap utenfor ordningen inngått før 26. mars 2010 når sikkerheten er stilt overfor en finansinstitusjon med konsesjon til å yte kreditt etter finansieringsvirksomhetsloven eller tilsvarende finansinstitusjon med konsesjon til å yte kreditt i annen stat. Første og annet punktum gjelder heller ikke for lån til selskaper innenfor ordningen ytet før 11. mai 2010. Departementet kan gi forskrift om unntak fra første og annet punktum for ytterligere utlån knyttet til eksisterende låneavtaler inngått før 11. mai 2010. Videre gjelder første og annet punktum ikke for fordring som er oppstått som følge av beslutning om å yte konsernbidrag, jf. aksjeloven § 8–5 og allmennaksjeloven § 8–5, jf. aksjeloven § 8–2 og allmennaksjeloven § 8–2. Selskapet anses trådt ut av ordningen fra og med det inntektsåret da vilkårene i dette ledd brytes. Skatteloven § 8–17 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

(11) Selskap som har vært lignet etter den særskilte beskatningsordningen i henhold til skatteloven §§ 8–10 til 8–20 for alle inntektsårene fra og med 2006 til og med 2009 og som for inntektsåret 2010 fortsatt skal lignedes etter den særskilte beskatningsordningen, kan for inntektsåret 2010 velge et oppgjør av gevinst beregnet etter første ledd. Oppgjøret gjennomføres ved at et beløp lik to tredjedeler av gevinsten beregnet etter første ledd, dividert med 2,8, tas til inntekt med like deler for inntektsårene 2010, 2011 og 2012. For selskaper som velger oppgjør etter første og annet punktum skal det ikke foretas inntektsføring etter femte ledd. Gjenstående ubeskattet gevinst etter annet punktum skal anses som en midlertidig forskjell etter skatteloven § 10–5 annet ledd. Ved uttreden av ordningen skal eventuell gjenstående ubeskattet gevinst etter annet punktum tas til inntekt i uttredelsesåret.

(12) Selskap som har gjenstående ubeskattet gevinst etter annet ledd kan ikke ha en lavere realkapitalandel enn gjennomsnittet av selskapets realkapitalandel for inntektsårene 2007 til 2009, beregnet på grunnlag av eiendelenes verdi ved avslutningen av det enkelte inntektsår. Dersom brudd på vilkåret i dette ledd ikke er rettet innen 31. desember i det påfølgende inntektsåret, må selskapet for dette inntektsåret og hvert påfølgende inntektsår frem til vilkårsbruddet er rettet, inntektsføre en del av saldoen på oppgjørskontoen ved inntektsårets avslutning. Inntektsføringen fra oppgjørskontoen skal svare til den forholdsmessige reduksjonen av realkapitalandelen, sett i forhold til gjennomsnittet av selskapets realkapitalandel for inntektsårene 2007 til 2009, beregnet per 31. desember i det enkelte inntektsår. Ved beregningen av realkapitalandelen skal det tas utgangspunkt i selskapets balanseførte finanskapital og realkapital med følgende justeringer:

- a. Bokført verdi av aksjer eller andeler som nevnt i skatteloven § 8–11 første ledd e–g skal fordeles mellom realkapitalen og finanskapitalen tilsvarende forholdet mellom finanskapital og realkapital i det underliggende selskapet. Ved beregningen etter foregående punktum skal eiendelenes verdi fastsettes til verdien ved

inntektsårets avslutning. Bokført verdi av aksjer eller andeler som nevnt i skatteloven § 8–11 første ledd d skal medtas som del av finanskapitalen.

- b. Resterende kontraktssumme for skip som ikke er levert per 31. desember i inntektsåret, skal medtas som del av selskapets total kapital og føres til fradrag i selskapets finans kapital, men slik at den beregnede finans kapitalen skal settes til 0 dersom den blir negativ. Foregående punktum skal gjelde tilsvarende for selskap som nevnt i skatteloven § 8–11 e til g. Denne bokstav skal likevel ikke gjelde ved beregning av gjennomsnittet av selskapets realkapitalandel for inntektsårene 2007 til 2009.
- c. Bokført verdi av skip som leies ut på totalbefraktningvilkår til et konsernforbundet selskap, skal medtas som del av selskapets finans kapital, dersom skatten på inntekt fra driften av skipet på innleiers hånd er mindre enn en tredjedel av den skatten selskapet ville ha blitt ilignet dersom det hadde vært beskattet som hjemmehørende i Norge og utenfor ordningen. Med konsernforbundet selskap menes norsk eller utenlandsk selskap som tilhører samme konsern, jf. regnskapsloven § 1–3 første ledd. Vilkåret om bestemmende innflytelse i regnskapsloven § 1–3 annet ledd første punktum, jf. annet ledd annet punktum samt tredje og fjerde ledd, gjelder tilsvarende.
- d. Selskap som utarbeider selskapsregnskapet etter regnskapsloven § 3–9 tredje eller fjerde ledd, skal korrigere for elementer i fond for urealiserte gevinster etter aksjeloven § 3–3a eller allmennaksjeloven § 3–3a. Departementet kan gi nærmere regler om beregning av realkapitalandelen.

II

Denne endringslova tek til å gjelde straks med verknad frå og med inntektsåret 2010.

Endringane under I femte ledd tek til å gjelde frå og med inntektsåret 2010, med verknad for utdelingar etter skattelova § 10–5 tredje ledd, jf. niande ledd, som er vedteke av generalforsamlinga etter 25. mars 2010.

25. juni. Lov nr. 42 2010

Lov om endringar i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven)

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 80 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringar i følgjande lov:

Lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven).

I

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) gjer ein følgjande endringar:

§ 1–2 tredje ledd bokstav a skal lyde:

- a) lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) og Stortingets vedtak om merverdiavgift, og

§ 12–1 tredje ledd skal lyde:

- (3) Departementet kan uten hinder av første ledd godkjenne at opplysninger gis til forskningsformål i samsvar med forvaltningsloven § 13 d.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 43 2010

Lov om endring i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova)

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 81 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endring i følgjande lov:

Lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova).

I

I lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) gjer ein følgjande endring:

§ 23 første ledd første punktum skal lyde:

Ein person eller eit føretak kan per kalenderår ikkje omsetje fangst som er teken med fartøy som ikkje er merkeregistrert, eller frå land, for meir enn den summen som er fastsett i lov 19. juni 2009 nr 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 2–1 første ledd første punktum.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 44 2010**Lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)**

Prop.126 LS (2009–2010), Innst.351 L (2009–2010), Lovvedtak 82 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 14. og 17. juni 2010. Fremja av Finansdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgjande lov:

Lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjer ein følgjande endringer:

§ 3–11 andre ledd bokstav j skal lyde:

- j) omsetning av rett til å disponere kommunal havn mot havneavgifter eller vederlag i samsvar med havne- og farvannsloven

§ 4–1 andre ledd bokstav c skal lyde:

- c) forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven

Overskrifta i § 8–8 skal lyde:

Betaling via bank som vilkår for fradrag for inngående merverdiavgift

§ 10–6 første ledd skal lyde:

(1) Lottfiskere som selv holder fiskeredskap i vedkommende fiske, har rett til refusjon av inngående merverdiavgift som er betalt ved kjøp eller leie av de redskapene lottfiskerne deltar med.

§ 12–1 andre ledd skal lyde:

(2) Tollregionen er avgiftsmyndighet når merverdiavgift skal beregnes ved innførsel av varer og ved refusjon etter §§ 10–7 til 10–9.

§ 13–2 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan uten hinder av første ledd gi opplysninger til forskningsformål i samsvar med forvaltningsloven § 13 d.

§ 15–1 åttande ledd skal lyde:

(8) Den som har plikt til å gi opplysninger etter dette kapittel, skal opptre aktsomt og lojalt. Avgiftssubjektet skal bidra til at avgiftsplikten i rett tid blir klarlagt og oppfylt, og også gjøre avgiftsmyndighetene oppmerksom på feil ved avgiftsberegningen.

§ 15–7 første ledd tredje punktum skal lyde:

Mottakere omfattet av § 15–6 skal bare levere oppgave for de terminer det oppstår plikt til å beregne merverdiavgift.

§ 15–11 fjerde ledd skal lyde:

(4) I enkeltpersonforetak påhviler opplysnings- og oppgaveplikten foretakets innehaver. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning påhviler plikten den daglige leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.

§ 22–2 tredje ledd skal lyde:

(3) Denne loven § 3–3 første ledd annet punktum, § 9–1 tredje ledd og § 9–8 oppheves med virkning fra 1. januar 2011.

II

Endringslova tek til å gjelde straks.

25. juni. Lov nr. 45 2010**Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)**

Prop.91 L (2009–2010), Innst.311 L (2009–2010), Lovvedtak 60 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 8. og 14. juni 2010. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Følgende lov oppheves:

Lov 17. juli 1953 nr. 9 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret.

Endring i følgende lov:

Lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).

Kapittel I Formål, virkeområde med mer**§ 1. Formål**

Lovens formål er å beskytte liv, helse, miljø og materielle verdier ved bruk av ikke-militær makt når riket er i krig, når krig truer, når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved uønskede hendelser i fredstid.

§ 2. Lovens stedlige virkeområde

For Svalbard, Jan Mayen og bilandene gjelder loven i det omfang og med de stedlige tilpasninger Kongen bestemmer.

Loven gjelder ikke for virksomhet i sjøområder i forbindelse med undersøkelser etter, utvinning og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn i indre norsk farvann, norsk sjøterritorium og den del av kontinentalsokkelen som er undergitt norsk statshøyhet.

§ 3. Definisjoner

I denne lov menes med:

- Uønskede hendelser*: hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.
- Sivilforsvarets myndigheter*: departementet og den som bemyndiges.
- Egenbeskyttelsestiltak*: tiltak som personer eller virksomheter iverksetter for sin eiendom eller virksomhet for beskyttelse av liv, helse, miljø og materielle verdier.

Kapittel II Generelle bestemmelser om Sivilforsvaret**§ 4. Sivilforsvarets oppgaver og ansvar**

Sivilforsvarets oppgave er å planlegge og iverksette tiltak for beskyttelse av sivilbefolkningen, miljø og materielle verdier. Sivilforsvaret skal blant annet:

- etablere og drifte system for varsling av befolkningen, jf. § 16,
- forestå oppgaver i forbindelse med evakuering av befolkningen, jf. § 17,
- ha ansvar for tilfluktsromtjeneste for offentlige tilfluktsrom, jf. § 22 første ledd,
- bistå nød- og beredskapsstatene med personell og materiell i forbindelse med skadeforebyggende og skadebegrensende tiltak,
- lede redningsinnsats på skadestedet og ha ordensmyndighet når nødetater tillagt slik myndighet ikke er tilstede. Myndighet etter denne bestemmelse skal så vidt mulig utøves i samråd med politiet,
- etter godkjenning fra departementet bistå ved internasjonale oppdrag i forbindelse med uønskede hendelser, jf. § 10,
- utføre tilsynsoppgaver der Sivilforsvaret er utpekt som tilsynsmyndighet, jf. § 29.

Departementet kan gi forskrifter om Sivilforsvarets organisering, oppgaver og ansvar.

§ 5. Allmennhetens bistandsplikt i akutsituasjoner

Enhver plikter, når leder i Sivilforsvarets innsats krever det, å delta i innsats ved akutt fare for skade på liv, helse, miljø eller materielle verdier, samt stille eiendom, bygninger og materiell til disposisjon. Bistand etter denne bestemmelsen omfatter også plikt til å bistå med opplysninger som anses nødvendige for ivaretagelse av Sivilforsvarets innsats i akutsituasjoner.

Inngrep etter denne bestemmelsen kan bare foretas dersom dette er nødvendig for å sikre liv eller verne verdier som er større enn det som går tapt eller står i fare for å gå tapt ved inngrepet, og ikke alene kan håndteres av Sivilforsvaret.

Myndighet etter første ledd skal så vidt mulig utøves i samråd med politiet.

Staten skal betale erstatning for skade på person som følge av innsats etter denne bestemmelsen. Lov 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring gjelder tilsvarende for erstatning etter denne bestemmelsen. Staten skal også betale erstatning for materielle skader som følge av bistand etter første ledd.

Departementet kan gi forskrifter om erstatning for skade på person og materiell som følge av innsats etter denne bestemmelsen.

§ 6. Grader, stillingsbetegnelser og uniformer mv. i Sivilforsvaret

Ingen må uberettiget bruke Sivilforsvarets grader, stillingsbetegnelser, uniformer, legitimasjon, merker eller signaler. Det samme gjelder for grader, stillingsbetegnelser, uniformer, legitimasjon, merker eller signaler som lett kan forveksles med Sivilforsvarets egne.

Departementet kan gi forskrifter om grader, stillingsbetegnelser og uniformer mv. i Sivilforsvaret.

Kapittel III Tjeneste i Sivilforsvaret**§ 7. Tjenesteplikt – generelle regler**

Kvinner og menn mellom 18 og 55 år som oppholder seg i riket, kan pålegges tjenesteplikt i Sivilforsvaret.

Vernepliktige kan ikke kalles inn til eller beholdes i tjeneste i Sivilforsvaret dersom dette hindrer utførelse av militær tjenesteplikt.

Tjenestepliktige i Sivilforsvaret kan ikke sies opp fra stilling som følge av pålagt tjeneste i Sivilforsvaret.

Stortinget fastsetter tjenestetidens varighet, herunder tjenestetiden ved utdanning til befalsstillinger og ved annen spesialopplæring og til ekstraordinære øvelser.

I beredskapssituasjoner kan departementet pålegge tjenestepliktige å tjenestegjøre så lenge det anses nødvendig.

Departementet kan gi forskrifter om gjennomføringen av sivilforsvarstjenesten, herunder bestemmelser om godtgjøring for og fritak fra tjeneste.

§ 8. Plikt til å gi opplysninger til bruk for tjenestelige forhold mv.

Personer som vurderes til tjeneste i Sivilforsvaret og tjenestepliktige, plikter skriftlig å bekrefte mottak av varsel om og pålegg av tjenesteplikt, og øvrig informasjon gitt av Sivilforsvarets myndigheter.

Til bruk for tjenestelige forhold plikter offentlige myndigheter og arbeidsgivere å gi Sivilforsvarets myndigheter, uten hinder av taushetsplikt, opplysninger, oppgaver og attestasjoner om personer i tjenestepliktig alder som er knyttet til eller registrert hos dem. Sivilforsvarets myndigheter kan bestemme i hvilken form opplysningene skal gis.

Kvinner og menn i tjenestepliktig alder plikter, på oppfordring fra Sivilforsvarets myndigheter, å gi opplysninger som har betydning for tjenestelige forhold. Politiattest kan kreves utferdiget og fremlagt dersom det er av særlig viktighet for Sivilforsvarets myndigheter å få slike opplysninger på grunn av den tjeneste vedkommende utfører eller som man overveier å pålegge vedkommende.

Departementet kan gi forskrifter om politiattest, herunder bestemmelser om behandling av opplysninger innhentet for dette formålet.

Tjenestepliktige og kvinner og menn som vurderes til tjeneste i Sivilforsvaret plikter å gjennomgå legeundersøkelser og andre prøver som er nødvendig for tjenestegjøring i Sivilforsvaret.

§ 9. Tjenestepliktens nærmere innhold

Tjenestepliktige skal delta på de kurs, øvelser og innsatser som det innkalles til, og rette seg etter de ordre og instruksjoner som gjelder for tjenesten. Den tjenestepliktige kan ikke forlate tjenesten uten tillatelse.

Tjenestepliktige kan pålegges å tjenestegjøre som befal eller instruktør.

§ 10. Utenlandstjeneste

Disponering av tjenestepliktig personell i Sivilforsvaret til tjenestegjøring utenfor landets grenser krever avtale mellom den enkelte og Sivilforsvarets myndigheter.

§ 11. Disiplinærreaksjoner overfor tjenestepliktige

Tjenestepliktig personell som overtrer eller forsømmer tjenesteplikter i Sivilforsvaret kan refses disiplinært. Refselse kan ilegges for forsettlig og uaktsomme forhold.

Refselsbøter kan innkreves av Statens Innkrevingsentral. Innkrevingsentralen kan inndrive bøtene ved trekk i lønn eller andre lignende ytelser som nevnt i lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett § 2–7.

Departementet kan gi forskrifter om disiplinære forhold for tjenestepliktig personell i Sivilforsvaret, herunder hvem som kan tillegges refselsesmyndighet.

Kapittel IV Kommunale plikter**§ 12. Kommunens plikter**

Kommunen skal bidra til gjennomføring av Sivilforsvarets oppgaver og tiltak.

Videre skal kommunen blant annet:

- a) stille rom og kommunal grunn til rådighet ved innsats eller til utdannings- og øvingsformål for Sivilforsvaret, og sørge for varme, lys og renhold i slike rom. Kommunen plikter å tillate forandringer av de rom som stilles til rådighet,
- b) stille kommunal grunn til rådighet for bygging av sivilforsvarsanlegg,
- c) sørge for innkvartering, bespisning og annen bistand til Sivilforsvaret når dette er nødvendig,
- d) ivareta oppgaver i forbindelse med lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell, jf. § 13,
- e) bygge, utstyre, innrede og vedlikeholde offentlige tilfluktsrom, jf. §§ 20 flg.,
- f) ivareta de kommunale beredskapsplikter som fremgår av §§ 14 og 15,
- g) planlegge og bistå ved gjennomføring av evakuering etter §§ 15, 17 og 18.

Med mindre annet er særskilt bestemt i eller i medhold av loven, er kommunen ansvarlig for kostnader som påløper etter denne bestemmelsen.

Departementet kan gi forskrifter om andre oppgaver til kommunen som er nødvendige for å gjennomføre tiltak etter denne loven.

§ 13. Anskaffelse, lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell

Sivilforsvarets myndigheter anskaffer materiell til Sivilforsvaret og beslutter lokalisering av lager, etter en nasjonal vurdering.

Kommunene skal lagre og vedlikeholde Sivilforsvarets materiell.

Kostnader til lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell dekkes av kommunene.

Departementet kan gi forskrifter om vedlikehold, lagring og lokalisering av Sivilforsvarets materiell, herunder bestemmelser om utgiftsfordeling mellom kommunene.

Kapittel V Kommunal beredskapsplikt

§ 14. Kommunal beredskapsplikt – risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11–4 første ledd, og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalysen.

§ 15. Kommunal beredskapsplikt – beredskapsplan for kommunen

Med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen etter § 14 skal kommunen utarbeide en beredskapsplan.

Beredskapsplanen skal inneholde en oversikt over hvilke tiltak kommunen har forberedt for å håndtere uønskede hendelser. Som et minimum skal beredskapsplanen inneholde en plan for kommunens kriseledelse, varslingslister, ressuroversikt, evakueringsplan og plan for informasjon til befolkningen og media.

Beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum én gang per år. Kommunen skal sørge for at planen blir jevnlig øvet.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om beredskapsplanens innhold og øvrige krav etter denne bestemmelsen.

Kapittel VI Sivile beskyttelsestiltak

§ 16. Varsling

Sivilforsvaret kan etablere og drifte system for varsling av sivilbefolkningen.

Eier eller bruker av eiendom plikter å stille denne til disposisjon for system for varsling av befolkningen. Sivilforsvaret kan kreve adgang til eiendom med sikte på etablering og drift av slike system.

Virksomhet som i den kommunale risiko- og sårbarhetsanalysen vurderes som en særskilt risiko for omgivelsene, kan pålegges å etablere og bekoste egne ordninger for varsling av allmennheten.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om varsling etter denne bestemmelsen.

§ 17. Evakuering i krig eller når krig truer

Når riket er i krig, når krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, kan Kongen beslutte evakuering av befolkningen.

Når evakuering er besluttet skal enhver, etter pålegg fra Sivilforsvarets myndigheter, flytte til den tid og på den måte som fastsettes. Den enkelte kan pålegges å oppholde seg på et nærmere angitt sted. Ingen må uten samtykke fra Sivilforsvarets myndigheter vende tilbake til fraflyttingsområdet. Kongen kan bestemme at også andre enn Sivilforsvarets myndigheter gis myndighet etter denne bestemmelsen.

Pålegg om evakuering kan også omfatte varelagre, transportmidler, husdyr og andre ressurser som anses nødvendig for å dekke befolkningens grunnleggende behov.

Evakuering skal så vidt mulig utføres i samråd med politiet.

Sivilforsvarets myndigheter kan pålegge berørte kommuner å medvirke under evakuering besluttet etter denne bestemmelse. Kommunene kan gis fullmakt til å utøve rekvisisjonsrett etter bestemmelsene i kapittel VII.

§ 18. Allmennhetens bistand ved evakuering

Eier eller bruker av transportmiddel eller hus kan pålegges å bistå myndighetene med transport av evakuerte eller ved å gi evakuerte husvære. Det som etter myndighetenes skjønn er absolutt nødvendig for innehaveren selv, dennes husstand eller til utøving av dennes næringsvirksomhet, kan ikke kreves avgitt.

Vederlag for ytelser etter første ledd fastsettes etter reglene i § 27.

Ved evakuering etter pålegg betaler staten transportutgifter ved flyttingen. Fraflyttingskommunen betaler vederlaget for husvære for de evakuerte, men kan kreve dette refundert fra de evakuerte. Andre utgifter ved oppholdet betales av de evakuerte.

§ 19. Forskrifter om evakuering

Departementet kan gi forskrifter om evakuering, herunder bestemmelser om planlegging, iverksetting og gjennomføring av evakuering. Det kan videre gis forskrifter om evakuerte personers rettsstilling og om utredning, fordeling og refusjon av utgifter knyttet til evakuering.

§ 20. Etablering av offentlige og private tilfluktsrom

Kommunen skal bygge, utstyre og innrede offentlige tilfluktsrom til bruk for befolkningen.

Offentlig eller privat tiltakshaver skal bygge, utstyre og innrede private tilfluktsrom til bruk for dem som normalt oppholder seg på den enkelte eiendom.

Krav om bygging av privat tilfluktsrom etter annet ledd kan etter søknad frafalles mot at det innbetales et beløp som skal nyttes til å etablere anlegg eller ruste opp offentlige tilfluktsrom.

Sammen med pålegg om innredning av tilfluktsrom etter annet ledd, kan det i rimelig utstrekning bestemmes at tilfluktsrommet skal innredes slik at det kan benyttes også av personer som normalt befinner seg på andre eiendommer. Eier eller bruker av den eller de øvrige eiendommene plikter i så fall å bidra til dekning av utgiftene til innredningen.

Eier og bruker av fast eiendom, samt offentlige myndigheter, kan pålegges å gi Sivilforsvarets myndigheter opplysninger om fast eiendom som vurderes brukt som tilfluktsrom.

Departementet kan gi forskrifter om tilfluktsrom. Det kan herunder gis bestemmelser om statens tilskudd ved bygging av offentlige tilfluktsrom og om overføring av ubenyttede midler til bruk i en annen kommune, jf. tredje ledd.

§ 21. Plikt til å opprettholde tilfluktsrom

Eier og bruker av offentlig eller privat tilfluktsrom plikter å holde tilfluktsrommet i forsvarlig stand.

Tilfluktsrom kan i fredstid utnyttes til andre formål hvis rommets verneevne ikke reduseres og rommet raskt kan klargjøres som tilfluktsrom ved behov.

Bygningsmessige endringer som kan ha innvirkning på tilfluktsrommets verneevne skal forelegges Sivilforsvarets myndigheter for godkjenning før tiltaket iverksettes.

Departementet kan gi forskrifter om nærmere plikter etter denne bestemmelsen.

§ 22. Tilfluktsromtjeneste i beredskapssituasjoner

Sivilforsvaret har ansvaret for klargjøring og drift av offentlige tilfluktsrom (tilfluktsromtjeneste) i beredskapssituasjoner. Kommunen plikter å bidra til gjennomføring av Sivilforsvarets oppgaver etter denne bestemmelsen.

Eier og bruker av private tilfluktsrom har ansvaret for tilfluktsromtjeneste i private tilfluktsrom.

Departementet kan gi forskrifter om tilfluktsromtjeneste.

§ 23. Egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter

Virksomheter kan pålegges å forberede og sette i verk nødvendige egenbeskyttelsestiltak mot uønskede hendelser.

Egenbeskyttelsestiltak kan pålegges felles for flere virksomheter.

Virksomhet som er pålagt egenbeskyttelsestiltak etter første ledd, plikter etter anmodning å yte bistand til annen virksomhet og nød- og beredskapsstatene, så langt dette er mulig under hensyn til egen beredskap. Virksomhet som yter bistand kan kreve refusjon av påførte utgifter fra den som mottar bistand.

Den enkelte virksomhet kan pålegges å gi Sivilforsvarets myndigheter og tilsynsmyndigheten opplysninger av betydning for egenbeskyttelsestiltak etter denne bestemmelsen.

Departementet kan gi forskrifter om egenbeskyttelse ved virksomheter.

§ 24. Egenbeskyttelsestiltak for fast eiendom

Eier og bruker av fast eiendom kan pålegges å forberede og sette i verk egenbeskyttelsestiltak for eiendommen.

Departementet kan gi forskrifter om egenbeskyttelse for fast eiendom.

Kapittel VII Rekvisisjon av fast eiendom, løseøre og rettigheter

§ 25. Rekvisisjon

Departementet kan kreve avstått eiendomsrett, bruksrett eller annen særlig rådighet over fast eiendom i den grad det er nødvendig for oppfyllelse av lovens bestemmelser. Det samme gjelder rettigheter og løseøre av ethvert slag og elektrisk kraft. Avståelse til bruk omfatter rett til å foreta de endringer ved gjenstanden eller den faste eiendommen som anses nødvendig.

Eiendomsrett til fast eiendom kan bare kreves avstått når avståelsens formål ikke kan oppnås gjennom tidsbegrenset bruksrett eller annen særlig rådighet over eiendommen.

Departementet kan gi tillatelse til at også andre kan kreve slik avståelse som nevnt i første ledd. Departementet kan bestemme at den som får slik tillatelse, skal dekke utgiftene ved avståelsen helt eller delvis.

Departementet kan gi eier eller bruker av løsøre pålegg om at tingen skal stilles til rådighet på angitt sted.

Krav om avståelse skal fremsettes skriftlig. Når avståelse har funnet sted, skal det utstedes skriftlig kvittering med angivelse av det som er avstått, samt tid og sted for avståelsen.

Avståelsen kan kreves gjennomført straks, selv om erstatning ikke er betalt eller fastsatt. Rekvirerende myndighet skal i så fall sørge for å innhente de beskrivelser og opplysninger som er nødvendige for fastsetting av erstatning. Skjønn etter § 27 skal avholdes så snart som mulig. Når det er nødvendig kan rekvirering gjennomføres med bistand fra politiet.

Departementet kan gi forskrifter om rekvisisjon.

§ 26. Forberedende tiltak med sikte på rekvisisjon

Som ledd i forberedende tiltak kan de myndigheter som departementet bestemmer, peke ut fast eiendom og løsøre som skal avstås etter § 25, og gi eier og bruker av løsøre pålegg om at tingen i nærmere angitte tilfeller skal stilles til rådighet på angitt sted.

Eier og bruker av fast eiendom eller løsøre plikter etter krav fra myndighetene å erkjenne mottak av melding om tiltak eller pålegg som nevnt, samt å gi opplysninger og å gi adgang til inspeksjon. Løsøre kan om nødvendig pålegges brakt til et bestemt sted for inspeksjon. Slike pålegg skal oppfylles uten erstatning, med mindre annet er bestemt av departementet.

Fast eiendom og løsøre kan etter avgjørelse av myndigheter utpekt etter første ledd, utbedres eller på annen måte forandres for å gjøres tjenlig for det påtenkte formål.

Departementet kan gi forskrifter om forberedende tiltak etter denne bestemmelsen.

§ 27. Erstatning

Erstatning for avståelse etter § 25 og tap og utgifter ved å etterkomme pålegg etter § 26 fastsettes i mangel av minnelig overenskomst ved skjønn etter lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker, med mindre noe annet bestemmes i eller i medhold av denne loven.

Departementet kan fastsette takster for bruk av husrom, lagerrom og driftsbygninger, samt for elektrisk kraft, varer og annet løsøre. Det samme gjelder utgifter ved å etterkomme pålegg etter §§ 25 og 26 første ledd, samt for ytelser etter § 18. Takstene kan fastsettes for hele eller deler av riket.

Ved avståelse av bruksrett til rom inntil to døgn, gis ingen annen godtgjøring enn erstatning for beviselig voldte skader, tap eller utgifter oppstått som følge av avståelsen. Avstår samme besitter i løpet av samme kalenderår flere ganger bruksrett til rom som ellers er i bruk, skal godtgjøring gis om tidsrommet samlet utgjør mer enn tre døgn.

Departementet kan gi forskrifter om erstatning ved rekvisisjon. Slike regler kan gis med virkning for rekvirering som allerede har funnet sted. Det kan herunder bestemmes at erstatning skal fastsettes og utbetales etter reglene i lov 29. juni 1951 nr. 19 om militære rekvisisjoner. Erstatningsfastsettelsen kan i tilfelle legges til de organer som opprettes i medhold av nevnte lovgivning.

§ 28. Samordning av rekvisisjoner

Når militære myndigheter har rekvisisjonsrett etter lov 29. juni 1951 nr. 19 om militære rekvisisjoner, får § 8 i samme lov tilsvarende anvendelse for krav om avståelse etter loven her i den utstrekning departementet bestemmer.

Kapittel VIII Tilsyn, håndheving og sanksjon med mer

§ 29. Tilsyn

Departementet utpeker hvem som skal føre tilsyn med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov. Det kan herunder bestemmes at organisasjon eller institusjon skal organisere og føre tilsyn med egenbeskyttelsestiltak ved bestemte virksomheter, jf. § 23.

Når departementet ved utpeking av tilsynsmyndighet har åpnet for dette, kan tilsynsmyndigheten la andre offentlige eller private sakkynndige føre tilsyn på sine vegne.

For tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter etter §§ 12, 13, 14, 15, 20 og 21 gjelder kapittel 10 A i lov 25. september nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

§ 30. Særlige bestemmelser om tilsyn med egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter

Utgifter som utpekt tilsynsorgan påføres ved å organisere og føre tilsyn med egenbeskyttelsestiltak ved bestemte virksomheter, jf. § 23, kan utliknes og kreves betalt av virksomhetene.

Departementet kan gi forskrifter om tilsyn med egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter.

§ 31. Tilsynsmyndighetens rett til opplysninger

Enhver som er underlagt tilsyn etter denne loven skal når tilsynsmyndigheten krever det, og uten hinder av taushetsplikt, legge frem de opplysninger som er nødvendige for utøvelsen av tilsynet.

Opplysninger som nevnt i første ledd kan også kreves fremlagt fra andre offentlige tilsynsmyndigheter uten hinder av den taushetsplikt som ellers gjelder.

Tilsynsmyndigheten kan bestemme i hvilken form opplysninger etter denne bestemmelsen skal gis.

§ 32. Rett til adgang mv.

Tilsynsmyndigheten skal ha uhindret adgang til ethvert sted og til enhver innretning tilsynsmyndigheten finner nødvendig for å føre tilsyn etter denne loven. Om nødvendig kan det anmodes om bistand fra politiet for å sikre slik adgang.

Tilsynspersonellet skal legitimere seg i samsvar med lov 10. februar 1967 nr. 2 om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 15, og om mulig sette seg i kontakt med representant for eier eller bruker av objektet.

§ 33. Gjennomføring av tilsyn

Den som eier eller bestyrer tilsynsobjektet, har rett til å være til stede under tilsynet, og kan i rimelig utstrekning også pålegges å være til stede. Tilsynsmyndigheten kan bestemme at retten til å være til stede ikke skal gjelde ved tilsynsmyndighetens intervju med ansatte ved tilsynsobjektet. Det samme gjelder dersom tilstedeværelse må antas å kunne medføre at formålet med tilsynet ikke nås.

Tilsynsmyndigheten skal utarbeide en skriftlig rapport om tilsynet. Rapporten skal gjøres tilgjengelig for den som har mottatt pålegg om tilsynet. I tilfeller der det antas å kunne skade en informasjonsgiver om det kommer frem at han eller hun har gitt opplysninger, kan rapporten unnlate å nevne hvem som har gitt de aktuelle opplysningene.

Departementet kan gi forskrifter om gjennomføring av tilsyn.

§ 34. Pålegg og enkeltvedtak

Sivilforsvarets myndigheter og tilsynsmyndigheten gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak ellers som er nødvendige for gjennomføring av bestemmelsene i denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven. Det skal settes en frist for når pålegg skal være utført.

Dersom pålegg ikke oppfylles innen fastsatt frist kan Sivilforsvarets myndigheter eller tilsynsmyndigheten helt eller delvis stanse virksomheten inntil pålegget er utført.

Ved overhengende fare kan tilsynsmyndigheten stanse virksomheten og kreve at nødvendige tiltak blir iverksatt straks, selv om pålegg ikke er gitt.

Blir pålegg stadfestet i rettskraftig dom eller ikke etterkommet, kan tilsynsmyndigheten selv utføre eller få pålegget utført for regning av den som dommen er rettet mot, uten at det er nødvendig med kjennelse etter lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse § 13–14.

Ved overhengende fare kan pålegget fullbyrdes etter reglene i tvangsfullbyrdesloven § 13–14 uten at dom kreves.

Når det er nødvendig kan pålegg og tiltak etter denne bestemmelsen gjennomføres med bistand fra politiet.

§ 35. Tvangsmulkt

I pålegg etter denne loven kan det fastsettes en løpende tvangsmulkt for hver dag, uke eller måned som går etter utløpet av den fristen som er satt for oppfylling av pålegget, inntil pålegget er oppfylt.

Tvangsmulkt kan også fastsettes som en engangsmulkt.

Sivilforsvarets myndigheter og tilsynsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 36. Overtredelsesgebyr

Sivilforsvarets myndigheter og tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 6 første ledd, 7 første ledd, 8 annet, tredje eller femte ledd, 9, 16 annet eller tredje ledd, 20 annet, fjerde eller femte ledd, 21 første ledd, 25 første eller fjerde ledd, 26 første eller annet ledd, 31 første ledd og 32 første ledd.

Overtredelsesgebyr kan ilegges etter faste satser eller utmåles i hvert enkelt tilfelle. Ved fastsetting av gebyret kan det blant annet tas hensyn til fortjeneste eller potensiell fortjeneste som den ansvarlige har hatt ved overtredelsen, hvor alvorlig overtredelsen er, og ekstra kostnader som kontrolltiltak og behandling av saken har ført til.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere regler om fastsetting av overtredelsesgebyr herunder om renter og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall.

Overtredelsesgebyr og straff etter § 37 kan ikke brukes på samme lovbrudd.

Kapittel IX Straff**§ 37. Straff**

Den som forsettlig overtrer §§ 5 første ledd, 20 annet ledd eller bestemmelser gitt i medhold av disse bestemmelsene, eller unnlater å etterkomme pålegg gitt med hjemmel i §§ 18 første ledd første punktum, 22 annet ledd, 25 første eller fjerde ledd, 26 første eller annet ledd straffes med bot eller fengsel inntil 3 måneder.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelsene i §§ 7 første eller femte ledd, 8 første, tredje eller femte ledd, eller § 9 eller bestemmelser gitt i medhold av disse bestemmelsene, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

Medvirkning straffes på samme måte.

Kapittel X Avsluttende bestemmelser

§ 38. Forholdet til forvaltningsloven

Når ikke annet er bestemt i medhold av lov 10. februar 1967 nr. 2 om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 5 annet ledd, gjelder forvaltningsloven i fredstid for behandling av saker etter denne lov. Forhåndsvarsel til sakens parter kan likevel unnlates dersom antallet parter i saken er stort, eller et stort antall saker behandles under ett, eller forhåndsvarsel kan medføre at saken forsinkes på en uheldig måte. Tilsvarende gjelder dersom forhåndsvarsel av hensyn til partene synes upåkrevet.

Forvaltningsloven kapittel IV–VI gjelder ikke for saker om tjenesteplikten og tjenestens utførelse. Pålegg etter §§ 7 eller 9 kan påklages til departementet.

Direktoratet er klageinstans for vedtak truffet av sivilforsvarsdistriktene og tilsynsmyndigheter etter denne loven.

Departementet kan bestemme at vedtak etter denne loven ikke kan kreves grunnlagt eller påklages når riket er i krig, krig truer eller rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare. Det samme gjelder ved uønskede hendelser i fredstid.

§ 39. Overgangsbestemmelser

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 17. juli 1953 nr. 9 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret gjelder også etter at loven her har trådt i kraft.

§ 40. Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Fra samme dato oppheves lov 17. juli 1953 nr. 9 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret.

§ 41. Endringer i andre lover

I lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) skal § 40 første ledd første punktum lyde:

Når forholdene i eller utenfor et vassdrag skaper en særskilt og uvanlig fare for mennesker, miljø eller eiendom, kan vassdragsmyndigheten pålegge enhver tiltakshaver å innrette sin virksomhet for å redusere faren.

25. juni. Lov nr. 46 2010

Lov om endringer i straffeloven 1902 mv. (skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd)

Prop.97 L (2009–2010), Innst.314 L (2009–2010), Lovvedtak 62 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 8. og 14. juni 2010. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10.
- 2 Lov 15. desember 1995 nr. 74 om forbud mot kjønnslemlestelse.
- 3 Lov 20. mai 2005 nr. 28 om lov om straff (straffeloven).

I

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endringer:

§ 192 annet ledd skal lyde:

Straffen er fengsel i minst 3 år dersom

- a) den seksuelle omgang var samleie, eller
- b) den skyldige har fremkalt en tilstand som nevnt i første ledd bokstav b for å oppnå seksuell omgang.

§ 193 første ledd skal lyde:

Den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, straffes med fengsel inntil 6 år.

§ 194 første ledd skal lyde:

Den som har seksuell omgang med noen som er innsatt eller plassert i anstalt eller institusjon under kriminalomsorgen eller politiet eller i institusjon under barnevernet, og som der står under vedkommendes myndighet eller oppsikt, straffes med fengsel inntil 6 år.

§ 195 første ledd annet punktum skal lyde:

Dersom den seksuelle omgangen var samleie, er straffen fengsel i minst 3 år.

§ 196 første ledd skal lyde:

Den som har seksuell omgang med barn under 16 år, straffes med fengsel inntil 6 år.

§ 219 første ledd skal lyde:

Den som ved å true, tvinge, begrense bevegelsesfriheten til, utøve vold mot eller på annen måte krenke, grovt eller gjentatt mishandler

- a) sin tidligere eller nåværende ektefelle,
- b) sin eller tidligere eller nåværende ektefelles slektning i rett nedstigende linje,
- c) sin slektning i rett oppstigende linje,
- d) noen i sin husstand, eller
- e) noen i sin omsorg

straffes med fengsel inntil 4 år.

§ 228 første og annet ledd skal lyde:

Den, som øver Vold mod en andens Person eller paa anden Maade fornærmer ham paa Legeme, eller som medvirker hertil, straffes for Legemsfornærmelse med Bøder eller med Fengsel indtil 1 Aar.

Har Legemsfornærmelsen tilfølge Skade paa Legeme eller Helbred eller betydelig Smerte, kan Fængsel indtil 4 Aar anvendes, men indtil 6 Aar, hvis den har Døden tilfølge, eller Skaden er betydelig.

§ 229 skal lyde:

Den, som skader en anden paa Legeme eller Helbred eller hensetter nogen i Afmagt, Bevidstløshed eller lignende Tilstand, eller som medvirker hertil, straffes for Legemsbeskadigelse med Fængsel indtil 4 Aar, men indtil 6 Aar, saafremt nogen Sygdom eller Arbeidsudygtighed, der varer over 2 Uger, eller en uhelbredelig Lyde, Feil eller Skade er voldt, og indtil 10 Aar, saafremt Døden eller betydelig Skade paa Legeme eller Helbred er blevet Følgen.

§ 231 skal lyde:

Den, som bevirker eller medvirker til, at en anden tilføies betydelig skade paa legeme eller helbred, straffes for grov legemsbeskadigelse med Fængsel i minst 3 Aar. Har han handlet med Overlæg, kan Fængsel inntil 21 år anvendes, saafremt Forbrydelsen har hat Døden tilfølge.

§ 233 første ledd skal lyde:

Den, som forvolder en andens Død, eller som medvirker dertil, straffes for Drab med Fængsel i minst 8 Aar.

II

I lov 15. desember 1995 nr. 74 om forbud mot kjønnslemlestelse skal § 1 første ledd lyde:

Den som forsettlig utfører et inngrep i en kvinnes kjønnsorgan som skader kjønnsorganet eller påfører det varige forandringer, straffes for kjønnslemlestelse. Straffen er fengsel inntil 4 år, men inntil 8 år dersom inngrepet har som følge sykdom eller arbeidsudyktighet som varer over 2 uker, eller en uhelbredelig lyte, feil eller skade er voldt, og inntil 10 år dersom inngrepet har som følge død eller betydelig skade på legeme eller helbred. Medvirkning straffes på samme måte.

III

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om lov om straff (straffeloven) gjøres følgende endringer:

§ 156 første ledd annet punktum strykes.

§ 272 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved avgjørelsen av om kroppskrenkelsen er grov skal det særlig legges vekt på om den har hatt til følge sterk smerte, skade eller død, og for øvrig om den

- a) har skjedd uten foranledning og har karakter av overfall,
- b) er begått mot en forsvarsløs person,
- c) har karakter av mishandling,
- d) er begått av flere i fellesskap,
- e) er motivert av fornærmedes hudfarge, nasjonale eller etniske opprinnelse, religion, livssyn, homofile orientering eller nedsatte funksjonsevne, eller
- f) er forøvd ved bruk av kniv eller annet særlig farlig redskap.

§ 274 første ledd annet punktum ny bokstav f skal lyde:

- f) er forøvd ved bruk av kniv eller annet særlig farlig redskap.

§ 282 bokstav a og b skal lyde:

Med fengsel inntil 6 år straffes den som ved trusler, tvang, frihetsberøvelse, vold eller andre krenkelser, alvorlig eller gjentatt mishandler

- a) sin nåværende eller tidligere ektefelle,
- b) sin nåværende eller tidligere ektefelles slektning i rett nedstigende linje,

IV

Loven trer i kraft straks.

25. juni. Lov nr. 47 2010**Lov om endringer i domstoloven (ekstraordinære valg til lekdommerutvalgene m.m.) og straffeloven 1902 (avvergingsplikt)**

Prop.116 L (2009–2010), Innst.312 L (2009–2010), Lovvedtak 63 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 8. og 14. juni 2010. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Almindelig borgerlig straffelov (Straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10.
- 2 Lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstoloven).
- 3 Lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker.

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endringer:

§ 64 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Senest 1. mars det året valget foretas, jf. § 66, underretter lagmannsrettens leder kommunene om fordelingen.

§ 65 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Senest 1. mars det året valget foretas, jf. § 66, underretter domstollederen kommunene om fordelingen.

§ 66 første ledd annet punktum skal lyde:

Valget foretas innen 1. juli året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år.

§ 66 a skal lyde:

Oppstår i løpet av valgperioden særlige forhold som medfører at behovet for medlemmer til utvalgene av lagrettemedlemmer og meddommere er klart større enn først beregnet, kan domstollederen bestemme at det skal velges flere medlemmer til utvalgene for resten av perioden. Domstollederen fastsetter antallet medlemmer som skal velges, og fordeler disse mellom kommunene i sognet ut fra behov regnet etter folketall.

Kommunen gjennomfører valget innen tre måneder etter at underretning fra domstollederen er mottatt. Valget gjelder fra det tidspunkt domstollederen bestemmer.

§ 69 annet ledd skal lyde:

Gjenpart av fortegnelsen sendes vedkommende domstol innen 15. september året etter hvert kommunestyrevalg. Ved valg etter § 66 a er fristen to uker etter at valget er foretatt. Domstoladministrasjonen kan gi nærmere forskrift om fortegnelsene.

§ 71 nr. 5 skal lyde:

5. ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet og kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet,

§ 76 første ledd tredje punktum skal lyde:

Utvalgsmedlem som flytter til en annen kommune i sognet, overføres til fortegnelsen for den nye kommunen.

II

I lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker skal § 14 lyde:

I hvert fylke skal det være et utvalg av skjønnsmedlemmer som oppnevnes av fylkestinget etter forslag fra tingrettene og fra kommunestyrene. Oppnevningen foretas innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år. Utvalget skal ha så mange medlemmer fra hvert domssogn som departementet fastsetter. Ved fastsettingen av antallet tas hensyn til hvor mange skjønnsaker det vanligvis er i domssognet.

Ved oppnevningen skal det tas sikte på at utvalget får en allsidig sammensetning, og at de som oppnevnes har kyndighet på et eller flere områder som vanligvis berøres ved skjønn. Reglene i domstoloven § 70, unntatt annet ledd nr. 1 om en øvre aldersgrense, og §§ 71–74 gjelder tilsvarende. Det samme gjelder retten til fritak på grunn av utført tjeneste etter domstoloven § 90 første ledd annet punktum.

Fylkesrådmannen skal innen 1. november året etter hvert kommunestyrevalg sende oppgave over alle skjønnsmedlemmer i det fylkesvise utvalg til tingrettene og jordskifterettene i fylket og til vedkommende lagmannsrett. Oppgaven skal inneholde fullt navn, adresse, fødselsnummer, eventuell telefon til arbeidsted og privat, stilling og yrke, samt angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i.

III

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endringer:

§ 139 første ledd skal lyde:

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater å anmelde til politiet eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli eller er begått. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt og innebærer en plikt til å avverge mytteri, krigsforræderi, spionasje eller forbund om rømning etter militær straffelov eller en forbrytelse mot lov om forsvarshemmeligheter §§ 1, 2, 3 eller 4 eller en forbrytelse som nevnt i denne lovs §§ 83, 84, 86, 87 nr. 2, 90, 91, 92, 93, 94, 98, 99, 99a, 100, 104a, 148, 149, 150, 151a, 151b første og tredje ledd, 152, 152a, 153, 153a, 154, 159, 169, 192, 193, 195, 197, 199, 200 annet ledd, 217, 219, 223 annet og tredje ledd, 225, 229 annet og tredje straffalternativ, 231, 233, 233a, 234, 242, 243, 267, 268 eller 269 eller følgene av en av disse handlingene. Ved forbrytelse mot §§ 197 og 199 gjelder plikten likevel bare når fornærmede er under 16 år. Medvirkning straffes på samme måte.

§ 172 nytt annet punktum skal lyde:

Opplysningsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

IV

Loven trer i kraft straks.

25. juni. Lov nr. 48 2010

Lov om endringer i plan- og bygningsloven (byggesaksdelen)

Prop.122 L (2009–2010), Innst.324 L (2009–2010), Lovvedtak 65 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 10. og 14. juni 2010. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

I

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

§ 17–6 skal lyde:

§ 17–6. Forskrifter

Departementet kan gi ytterligere regler om krav til avtaleinngåelsen, typer av tiltak som kan omfattes, herunder at nærmere angitte tiltak ikke kan inngå i avtale, hvordan kriteriene i loven skal anvendes og hvordan avtalevilkårene skal gjennomføres.

§ 18–7 annet ledd annet punktum skal lyde:

Dersom bestemmelsen i første punktum fører til at ikke alle utgifter ifølge § 18–5 blir dekket for en eller flere av eiendommene, kan refusjonskreditor kreve at udekkede beløp blir fordelt på de andre eiendommene i samsvar med reglene i første ledd.

§ 20–1 første ledd bokstav i skal lyde:

- i) plassering av skilt- og reklameinnretninger

§ 20–3 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) mindre frittliggende bygning som oppføres på bebygd eiendom, og som ikke kan brukes til beboelse

§ 20–3 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift unnta også andre tiltak fra bestemmelsene i § 20–1, herunder plassering av anleggsbrakker i mer enn to måneder i direkte tilknytning til bygge- eller anleggstomt hvor arbeid pågår.

§ 21–4 sjette ledd ny bokstav c skal lyde:

- c) tiltakshaver varsler kommunen når midlertidige tiltak som nevnt i § 20–2 bokstav c, fjernes

§ 21–5 nytt fjerde ledd skal lyde

Departementet kan gi forskrifter om plikt for kommunen til å rapportere til andre myndigheter.

§ 21–10 andre ledd skal lyde:

Ved ferdigattest skal det fra tiltakshavers eller de ansvarlige foretaks side foreligge tilstrekkelig dokumentasjon over byggverkets, herunder byggeproduktene, egenskaper som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold av bygget. Departementet kan gi forskrift om innhold, avlevering og oppbevaring av slik dokumentasjon.

§ 21–10 femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om unntak fra krav om ferdigattest for særskilte tiltak, ferdigstillingen av tiltak, sluttkontroll, dokumentasjon for kommunens behandling av søknad om ferdigattest og midlertidig brukstillatelse.

§ 22–5 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om saksbehandling og krav for godkjenning, tilbaketrekking, ordningens omfang og organisering, tidsfrister for sentral godkjenning og konsekvenser av fristoverskridelse, og om gebyr for godkjenning som ikke kan gå ut over selvkost.

§ 23–1 nytt tredje ledd skal lyde:

Kommunen kan unnta fra krav om ansvarsrett der dette er klart unødvendig.

§ 28–6 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter med krav til sikkerhetsnivå og sikringstiltak for basseng, brønn og dam.

§ 29–4 skal lyde:

§ 29–4. Byggverkets plassering, høyde og avstand fra nabogrense

Byggverkets plassering, herunder høydeplassering, og byggverkets høyde skal godkjennes av kommunen. Kommunen skal påse at veglovas bestemmelser om byggegrense og frisikt blir fulgt. Bygning med gesimshøyde over 8 meter og mønehøyde over 9 meter kan bare føres opp hvor det har hjemmel i plan etter kapittel 11 eller 12.

Hvis ikke annet er bestemt i plan etter kapittel 11 eller 12, skal byggverk ha en avstand fra nabogrense som minst svarer til byggverkets halve høyde og ikke under 4 meter.

Kommunen kan godkjenne at byggverk plasseres nærmere nabogrense enn nevnt i andre ledd eller i nabogrense:

- a) når eier (fester) av naboeiendommen har gitt skriftlig samtykke eller
- b) ved oppføring av garasje, uthus og lignende mindre tiltak.

Nærmere bestemmelser, herunder regler om avstand mellom byggverk, beregningsmåten for høyde, avstand fra nabogrense og areal på bygning som nevnt i andre ledd bokstav b, gis ved forskrift.

§ 30–5 nytt fjerde punktum skal lyde:

Departementet kan videre gi forskrifter om hvilke krav som gjelder for anleggsbrakker som skal stå lenger enn to år i direkte tilknytning til bygge- eller anleggstomt hvor arbeid pågår.

II

Loven trer i kraft straks.

25. juni. Lov nr. 49 2010

Lov om endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.)

Prop.95 L (2009–2010), Innst.279 L (2009–2010), Lovvedtak 53 (2009–2010). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 4. og 14. juni 2010. Fremja av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).
- 2 Lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova).

I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa blir det gjort desse endringane:

§ 2–10 nytt tredje ledd skal lyde:

Med mindre kommunen fastset noko anna, kan rektor bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokkeimar.

§ 2–12 tredje ledd skal lyde:

For private grunnskolar gjeld også §§ 2–2, 2–5 første, andre, tredje og sjette ledd, 2–9, 2–10, 2–11, 8–2, 9–1, 9–2, 9–3, 9–4, 9–5, 9–6, kapittel 9a, §§ 10–1, 10–6, 10–9, 11–1, 11–2, 11–3, 11–4, 11–7, 11–10, 13–3b, 13–7a, 13–10, 14–1, 15–3 og 15–4.

§ 3–3 første ledd skal lyde:

Den vidaregåande opplæringa skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller grunnkompetanse.

§ 3–8 første ledd skal lyde:

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort i inntil fem dagar. Rektor sjølv vedtek å vise bort ein elev etter leddet her etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Med mindre fylkeskommunen fastset noko anna, kan rektor bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokkeimar.

§ 7–3 nytt andre ledd skal lyde:

Elevar som har plass i skolefritidsordninga, jf. opplæringslova § 13–7, og som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga. Retten omfattar ikkje skyss i skoleferiane. Retten til skyss gjeld uavhengig av avstanden mellom heimen og skolefritidsordninga.

§ 7–4 første ledd skal lyde:

Elevane har rett til nødvendig reisefølge. Elevane har rett til nødvendig tilsyn når det blir ventetid før undervisningstida tek til og etter at undervisningstida er slutt. Retten til nødvendig reisefølge og til nødvendig tilsyn gjeld også for barn som har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga etter § 7–3 andre ledd.

§ 9–4 skal lyde:

§ 9–4. Lærebøker og andre læremiddel

I andre fag enn norsk kan det berre brukast lærebøker og andre læremiddel som ligg føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. I særlege tilfelle kan departementet gjere unntak frå denne regelen.

Norske og samiske lærebøker og tilsvarende digitale læremiddel som blir brukte i skolen, skal vere i samsvar med offisiell rettskriving. Nynorskutgåvene skal følgje læreboknormalen. Med lærebøker er her meint alle trykte læremiddel som elevane regelmessig bruker for å nå vesentlege delar av kompetansemåla i eit fag.

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på begge målformer slik at elevane lærer å lese både bokmål og nynorsk.

Ordlister og ordbøker til skolebruk skal godkjennast av Språkrådet.

Departementet gir nærmare forskrifter om kva læremiddel som er omfatta av kravet i første leddet.

Reglane i første og fjerde ledd gjeld ikkje for samiske læremiddel.

§ 10–4 første ledd skal lyde:

Undervisningsstillingar og rektorstillingar skal lysast ut offentleg. Kravet om slik utlysing gjeld ikkje for stillingar som er ledige for eit kortare tidsrom enn seks månader, eller når arbeidsgivaren skal tilby stillinga til ein arbeidstakar eller tidlegare arbeidstakar i verksemda med heimel i arbeidsmiljøloven § 14–2 om førerett til ny tilsetjing, § 14–3 om førerett for tilsette som arbeider deltid eller § 15–7 om oppseiingsvern.

§ 13–6 andre ledd skal lyde:

Regelen i § 10–9 første, andre og fjerde ledd gjeld for tilsetjing i musikk- og kulturskolar.

§ 13–7 sjettede ledd skal lyde:

Regelen i § 10–9 første, andre og fjerde ledd gjeld for tilsetjing i skolefritidsordninga.

Ny § 13–7a skal lyde:

§ 13–7a. Plikt for kommunen til å ha tilbod om leksehjelp

Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp for elevar på 1.–4. årstrinn.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

Regelen i § 10–9 første, andre og fjerde ledd gjeld tilsvarende for dei som skal gi leksehjelp.

Departementet gir nærmare forskrifter om leksehjelptilbodet.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot blir det gjort desse endringane:

§ 3–10 første ledd skal lyde:

Skolen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisninga. På årstrinna 1–7 kan elevar visast bort for enkelttimar eller for resten av dagen, og på årstrinna 8–10 kan elevar visast bort i inntil tre dagar. Elevar i vidaregåande opplæring kan visast bort i inntil fem dagar. Den daglege leiaren av skolen vedtek sjølv bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Med mindre styret fastset noko anna, kan dagleg leiar bestemme til lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokketimar. Foreldra til elevar på årstrinna 1–7 skal varslast før det blir sett i verk bortvising for resten av dagen.

Ny § 7–1d skal lyde:

§ 7–1d. Plikt for skolen til å sørgje for foreldresamarbeid

Skolen skal sørgje for samarbeid med foreldra. Plikta gjeld grunnskolen og vidaregåande opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.

Ny § 7–1e skal lyde:

§ 7–1e. Plikt for skolen til å ha tilbod om leksehjelp

Skolen skal ha eit tilbod om leksehjelp for elevar på 1.–4. årstrinn.

Tilbudet skal være gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbudet, men det skal være frivillig om dei ønskjer å delta.

Regelen i § 4–3 første, andre og fjerde ledd gjeld tilsvarende for dei som skal gi leksehjelp.

Departementet gir nærmare forskrifter om leksehjelptilbudet.

III

Lova trer i kraft på det tidspunkt Kongen bestemmer. Dei enkelte føresegnene kan setjast i verk på ulikt tidspunkt.

25. juni. Lov nr. 50 2010

Lov om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis)

Prop.85 L (2009–2010), Innst.248 L (2009–2010), Lovvedtak 54 (2009–2010). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 4. og 14. juni 2010. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Endringer i følgende lov:

Lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter.

I

I lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel 3 A skal lyde:

Kapittel 3 A. Tap av førerett m.v.

§ 28 a. *Tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt m.v.*

Blir en person som har rett til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt ilagt straff, kan det i dommen eller forelegget fastsettes at personen ikke lenger skal ha slik førerett dersom lovbruddet er grovt og dersom hensynet til sjøsikkerheten, miljøet eller allmenne hensyn ellers krever det. Beslutning som nevnt i første punktum kan gå ut på at båtførerbevis inndras, eller at person som ikke har plikt til å ha båtførerbevis, gis et kjøreforbud.

Tap av førerett skal settes til minst ett år. Det kan likevel besluttes tap av føreretten for en kortere periode dersom tapet ellers får urimelige virkninger eller det foreligger andre særlige forhold.

Den som taper retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, skal ha bestått båtførerprøven før vedkommende kan føre slik båt igjen.

Finner politiet at føreren eller eieren av en fritidsbåt, eller den som på eierens vegne har rådigheten over fritidsbåten, med skjellig grunn er mistenkt for et straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, kan en polititjenestemann midlertidig tilbakekalle føreretten ved å ta beslag av båtførerbeviset eller ved å ilegge kjøreforbud til person som ikke har plikt til å ha båtførerbevis. Spørsmålet om å opprettholde midlertidig tap av føreretten skal snarest mulig forelegges for en tjenestemann som hører til påtalemyndigheten. Beslutningen skal være skriftlig. Dersom den mistenkte ikke samtykker i det midlertidige tilbakekallet av føreretten, må spørsmålet innen tre uker oversendes tingretten til avgjørelse.

Når tap av førerett er rettskraftig avgjort, eller det er truffet vedtak om midlertidig tilbakekall av retten til å føre fritidsbåt og midlertidig beslag av båtførerbevis, plikter rettighetshaveren straks å levere båtførerbeviset til politiet.

Kongen gir forskrift med nærmere regler om fastsetting av tap eller midlertidig tilbakekall av førerett, herunder hva som skal anses som grove lovbrudd, hvilke overtredelser som gir grunnlag for tap av førerett utover ett år, og under hvilke omstendigheter føreretten kan tapes for mindre enn ett år. Kongen kan også gi forskrift om anvendelse av kapitlet på Svalbard og Jan Mayen.

§ 28 b. *Tilbakekall av retten til å føre fritidsbåt m.v. på grunn av særlige forhold*

Dersom innehaveren av føreretten ikke er edruelig eller hans vandel for øvrig er slik at han ikke anses skikket til å føre fritidsbåt, kan politimesteren eller den han gir myndighet, tilbakekalle retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt for en bestemt tid, hvis hensynet til sjøsikkerheten, miljøet eller allmenne hensyn ellers krever det.

§ 28 c. *Sperrefrist for retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt*

Blir en person som ikke har førerett, ilagt straff for en overtredelse som ville ha ført til tap av retten til å føre fritidsbåt i medhold av § 28 a, skal det i dommen eller forelegget fastsettes en sperrefrist for å kunne gi personen førerett. § 28 a annet ledd gjelder tilsvarende for sperrefristens lengde.

Er personen yngre enn den lovlige minstealderen for slik førerett, løper sperrefristen til det er gått minst ett år fra den dagen vedkommende oppnår minstealderen.

Blir en som ikke har førerett, med skjellig grunn mistenkt for et straffbart forhold som kan ha betydning for adgangen til å få båtførerbevis, kan politimesteren eller den han gir myndighet, bestemme at førerett ikke kan erverves før saken er endelig avgjort, likevel ikke ut over tre måneder uten kjennelse av tingretten.

Kongen gir forskrift med nærmere regler om fastsetting av sperrefrist.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

2. juni Nr. 830 2010**Forskrift om endring i forskrift om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap**

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet for miljø- og biovitenskap 2. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-3, § 3-4, § 3-5, § 3-8, § 3-10 og § 4-2. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 15. juni 2006 nr. 1367 om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap gjøres følgende endring:

§ 13-3 skal lyde:

Studieretten til det studieprogram studenten er tatt opp til, termineres:

- når studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført grad
- dersom studenten ikke har betalt semesteravgift samt ikke har bekreftet sin utdanningsplan innen gjeldende frister
- dersom det i løpet av ett år ikke har funnet sted aktivitet i form av avlagte studiepoeng, innvilget permisjonssøknad eller delstudier i utlandet
- når studenten er 60 studiepoeng etter normert studieprogresjon
- når studenten selv skriftlig bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført.

Studenter som er tatt opp til enkeltemner får en begrenset studierett opp til ett år utover normert tid for emnene.

Den som har mistet studieretten, kan søke om nytt opptak.

II

Endringen trer i kraft 1. august 2010.

2. juni Nr. 831 2010**Forskrift om endring i forskrift om eksamen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap**

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet for miljø- og biovitenskap 2. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-9, § 3-10, § 4-7, § 4-10 og § 5-3. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 15. juni 2006 nr. 1366 om eksamen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap gjøres følgende endring:

§ 6-2 og § 6-3 slås sammen og skal lyde:

§ 6-2. Masteroppgaven avsluttes med en muntlig gradseksamen. Denne eksamen skal innledes med en presentasjon av oppgaven av 20 til 30 minutters varighet, hvor studenten selv gir en oversikt over oppgaven. Etter presentasjonen følger en muntlig diskusjon med sensorene. Diskusjonen er en del av vurderingen av masteroppgaven, jf. kap. 12 i forskrift om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap. Som en del av gradseksamen kan det samme dag avholdes muntlig prøve i et spesialpensum på 5, 10 eller 15 studiepoeng i tillegg til de studiepoengene masteroppgaven omfatter.

II

Endringen trer i kraft 1. august 2010.

2. juni Nr. 832 2010**Forskrift om endring i forskrift for graden philosophiae doctor (Ph.D.) ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB)**

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet for miljø- og biovitenskap 2. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-3 og § 3-7. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 5. mars 2009 nr. 340 for graden philosophiae doctor (Ph.D.) ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) gjøres følgende endring:

§ 5–1 skal lyde:

For å bli tatt opp som Ph.D.-student må søkeren ha mastergrad eller tilsvarende utdanning godkjent av UMB som grunnlag for opptak. Det kreves dokumentert kunnskap i engelsk.

Søkeren skal ha en sterk faglig bakgrunn fra sitt tidligere studium. Karakterene fra høyere grads eksamener (120 stp.), skal normalt være i den beste halvdel av studentpopulasjonen.

II

Endringen trer i kraft 1. august 2010.

15. juni Nr. 833 2010

Forskrift om endring i forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 15. juni 2010 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9–1, jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10–6. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester gjøres følgende endring:

§ 8–1a skal lyde:

Når departementet har iverksatt rasjonering i medhold av § 6–2 i energiloven, kan rasjoneringsmyndigheten fravike bestemmelser gitt i denne forskriften, herunder gi de pålegg som sikrer at kraftrasjonering blir gjennomført på en samfunnsmessig rasjonell måte, slik at energien blir best mulig utnyttet ut fra hensynet til allmenne og private interesser.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

15. juni Nr. 834 2010

Forskrift om endring i forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 15. juni 2010 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9–1, jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10–6. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Denne forskrift kommer til anvendelse på den som i medhold av § 6–2 i energiloven er utpekt som rasjoneringsmyndighet. Forskriften kommer også til anvendelse på enhver som helt eller delvis eier eller driver nett eller produksjon, den som driver organisert markedsplass i medhold av energiloven § 4–5, samt omsettere og sluttbrukere.

§ 3 skal lyde:

I denne forskrift menes med:

Avsavsverdi: den økonomiske verdi av ulempen en kraftforbruker opplever ved å bli rasjonert.

Energi: elektrisk energi og varmeenergi produsert i fjernvarmeanlegg.

Produsent: den som forestår produksjon av energi i medhold av konsesjon etter energiloven.

Rasjoneringsmyndighet: den som i medhold av § 6–2 annet ledd i energiloven er utpekt som rasjoneringsmyndighet.

Rekvisisjon av kraft: tvangsmessig avståelse av energi fra produsent.

Systemansvarlig: den som i medhold av § 6–1 annet ledd i energiloven er tildelt myndigheten til å utøve systemansvaret.

Tvangsmessige leveringsinnskrenkninger: tvangsmessige reduksjoner i levert energi gjennom utkobling av forbruk, som ikke allerede følger av inngåtte avtaler.

§ 4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Iverksettelse og opphør av rasjonering besluttes av departementet i medhold av § 6–2 første ledd i energiloven.

§ 13 annet ledd skal lyde:

For overtredelse av pålegg gitt i medhold av første ledd kan NVE, etter energilovens § 10–3 første ledd, fastsette tvangsmulkt.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

15. juni Nr. 835 2010

Forskrift om endring i forskrift om beredskap i kraftforsyningen

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 15. juni 2010 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9–1, jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10–6. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 16. desember 2002 nr. 1606 om beredskap i kraftforsyningen gjøres følgende endringer:

§ 5–1 skal lyde:

Alle anlegg som omfattes av energilovforskriften § 8–3 skal være sikret mot uønskede hendelser og handlinger.

§ 5–2 første ledd skal lyde:

Eiere av eksisterende og planlagte kraftforsyningsanlegg som omfattes av energilovforskriften § 8–3, jf. energiloven § 9–6, skal melde fra til Norges vassdrags- og energidirektorat i god tid før arbeidet settes i gang.

§ 5–3 første ledd skal lyde:

Norges vassdrags- og energidirektorat vedtar klassifisering av anlegg som nevnt i energilovforskriften § 8–3 i tre klasser etter sin betydning for landets kraftforsyning.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

15. juni Nr. 836 2010

Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer

Hjemmel: Fastsatt av styret for Høgskolen i Lillehammer 15. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–5, § 3–6, § 3–8, § 3–9, § 3–10 og § 5–3. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

Del 1. Allmenne regler

§ 1. Virkeområde

- 1.1 Forskriften gjelder grunnutdanning, videreutdanning og mastergradsutdanning ved Høgskolen i Lillehammer (forkortet HiL). Studiene ved Den norske filmskolen og de praktiske studiene i fjernsyn er unntatt fra forskriften.
- 1.2 Reglene forutsetter at studentene følger normal studieprogresjon for fulltidsstudier. For deltidsstudenter og studenter som har søkt om og fått innvilget avvik fra normalprogresjon, skal anvendelsen av reglene ta hensyn til dette, med mindre noe annet er særskilt angitt.
- 1.3 Når det i det følgende er fastsatt at en tidsfrist går ut på en bestemt dato og denne datoen ikke er virkedag, blir fristen forskjøvet til nærmest etterfølgende virkedag.

§ 2. Definisjoner

- 2.1 *Arbeidskrav:* Krav som må være godkjent for å gå opp til en eksamen. Arbeidskrav kan bestå av obligatoriske innleveringer, muntlige framlegg, undervisning, praksis og liknende, som ikke utgjør en del av eksamen. Arbeidskrav vurderes som godkjent eller ikke-godkjent. Praksis i profesjonsutdanningene (barnevern, sosialt arbeid, vernepleie) er en eksamen, jf. pkt. 27.1.
- 2.2 *Bacheloroppgave:* Et selvstendig arbeid som har et omfang på minimum 15 studiepoeng og som inngår i et bachelorgradsstudium.

- 2.3 *Eksamen:* Regnes som alle typer arbeider som gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter for et emne. En eksamen kan omfatte flere deleksamener og i så fall skal emnebeskrivelsen gi opplysninger om vektning av disse deleksamenene.
- 2.4 *Emne:* Den minste enheten som kan inngå i et studieprogram. Emnebeskrivelsen skal gi en beskrivelse av læringsutbytte/-mål, faginnhold, undervisnings- og arbeidsformer, arbeidskrav, omfang og vurderingsformer.
- 2.5 *Fagplan:* En konkretisering av det faglige innholdet i studier som er regulert av nasjonal rammeplan.
- 2.6 *Fordypning:* Emner som i studieplanen er definert til å høre faglig sammen og som kan utfylle hverandre på en slik måte at de bygger på og går ut over grunnivået i et emne. Fordypninger skal ikke ha valgfrie emner.
- 2.7 *Grunnutdanning:* Studier der opptakskravet er generell studiekompetanse, eventuelt i kombinasjon med spesielle opptakskrav.
- 2.8 *Mappeeksamen:* Eksamensform der flere oppgaver leveres løpende, men der alle eller utvalgte arbeider deretter vurderes samlet og gis en felles karakter.
- 2.9 *Masteroppgave:* Et selvstendig arbeid som inngår som en del av et mastergradsstudium.
- 2.10 *Privatist:* Den som etter reglene i universitets- og høyskolelovens (forkortet univl.) § 3–10 fremstiller seg til eksamen/vurdering ved høyskolen, uten å være tatt opp og registrert som student.
- 2.11 *Rammeplan:* En plan for et studium der departementet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet.
- 2.12 *Selvstendig arbeid:* Arbeid av et nærmere angitt omfang og/eller type som inngår i studiet, og som skal vise forståelse, refleksjon og modning. Arbeidet kan eksempelvis være av teoretisk, praktisk eller kunstnerisk art, og kan utføres individuelt eller i grupper.
- 2.13 *Studieplan:* Plan for det faglige innholdet i studier som ikke er regulert av nasjonal rammeplan.
- 2.14 *Studiepoeng:* Mål på omfanget av et studium, der et heltids studieår er normert til 60 studiepoeng.
- 2.15 *Studieprogram:* Studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan og som fører fram til en avsluttet eksamen eller grad.
- 2.16 *Studierett:* Rettighet knyttet til det å være tatt opp som student ved et studium.
- 2.17 *Utdanningsplan:* Plan for gjennomføring av studieprogram inngått mellom høyskolen og den enkelte student. Utdanningsplanen skal vise hvilken utdanning den enkelte student har til hensikt å gjennomføre og hvor lang tid studenten skal bruke på å fullføre denne utdanningen.

§ 3. Studieåret

- 3.1 Studieårets lengde er 10 måneder og begynner medio august og avsluttes medio juni. Rektor fastsetter datoer for påfølgende studieår innen utgangen av januar.

Del 2. Opptak og rangering til grunnutdanninger

§ 4. Opptak og rangering til grunnutdanningene

- 4.1 For opptak og rangering til grunnutdanninger, gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.
- 4.2 Studienemnda fastsetter utfyllende retningslinjer for vurdering av realkompetanse.
- 4.3 Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av univl. § 3–7.
- 4.4 Hvis ikke annet er fastsatt av studiedirektøren, er søknadsfristen for høstsemesteret i lokalt opptak 15. april for ordinære søkere, og 1. mars for opptak på grunnlag av realkompetanse. Felles søknadsfrist for vårsemesteret er 1. november.
- 4.5 Tildelt studieplass kan reserveres til året etter når studiedirektøren finner at det foreligger tungtveiende grunner. Som tungtveiende grunner regnes for eksempel innkalling til militærtjeneste og graviditet. Grunn for reservering av studieplass må dokumenteres. Søknad med dokumentasjon må framstilles innen 3 uker etter at studieplassen er tildelt.

Del 3. Opptak og rangering til videreutdanning og mastergradsutdanning som bygger på høyere utdanning

§ 5. Opptak til videreutdanning som bygger på høyere utdanning

- 5.1 For utdanning som er rammeplanregulert, gjelder minstekrav for opptak som fastsatt i rammeplanen eller i forskrift som del av rammeplanen.
- 5.2 For utdanning som har studieplan, gjelder de minstekrav for opptak som er fastsatt i studieplanen.
- 5.3 Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av univl. § 3–7.

§ 6. Opptak til mastergrad

- 6.1 For opptak til mastergrad gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.
- 6.2 Dersom det i studieplanen er fastsatt et faglig minstekrav, beregnes grunnlaget i henhold til pkt. 7.1 a–c).
- 6.3 Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av univl. § 3–7.

§ 7. Rangering

- 7.1 Dersom det er flere kvalifiserte søkere enn antall studieplasser, rangeres søkerne på følgende grunnlag:
  - a) Søkere med bachelorgrad som fastsatt i pkt. 17.2 a og b, rangeres på grunnlag av vektet gjennomsnitt av alle eksamener som inngår i denne utdanningen.

- b) Søkere med bachelorgrad som fastsatt i pkt. 17.2 c rangeres med utgangspunkt i vektet gjennomsnitt av eksamener fra emner som danner fordypningsfaget.
- c) Søkere med cand.mag.-grad, allmennlærerutdanning eller annen utdanning som omfatter mer enn 180 studiepoeng, rangeres på grunnlag av vektet gjennomsnitt av alle eksamener som inngår i denne utdanningen.
- d) For søkere som gis betinget opptak, jf. § 9, regnes ikke manglende eksamener med i vektet gjennomsnittskarakter.
- e) Med vektet gjennomsnitt menes gjennomsnittet av alle karakterer på vitnemålet vektet i forhold til antall studiepoeng/vektall på hvert emne. Studienemnda fastsetter tallverdier for omregning av karakterer for søkere som grunnlag for utregning av vektet gjennomsnittskarakter etter følgende tabell.

Poeng	5	4	3	2	1
Karakter	A	B	C	D	E
Karakter realfag	1.0–1.6	1.7–2.3	2.4–2.7	2.9–3.4	3.5–4.0
Karakter andre	1.0–2.2	2.3–2.5	2.6–2.7	2.8–3.0	3.1–4.0
Karakter	S	Mtf/Mg	Tf/G = 2.5	Tf = 2.5	Ng

Ved et snitt med desimaler avrundes dette til nærmeste tidel etter vanlige avrundingsregler. Vurderingen bestått regnes ikke inn i utregning av vektet gjennomsnittskarakter.

- f) Ved opptak til mastergradsutdanning gis tilleggspoeng for utdanning utover opptaksgrunnlaget på 180 studiepoeng, med 0,5 poeng for 30 studiepoeng, maksimalt 2,0 poeng.
- g) Ved opptak til mastergradsutdanning hvor praksis vektlegges i opptaksgrunnlaget, kan det gis tilleggspoeng for relevant praksis med 0,5 poeng pr. år, maksimalt 2 poeng.
- h) Ved lik konkurransepoengsum rangeres eldre søker foran yngre.
- i) For videreutdanningstilbud organisert som betalingstilbud med oppdragsgiver, kan styret gjøre unntak fra rangeringsreglene for opptak.

§ 8. Opptak utenom rangeringsreglene

8.1 Inntil 15 % av søkerne kan tas opp utenom rangeringsreglene. Dette kan gjelde søkere med ett av følgende søkergrunnlag:

- a) Søkere som ikke kan poengberegnes etter rangeringsreglene i § 7 i denne forskriften.
- b) Søkere som kan dokumentere at sykdom, funksjonshemming eller andre tungtveiende grunner gir grunn til å anta at eksamensresultatene ikke gir et riktig bilde av søkerens kvalifikasjoner.

8.2 Det er en forutsetning at søker er kvalifisert for opptak etter gjeldende regler. Der søkere får godkjent realkompetanse som en del av sitt opptaksgrunnlag, skal rangering foretas etter en helhetlig vurdering av om søker har likeverdige kvalifikasjoner med søkere som tas opp etter poengreglene i § 7.

§ 9. Betinget opptak/reservering av studieplass

- 9.1 Opptaksorganet kan etter nærmere vurdering gi betinget opptak der søker mangler deler av opptaksgrunnlaget forutsatt at dette skyldes forhold utenfor søkers kontroll. Manglende eksamen/eksamener må være dokumentert fullført og bestått i løpet av 1. semester for at studentene skal beholde studieretten.
- 9.2 Betinget opptak kan også gis der søkerne kvalifiserer seg i løpet av vårsemesteret det året de søker. Forutsetningen er at de kvalifiserer seg før studiet påbegynnes, og oppnår tilstrekkelig poengsum. Disse søkerne kan ikke poengberegnes før hele opptaksgrunnlaget er dokumentert.
- 9.3 Tildelt studieplass kan reserveres til året etter når studiedirektøren finner at det foreligger tungtveiende grunner. Som tungtveiende grunner regnes for eksempel innkalling til militærtjeneste og graviditet. Grunn for reservering av studieplass må dokumenteres. Søknad med dokumentasjon må framstilles innen 3 uker etter at studieplassen er tildelt.

§ 10. Gjennomføring av opptaket

10.1 Poengberegning, rangering og opptak gjennomføres av studiedirektør i samråd med studieleder for den enkelte videreutdanning og mastergradsutdanning.

§ 11. Søknadsfrist

11.1 Hvis ikke annet er fastsatt av studiedirektøren, er søknadsfristen 15. april for høstsemesteret, og 1. november for vårsemesteret. Hvis det er ledige studieplasser etter ordinært opptak, tas søknader imot også etter søknadsfristen og behandles fortløpende. Alle vedlegg som skal gi grunnlag for opptak, må følge søknaden. Vitnemål og attester for utdanning og praksis som avsluttes i inneværende semester ettersendes innen frist fastsatt av studiedirektøren. Studiedirektøren fastsetter frist for ettersending av vedlegg til søknaden.

§ 12. Utfyllende regler

12.1 Studieplanene inneholder nærmere krav til opptaksgrunnlag for den enkelte videreutdanning og mastergradsutdanning, herunder eventuelle faglige minstekrav eller minstekrav til karakter ut over det som er fastsatt i de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

Del 4. Studierett, utdanningsplan, permisjon og utenlandsopphold

§ 13. Studierett

- 13.1 Studieretten gjelder det studieprogram med tilhørende emner som studenten er tatt opp til. Styret kan likevel innføre plassbegrensning ved valgfrie emner, såfremt studentene sikres plass ved alternative emner, slik at de kan fullføre studiet på normert tid.
- Studiedirektøren kan gi studenter rett til å følge undervisningen og ta eksamen ved emner som ikke er del av studieprogrammet.
- 13.2 Studieretten innebærer:
- rett til å få fastsatt utdanningsplan i samsvar med § 14.
  - rett til å delta i undervisning og veiledning i samsvar med emnebeskrivelse og fag-, studie- og utdanningsplan for det enkelte emne eller studieprogram.
  - rett til brukerkonto i høgskolens datasystemer for studenter, og eventuelle andre rettigheter gitt av tilhørende avdeling
  - rett til å bli vurdert til eksamen i samsvar med emnebeskrivelsen, og reglene i denne forskriften.
- 13.3 Studienemnda kan vedta regler om obligatorisk frammøte ved studiestart og undervisning, herunder om registrering og gyldig forfall.
- 13.4 Studiedirektør bestemmer at studieretten kan opphøre dersom studenten:
- unnlater å betale semesteravgift innen fastsatt frist
  - unnlater å godkjenne utdanningsplan innen fastsatt frist
  - unnlater å søke om permisjon etter reglene i § 15
  - ikke holder tilfredsstillende progresjon i studiet (dvs. mer enn 50 % forsinkelse i studiene i forhold til normert studietid). Permisjoner regnes ikke som forsinkelse i denne sammenheng
  - har brukt opp sine forsøk til eksamen eller praksisperioder i henhold til denne forskriften
  - er utestengt i henhold til univl. § 4–8, § 4–9, § 4–10.
- 13.5 Når en student ikke fullfører utdanningen innen normert studietid, og det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studie- eller fagplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studie- eller fagplan i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende. Endring av pensum og eksamensordning ansees ikke som en vesentlig endring.

§ 14. Utdanningsplan

- 14.1 Studenter som er tatt opp til utdanninger av minst 60 studiepoengs omfang, skal ha en utdanningsplan. Dette gjelder også deltidsstudenter med en studieprogresjon på minst 50 %.
- 14.2 Første studieår skal studenter som er tatt opp til studier på 60 stp. eller mer ha bekreftet sin utdanningsplan innen 1. oktober. For etterfølgende studieår skal studenten bekrefte sin utdanningsplan innen 15. april.
- 14.3 Bekreftelse av utdanningsplanen er å anse som endelig undervisnings- og eksamensmelding og en forutsetning for at studenten gis status som student. Utdanningsplanen fastsettes av studenten og høgskolen i fellesskap, innenfor rammen av studieplanen for det programmet studenten er tatt opp til.
- 14.4 Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten og om studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudentene.
- 14.5 For adgangsregulerte emner uten forkunnskapskrav rangeres studenter etter forskrift om opptak til høyere utdanning. For emner med forkunnskapskrav rangeres studenter etter oppnådd eksamenskarakter fra det emnet som kreves. Ved karakterlikhet skjer videre rangering etter fødselsdato, slik at eldre søkere rangeres foran yngre.

§ 15. Permisjon

- 15.1 En student bør ha gjennomført 30 studiepoeng eller mer for å søke permisjon. Normalt gis det permisjon for inntil ett år ved for eksempel fødsel/adopsjon, førstegangstjeneste, sykdom og ved andre særskilte grunner.
- 15.2 Studiedirektøren i samråd med studieleder avgjør søknad om permisjon.
- 15.3 Studiedirektøren i samråd med studieleder kan i spesielle tilfeller innvilge permisjon ut over ett års varighet.
- 15.4 Studenten skal ha rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen, men utdanningsplanen må tilpasses gjeldende studieplan. Dersom det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studie- eller fagplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studie- eller fagplan i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende. Endring av pensum og eksamensordning ansees ikke som en vesentlig endring.
- 15.5 Dersom en student ønsker å ta enkelteksamener i sin permisjonstid, må det betales semesteravgift for det aktuelle semesteret.

§ 16. Utenlandsopphold

- 16.1 Alle bachelor- og masterstudier skal gi mulighet til inntil ett semesters studieopphold (30 studiepoeng)/praksis i utlandet.
- 16.2 Studenten må normalt ha bestått 60 studiepoeng før utreise og skal ellers tilfredsstillende de krav høgskolen stiller for utreisende studenter.
- 16.3 Studenter som tar emner/praksis ved et lærested i utlandet som integrert del av utdanningen ved HiL, skal godkjenne utdanningsplanen og betale semesteravgift ved HiL før avreisen for å opprettholde sin studierett.

- 16.4 Utfyllende retningslinjer for søknadsprosess, forhåndsgodkjenning og lignende fastsettes av studiedirektør. Innpassing av eksamener fra utlandet er regulert særskilt (jf. § 40).

Del 5. Grader

§ 17. Bachelorgrad

- 17.1 Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamener med et samlet omfang av minimum 180 studiepoeng. Av disse må eksamener med et samlet omfang på minimum 60 studiepoeng være avlagt ved HiL.
- 17.2 Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:
- Fullført 3-årig integrert yrkesrettet utdanning av 180 studiepoengs omfang.
  - Fullført 2-årig integrert yrkesrettet utdanning kombinert med godkjent påbygging eller spesialisering innenfor samme eller andre fag/fagområder av minimum 60 studiepoengs omfang.
  - Tre års normert studium/180 studiepoeng med faglig fordypning på minimum 80 studiepoeng kombinert med emner på minimum 30 studiepoengs omfang i et annet fag. I graden skal det inngå selvstendig arbeid (fortrinnsvis bacheloroppgave) som har et omfang på minimum 15 studiepoeng. Utdanningen skal inneholde examen philosophicum eller tilsvarende filosofiske emner på minimum 10 studiepoeng og examen facultatum eller tilsvarende vitenskapsteoretiske emner på minimum 10 studiepoeng. Øvrige emner i graden kan velges fritt blant åpne emner ved HiL eller andre studiesteder inntil oppnådde 180 studiepoeng.
- 17.3 For studenter som kvalifiserer for bachelorgrad innen flere fagområder, kreves det minimum 60 studiepoeng, inkludert ny bacheloroppgave, utover det som inngår i beregningsgrunnlaget for den første graden.

§ 18. Reduksjon i studiepoeng for bachelorgraden

- 18.1 Overlapping i faginnhold mellom emner/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 19. Mastergrad

- 19.1 HiL tildeler de mastergrader som etter departementets bestemmelse er godkjent i henhold til univl. § 3–2.
- 19.2 Mastergrader ved HiL reguleres av de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

§ 20. Krav til selvstendig arbeid i mastergrad

- 20.1 I høgskolens mastergrader skal det inngå selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng. Omfanget av det selvstendige arbeidet skal ikke overstige 60 studiepoeng.
- 20.2 Studienemnda fastsetter nærmere regler om det selvstendige arbeidet, herunder omfang, vurderingsform og om arbeidet skal utføres individuelt eller av flere studenter.

Del 6. Studieportefølje. Fag- og studieplaner

§ 21. Strategisk planlegging og fastsetting av studieportefølje

- 21.1 Styret trekker opp strategien for institusjonens utdannings- og forskningsvirksomhet og annen faglig virksomhet og legger planer for den faglige utviklingen i samsvar med de mål som er gitt av overordnet myndighet for sektoren og institusjonen. Med utgangspunkt i strategiske mål og langsiktige planer om faglig utvikling gjør styret årlig vedtak om hvilke studier som skal inngå i høgskolens studieportefølje.
- 21.2 Når kapasitetshensyn eller ressurs-hensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det, innenfor de rammer og mål som gis av departementet.
- 21.3 Dersom manglende søkning eller andre tvingende grunner gjør det nødvendig å avlyse opptaket til studieprogrammer eller enkeltemner, har rektor fullmakt til å gjøre vedtak om dette.

§ 22. Fastsetting av fag- eller studieplan

- 22.1 Det skal fastsettes fag- eller studieplan for alle studieprogram som tilbys ved HiL som gis uttelling i form av studiepoeng.
- 22.2 Avdelingsstyret fastsetter fagplan med emnebeskrivelser for studieprogram der det eksisterer nasjonale rammeplaner.
- 22.3 Studienemnda fastsetter studieplan med emnebeskrivelser for studieprogram. Mindre endringer i godkjente studieplaner foretas av avdelingsstyret.
- 22.4 Ved samarbeidstiltak der to eller flere avdelinger deltar, fastsetter styret hvilken avdeling som skal ha det faglige og administrative ansvaret for tilbudet.
- 22.5 Alle studieprogrammer skal gi tilstrekkelig faglig fordypning på sitt nivå. For studieprogrammer uten rammeplan fastsetter Studienemnda nærmere krav til faglig fordypning og nivågruppering og påser at studieplanen for hvert enkelt program tilfredsstiller disse kravene.
- 22.6 Fag- og studieplaner skal klargjøre omfanget av obligatorisk frammøte som krav til deltakelse i undervisningen og arbeidskrav.
- 22.7 Første studieår i bachelorstudier og årsstudier på 60 studiepoeng, skal ha en fast struktur uten valgfrie emner.

§ 23. Emner som skal deles med andre studier eller være valgfrie emner

23.1 Emner som skal deles med andre studier eller være valgfrie emner på andre studier skal, med mindre noe annet er bestemt, være på 15 studiepoeng og ha parallell gjennomføring.

§ 24. Valgfrie emner

24.1 Bachelorprogrammer uten nasjonale rammeplaner skal normalt gi mulighet til valgfrie emner på inntil 30 studiepoeng i 4. og/eller 5. semester.

§ 25. Nærmere regler

25.1 Studienemnda kan gi nærmere regler for krav til godkjenning av studieplaner. Reglene kan omfatte så vel kriterier som prosedyrer for godkjenning.

Del 7. Eksamen – allmenne regler, gjennomføring og klage**§ 26. Eksamen**

26.1 Eksamen er knyttet til det enkelte emne og skal gi grunnlag for å sikre at den enkelte student holder et tilfredsstillende faglig nivå og blir prøvet i forhold til de målsettinger som gjelder for emnet.

§ 27. Praksis for profesjonsstudiene

27.1. Praksis i profesjonsstudiene vurderes til bestått/ikke bestått. For ikke bestått praksis, gis det adgang til å ta praksisperioden en gang til, med mindre annet er bestemt i nasjonal rammeplan. I særlige tilfeller kan studiedirektør gi anledning til et tredje forsøk i praksis etter søknad fra studenten og uttalelse fra studieleder.

27.2. For praksis i profesjonsstudiene gjelder bestemmelsene i § 28.

§ 28. Rett til eksamensoppmelding/adgang til eksamen

28.1 Studenter har rett til å gå opp til eksamen i emner hvor de har studierett og er eksamensmeldt.

28.2 Opplysninger om særskilte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller krav om obligatorisk undervisning og praksis som må være fullført før eksamen i bestemte emner kan avlegges, tas inn i emnebeskrivelsen.

28.3 Studenter som ikke oppfyller de fastsatte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller krav om obligatorisk undervisning og praksis har ikke rett til å gå opp til eksamen.

28.4 Andre som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskravene og andre krav for å gå opp til eksamen, har rett til å gå opp til eksamen etter nærmere regler, jf. univl. § 3–10.

28.5 Studiedirektøren avgjør om vilkår for å avlegge eksamen er innfridd.

28.6 En student har rett til å framstille seg til eksamen ved høyskolen i samme emne tre ganger, med unntak av praksis i profesjonsstudiene, jf. pkt. 27.1 og masteroppgaver jf. 28.8. I særlige tilfeller kan studiedirektøren gi anledning til flere forsøk etter søknad fra studenten og uttalelse fra studieleder. Dersom emnet utgår gjelder retten til å gå opp til eksamen i inntil ett år etter at emnet har utgått.

28.7 Når en student har avlagt eksamen på nytt, gjelder den beste karakteren.

28.8 En student kan levere ny eller revidert masteroppgave kun én gang dersom oppgaven ikke er bestått. Det er ikke adgang til å få vurdert en ny masteroppgave i samme studieprogram når studenten tidligere har fått vurdert sin oppgave med bestått resultat.

§ 29. Oppmelding/trekk til eksamen

29.1 Oppmelding til eksamen skjer gjennom godkjenning av utdanningsplanen innen de angitte frister i § 14. Studenter som har studierett på studieprogram uten utdanningsplan meldes automatisk til ordinær eksamen.

29.2 En student som er meldt opp til eksamen, har anledning til å trekke seg. Avmelding skal skje senest 2 uker før eksamensdagen.

29.3 En student får et eksamensforsøk registrert dersom han/hun uten gyldig grunn trekker seg etter angitt frist, ikke møter til eksamen, ikke leverer besvarelse, eller møter på eksamen og trekker seg under eksamen. Han/hun har ikke krav på å fremstille seg på nytt før neste ordinære eksamen. Gyldig grunn er sykdom eller sterke velferdsgrunner, og skal være dokumentert. Slik dokumentasjon skal leveres/være poststempelt så raskt som mulig og senest innen tre virkedager etter eksamen.

29.4 Studiedirektøren kan bestemme at det skal holdes ny eksamen med adgang for studenter som har fått eksamen vurdert til ikke bestått eller som hadde gyldig fravær ved ordinær eksamen.

Studenter som ønsker å forbedre karakter, får anledning til dette ved den ordinære eksamen. Disse har ikke anledning til å melde seg opp til ny eksamen med mindre det er blitt gitt anledning til dette av studiedirektør.

29.5 Oppmelding til ny eksamen for studenter som har fått eksamen vurdert til ikke bestått eller som hadde gyldig fravær ved ordinær eksamen må skje innen en måned før ny eksamen arrangeres. Studenter som tar ny eksamen, må selv melde seg opp innen fastsatte frister.

29.6 Studiedirektøren kan vedta særskilte regler for adgang til ny eksamen i studier der det er krav om at emner skal avlegges i en bestemt rekkefølge.

29.7 Studentene er selv ansvarlige for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

§ 30. Privatister

- 30.1 Person som fyller kravene til opptak, men som ikke er tatt opp ved studiet, kan søke om adgang til å gå opp til eksamen i et emne som privatist. Den som søker om eksamensadgang som privatist har ikke anledning til å ta eksamen i emner som har arbeidskrav.
- 30.2 Privatistenes rettigheter ved høghskolen er begrenset til deltakelse i offentlige forelesninger og adgang til eksamen i samsvar med univl. og denne forskriftens bestemmelser om eksamen.
- 30.3 Privatister må søke om å ta eksamen, og eventuelt søke om godkjenning av krav til forutdanning eller praksis, innen 1. oktober for vårsemesteret og 15. april for høstsemesteret.
- 30.4 Dokumentasjon av studiekompetanse for det studiet som eksamen gjelder, må vedlegges søknaden.
- 30.5 Privatister må betale eksamensavgift i samsvar med vedtak i styret. Eksamensavgiften må være betalt innen angitt frist. Privatister som ikke har betalt eksamensavgiften innen fristen, har ikke adgang til eksamen.
- 30.6 Privatister må i tillegg til eksamensavgiften betale semesteravgift i samsvar med bestemmelser i lov om studentsamskipnader med forskrifter. Privatister som har betalt semesteravgift, har krav på studiekort, og har adgang til velferdstilbud som gis av Studentsamskipnaden i Oppland.
- 30.7 Høghskolen kan unnta enkelte emner fra privatistordningen. Studiedirektør avgjør hvilke emner dette gjelder.

§ 31. Tidspunkt og omfang

- 31.1 Eksamen avholdes normalt i det semesteret undervisningen i emnet avsluttes. Ved ordinær eksamen gjelder det pensum og den eksamensordning som er fastsatt i den gjeldende emnebeskrivelsen. Dette gjelder også for studenter som framstiller seg til ordinær eksamen på nytt.
- 31.2 Ny eksamen jf. pkt. 29.4 skal gjennomføres med samme pensum og eksamensordning som ved siste ordinære eksamen.
- 31.3 Skriftlig eksamen med tilsyn skal tilpasses emnets omfang slik:
  - Til og med 10 studiepoeng: Inntil 4 timer
  - For 11 til 30 studiepoeng: Inntil 6 timer
  - Mer enn 30 studiepoeng: Inntil 8 timer.Studienemnda vedtar eventuelle unntak fra dette i forbindelse med vedtak og revisjoner av emnebeskrivelser.

§ 32. Eksamen under særlige vilkår

- 32.1 Har en student spesielle behov for å få eksamen tilrettelagt, kan studenten søke studiedirektøren om avvikende ordning for så vel skriftlig som muntlig eksamen. Særordningen skal ha som formål å oppveie de ulemper studenten har, samtidig som man i størst mulig utstrekning skal sørge for at studentene prøves likt.
- 32.2 De ulike ordningene kan være
  - a) utvidet tid ved eksamen. Ved skriftlig eksamen med tilsyn kan det gis utvidet tid med inntil 25 % av normal eksamenstid, maksimalt 1 time. Ved hjemmeeksamen gis maksimalt 2 dager i tillegg
  - b) anledning til lengre pauser, eventuelt med mulighet til å hvile
  - c) skriftlig eksamen i stedet for muntlig
  - d) muntlig eksamen i stedet for skriftlig
  - e) eget eksamenslokale med egen inspektør
  - f) bruk av datamaskin og andre tekniske hjelpemidler
  - g) skrivehjelp, døvetolk og annen praktisk hjelp
  - h) overføring av oppgavene til punktskrift eller forstørret skrift
  - i) høytlesning av oppgaveteksten
  - j) høytlesning av besvarelsen for korrektur
  - k) bruk av ordbok
  - l) Andre spesialordninger kan avtales etter søknad. Studiedirektøren avgjør slike søknader.
- 32.3 Søknaden må fremsettes innen en måned før eksamen, og må inneholde dokumentasjon fra sakkyndig instans (for eksempel lege, logoped, psykolog), og beskrivelse av behovet for særordning i eksamenssituasjonen. Det skal normalt søkes for hver eksamensperiode, men dersom grunnlaget for særordningen er av permanent karakter, kan det gjøres unntak for dette.
- 32.4 Særordninger skal være slik at eksamensprestasjonen kan vurderes etter vanlige faglige kriterier.
- 32.5 Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker, eller studenter med annet morsmål enn norsk, kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette.
- 32.6 Studenter med annet morsmål enn norsk, svensk eller dansk, kan etter søknad gis utvidet eksamenstid etter pkt. 32.2 a) og ordbok etter pkt. 32.2 k). Studenter med kombinasjonen av norsk 3-årig videregående skole og norsk statsborgerskap behandles som om de har norsk morsmål.

§ 33. Bruk av hjelpemidler ved eksamen med tilsyn

- 33.1 Høghskolen fastsetter hvilke hjelpemidler som kan benyttes ved eksamen. Oversikt over tillatte hjelpemidler skal framgå av emnebeskrivelsen og i eksamensoppgavene.

§ 34. Fusk og forsøk på fusk, annullering av eksamen. Utestenging

34.1 Retningslinjer for saker vedrørende fusk/forsøk på fusk fastsettes av studienemnda. Dersom en student gjør seg skyldig i opptreden som omfattes av bestemmelsene i univl. § 4–7 og § 4–8, kan høgskolens klagenemnd fatte vedtak om annullering av eksamen og utestengelse.

§ 35. Karaktersystem

35.1 Karaktersystemet ved eksamen, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått som følgende tabell viser:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

35.2 Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdier slik: A = 5, B = 4, C = 3, D = 2, E = 1, F = 0 (stryk/ikke bestått). Tallverdiene brukes ved utregning når flere deleksamener skal inngå i samlet karakter. Regler for vektning av deleksamener i et emne skal framgå i emnebeskrivelsen. Det benyttes vanlige avrundingsregler.

35.3 Bestått/ikke bestått bør ikke brukes i et omfang som samlet overstiger halvparten av studiepoengene i en fag-/studieplan. Vurderingen bestått regnes ikke inn i utregning av gjennomsnittskarakter.

35.4 Hvilket karaktersystem som skal benyttes ved den enkelte eksamen eller bedømmelse av oppgave, fastsettes i emnebeskrivelsen.

§ 36. Sensur

36.1 Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal vurderes på en upartisk og faglig betryggende måte.

36.2 Dekan oppnevner eksterne sensorer, normalt for tre år om gangen. Ekstern sensor kan ha gjesteforelesninger av svært begrenset omfang, men skal ikke være ansatt ved noen avdeling ved høgskolen eller knyttet til høgskolen som timelærer i funksjonsperioden.

36.3 Det skal være ekstern evaluering av eksamen eller eksamensordningene jf. univl. § 3–9 nr. 1. Ekstern deltakelse i vurderingen kan for eksempel være følgende:

- Bruk av ekstern sensor for å vurdere alle eksamensbesvarelser i et emne.
- Bruk av ekstern sensor for å kontrollere og godkjenne eksamensoppgaver og de generelle prinsipper for karakterfastsettelse i et emne.
- Bruk av ekstern sensor for å vurdere deler av sensurarbeidet til intern sensor.
- Bruk av ekstern sensor for å vurdere studie-/fagplaner, undervisningsopplegget og/eller vurderingsordningen.

36.4 Det må sikres en variert anvendelse av de ulike måter en bruker ekstern sensor på i vurderingsarbeidet.

36.5 Det skal alltid være ekstern sensor ved bedømmelse av studenters selvstendige arbeid i høgre grad.

36.6 Ved muntlig eksamen som eneste eksamensform med omfang 30 studiepoeng eller mer, skal det alltid være en ekstern sensor.

36.7 Dersom intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en besvarelse, skal det ved vurderingen trekkes inn en tredje sensor som skal være ekstern, slik at de tre sensorene avgjør karakteren i fellesskap.

36.8 Ved uenighet mellom faglærer og veileder/øvingslærer på praksisstedet ved vurdering av praksisstudier, tiltrer den faglig ansvarlige som tredje sensor.

36.9 Sensurfristen er tre uker fra eksamensdagen.

36.10 Styret selv kan gjøre unntak for enkeltksamener og kan i midlertidig forskrift fastsette lengre sensurfrist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker.

36.11 Sensuren for bacheloroppgaver på 25 studiepoeng eller mer og for masteroppgaver med fastsatt innleveringsdato, skal foreligge innen 6 uker (30 virkedager) etter innlevering.

36.12 Sensur kunngjøres via høgskolens nettbaserte system. Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren. Høgskolen i Lillehammer er ikke ansvarlig for eventuelle feil eller misforståelser som oppstår ved muntlig beskjed om eksamensresultatet.

36.13 For å få adgang til justerende muntlig eksamen må studenten ha bestått forutgående skriftlig eksamen. Der hvor endelig karakter fastsettes ved justerende muntlig eksamen, skal det gå minimum 24 timer fra

sensuren for skriftlig eksamen er offentliggjort til muntlig eksamen starter. Masteroppgaver er unntatt denne bestemmelsen.

- 36.14 En student som har bestått en separat deleksamen som inngår som en del av en avsluttende sammensatt eksamen, skal normalt ikke måtte avlegge ny separat deleksamen med mindre annet er bestemt i emnebeskrivelsen.

§ 37. Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

- 37.1 En student har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sin prestasjon. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter, må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt.
- 37.2 Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
- 37.3 Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av studentens prestasjon.
- 37.4 Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg. Sensorene avgjør seg imellom hvem som skal gi begrunnelsen.
- 37.5 Klage over karakterfastsetting må framsettes skriftlig innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Har studenten framsatt krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller har klaget over formelle feil, løper klagefristen fra studenten har mottatt begrunnelse eller avgjørelse på klagen over formelle feil. Den skriftlige klagen skal:
- gi opplysning om hvem som klager (navn, adresse og studentnummer)
  - vise til det vedtak det klages over (emne, eksamensdato, karakter)
  - ha dato og underskrift.
- 37.6 Ved krav om klage over karakterfastsettingen på gruppeeksamen, må alle gruppens medlemmer samlet samtykke i og skrive under på klagen.
- 37.7 Når karakter i et emne fastsettes på grunnlag av flere separate deleksamener, har studenten klageadgang på karakteren i hver enkelt deleksamen, og kan framsette klage på deleksamen som for en avsluttende eksamen. Studenten har rett til å be om begrunnelse for hver enkelt deleksamen etter vanlige frister etter pkt. 38.1 og pkt. 38.2.
- 37.8 Bedømmelse av muntlig prestasjon og praksisopplæring eller annen bedømmelse som ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages jf. univl. § 5–3 nr. 5.
- 37.9 Ved ny sensurering etter klage jf. univl. § 3–9 nr. 5 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. De nye sensorene skal foreta en helt ny sensurering, og skal således ikke ha opplysninger om karakter, begrunnelse for karakteren eller studentens begrunnelse for klagen. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager.
- 37.10 Ved klagesensur skal klagen avgjøres uten ugrunnet opphold, jf. fvl. 11a.
- 37.11 Karakterfastsetting ved ny sensurering kan ikke påklages, jf. univl. § 5–3 nr. 6. Hvis den endelige karakter blir fastsatt på grunnlag av en muntlig eksamen/justering i tilknytning til en skriftlig deleksamen, og klager får medhold i klage på sensuren av den skriftlige delen av eksamen, holdes ny muntlig eksamen før ny endelig karakter fastsettes.

§ 38. Klage over formelle feil

- 38.1 Klage over formelle feil ved eksamen behandles av høgskolens klagenemnd etter bestemmelsene i univl. § 5–1. Formelle feil kan være feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren.
- 38.2 Klage over formelle feil ved eksamen må framsettes innen tre uker etter at studenten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter univl. § 5–2 nr. 3 fra studenten har fått begrunnelsen eller en avgjørelse av klagen.
- 38.3 Finner høgskolens klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere studenters prestasjon eller bedømmelse av denne, skal det foretas ny sensurering for alle berørte studenter eller holdes ny eksamen så snart som mulig.

§ 39. Godskrivning/godkjenning av grad, yrkesutdanning, fag, emne eller emnegruppe

- 39.1 Grad, yrkesutdanning og emner fra institusjon under lov om universiteter og høyskoler godskrives studenten med samme antall studiepoeng ved HiL.
- 39.2 Overlapping i faglig innhold gir tilsvarende reduksjon i studiepoeng totalt, jf. univl. § 3–4. Studiedirektøren avgjør slike søknader i samråd med studieleder.
- 39.3 Grad eller utdanning fra utenlandsk institusjon eller norsk institusjon som ikke ligger under univl. kan gis generell godkjenning som jevn god med grad, del av grad eller utdanning som gis ved institusjoner under loven. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) avgjør slike søknader, jf. univl. § 3–4 nr. 2.
- 39.4 Grad eller utdanning fra norsk eller utenlandsk institusjon som ikke ligger under univl. kan gis godkjenning som faglig jevn god med grad, del av grad eller utdanning som gis ved HiL. Godkjenning etter denne bestemmelsen gir også rett til tilsvarende tittel, jf. univl. § 3–4 nr. 3.

39.5 Ved kombinasjon av ekstern utdanning og utdanning fra HiL i grad, del av grad eller yrkesutdanning fra høyskolen, vil overlapping i faginnhold gi tilsvarende reduksjon i studiepoeng totalt. Studiedirektøren avgjør søknader etter disse bestemmelsene i samråd med studieleder.

§ 40. Søknad om fritak. Innpassing av andre utdanninger

40.1 Fritak for nærmere angitt eksamen i et bestemt studieløp ved HiL kan gis når det er godtgjort at tilsvarende eller annen velegnet eksamen er avlagt ved HiL eller annen institusjon. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak, jf. univl. § 3–4 nr. 4. Dekan i samråd med studiedirektør angir nærmere retningslinjer for hvordan realkompetanse kan gi grunnlag for fritak eller innpassing.

40.2 Søknad om fritak for eksamen må framsettes skriftlig innen en måned etter oppstart av emnet og må inneholde nødvendig dokumentasjon av omfang og innhold i eksamen som ønskes godskrevet. Det gis ikke fritak for deleksamener. Innpassing av utdanning fra HiL eller annen utdanningsinstitusjon avgjøres av studiedirektøren etter innstilling fra studieleder.

Del 8. Vitnemål og karakterutskrifter

§ 41. Vitnemål

41.1 Høgskolen utferdiger vitnemål for fullført studieprogram. Samtidig skal det utferdiges Diploma Supplement.

41.2 På vitnemålet skal det som minimum framgå:

- navn og personnummer
- hvilken grad eller yrkesutdanning som er fullført
- totalt antall studiepoeng som utdanningen omfatter
- tidspunkt for fullført utdanning
- navn, studiepoeng og karakter for emner som inngår
- tidspunkt for avlagte eksamener
- eventuelle fritak for eksamener og grunnlaget for fritaket
- tittel på større skriftlige oppgaver (minst 30 studiepoeng)
- hvilket karaktersystem som er benyttet.

41.3 Kun endelig karakter i et emne påføres vitnemål og karakterutskrifter, deleksamen påføres ikke.

§ 42. Utstedelse av vitnemål og karakterutskrifter

42.1 Vitnemål utstedes til alle som oppfyller kravene til en grad.

42.2 For kandidater som oppfyller kravene til en grad etter faste studieprogrammer, utstedes vitnemål automatisk etter fullført eksamen.

42.3 Kandidater som oppfyller kravene til en grad etter selvvalgt studieprogram må selv søke om tildeling av vitnemål og er selv ansvarlig for å dokumentere at kravene er oppfylt.

42.4 Alle som har tatt eksamen i minst ett emne ved høyskolen har rett til å få karakterutskrift.

Del 9. Dispensasjoner, utfyllende bestemmelser, klager og ikrafttreden

§ 43. Dispensasjon

43.1 Søknader om dispensasjoner fra forskriften avgjøres av høgskoledirektøren.

§ 44. Utfyllende bestemmelser

44.1 Studienemnda kan fastsette utfyllende bestemmelser/regler til denne forskriften.

§ 45. Klager

45.1 Klager over enkeltvedtak i henhold til denne forskriften avgjøres av høgskolens klagenemnd med mindre annet er bestemt i univl., samt i forskrift om opptak til universiteter og høyskoler.

45.2 For opptak på grunnlag av opptaksprøver er det kun adgang til å klage over formelle feil ved avgjørelse om opptak. Bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisopplæring eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.

§ 46. Ikrafttredelse

46.1 Forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves følgende forskrift: Forskrift 16. juni 2009 nr. 681 om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer.

15. juni Nr. 837 2010

Forskrift om opptak, studier og eksamen i de praktiske studiene i film og fjernsyn ved Høgskolen i Lillehammer

Hjemmel: Fastsatt av styret for Høgskolen i Lillehammer 15. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–5, § 3–6, § 3–8, § 3–9, § 3–10 og § 5–3. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

Del 1. Allmenne regler

§ 1. Virkeområde

- 1.1 Forskriften gjelder grunnutdanning, videreutdanning og mastergradsutdanning i de praktiske studiene i film og fjernsyn ved Høgskolen i Lillehammer (forkortet HiL).
- 1.2 Reglene forutsetter at studentene følger normal studieprogresjon for fulltidsstudier.
- 1.3 Når det i det følgende er fastsatt at en tidsfrist går ut på en bestemt dato og denne datoen ikke er virkedag, blir fristen forskjøvet til nærmeste etterfølgende virkedag.

§ 2. Definisjoner

- 2.1 *Arbeidskrav*: Krav som må være godkjent for å gå opp til en eksamen. Arbeidskrav kan bestå av obligatoriske innleveringer, muntlige framlegg, undervisning, praksis og liknende, som ikke utgjør en del av eksamen. Arbeidskrav vurderes som godkjent eller ikke-godkjent.
- 2.2 *Bacheloroppgave*: Et selvstendig arbeid som har et omfang på minimum 15 studiepoeng og som inngår i et bachelorgradsstudium.
- 2.3 *Eksamen*: Regnes som alle typer arbeider som gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter for et emne. En eksamen kan omfatte flere deleksamener og i så fall skal emnebeskrivelsen gi opplysninger om vektning av disse deleksamenene.
- 2.5 *Emne*: Den minste enheten som kan inngå i et studieprogram. Emnebeskrivelsen skal gi en beskrivelse av læringsutbytte/mål, faginnhold, undervisnings- og arbeidsformer, arbeidskrav, omfang og vurderingsformer.
- 2.6 *Fordypning*: Emner som i studieplanen er definert til å høre faglig sammen og som kan utfylle hverandre på en slik måte at de bygger på og går ut over grunnivået i et emne. Fordypninger skal ikke ha valgfrie emner.
- 2.7 *Grunnutdanning*: Studier der opptakskravet er generell studiekompetanse, eventuelt i kombinasjon med spesielle opptakskrav.
- 2.8 *Mappeeksamen*: Eksamensform der flere oppgaver leveres løpende, men der alle eller utvalgte arbeider deretter vurderes samlet og gis en felles karakter.
- 2.9 *Masteroppgave*: Et selvstendig arbeid som inngår som en del av et mastergradsstudium.
- 2.10 *Selvstendig arbeid*: Arbeid av et nærmere angitt omfang og/eller type som inngår i studiet, og som skal vise forståelse, refleksjon og modning. Arbeidet kan eksempelvis være av teoretisk, praktisk eller kunstnerisk art, og kan utføres individuelt eller i grupper.
- 2.11 *Studieplan*: Plan for det faglige innholdet i studier som ikke er regulert av nasjonal rammeplan.
- 2.12 *Studiepoeng*: Mål på omfanget av et studium, der et heltids studieår er normert til 60 studiepoeng.
- 2.13 *Studieprogram*: Flerårig studieløp med et definert innhold i henhold til studieplan og som fører fram til en avsluttet eksamen eller grad.
- 2.14 *Studierett*: Rettighet knyttet til det å være tatt opp som student ved et studium.
- 2.15 *Utdanningsplan*: Plan for gjennomføring av studieprogram inngått mellom høgskolen og den enkelte student. Utdanningsplanen skal vise hvilken utdanning den enkelte student har til hensikt å gjennomføre og hvor lang tid studenten skal bruke på å fullføre denne utdanningen.

§ 3. Studieåret

- 3.1 Studieårets lengde er 10 måneder og begynner medio august og avsluttes ultimo juni. Rektor fastsetter datoer for påfølgende studieår innen utgangen av januar.

Del 2. Opptak og rangering

§ 4. Opptak og rangering til grunnutdanningene

- 4.1 For opptak og rangering til grunnutdanninger, gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.
- 4.2 Studieprogrammets studieplan inneholder nærmere krav til opptaksprøven som er fastsatt av departementet i forskrifts form. Rangering av studier med opptaksprøver bestemmes av departementet jf. forskrift om opptak til høyere utdanning.
- 4.3 Studienemnda fastsetter utfyllende retningslinjer for vurdering av realkompetanse.
- 4.4 Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av univl. § 3–7.
- 4.5 Studiedirektøren fastsetter søknadsfrister som kunngjøres i studieprogrammets studieplan.

§ 5. Opptak og rangering til mastergradsutdanning

- 5.1 For opptak til mastergrad gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.
- 5.2 Studieprogrammets studieplan inneholder nærmere krav til opptaksgrunnlag for det enkelte mastergradsutdanning, herunder eventuelle faglige minstekrav eller minstekrav til karakter. Rangering av søkere til masterutdanning foretas iht. forskrift om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Lillehammer.
- 5.3 Styret selv fastsetter antall studieplasser i medhold av univl. § 3–7.
- 5.4 Studiedirektøren fastsetter søknadsfrister som kunngjøres i studieprogrammets studieplan.

Del 3. Studierett, utdanningsplan og permisjon

§ 6. Studierett

- 6.1 Studieretten gjelder det studieprogram med tilhørende emner som studenten er tatt opp til. Dekan kan likevel innføre plassbegrensning ved valgfrie emner, såfremt studentene sikres plass ved alternative emner, slik at de kan fullføre studiet på normert tid.
- 6.2 Studieretten innebærer:
  - a) rett til å få fastsatt utdanningsplan i samsvar med § 7
  - b) rett til å delta i undervisning og veiledning i samsvar med emnebeskrivelse og studie- og utdanningsplan for det enkelte emne eller studieprogram
  - c) rett til brukerkonto i høgskolens datasystemer for studenter, og eventuelle andre regler gitt av tilhørende avdeling
  - d) rett til å bli vurdert til eksamen i samsvar med emnebeskrivelsen og reglene i denne forskriften.
- 6.3 Studienemnda kan vedta regler om obligatorisk frammøte ved studiestart og undervisning, herunder om registrering, gyldig forfall.
- 6.4 Studiedirektøren bestemmer at studieretten kan opphøre dersom studenten:
  - a) unnlater å betale semesteravgift innen fastsatt frist
  - b) unnlater å godkjenne utdanningsplan innen fastsatt frist
  - c) unnlater å søke permisjon etter reglene i § 8
  - d) ikke holder tilfredsstillende progresjon i studiet (dvs. mer enn 50 % forsinkelse i studiene i forhold til normert studietid). Permisjoner regnes ikke som forsinkelse i denne sammenhengen
  - e) har brukt opp sine forsøk til eksamen i henhold til denne forskriften
  - f) er utestengt i henhold til univl. § 4–8, § 4–9, § 4–10.
- 6.5 Når en student ikke fullfører utdanningen innen normert studietid, og det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studieplanen, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studieplanen i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende. Endring av pensum og eksamensordning ansees ikke som en vesentlig endring.

§ 7. Utdanningsplan

- 7.1 Studenter som er tatt opp til utdanninger av minst 60 studiepoengs omfang, skal ha en utdanningsplan. Dette gjelder også deltidsstudenter med en studieprogresjon på minst 50 %.
- 7.2 Første studieår skal studenter som er tatt opp til studier på 60 studiepoeng eller mer ha bekreftet sin utdanningsplan for studiet innen 1. oktober. For etterfølgende studieår skal studenten bekrefte sin utdanningsplan innen 15. april.
- 7.3 Bekreftelse av utdanningsplanen er å anse som endelig undervisnings- og eksamensmelding og en forutsetning for at studenten gis status som student. Utdanningsplanen fastsettes av studenten og høgskolen i fellesskap, innenfor rammen av studieplanen for det programmet studenten er tatt opp til.
- 7.4 Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten og om studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudentene.
- 7.5 For adgangsregulerte emner uten forkunnskapskrav rangeres studenter etter forskrift om opptak til høyere utdanning. For emner med forkunnskapskrav rangeres studenter etter oppnådd eksamenskarakter fra det emnet som kreves. Ved karakterlikhet skjer videre rangering etter fødselsdato, slik at eldre søkere rangeres foran yngre.

§ 8. Permisjon

- 8.1 En student bør ha gjennomført 30 studiepoeng eller mer for å søke permisjon. Normalt gis det permisjon for inntil ett år ved for eksempel fødsel/adopsjon (jf. univl. § 4–5), førstegangstjeneste, sykdom og ved andre særskilte grunner.
- 8.2 Studiedirektøren i samråd med studieleder avgjør søknad om permisjon.
- 8.3 Studiedirektøren i samråd med studieleder kan i spesielle tilfeller innvilge permisjon ut over ett års varighet.
- 8.4 Studenten skal ha rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen, men utdanningsplanen må tilpasses gjeldende studieplan. Dersom studie- eller fagplanen i mellomtiden er utgått, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studie- eller fagplanen i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende. Endring av pensum og eksamensordning ansees ikke som en vesentlig endring.
- 8.5 Dersom en student ønsker å ta enkeltksamener i sin permisjonstid, må det betales semesteravgift for det aktuelle semesteret.

Del 4. Grader

§ 9. Bachelorgrad

- 9.1 Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamener med et samlet omfang av minimum 180 studiepoeng. Av disse må eksamener med et samlet omfang på minimum 120 studiepoeng være avlagt ved HiL.
- 9.2 Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:
  - a) Fullført 3-årig integrert yrkesrettet utdanning av 180 studiepoengs omfang.

- b) Fullført 2-årig integrert yrkesrettet utdanning kombinert med godkjent påbygging eller spesialisering innenfor samme eller andre fag/fagområder av minimum 60 studiepoengs omfang.
- 9.3 For studenter som kvalifiserer for bachelorgrad innen flere fagområder, kreves det minimum 60 studiepoeng, inkludert ny bacheloroppgave, utover det som inngår i beregningsgrunnlaget for den første graden.

§ 10. Reduksjon i studiepoeng for bachelorgraden

- 10.1 Overlapping i faginnhold mellom emner som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 11. Mastergrad

- 11.1 HiL tildeler de mastergrader som etter departementets bestemmelse er godkjent i henhold til univl. § 3–2.
- 11.2 Mastergrader ved HiL reguleres av de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form.

§ 12. Krav til selvstendig arbeid i mastergrad

- 12.1 I høgskolens mastergrader skal det inngå selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng. Omfanget av det selvstendige arbeidet skal ikke overstige 60 studiepoeng. Det selvstendige arbeidet skal vise forståelse, refleksjon og modning.
- 12.2 Studienemnda fastsetter nærmere regler om det selvstendige arbeidet, herunder omfang, vurderingsform og om arbeidet skal utføres individuelt eller av flere studenter.

Del 5. Studieportefølje, fag- og studieplaner

§ 13. Strategisk planlegging og fastsetting av studieportefølje

- 13.1 Styret trekker opp strategien for institusjonens utdannings- og forskningsvirksomhet, annen faglig virksomhet og legger planer for den faglige utviklingen i samsvar med de mål som er gitt av overordnet myndighet for sektoren og institusjonen. Med utgangspunkt i strategiske mål og langsiktige planer om faglig utvikling, gjør styret årlig vedtak om hvilke studier som skal inngå i høgskolens studieportefølje.
- 13.2 Når kapasitetshensyn eller ressurs-hensyn krever det, kan styret selv regulere adgangen til det enkelte studium eller deler av det, innenfor de rammer og mål som gis av departementet.
- 13.3 Dersom manglende søkning eller andre tvingende grunner gjør det nødvendig å avlyse opptaket til studieprogrammer eller enkeltemner, har rektor fullmakt til å gjøre vedtak om dette.

§ 14. Fastsetting av fag- eller studieplan

- 14.1 Det skal fastsettes fag- eller studieplan for alle studieprogram som tilbys ved HiL som gis uttelling i form av studiepoeng.
- 14.2 Studienemnda fastsetter studieplan med emnebeskrivelser for studieprogram. Mindre endringer i godkjente studieplaner foretas av avdelingsstyret.
- 14.3 Ved samarbeidstiltak der to eller flere avdelinger deltar, fastsetter styret/rektor hvilken avdeling som skal ha det faglige og administrative ansvaret for tilbudet.
- 14.4 Alle studieprogrammer skal gi tilstrekkelig faglig fordypning på sitt nivå. Studienemnda fastsetter nærmere krav til faglig fordypning og nivågruppering og påser at studieplanen for hvert enkelt program tilfredsstillende disse kravene.
- 14.5 Fag- og studieplaner skal klargjøre omfanget av obligatorisk frammøte, krav til deltakelse i undervisningen og arbeidskrav.
- 14.6 Minst en gang for hvert studieår skal det gjennomføres eksamen med karaktersetning av studentene.

Del 6. Eksamen – allmenne regler, gjennomføring og klage

§ 15. Eksamen

- 15.1 Eksamen er knyttet til det enkelte emne, og skal gi grunnlag for å sikre at den enkelte student holder et tilfredsstillende faglig nivå og blir prøvet i forhold til de målsettinger som gjelder for emnet.

§ 16. Praksis

- 16.1 Praksis vurderes til bestått/ikke bestått. For ikke bestått praksis, gis det adgang til å ta praksisperioden en gang til.

§ 17. Rett til eksamensoppmelding/adgang til eksamen

- 17.1 Studenter har rett til å gå opp til eksamen i emner hvor de har studierett og er eksamensmeldt.
- 17.2 Opplysninger om særskilte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller krav om obligatorisk undervisning og praksis som må være fullført før eksamen i bestemte emner kan avlegges, tas inn i emnebeskrivelsen.
- 17.3 Studenter som ikke oppfyller de fastsatte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller krav om obligatorisk undervisning og praksis har ikke rett til å gå opp til eksamen.
- 17.4 All undervisning relatert til produksjoner er obligatorisk.
- 17.5 Tidsfrister som ikke overholdes kan anses som stryk.

§ 18. Privatister

- 18.1 De praktiske studiene i film og fjernsyn ved HiL er unntatt fra privatistordningen.

§ 19. Tidspunkt og omfang

- 19.1 Eksamen avholdes normalt i det semesteret undervisningen i emnet avsluttes. Ved ordinær eksamen gjelder det pensum og den eksamensordning som er fastsatt i den gjeldende emnebeskrivelsen.
- 19.2 Studiedirektøren kan bestemme at det skal holdes ny vurdering med adgang for studenter som ikke har bestått. Ny eksamen tilsvarer ordinær eksamen.
- 19.3 Skriftlig eksamen med tilsyn skal tilpasses emnets omfang slik:
- Til og med 10 studiepoeng: Inntil 4 timer
  - For 11 til 30 studiepoeng: Inntil 6 timer
  - Mer enn 30 studiepoeng: Inntil 8 timer.
- Studienemnda vedtar eventuelle unntak fra dette i forbindelse med vedtak og revisjoner av emnebeskrivelser.

§ 20. Eksamen under særlige vilkår

- 20.1 Har en student spesielle behov for å få eksamen tilrettelagt, kan studenten søke studiedirektøren om avvikende ordning for så vel skriftlig som muntlig eksamen. Særordningen skal ha som formål å oppveie de ulemper studenten har, samtidig som man i størst mulig utstrekning skal sørge for at studentene prøves likt.
- 20.2 De ulike ordningene kan være
- a) utvidet eksamenstid ved eksamen. Ved skriftlig eksamen med tilsyn kan det gis utvidet tid med inntil 25 % av normal eksamenstid, maksimalt 1 time. Ved hjemmeeksamen gis maksimalt 2 dager i tillegg.
  - b) anledning til lengre pauser, eventuelt med mulighet til å hvile
  - c) skriftlig eksamen i stedet for muntlig
  - d) muntlig eksamen i stedet for skriftlig
  - e) eget eksamenslokale med egen inspektør
  - f) bruk av datamaskin og andre tekniske hjelpemidler
  - g) skrivehjelp, døvetolk og annen praktisk hjelp
  - h) overføring av oppgavene til punktskrift eller forstørret skrift
  - i) høytlesning av oppgaveteksten
  - j) høytlesning av besvarelsen for korrektur
  - k) bruk av ordbok
  - l) andre spesialordninger kan avtales etter søknad. Studiedirektøren avgjør slike søknader.
- 20.3 Søknaden må framsettes innen en måned før eksamen, og må inneholde dokumentasjon fra sakkyndig instans (for eksempel lege, logoped, psykolog), og beskrivelse av behovet for særordning i eksamenssituasjonen. Det skal normalt søkes for hver eksamensperiode, men dersom grunnlaget for særordningen er av permanent karakter, kan det gjøres unntak for dette.
- 20.4 Særordninger skal være slik at eksamensprestasjonen kan vurderes etter vanlige faglige kriterier.
- 20.5 Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker, eller studenter med annet morsmål enn norsk, kan etter eget ønske få lagt ved eksamensbesvarelsen en anonymisert attest som stadfester dette.
- 20.6 Studenter med annet morsmål enn norsk, svensk eller dansk, kan etter søknad gis utvidet eksamenstid etter pkt. 33.2 a) og ordbok etter pkt. 33.2 k). Studenter med kombinasjonen av norsk 3-årig videregående skole og norsk statsborgerskap behandles som om de har norsk morsmål.

§ 21. Bruk av hjelpemidler ved eksamen med tilsyn

- 21.1 Høgskolen fastsetter hvilke hjelpemidler som kan benyttes ved eksamen. Oversikt over tillatte hjelpemidler skal framgå av emnebeskrivelsen og i eksamensoppgavene.

§ 22. Fusk og forsøk på fusk, annullering av eksamen eller prøve. Utestenging

- 22.1 Retningslinjer for saker vedrørende fusk/forsøk på fusk fastsettes av studienemnda. Dersom en student gjør seg skyldig i opptreden som omfattes av bestemmelsene i univl. § 4–7 og § 4–8, kan høgskolens klagenemnd fatte vedtak om annullering av eksamen og utestengelse.

§ 23. Karaktersystem

- 23.1 Karaktersystemet ved eksamen, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått som følgende tabell viser:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Mer fagspesifikke kriterier kan utarbeides ved den enkelte avdeling/fagmiljø med utgangspunkt i hva som er gitt av nasjonale føringer innen hvert fagområde.

- 23.2 Bokstavkarakterene tilsvarer tallverdier slik: A = 5, B = 4, C = 3, D = 2, E = 1, F = 0 (stryk/ikke bestått). Tallverdiene brukes ved utregning når flere deleksamener skal inngå i samlet karakter. Regler for vektning av deleksamener i et emne skal framgå i emnebeskrivelsen. Det benyttes vanlige avrundingsregler.
- 23.3 Hvilket karaktersystem som skal benyttes ved den enkelte eksamen eller bedømmelse av oppgave, fastsettes i emnebeskrivelsen.

§ 24. *Sensur*

- 24.1 Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal vurderes på en upartisk og faglig betryggende måte.
- 24.2 Dekan oppnevner eksterne sensorer, normalt for tre år om gangen. Ekstern sensor kan ha gjesteforelesninger av svært begrenset omfang, men skal ikke være ansatt ved noen avdeling ved høyskolen eller knyttet til høyskolen som timelærer i funksjonsperioden.
- 24.3 Det skal være ekstern evaluering av eksamen eller eksamensordningene jf. univl. § 3–9 nr. 1. Ekstern deltakelse i vurderingen kan for eksempel være følgende:
- Bruk av ekstern sensor for å vurdere eksamensbesvarelser i et emne.
  - Bruk av ekstern sensor for å kontrollere og godkjenne eksamensoppgaver og de generelle prinsipper for karakterfastsettelse i et emne.
  - Bruk av ekstern sensor for å vurdere deler av sensurarbeidet til intern sensor.
  - Bruk av ekstern sensor for å vurdere studie-/fagplaner, undervisningsopplegget og/eller vurderingsordningen.
- 24.4 Det må sikres en variert anvendelse av de ulike måter en bruker ekstern sensor på i vurderingsarbeidet.
- 24.5 Det skal alltid være ekstern sensor ved bedømmelse av studenters selvstendige arbeid i høgre grad.
- 24.6 Ved muntlig eksamen som eneste eksamensform med omfang 30 studiepoeng eller mer, skal det alltid være en ekstern sensor.
- 24.7 Dersom intern og ekstern sensor ikke blir enige om vurderingen av en besvarelse, skal det ved vurderingen trekkes inn en tredje sensor som skal være ekstern, slik at de tre sensorene avgjør karakteren i fellesskap.
- 24.8 Ved uenighet mellom faglærer og veileder/øvingslærer på praksisstedet ved vurdering av praksisstudier, tiltrer den faglig ansvarlige som tredje sensor.
- 24.9 Sensurfristen er tre uker fra eksamensdagen.
- 24.10 Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener og kan i midlertidig forskrift fastsette lengre sensurfrist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker.
- 24.11 Sensuren for bacheloroppgaver på 25 studiepoeng eller mer og for masteroppgaver med fastsatt innleveringsdato, skal foreligge innen 6 uker (30 virkedager) etter innlevering.
- 24.12 Sensur kunngjøres via høyskolens nettbaserte system. Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren.

§ 25. *Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting*

- 25.1 En student har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sin prestasjon. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter, må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt.
- 25.2 Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen en uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
- 25.3 Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at studenten har framsatt krav om det. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av studentens prestasjon.
- 25.4 Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg. Sensorene avgjør seg imellom hvem som skal gi begrunnelsen.
- 25.5 Klage over karakterfastsetting må framsettes skriftlig innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Har studenten framsatt krav om begrunnelse for karakterfastsetting eller har klaget over formelle feil, løper klagefristen fra studenten har mottatt begrunnelse eller avgjørelse på klagen over formelle feil. Den skriftlige klagen skal:
- gi opplysning om hvem som klager (navn, adresse og studentnummer)
  - vise til det vedtak det klages over (fag, eksamensdato, karakter)
  - ha dato og underskrift.
- 25.6 Ved krav om klage over karakterfastsettingen på gruppeeksamen, må alle gruppens medlemmer samlet samtykke i og skrive under på klagen.

- 25.7 Når karakter i et emne fastsettes på grunnlag av flere separate deleksamener, har studenten klageadgang på karakteren i hver enkelt deleksamen, og kan framsette klage på deleksamen som for en avsluttende eksamen. Studenten har rett til å be om begrunnelse for hver enkelt deleksamen etter vanlige frister jf. pkt. 26.1 og pkt. 26.2.
- 25.8 Bedømmelse av muntlig prestasjon og praksisopplæring eller annen bedømmelse som ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages jf. univl. § 5–3 nr. 5.
- 25.9 Ved ny sensurering etter klage jf. univl. § 3–9 nr. 5 benyttes minst to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. De nye sensorene skal foreta en helt ny sensurering, og skal således ikke ha opplysninger om karakter, begrunnelse for karakteren eller studentens begrunnelse for klagen. Endring kan gjøres både til gunst og ugunst for klager.
- 25.10 Ved klagesensur skal klagen avgjøres uten ugrunnet opphold, jf. fvl. § 11a.
- 25.11 Karakterfastsetting ved ny sensurering kan ikke påklages, jf. univl. § 5–3 nr. 6. Hvis den endelige karakter blir fastsatt på grunnlag av en muntlig eksamen/justering i tilknytning til en skriftlig deleksamen, og klager får medhold i klage på sensuren av den skriftlige delen av eksamen, holdes ny muntlig eksamen før ny endelig karakter fastsettes.

§ 26. Klage over formelle feil

- 26.1 Klage over formelle feil ved eksamen behandles av høgskolens klagenemnd etter bestemmelsene i univl. § 5–1. Formelle feil kan være feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren.
- 26.2 Klage over formelle feil ved eksamen må framsettes innen tre uker etter at studenten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen framsatt, løper klagefristen etter lovens § 5–2 nr. 3 fra studenten har fått begrunnelsen eller en avgjørelse av klagen.
- 26.3 Finner høgskolens klagenemnd at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere studenters prestasjon eller bedømmelse av denne, skal det foretas ny sensurering for alle berørte studenter eller holdes ny eksamen så snart som mulig.

§ 27. Godskrivning/godkjenning av grad, yrkesutdanning, fag eller emne

- 27.1 Grad, yrkesutdanning, fag eller emne fra institusjon under univl. godskrives studenten med samme antall studiepoeng ved HiL.
- 27.2 Overlapping i faglig innhold gir tilsvarende reduksjon i studiepoeng totalt, jf. univl. § 3–4. Studiedirektøren avgjør slike søknader i samråd med studieleder.
- 27.3 Grad eller utdanning fra utenlandsk institusjon eller norsk institusjon som ikke ligger under univl. kan gis generell godkjenning som jevngod med grad, del av grad eller utdanning som gis ved institusjoner under loven. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) avgjør slike søknader, jf. univl. § 3–4 nr. 2.
- 27.4 Grad eller utdanning fra norsk eller utenlandsk institusjon som ikke ligger under univl. kan gis godkjenning som faglig jevngod med grad, del av grad eller utdanning som gis ved HiL. Godkjenning etter denne bestemmelsen gir også rett til tilsvarende tittel, jf. univl. § 3–4 nr. 3.
- 27.5 Ved kombinasjon av ekstern utdanning og utdanning fra HiL i grad, del av grad eller yrkesutdanning fra høgskolen, vil overlapping i faginnhold gi tilsvarende reduksjon i studiepoeng totalt. Studiedirektøren avgjør søknader etter disse bestemmelsene i samråd med studieleder.

§ 28. Søknad om fritak. Innpassing av andre utdanninger

- 28.1 Fritak for nærmere angitt eksamen i et bestemt studieløp ved HiL kan gis når det er godtgjort at tilsvarende eller annen velegnet eksamen er avlagt ved HiL eller annen institusjon. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak, jf. univl. § 3–4 nr. 4. Dekan i samråd med studiedirektør angir nærmere retningslinjer for hvordan realkompetanse kan gi grunnlag for fritak eller innpassing.
- 28.2 Søknad om fritak for eksamen må framsettes skriftlig innen en måned etter oppstart av emnet. Søknaden må inneholde nødvendig dokumentasjon av omfang og innhold i eksamen som ønskes godskrevet. Det gis ikke fritak for deleksamener. Innpassing av utdanning fra HiL eller annen utdanningsinstitusjon avgjøres av studiedirektøren etter innstilling fra studieleder.
- 28.3 Studienemnda kan fastsette utfyllende bestemmelser om saksbehandlingen og krav til dokumentasjon ved søknader om godskrivning/godkjenning av norsk og utenlandsk utdanning og søknader om fritak for eksamen, herunder bestemmelser om slikt fritak på grunnlag av realkompetanse.

Del 7. Vitnemål og karakterutskrifter

§ 29. Vitnemål

- 29.1 Høgskolen utferdiger vitnemål for fullført studieprogram. Samtidig skal det utferdiges Diploma Supplement.
- 29.2 På vitnemålet skal det som minimum framgå:
- navn og personnummer
  - hvilken grad eller yrkesutdanning som er fullført
  - totalt antall studiepoeng som utdanningen omfatter

- tidspunkt for fullført utdanning
- navn, studiepoeng og karakter for emner som inngår
- tidspunkt for avlagte eksamener
- eventuelle fritak for eksamener og grunnlaget for fritaket
- tittel på større skriftlige oppgaver (minst 30 studiepoeng)
- hvilket karaktersystem som er benyttet.

29.3 Kun endelig karakter i et emne påføres vitnemål og karakterutskrifter, deleksamen påføres ikke.

§ 30. Utstedelse av vitnemål og karakterutskrifter

30.1 Vitnemål utstedes til alle som fyller kravene til en grad.

30.2 For kandidater som oppfyller kravene til en grad etter faste studieprogrammer som gir rett til vitnemål, utstedes vitnemål automatisk etter fullført eksamen.

30.3 Kandidater som oppfyller kravene til en grad etter selvvalgt studieprogram, må selv søke om tildeling av vitnemål og er selv ansvarlig for å dokumentere at kravene er oppfylt.

30.4 Alle som har tatt eksamen i minst ett emne ved høyskolen har rett til å få karakterutskrift.

Del 8. Dispensasjoner, utfyllende bestemmelser, klager og ikrafttreden

§ 31. Dispensasjon

31.1 Søknader om dispensasjoner fra forskriften avgjøres av høskoledirektøren.

§ 32. Utfyllende bestemmelser

32.1 Studienemnda kan fastsette utfyllende bestemmelser/regler til denne forskriften.

§ 33. Klager

33.1 Klager over enkeltvedtak i henhold til denne forskriften avgjøres av høyskolens klagenemnd med mindre annet er bestemt i univl., samt i forskrift om opptak til universiteter og høyskoler.

33.2 For opptak på grunnlag av opptaksprøver er det kun adgang til å klage over formelle feil ved avgjørelse om opptak. Bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisopplæring eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.

§ 34. Ikrafttredelse

34.1 Forskriften trer i kraft fra 1. juli 2010. Samtidig oppheves følgende forskrift:

- Forskrift 30. september 2008 nr. 1129 om opptak, studier og vurdering i de praktiske studiene i film og fjernsyn ved Høgskolen i Lillehammer.

16. juni Nr. 838 2010

Forskrift om endring i forskrift om identifikasjon av dyr av hestefamilien

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 16. juni 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 11 og § 14, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 2.2 nr. 33 og del 4.2 nr. 85 (forordning (EF) nr. 504/2008).
Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 28. april 2010 nr. 631 om identifikasjon av dyr av hestefamilien gjøres følgende endring:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Organ som utsteder pass for registrerte dyr av hestefamilien, skal rapportere opplysningene innen 3 uker etter at denne forskriften trer i kraft. Senere endringer av opplysningene skal rapporteres fortløpende.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

16. juni Nr. 839 2010

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova og til privatskolelova

Heimel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 16. juni 2010 med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3–4 første ledd og lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) § 2–3 annet ledd.
Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova blir det gjort følgjande endring:

Ny § 23–3 skal lyde:

§ 23–3. *Dispensasjon frå krava til å få vitnemål i § 3–42 grunna streik våren 2010*

Dei elevane i vidaregåande opplæring som grunna streiken våren 2010 manglar eksamenskarakterar i eit eller fleire fag som ikkje har fått avlagt eksamen etter føresegnene, har i desse faga dispensasjon frå krava i § 3–42 andre ledd.

II

I forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til privatskolelova blir det gjort følgjande endring:

Ny § 3–38a skal lyde:

§ 3–38a. *Dispensasjon frå krava til å få vitnemål i § 3–41 grunna streik våren 2010*

Dei elevane i vidaregåande opplæring som grunna streiken våren 2010 manglar eksamenskarakterar i eit eller fleire fag som ikkje har fått avlagt eksamen etter føresegnene, har i desse faga dispensasjon frå krava i § 3–41 andre ledd.

III

Endringane trer i kraft straks.

17. juni Nr. 840 2010

Vedtak om grunnbeløpet i folketrygda

Heimel: Kunngjering frå Arbeidsdepartementet av stortingsvedtak 17. juni 2010 med heimel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 1–4. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

Grunnbeløpet i folketrygda blir sett til kr 75 641 med verknad frå 1. mai 2010.

18. juni Nr. 841 2010

Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Akershus

Hjemmel: Fastsatt av styret for Høgskolen i Akershus 18. juni 2008 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høgschooler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–4, § 3–5, § 3–8, § 3–9, § 3–10, § 4–5 og § 4–7. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

Kapittel 1: Generelle bestemmelser

§ 1–1. *Virkeområde*

(1) Denne forskriften gjelder alle studier og eksamen ved Høgskolen i Akershus. Styret kan dispensere fra bestemmelser i denne forskrift for studier og eksamen som ikke inngår i høgskolens ordinære studier.

(2) Høgskolen i Akershus har skikkethetsvurdering for følgende utdanninger; yrkesfaglærerutdanning, praktisk-pedagogisk utdanning, sykepleier, jordmor og vernepleier. Skikkethet er nærmere definert i forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

(3) Høgskolen i Akershus har krav om politiattest i følgende utdanninger; yrkesfaglærerutdanning, praktisk-pedagogisk utdanning, sykepleier og vernepleier.

§ 1–2. *Motstrid med nasjonal rammeplan og nasjonal kvalifikasjonsrammeverk*

Dersom denne forskrift strider mot en gjeldende nasjonal rammeplan, gjelder rammeplanens bestemmelser framfor forskriften.

§ 1–3. *Definisjoner*

Student

- a) *Student:* Person som er tatt opp til studier eller emner ved Høgskolen i Akershus i samsvar med uhl. § 3–6 og § 3–7.
- b) *Studierett:* Rettigheter og plikter knyttet til det å være tatt opp som student ved et studium eller emne.
- c) *Privatist:* Person som følger åpen undervisning og/eller går opp til eksamen uten å være tatt opp til et studium eller emne etter bestemmelsene i uhl. § 3–10.
- d) *Utdanningsplan:* Individuell plan som utarbeides mellom høgskolen og den enkelte student for gjennomføring av et studium/studieprogram av 60 studiepoengs omfang eller mer, i samsvar med uhl. § 4–2.

Vurdering

- e) *Eksamenskandidat:* Student eller privatist som er meldt opp til eksamen.
- f) *Kandidat:* En person som har fullført en grad ved Høgskolen i Akershus.
- g) *Eksamen eller deleksamen:* Eksamen som inngår i grunnlaget for karakterfastsetting for et emne eller alene gir grunnlag for fastsettelse av karakter i emnet.
- h) *Ordinær eksamen:* Den eksamen eller deleksamen som ordinært arrangeres i det aktuelle semesteret.
- i) *Ny og utsatt eksamen:*

- Ny eksamen er den eksamen eller deleksamen som arrangeres for eksamenskandidater som ikke har bestått ordinær eksamen.
- Utsatt eksamen er den eksamen eller deleksamen som arrangeres for eksamenskandidater som har levert legeerklæring eller hatt annet dokumentert gyldig fravær.
- j) *Prøve*: En prøve utløser ikke studiepoeng. For prøven gis tilbakemeldingen «godkjent/ikke godkjent» eller «bestått/ikke bestått», se ev. Ot.prp.nr.85 (1993–1994) s. 75.
- k) *Arbeidskrav*: Arbeidskrav er alle former for arbeider og prøving som settes som vilkår for å framstille seg til eksamen og/eller gå ut i praksis. Resultatet inngår ikke i beregningsgrunnlaget for den karakteren som angis på vitnemålet/karakterutskriften. For arbeidskrav gis tilbakemeldingen «godkjent/ikke godkjent».
- l) *Mappekraft*: En tekst eller arbeid som inngår i en mappeeksamen og som ikke karaktersettes underveis.
- m) *Selvstendig arbeid på høyere grads nivå*: Masteroppgave på minimum 30 studiepoengs omfang. Skal vise selvstendig faglig forståelse, refleksjon og modning.
- n) *Tilsynssensor*: Tilsynssensors rolle er å kvalitetssikre vurdering og vurderingsordninger. Tilsynssensors arbeidsoppgaver vil framgå av retningslinjer for oppnevning og bruk av sensorer og tilsynssensorer ved Høgskolen i Akershus.

Planer, innhold i planer

- o) *Fag*: Samling av beslektede emner som er samlet under en felles fagbetegnelse.
- p) *Emne*: Minste studiepoenggivende enhet med avsluttende vurdering som kan inngå i et studieprogram. Et emne skal ha et omfang på minimum 10 studiepoeng. Antall studiepoeng skal være delelig på 5.
- q) *Emnegruppe*: Samling av emner fra ett eller flere fagområder som gjennom studie- eller fagplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.
- r) *Studieprogram/studier*: Betegnelse på et studieløp som det er særskilt opptak til, som har et definert innhold i henhold til studie- eller fagplan, og som fører fram til en avsluttende eksamen, grad eller yrkesutdanning med et definert læringsutbytte. Et studieprogram/studier er i regelen sammensatt av flere emner.
- s) *Nasjonal rammeplan*: Plan som fastsetter nasjonale rammer for en utdanning. Nasjonal rammeplan fastsettes av departementet med hjemmel i uhl. § 3–2.
- t) *Fagplan*: Plan for en utdanning som reguleres av nasjonal rammeplan. Fagplanen beskriver mer detaljerte mål, innhold, læringsutbytte og organisering av fag/studier/utdanninger som reguleres av rammeplan, og skal belyse hvordan dette konkretiseres.
- u) *Studieplan*: En studieplan beskriver mål, innhold, læringsutbytte og organisering av emner/studier/utdanninger som ikke reguleres av nasjonale rammeplaner.
- v) *Emnebeskrivelse*: Definere krav til forkunnskap. Beskriver faglig innhold, læringsutbytte og andre krav, samt hvordan læringsarbeidet og vurderingen organiseres i emnet. Alle emner skal ha emnebeskrivelse
- w) *Studiepoeng*: Mål på arbeidsmengde i de enkelte emner i et studieprogram. 60 studiepoeng tilsvarer ett års studium på heltid.

Grader og dokumentasjon

- x) *Grad*: Grad og tilhørende tittel tildeles en som har fullført utdanning av nærmere fastsatt omfang og sammensetning.
- y) *Sluttdokumentasjon*: Vitnemål og karakterutskrift som gir informasjon om den enkelte students fullførte utdanning, eksamensresultater og beskrivelse av forventet læringsutbytte.
- z) *Diploma Supplement*: Vitnemålstillegg på engelsk som gir informasjon om utdanningssystemet ved norske universiteter og høyskoler, og den enkelte students utdanning.

§ 1–4. Beslutningsmyndighet

- (1) Styret er høgskolens øverste organ. Rektor er daglig leder for institusjonens faglige og administrative virksomhet i samsvar med de rammer og pålegg som styret fastsetter, jf. uhl. § 10–1 og § 10–4.
- (2) I saker der beslutningsmyndighet er lagt til høgskolen, treffes avgjørelser av høgskolens rektor eller den hun eller han gir fullmakt til. Der beslutningsmyndighet er lagt til styret selv i henhold til lov og forskrift, kan myndigheten ikke delegeres til lavere nivå.

Kapittel 2: Grader

§ 2–1. Høgskolen i Akershus kan tildele følgende grader; jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1574

Høgskolekandidat, normert studietid 2 år

Bachelor, normert studietid 3 år

Master, normert studietid 2 år

Ph.d., normert studietid 3 år.

§ 2–2. Tilleggsbetegnelser for grader

Grader oppnådd på grunnlag av fullført studieprogram på gradsnivå, gis normalt betegnelsen «Høgskolekandidat/bachelor/master i (studiets navn)» Andre tilleggsbetegnelser for lavere grads studier fastsettes i det enkelte tilfelle av styret.

§ 2–3. Tilknytningskrav for utstedelse av vitnemål eller tildeling av grad

For at en institusjon skal kunne tildele en grad eller utstede vitnemål for fullført utdanning, må minst 60 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved institusjonen, jf. forskrift om godskriving av høyere utdanning § 2.

Institusjonen kan ikke oppstille et strengere tilknytningskrav enn det som følger av første ledd.

§ 2–4. Krav til graden høgskolekandidat

Graden høgskolekandidat skal benyttes for 2-årige utdanninger på 120 studiepoeng godkjent av styret.

§ 2–5. Krav til bachelorgrad

For å oppnå bachelorgraden må studenten ha fullført og bestått eksamener som til sammen utgjør minst 180 studiepoeng og med tilknytningskrav jf. § 2–3.

Grunnlaget for bachelorgraden skal omfatte ett av følgende:

- (1)
  - a) treårig integrert yrkesutdanning (180 studiepoeng), som i henhold til nasjonalt fastsatt rammeplan og/eller forskrift, gir bachelorgrad.
  - b) treårig integrert yrkesrettet utdanning (180 studiepoeng), som i henhold til vedtak i styret for Høgskolen i Akershus, gir bachelorgrad.
- (2) tre års normert utdanning (180 studiepoeng) med toårig høgskolekandidatutdanning/integrert yrkesrettet studieprogram (120 studiepoeng) kombinert med studieprogram innenfor samme eller annet fag/fagområde av minimum 60 studiepoengs omfang.
- (3) tre års normert utdanning (180 studiepoeng) med integrert yrkesrettet utdanning eller fordypning i fag, emner eller emnegrupper som bygger på hverandre av minimum 90 studiepoengs omfang kombinert med fordypning i ytterligere ett fag, emner og emnegrupper av minimum 60 studiepoengs omfang. Frittstående emner som skal inngå i graden, må ha et omfang på minimum 10 studiepoeng.
- (4) Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper eller studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping utover 10 studiepoeng må kompenseres.
- (5) Vitnemål for bachelorgrad etter (2) og (3) utstedes etter søknad. Søkeren må selv dokumentere at kravene er oppfylt.
- (6) For selvvalgte bachelorløp tildeles kun graden «bachelor» uten tilleggsbetegnelse eller spesifisert fordypning.

§ 2–6. Krav til mastergrad

Krav til innhold og omfang i mastergrad framgår av egen forskrift fastsatt av departementet.

§ 2–7. Krav til ph.d.

Krav til innhold og omfang i ph.d. framgår av egen forskrift fastsatt av departementet.

§ 2–8. Krav om ny utdanning

For godskriving av utdanning som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må en student i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det kan utstedes et nytt vitnemål eller tildeles en ny grad, dersom ikke høgskolen har fastsatt krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger, jf. forskrift 10. april 2006 nr. 412 om godskriving av høyere utdanning.

Kapittel 3: Studier**§ 3–1. Studieåret**

(1) Høstsemesteret ved Høgskolen i Akershus varer i omlag 18 uker. Vårsemesteret varer i omlag 22 uker, totalt 40 uker, jf. uhl. § 3–8. All undervisning og ordinær eksamen/avsluttende vurderinger skal finne sted innenfor fastsatte undervisningsterminer. Rektor fastsetter undervisningsterminer for hvert studieår.

(2) Ny og utsatt eksamen kan i særskilte tilfeller arrangeres utenom de fastsatte undervisningsterminer for studieåret.

§ 3–2. Studierett

(1) Den som har akseptert tilbud om studieplass, har studierett i henhold til den normerte studietid for det aktuelle hel- eller deltidsstudiet hun/han er tatt opp til.

(2) Studenten må følge studieprogresjonen som er fastsatt for studieprogrammet. Ved forsinket studieprogresjon må studenten inngå en avtale med høgskolen om ny individuell utdanningsplan. Dekan kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra de fastsatte krav om progresjon iht. studie- og fagplan.

(3) Studenten må betale semester- og materialavgift, godta utdanningsplan og registrere seg som møtt hvert semester innen gjeldende frister.

(4) Studenten plikter å holde seg løpende orientert om informasjon som formidles via høgskolens elektroniske studentverktøy.

(5) Studenten kan miste studieretten i følgende tilfeller:

- a. Dersom studenten unnlater å registrere seg, ikke bekrefter sin utdanningsplan, ikke kontakter høgsolen innen angitte frister som er gitt studenten i brev form eller ikke betaler semester- og materialavgift innen gjeldende frister.
  - b. Dersom studenten har brukt opp sine forsøk til eksamen, prøve eller praksisperiode i henhold til studie- eller fagplan og til forskrift om studier og eksamen.
  - c. Dersom studenten har forsinket studieprogresjon utover 2 studieår. Innvilget permisjon etter § 3–3 (1) regnes ikke med.
  - d. Dersom studenten i et semester har unnlatt å delta på både undervisning/ praksis/eksamen og å innlevere arbeidskrav i henhold til studie- og fagplan.
- (6) Den som har mistet studieretten etter § 3–2 (5) b), kan ikke påbegynne samme studium på nytt ved Høgskolen i Akershus før etter tre år.
- (7) Høgskolen kan utarbeide egne retningslinjer for hvilke rettigheter og plikter som gjelder for helt eller delvis eksternfinansierte studier.

§ 3–3. Permisjon fra studieprogram

- (1) En student som får barn under studiene, skal gis rett til permisjon fra studiene under svangerskap og til omsorg for barn, jf. uhl. § 4–5. Permisjon kan også gis ved sykdom og førstegangstjeneste. Permisjonen vil ikke inngå i tidsberegning for forsinkelse, jf. § 3–2 (5) c).
- (2) For permisjon av øvrige grunner må studenten ha gjennomført studier innenfor det aktuelle studieprogram i minst ett semester. Det gis permisjon for inntil ett år. Permisjonen vil inngå i tidsberegning for forsinkelse, jf. § 3–2 (5) c).
- (3) Det kan normalt gis permisjon etter (1) for inntil ett år. I ekstraordinære tilfeller gis det mulighet for å søke om ytterligere ett års forlenget permisjon. Studenter som ønsker forlenget permisjon, på grunn av omsorg for barn, får normalt innvilget forlenget permisjon. Permisjon gis bare for et år av gangen. Maksimal permisjon som kan innvilges er to år.
- (4) En student kan søke om å få avlegge eksamen i permisjonstiden.
- (5) En student som ikke kontakter høgsolen innen angitt frist før permisjonstidens utløp, mister automatisk studieretten til studieprogrammet studenten har hatt permisjon fra.

§ 3–4. Tilrettelagt studiesituasjon

- (1) En student kan på grunn av sykdom, funksjonshemming eller annen tilstand søke om tilrettelegging av studiesituasjonen, jf. uhl. § 4–3.
- (2) Ved behov for tilrettelagt studiesituasjon jf. (1), må studenten søke høgsolen om tilrettelegging av studiesituasjonen snarest mulig etter at studenten har takket ja til opptaket. Det forutsettes at tilrettelegging er praktisk mulig for høgsolen. Relevant dokumentasjon kreves. Se § 4–18 Særordninger.

§ 3–5. Utdanningsplan

- (1) Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høgsolens ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentens forpliktelser overfor høgsolen og medstudenter. Alle studenter som tas opp til studier med et omfang på 60 studiepoeng eller mer skal ha en utdanningsplan.
- (2) Utdanningsplanen skal være satt opp slik at studenten skal kunne gjennomføre planlagt studium eller studieløp på normert tid som heltids- eller deltidsstudent.
- (3) Studenten skal godta utdanningsplanen hvert semester innen gitte frister.
- (4) Utdanningsplanen kan endres etter avtale mellom høgsolen og studenten.

§ 3–6. Deltakelse i evaluering av utdanningsvirksomheten

- (1) Studentene har rett til å delta i evaluering av utdanningsvirksomheten.
- (2) En student med studierett til ett studieprogram eller emne har rett til å delta i den evaluering av studieprogrammet og/eller emnet som høgsolen fastsetter.
- (3) Resultat fra og oppfølging av evalueringene skal gjøres kjent for studentene.

§ 3–7. Overflytting fra annen utdanningsinstitusjon

Søknad om overflytting behandles normalt kun dersom den er mottatt innen angitt frist.

§ 3–8. Opplysningsplikt

Studenter plikter å gi de opplysninger og levere de dokumenter som er nødvendige for at utdanningsinstitusjonen skal kunne behandle studentsaker. Manglende opplysninger og dokumentasjon kan medføre avslag.

§ 3–9. Likebehandlingsprinsippet

Høgskolen skal fremme likebehandling, slik at alle studenter vurderes på objektivt grunnlag ut fra fastsatte kriterier i lov, forskrift, utfyllende bestemmelser og retningslinjer.

Kapittel 4: Eksamen

§ 4–1. Vilkår for å gå opp til eksamen

- (1) For å få gå opp til eksamen, må studenten ha gjennomgått og fått godkjent de arbeidskrav som kreves i henhold til emnebeskrivelsen. Ved forhold utenfor studentens kontroll kan dekanen gi dispensasjon fra de fastsatte

krav. Sensur holdes da tilbake til arbeidskravene er utført innen en angitt frist. Er ikke arbeidskravene utført innen angitt frist, anses eksamen som ikke levert og teller som ett forsøk til eksamen. Ny besvarelse må leveres ved neste ordinære eksamen.

(2) Studenter som ikke har betalt semesteravgiften for det gjeldende semester, får ikke gå opp til eksamen.

§ 4-2. *Oppmelding*

(1) En student er normalt automatisk oppmeldt til ordinær eksamen når de følger normal studieprogresjon.

(2) En student som tar ny eller utsatt eksamen, må selv melde seg opp innen fire uker før eksamen og selv kontrollere at eksamenspåmeldingen er korrekt registrert.

(3) Studentene er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

§ 4-3. *Eksamens-/vurderingsformer*

(1) I hvert emne skal studentenes kunnskaper og/eller ferdigheter prøves, slik det framgår av emnebeskrivelsen/studie- eller fagplan.

(2) Bare skriftlige arbeider eller andre arbeider som er av en slik art at vurderingen lar seg etterprøve, kan inngå i en mappe. Skriftlig eksamen med tilsyn kan ikke inngå i mappe. Det fastsettes en felles karakter for mappekravene som inngår i mappen. Hvis ikke alle mappekravene skal inngå i grunnlaget for fastsetting av karakter, skal det framgå av emnebeskrivelsen hvordan utvelgelsen av tellende mappekrav skal skje.

(3) Privatister skal ha samme vurderingsform som ordinære studenter.

§ 4-4. *Målform og språk ved skriftlig eksamen*

(1) Dekan eller den hun/han gir fullmakt til skal sørge for at eksamensoppgaver som gis på norsk, foreligger i begge målformer. Dersom alle studentene har ønsket samme målform, kan oppgavene gis i bare denne målformen. Studentene velger målform til eksamen ved semesterregistrering.

(2) Dersom undervisning og/eller en vesentlig del av emnets pensum er på et annet språk enn norsk, kan dekan bestemme at oppgaveteksten også skal kunne gis i det språket.

(3) Søknad om å få gitt oppgaveteksten og/eller levere eksamensbesvarelsen på et annet språk enn norsk eller undervisningsspråket, avgjøres av høgskolen etter uttalelse fra avdelingen. Unntak fra dette er besvarelser på svensk eller dansk. I tillegg kan det være emner der det stilles krav om at eksamen skal besvares på et bestemt språk. Dette vil da framgå av emnebeskrivelsen.

§ 4-5. *Eksamensplan*

(1) Høgskolen utarbeider en eksamensplan for hvert semester som skal gjøres kjent for studentene ved semesterstart. Eksamensplanen legges opp etter de fag og emner som er lagt til det enkelte semester i henhold til det studieprogram studenten er tatt opp til.

(2) Høgskolen er ikke ansvarlig for kollisjoner mellom eksamensdatoer for studenter som velger et annet studieløp enn det ordinære eller følger emner på flere studieprogram.

(3) Eksamensplanen kunngjøres via høgskolens informasjonskanaler, og inneholder de fag/emner som avsluttes i semesteret.

§ 4-6. *Eksamenssted/tid*

(1) Eksamen avholdes normalt i høgskolens lokaler, herunder høgskolens elektroniske studentverktøy, dersom ikke annen er oppgitt.

(2) For muntlige eksamener, framføringer og praktiske prøver fastsettes eksamenssted, eksamensdato og tidspunkt av dekan eller den hun/han gir fullmakt til. Høgskolen sørger for tilfredsstillende kunngjøring.

(3) For eksamener med tilsyn og innlevering av skriftlige arbeider fastsettes eksamenssted, eksamensdato og tidspunkt av høgskolen.

(4) Fastlagte eksamensdatoer flyttes normalt ikke.

(5) Eksamen med tilsyn skal bare avvikles i høgskolens faste eksamenslokaler. Dersom særskilte forhold tilsier det, kan høgskolen gi dispensasjon fra denne regel.

§ 4-7. *Bruk av klausul*

Master- og bacheloroppgavene er offentlig tilgjengelige. Dersom særlige forhold tilsier det, må studentene etter anbefaling av veileder søke om at oppgaven klausulbelegges. Søknaden sendes høgskolen. I de tilfeller det er aktuelt med klausulering, må det gis skriftlig melding om dette ved innlevering av oppgaven. Slik klausulering omfatter likevel ikke ordinær sensur.

§ 4-8. *Fritak for eksamen, prøve eller arbeidskrav*

(1) En student skal etter søknad få fritak for eksamen eller prøve når det kan dokumenteres at vedkommende har bestått tilsvarende eksamen/prøve ved samme eller tilsvarende institusjon. Det kan gis fritak for deler av utdanning på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak. Søknad om fritak avgjøres av høgskolen på grunnlag av uttalelse fra avdelingen, jf. uhl. § 3-5.

(2) En student kan etter søknad få fritak for arbeidskrav når det kan dokumenteres at vedkommende har fått godkjent tilsvarende arbeidskrav ved samme eller tilsvarende institusjon. Søknad om fritak behandles av dekan eller den han/hun bemyndiger.

(3) Vurderinger av realkompetanse som grunnlag for fritak gjelder for de studenter som har påbegynt et etablert studieprogram med godkjent studie/fagplan ved høyskolen.

(4) Søknad om fritak for eksamen eller prøve må være framsatt på eget søknadsskjema normalt innen 3 uker etter at studiet er påbegynt. Omfang av fritak for eksamen eller prøve skal framgå på vitnemål og karakterutskrift, med angivelse av på hvilket grunnlag fritaket er gitt.

§ 4-9. Reduksjon i studiepoeng

Dersom en student avlegger eksamen i emner som helt eller delvis overlapper hverandre, skal dette normalt føre til reduksjon i studiepoeng på vitnemål eller karakterutskrift. Faglig overlapping skal om mulig være opplyst i studie- eller fagplan.

§ 4-10. Antall forsøk til eksamen og ved utførelse av arbeidskrav

En student har rett til å framstille seg til eksamen eller utføre arbeidskrav i samme fag/emne tre ganger. Unntak fra dette gjelder ved masteroppgaver, jf. § 4-17 (1) og når et emne opphører, jf. § 4-14 (7). I særlige tilfeller kan studenten etter søknad, på grunnlag av uttalelse fra avdelingen v/dekan, få framstille seg til eksamen i samme fag/emne en fjerde og siste gang.

§ 4-11. Antall forsøk til veiledet praksis

Får studenten vurdert samme praksisperiode til «ikke bestått» to ganger, må studiet avbrytes, jf. § 3-2 om tap av studierett.

§ 4-12. Ordinær eksamen

(1) Ordinær eksamen avvikles normalt i slutten av det semesteret undervisningen i emnet avsluttes, og innenfor den eksamensperioden som høyskolen fastsetter.

(2) Studenter som ønsker å forbedre en karakter, kan normalt bare melde seg opp ved ordinær eksamen.

(3) Rektor kan i særlige tilfeller, før emnestart, avgjøre om eksamensformen skal være en annen enn den som står beskrevet i emnebeskrivelsen. Studenten(e) skal i så fall varsles og gi sitt samtykke.

§ 4-13. Muntlig eksamen – unntak fra regelen om offentlig muntlig eksamen

Etter ønske fra den enkelte eksamenskandidat, og hvis tungtveiende hensyn taler for det, kan høyskolen i enkelte tilfelle gjøre unntak fra regelen om offentlig muntlig eksamen, jf. uhl. § 3-9 (3).

§ 4-14. Ny eksamen og utsatt eksamen

(1) Student som har gyldig fravær fra en ordinær eksamen, har rett til utsatt eksamen. Som gyldig fravær regnes sykdom, eller annen dokumentert, tvingende fraværsgrunn. Høyskolen avgjør om fravær kan godkjennes som gyldig.

(2) Rett til å melde seg opp til utsatt eksamen har også studenter som på grunn av utvekslingsopphold i utlandet /deltidsstudier i utlandet ikke har kunnet gå opp til ordinær eksamen.

(3) Studenter som har strøket til ordinær eksamen kan gå opp til ny eksamen, jf. (1).

(4) Ny eksamen og utsatt eksamen arrangeres normalt samtidig. Ny eksamen og utsatt eksamen arrangeres senest i løpet av det påfølgende semester. Unntak gjelder for eksamen som pga sin egenart legges til neste ordinære eksamen. I særskilte tilfeller kan dekanen avgjøre om eksamensformen skal være en annen enn ved ordinær eksamen.

(5) Studenter som tidligere har bestått eksamen i emnet og eksamenskandidater som ikke hadde gyldig fravær ved siste ordinære eksamen, får normalt ikke adgang til å gå opp til ny eller utsatt eksamen, jf. (3).

(6) Studenter som ikke gjennomfører eller ikke består ny eller utsatt eksamen, har normalt ikke krav på å få gå opp på nytt før ved neste ordinære eksamen. Dette gjelder også studenter som har hatt gyldig fravær ved ny eller utsatt eksamen.

(7) Ved endring av studie- og fagplan har studenten rett til å gå opp til ny eller utsatt eksamen etter gammel ordning. Slik eksamen skal arrangeres innen ett år etter at siste ordinære eksamen ble arrangert. For emner som opphører gjelder følgende: Eksamenskandidater som fortsatt gjenstår etter at siste ordinære og ny/utsatt eksamen er avholdt, kan etter søknad til høyskolen få anledning til å gå opp til eksamen etter gammel ordning innen ett år etter siste ny og utsatte eksamen.

§ 4-15. Fravær fra eksamen, avmelding, trekk og levering av blank besvarelse

(1) En student kan melde seg av en eksamen slik at det ikke blir registrert som et forsøk. Det må i så fall skje via høyskolens elektroniske studentverktøy minst to uker før eksamensdato.

(2) Studenter som ikke leverer besvarelsen innen fristen, registreres med «ikke levert»/«ikke møtt». Dette teller som ett eksamensforsøk. Levering av blank besvarelse behandles som trekk og teller da som et eksamensforsøk.

(3) Dersom sykdom forhindrer studenten i å møte til eksamen eller levere eksamensbesvarelsen innen fristen, må det foreligge legeerklæring/sykmelding som omfatter hele eller deler av eksamensperioden for at det skal være et gyldig fravær. I så fall blir det ikke regnet som et eksamensforsøk. Legeerklæring/sykmelding må leveres eller poststemples senest en uke etter eksamensdagen.

(4) En student som blir syk under eksamen med tilsyn, kan velge å trekke seg. Velger studenten å trekke seg, signeres skjema for trekk og studenten har da brukt ett eksamensforsøk dersom det ikke leveres legeerklæring/sykmelding, jf. (3).

(5) Studenter som blir syke under gjennomføring av individuell eksamen uten tilsyn kan søke om utsettelse på innlevering av eksamen. Søknaden må være høgskolen i hende innen innleveringsfristen. Det kan innvilges inntil 48 timers utsettelse forutsatt at legeerklæring/sykmelding som dokumenterer sykdom på hele eller deler av eksamensperioden blir levert sammen med søknad om utsettelse. Er sykdommen av en slik art at studenten ikke kan gjennomføre eksamen gjelder § 4–15 (3).

§ 4–16. Masteroppgaven

(1) Eksamen i samtlige emner i den obligatoriske/valgte fagkrets skal være bestått før studenten kan levere sin masteroppgave til sensur.

(2) Normert tidsramme for en masteroppgave på 60 studiepoeng er 2 semester. For deltidsstudiet vil dette gå over 4 semestre. Normert tidsramme for en masteroppgave på 30 studiepoeng er 1 semester. For deltidsstudiet vil dette gå over 2 semestre. Forsinket studieprogresjon utover dette kan normalt godtas med inntil 2 studieår på heltid og deltid.

(3) Alle studenter skal ha veiledning før masteroppgaven leveres til sensur. Obligatorisk veiledning framgår av studieplanen for det enkelte masterstudium.

(4) Masteroppgaven bedømmes av minimum to sensorer, hvorav en må være ekstern. Hovedveileder eller biveileder kan ikke være sensor.

§ 4–17. Ny/omarbeidet masteroppgave

(1) En student kan levere ny eller omarbeidet masteroppgave en gang dersom masteroppgaven er vurdert til ikke bestått.

(2) Det er ikke adgang til å få vurdert en ny masteroppgave i samme studieprogram når studenten tidligere har fått vurdert en masteroppgave med bestått resultat.

(3) Studenter som skal skrive ny/omarbeidet masteroppgave, har rett til veiledning av et omfang tilsvarende 50 % av det antall veiledningstimer som gis første gang masteroppgaven skrives, jf. § 4–16.

§ 4–18. Særordninger

(1) Studenter som av medisinske eller andre grunner har behov for særordninger i forbindelse med eksamen eller prøve, må søke om dette på eget søknadsskjema senest fire uker før eksamen eller prøven. Oppstår behovet etter fristens utløp, eller hvis andre særlige grunner tilsier det, kan høgskolen fravike denne fristen. Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige. Attesten må inneholde en vurdering av studentens nedsatte yteevne i den aktuelle eksamenssituasjonen og en nærmere begrunnelse for hvorfor det er behov for særordning.

(2) Det kan innvilges 1 time utvidet tid ved skriftlig eksamen eller prøve med tilsyn på 3 timer eller mer, og 30 minutter ved skriftlig eksamen eller prøve med tilsyn på under 3 timer. Ved skriftlig eksamen uten tilsyn kan det gis inntil 48 timers utvidelse av tiden inklusive eventuell lørdag, søndag og helligdag. Andre eksamensformer behandles særskilt.

(3) Etter søknad kan dekanen gi tillatelse til at alternativ eksamens- eller prøveform kan benyttes for studenter som på grunn av kroniske lidelser eller funksjonshemninger ikke kan gå opp til eksamen eller prøve med ordinær eksamens- eller prøveform.

(4) Studenter med dysleksi eller andre lese-/skrivevansker kan etter ønske få vedlagt sine besvarelser en anonymisert attest som bekrefter dette. Studenter med dysleksi, og som kan legge fram attest på dette, får tilrettelagt eksamen eller prøve med både utvidet tid (jf. (2)) og PC med retteprogram på skriftlig eksamen eller prøve med tilsyn.

(5) Fremmedspråklige studenter (studenter som har et annet morsmål enn norsk, svensk eller dansk språk) kan etter søknad få 1 time utvidet tid ved skriftlige eksamener eller prøve med tilsyn. Studentene kan søke om å bruke ordbok.

§ 4–19. Hjelpemidler

(1) Hjelpemidler under eksamen kan være skrevne eller trykte hjelpemidler, kalkulator, tegneutstyr eller eventuelle andre spesifiserte hjelpemidler. Det skal være oppgitt på forhånd og tydelig framgå av emnebeskrivelsen og eksamensoppgaven hvilke hjelpemidler som tillates brukt under eksamen.

(2) I enkelte fag gjelder spesielle regler for lovlig kalkulatortype. Dette skal være oppgitt på forhånd i emnebeskrivelsen og i eksamensoppgaven.

§ 4–20. Fusk, forsøk på fusk

(1) Bruk av andre hjelpemidler enn de som er oppført på eksamensoppgaven blir ansett som fusk.

(2) Besittelse av ikke tillatte hjelpemidler etter at eksamen er igangsatt, betraktes som forsøk på fusk.

(3) Ved skriftlig eksamen uten tilsyn og andre arbeider, inkludert arbeidskrav, blir kopiering eller avskrift av faglitteratur og andres arbeider uten kildehenvisning vurdert som fusk. Det kan også regnes som fusk eller forsøk på fusk dersom besvarelsen er preget av manglende selvstendighet, besvarelsen er svært lik en annen/andre besvarelser, eller den åpenbart er utarbeidet av andre.

(4) Dersom det oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk under eksamen, skal kandidaten straks gjøres oppmerksom på at forholdet vil bli rapportert. Kandidaten velger selv om hun/han vil fullføre eller avbryte eksamen. Besvarelsen leveres inn og sensureres på vanlig måte, men sensur holdes tilbake til det er fattet endelig vedtak.

(5) Kandidater som blir tatt i fusk eller forsøk på fusk ved eksamen, prøve eller gjennomførte kurs, kan utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved alle institusjoner i inntil ett år, jf. uhl. § 4–8 tredje ledd.

(6) Fusk eller forsøk på fusk som fører til vedtak om annullering av eksamen, prøve eller gjennomførte kurs, teller som ett forsøk til den aktuelle eksamen, prøve eller gjennomførte kurs. Dette gjelder også utestenging, jf. uhl. § 4–7 og § 4–8.

(7) Fra sak om bortvisning eller utestenging er reist har studenten rett til å møte i klagenemnda og å la seg bistå av advokat eller annen talsperson. Utgiftene til advokat dekkes av institusjonen, jf. uhl. § 4–8 (5).

Kapittel 5: Sensur, sensorordninger, klage, vitnemål

§ 5–1. Sensur

(1) Høgskolen skal sørge for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte.

(2) Anonymitetsprinsippet skal gjelde for sensur av alle eksamener/vurderinger med tilsyn og ellers der det er praktisk gjennomførbart.

§ 5–2. Sensorer, tilsynssensorer

(1) Eksterne tilsynssensorer skal gjennomføre evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.

(2) I tillegg til ordningen med eksterne tilsynssensorer skal det alltid benyttes 2 sensorer, hvorav minst en ekstern, i følgende tilfeller:

- a. ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høyere grads studium, jf. uhl. § 3–9 (2)
- b. ved ny sensurering på grunn av klage over formell feil ved eksamen/vurdering, jf. uhl. § 5–2
- c. ved klage over karakterfastsetting, jf. uhl. § 5–3.

(3) Ved alle øvrige eksamener skal det benyttes minimum en intern sensor eller en ekstern sensor. For hvert fagområde skal det benyttes tilsynssensor som foretar ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningen. Ved bedømmelse av muntlig eksamen eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, skal det likevel være minst to sensorer.

§ 5–3. Tidspunkt for sensur

(1) Sensur for eksamen/vurdering skal foreligge innen tre uker, hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid, jf. uhl. § 3–9 (7). Ved klagesensur skal klagen avgjøres uten ugrunnet opphold, jf. fvl. § 11a. Høgskolestyret fatter vedtak om unntak fra tidspunktet sensuren skal falle for enkeltemner, når det ikke er mulig å skaffe det antallet kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren. Når særlige grunner inntreffer, skal ny sensurdato offentliggjøres.

(2) Ved muntlig eksamen kan sensur holdes tilbake inntil alle medlemmer av en gruppe har gjennomført eksamenen.

(3) Sensuren for masteroppgaver med fastsatt innleveringsdato, der både skriftlig og muntlig eksamen er avsluttende vurdering, skal foreligge innen 6 uker etter innlevering. Muntlig eksamen skal normalt avholdes innen 2 uker etter at resultatet på den skriftlige oppgaven er offentliggjort.

(4) Sensur må foreligge og være registrert senest 31. august for vårsemesteret og 31. januar for høstsemesteret for at resultatet skal være tellende for vår- og høstsemesteret. Unntatt fra dette er ny og utsatt eksamen/vurdering.

§ 5–4. Vurderingsuttrykk og vurderingsformer

(1) Bestemmelser om vurderingsform og vurderingsuttrykk skal framgå av emnebeskrivelsen.

(2) Vurderingsuttrykket ved eksamen og prøve skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått.

(3) Dekan kan bestemme at karakteren «bestått»/«ikke bestått» kan nyttes ved vurdering av eksamener som teller med inntil 30 studiepoeng. For gradsstudier og videreutdanninger på over 60 studiepoeng begrenses omfanget av slike eksamener for den enkelte student til maksimalt 1/4 av teoridelen av studiet. Unntak er studieretninger som omfattes av Rammeplan for Yrkesfaglærerutdanning. Praksisstudier/praksisperioder skal vurderes til «bestått»/«ikke bestått».

(4) Ved fastsetting av endelig karakter på bakgrunn av flere deleksamener, kreves det at alle deleksamenene er vurdert til bestått karakter før det gis endelig karakter. Alle deleksamener som skal inngå i beregningen av en samlet karakter for et emne, skal være basert på gjennomgående lik karakterskala. Det skal framgå av emnebeskrivelsen hvordan vektning av deleksamener og beregning av samlekarakter skjer.

(5) Dersom en eksamenskandidat har framstilt seg til samme eksamen mer enn en gang, blir beste karakter gjeldende.

§ 5–5. Klage over karakterfastsetting

(1) En eksamenskandidat kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner i henhold til uhl. § 5–3. Skriftlig klage sendes til høgskolen.

(2) Bedømmelse av muntlig prestasjon, praktiske ferdigheter eller annet som ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.

(3) Klage over karakterfastsetting skal være framsatt innen tre uker etter at sensuren ble kunngjort, jf. uhl. § 5–3. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over formelle feil framsatt, løper klagefristen etter denne paragraf fra eksamenskandidaten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

(4) En klage må eventuelt trekkes tilbake innen en uke etter at den er mottatt av høgszkolen.

(5) Ved klage på karakterfastsettelse skal eksamenskandidatens besvarelse forelegges to nye sensorer hvorav en ekstern. Sensorene skal foreta helt ny sensurering, og skal således ikke ha opplysninger om karakter, begrunnelse for karakteren eller eksamenskandidatens begrunnelse for klagen. Sensorene skal alltid ha sensorveiledningen der denne foreligger. Karakterfastsetting kan skje til gunst eller ugunst for klager. Karakterfastsettingen ved ny sensurering kan ikke påklages.

(6) For ny sensur etter klage på mappevurdering skal alle deler av mappen forelegges ny sensur.

(7) Det kan fremmes både individuell og gruppevis klage på karakterfastsettingen ved gruppeeksamen. Ved individuell klage skal alle studenter i den aktuelle gruppe orienteres om at klage er framsatt. Eventuell endring etter ny sensur får bare virkning for studenter som har underskrevet klagen. Endring kan gjøres til gunst eller ugunst for klageren.

(8) Det kan ikke framsettes klage på veiledning som kun er en tilbakemelding på arbeidet underveis i læringsprosessen fra lærer/veileder.

(9) Klagers anonymitet skal sikres gjennom hele prosessen, med unntak av der dette ikke er praktisk mulig.

§ 5–6. Klage over formelle feil

(1) Klage over formelle feil ved eksamener eller prøver skal behandles av klagenemnda ved Høgszkolen i Akershus på vegne av styret; jf. uhl. § 5–2. Begrunnet klage sendes til høgszkolen.

(2) Klage over formell feil skal være framsatt senest innen tre uker etter at han eller hun er eller burde være kjent med det forhold som begrunner klagen.

(3) Hvis det er begått formell feil som kan ha hatt betydning for eksamenskandidatens prestasjon eller bedømmelse av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Avgjørelsen er da endelig. Det må fattes vedtak om at ny eksamen eller prøve med nye sensorer skal arrangeres.

(4) Hvis den formelle feilen har hatt betydning for flere enn den aktuelle klager, kan klagenemnda bestemme at hele eksamen annulleres. Det må i så fall fattes vedtak om at ny eksamen eller prøve skal arrangeres.

(5) Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. Karakterfastsetting ved ny sensurering kan påklages etter § 5–5.

§ 5–7. Saker i klagenemnda

Klagenemnda behandler klager på enkeltvedtak, jf. uhl. § 5–1.

§ 5–8. Sluttdokumentasjon

(1) Vitnemål utstedes ved fullført grad eller yrkesutdanning, jf. uhl. § 3–11. Eventuelt overskytende studiepoeng dokumenteres med karakterutskrift.

(2) Det utstedes karakterutskrift for fullførte studier som ikke kommer inn under (1).

(3) For de kandidatene som følger faste studieprogrammer som gir rett til vitnemål/karakterutskrift, utstedes dette automatisk etter fullført utdanning. Studenter som har annen studieprogresjon enn normert studieløp, må selv henvende seg til høgszkolen om å få utstedt sluttdokumentasjon.

(4) Ved klage på karakter og/eller formell feil ved eksamen etter utstedt sluttdokumentasjon, må sluttdokumentasjonen returneres høgszkolen før klagen blir behandlet.

(5) Dersom en kandidat går opp til ny eksamen og forbedrer karakterer som inngår på vitnemålet/karakterutskriften, kan kandidaten få utstedt ny sluttdokumentasjon. Tidligere utstedt sluttdokumentasjon må da leveres tilbake til høgszkolen.

(6) Sluttdokumentasjon skal gi opplysninger om:

- kandidatens fulle navn og personnummer
- hvilken utdanning/grad som er gjennomført, omfang av denne og med et definert læringsutbytte
- hvilken faglig tilleggsbetegnelse til graden som eventuelt er oppnådd
- tidspunkt for fullført utdanning
- betegnelse, studiepoeng, tidspunkt for avlagt eksamen og karakter for fag/emne/ som er gitt avsluttende vurdering og som inngår i studiet
- hvilke fag/emner/kurs kandidatens eventuelt har fått fritak/godkjenning for med angivelse av studiepoeng og hvilken utdanning som er grunnlag for fritak/godkjenning
- tittel på større skriftlige oppgaver
- gjeldende karaktersystem.

(7) Det utstedes bare ett vitnemål pr. kandidat.

(8) Dersom en kandidat senere består nye eksamener ved Høgszkolen i Akershus som kan inngå i tildelt grad, utstedes ikke nytt vitnemål. Nye eksamener synliggjøres med karakterutskrift.

(9) Vitnemål utstedes normalt på norsk. Studieprogram med undervisningsspråk på engelsk får utstedt vitnemål på engelsk.

(10) Til vitnemål skal det følge med et Diploma Supplement som gir en nærmere beskrivelse av kandidatens utdanning og av norsk høyere utdanningssystem på engelsk. Diploma Supplement utstedes uten omkostninger for kandidaten og er bare gyldig sammen med det originale vitnemålet.

(11) Ved tap av sluttokumentasjon kan duplikat utstedes etter søknad med dokumentasjon. Styret fastsetter størrelsen på avgift for utstedelse av duplikat.

(12) Vitnemål sendt ut til kandidaten ved en saksbehandlingsfeil er ugyldig og skal returneres Høgskolen i Akershus, jf. fvl. § 41.

Kapittel 6: Privatist

§ 6-1. Privatistgebyr

Privatister må betale et privatistgebyr pr. eksamen. Styret fastsetter størrelsen på gebyret.

§ 6-2. Rett til å gå opp til eksamen

Privatister må oppfylle kravene til opptak og andre krav for å gå opp til eksamen i vedkommende fag eller studium, jf. uhl. § 3–10.

Kapittel 7: Studier, studie- og fagplaner

§ 7-1. Etablering og nedlegging av studier

(1) Studier med omfang på mer enn 60 studiepoeng etableres og nedlegges av styret selv.

(2) Studier med omfang til og med 60 studiepoeng, med unntak av oppdrag, etableres og nedlegges av rektor.

§ 7-2. Godkjenning av studie- og fagplaner

(1) For alle studier som tilbys ved Høgskolen i Akershus fastsettes det studie- eller fagplaner som godskrives studenten i form av studiepoeng. Dette gjelder også for eksternt finansierte studier.

(2) For alle studier til og med 180 studiepoeng godkjennes studie/fagplan av rektor etter innstilling fra Studiekvalitetsutvalget. Unntak er masterplaner.

§ 7-3. Endring i studie- og fagplaner

Endringer i en fastsatt studie- og fagplan kan først gjelde for nytt studieår.

Kapittel 8: Utfyllende bestemmelser

§ 8-1. Utfyllende bestemmelser

Styret kan fastsette utfyllende bestemmelser til forskriften eller til enkelte paragrafer i forskriften.

Kapittel 9: Sluttbestemmelser

§ 9-1. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft fra 1. august 2010.

Fra samme dato oppheves

– forskrift av 17. juni 2009 nr. 946 om studier og eksamen ved Høgskolen i Akershus.

§ 9-2. Overgangsbestemmelse

Forskriftens bestemmelser gjelder så langt den ikke kommer i strid med etablerte studie- og fagplaner per 1. august 2010.

18. juni Nr. 842 2010

Forskrift om endring i forskrift om unntak fra medlemskap i Statens Pensjonskasse for bestemte grupper av arbeidstakere

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. juni 2010 med hjemmel i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 5 femte ledd. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

I forskrift 19. desember 2003 nr. 1618 om unntak fra medlemskap i Statens Pensjonskasse for bestemte grupper av arbeidstakere gjøres følgende endringer:

§ 1 nr. 4 oppheves.

Nåværende § 1 nr. 5–7 blir nye § 1 nr. 4–6.

II

Endringene trer i kraft straks.

18. juni Nr. 843 2010**Delegering av Kongens myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. juni 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 28 fjerde ledd. Fremmet av Miljøverndepartementet. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

I

Den myndigheten som i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 28 fjerde ledd er tillagt Kongen, delegeres til Miljøverndepartementet når det gjelder myndighet til å gi forskrifter om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip.

II

Delegeringen trer i kraft straks.

18. juni Nr. 844 2010**Ikraftsetting av lov 18. juni 2010 nr. 27 om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. juni 2010 med hjemmel i lov 18. juni 2010 nr. 27 om endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet del II. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

Loven trer i kraft 1. juli 2010.

18. juni Nr. 845 2010**Ikraftsetting av lov 18. juni 2010 nr. 24 om endring i legemiddeloven**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. juni 2010 med hjemmel i lov 18. juni 2010 nr. 24 om endring i legemiddeloven del II. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

Loven trer i kraft 1. juli 2010.

18. juni Nr. 846 2010**Ikraftsetting av lov 10. juni 2005 nr. 49 om endringer i menneskerettslova (inkorporasjon av protokoll nr. 13 og 14 til den europeiske menneskerettskonvensjon)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. juni 2010 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 49 om endringer i menneskerettslova (inkorporasjon av protokoll nr. 13 og 14 til den europeiske menneskerettskonvensjon) del II. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 22. juni 2010 kl. 14.10.

De deler av lov 10. juni 2005 nr. 49 om endringer i menneskerettslova (inkorporasjon av protokoll nr. 13 og 14 til den europeiske menneskerettskonvensjon), som ikke ble satt i kraft ved kongelig resolusjon 2. september 2005 nr. 965, trer i kraft straks.

14. juni Nr. 886 2010**Forskrift om rapportering av slaktet rein**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre at det foreligger en forvaltningsmessig kontroll av det slakteuttak som kreves for enkelte ordninger over reindriftsavtalen. Kontrollen er en del av de oppgaver Reindriftsforvaltningen har i henhold til Økonomireglementet for staten og skal basere seg på et samarbeid mellom Reindriftsforvaltningen og de som slakter rein.

§ 2. Definisjon

Med *vedkommende reindriftsagronom* menes i denne forskriften reindriftsagronomen i det reinbeiteområdet hvor slaktereinsens eier er hjemmehørende. For siidaandeler i Trollheimen og tamreinlag er reindriftsagronomen i Sør-Trøndelag/Hedmark rette vedkommende.

Med *tilsynsveterinær* menes veterinær ansatt i Mattilsynet, og utpekt til å forestå kjøttkontroll og tilsyn med virksomheten.

§ 3. Økonomisk støtte

De som slakter rein kan søke om økonomisk støtte til å gjennomføre de alders- og kjønnsbestemmelser som kreves, jf. § 5.

§ 4. Plikter

De som slakter rein skal

- a. rapportere månedlig til Reindriftssjefen om slakting av rein i henhold til § 5, og senest innen den 15. i måneden etter at slakting er gjennomført,
- b. legge til rette for stikkprøvekontroll av registrerings- og rapporteringsrutiner.

De som rapporterer slakt plikter å betale matproduksjons¹ - og forskningsavgift.²

¹ Jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen.

² Jf. forskrift 6. april 2001 nr. 410 om forskningsavgift på landbruksprodukter.

§ 5. Rapportering

De som slakter rein skal føre en slaktejournal daglig eller per skift. Journalen skal overføres til Reindriftssjefen elektronisk på eget skjema i henhold til standardoppsett.

Slaktejournalen skal gi opplysninger om

- a. reineiers fødselsnummer
- b. slakteriets organisasjonsnummer
- c. slakteritype
- d. transportsone
- e. leveringssted
- f. slaktedato
- g. avregningsnummer
- h. slaktenummer
- i. kaldvekt
- j. kvalitetsklasse
- k. kasseringstype
- l. dyrekode
- m. rapporteringsperiode
- n. brutto- og nettopris eksklusive mva. (pris hel skrott).

Reindriftssjefen kan i særlige tilfeller fravike kravene til rapportering.

§ 6. Kontroll

Kontrollen av de som slakter rein gjennomføres ved kontroll, etterkontroll og stikkprøver. Som grunnlag for etterkontroller skal de som slakter rein:

- a. under slakting skille ørene fra skinnen slik at hvert par henger sammen. Hvert par skal merkes med slaktenummer. For rein som ikke identifiseres etter denne forskrift gjelder merkeforskriftens forbud mot å skille ører fra skinn,
- b. pakke ører fra kalv separat i kolli av inntil 300 enheter etter fortløpende slaktenummer i samsvar med slakteliste. Ørene skal dypfrysese og lagres slik at de er lett tilgjengelig for kontroll,
- c. legge ører, alternativt individmerke, samt slaktejournal fram for kontroll når vedkommende reindriftsagronom krever det,
- d. ha ansvar for egnet lokale til gjennomføring av kontrollen. Lokalet skal være oppvarmet og tilstrekkelig belyst slik at det oppfyller kravene til et tilfredsstillende arbeidsmiljø. Varmt vann skal være tilgjengelig i lokalet.

Etterkontrollen kan avløses av en direkte kontroll på slakteplass/utskillingsplass. Ved slik direkte kontroll kan vedkommende reindriftsagronom dispensere fra vilkåret i første ledd bokstav d.

§ 7. Destruksjon

Ører alternativt individ-/årgangsmerker, skal oppbevares som beskrevet under § 6 til vedkommende reindriftsagronom(er), jf. § 2, godkjenner destruksjonen.

§ 8. Reindriftsforvaltningens oppgaver og kontroll

Dersom ikke annen kontroll er bedre og/eller mer kostnadseffektiv, skal det gjennomføres stikkprøvekontroll av den samlede reinslakt. Omfanget av stikkprøvekontrollen bestemmes av Reindriftssjefen. Stikkprøvekontrollen kan overlates til vedkommende reindriftsagronom.

Kontrollene skal i den grad det er praktisk mulig ta utgangspunkt i slaktedyrets eier og ikke i hvem som leverer dyret. Dersom det ved kontroller blir konstatert feilavregning, skal vedkommende slakteri og berørte reiner(e) informeres. I slike tilfeller skal ørene beslaglegges for eventuell senere kontroll av partene, merkenemnd eller annen offentlig myndighet.

§ 9. Avkortning og tilbakebetaling

Reindriftssjefen kan avkorte eller nekte økonomisk støtte etter § 3 dersom de som slakter rein ikke overholder sine plikter etter de til enhver tid gjeldende forskrifter for slakting av rein, samt denne forskrift.

Reindriftssjefen kan videre kreve hele eller deler av allerede utbetalt støtte tilbakebetalt dersom vesentlige forutsetninger for støtten viser seg ikke å være oppfylt.

§ 10. Klageadgang

Reindriftsagronomens vedtak etter denne forskriften kan påklages til Reindriftssjefen etter forvaltningslovens regler.

Reindriftssjefens vedtak etter denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningslovens regler.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves forskrift 17. juni 2009 nr. 658 om rapportering av slaktet rein.

14. juni Nr. 887 2010**Forskrift om tidligpensjon i reindriften**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

§ 1. Formål

Tidligpensjon etter denne forskrift skal bidra til å lette generasjonsoverganger i reindriften for de som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra reindrift. Ordningen skal videre stimulere til at reintallet og sysselsettingsstrukturen tilpasses næringens ressurs- og inntektsgrunnlag.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder ved overdragelse eller avvikling av siidaandel som gjennomføres etter 1. januar år 2000.

Forskriften gjelder ikke for leder/ledere av siidaandel som har mottatt omstillingslønn, avviklingslønn eller har innløst siidaandel og mottatt innløsningsbeløp etter forskrift for Reindriftens Utviklingsfond kapittel 4.

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift menes med

- referanseperiode*; fem sammenhengende år der siste år er to år tilbake i tid i forhold til søknadsåret,
- referanseinntekt*; summen av: næringsinntekt fra reindrift og utbetalte sykepenger som er opptjent gjennom reindrift i referanseperioden, dividert på fem,
- annen inntekt*; lønnsinntekt, næringsinntekt og sykepenger som ikke er opptjent gjennom reindrift, utbetalte dagpenger, uførepensjon og arbeidsavklaringspenger i referanseperioden dividert på fem,
- samlet inntekt*; summen av referanseinntekt og annen inntekt,
- enbrukerpensjon*; tidligpensjon som ytes leder av siidaandel,
- tobrukerpensjon*; tidligpensjon som ytes leder av siidaandel og dennes ektefelle/samboer, uavhengig av om siidaandelen er registrert på en eller begge ektefellene/samboerne.

§ 4. Overdragelse og avvikling

Det er et krav for å oppnå tidligpensjon at siidaandelen er overdratt eller avviklet. Det skal foreligge skriftlig erklæring på at den/de som overdrar/avvikler ikke vil gjenoppta reindrift. Det kreves attestasjon fra reindriftsagronomen på at reinen er overført og eventuell dokumentasjon på at dyr er slaktet.

Ny eier kan ikke være overdragerens ektefelle/samboer, foreldre eller søsken.

Tidligere leder av siidaandel som har gått av med tidligpensjon kan ha inntil 20 rein i bevokting i annen siidaandel etter reglene i reindriftsloven § 10, 2. ledd. Ektefeller/samboere kan til sammen ha inntil 30 rein.

§ 5. Varighet i næringen

For å utløse tidligpensjon må leder av siidaandel på overdragelses- eller avviklingstidspunktet ha hatt siidaandel selv i minst de siste 15 år. Siidaandelslederens næringsutøvelse må i denne perioden ha vært i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for reindriftsnæringen.

§ 6. Aldersgrenser

For å ha krav på enbrukerpensjon må leder av siidaandel ha fylt 62 år. For å ha krav på tobrukerpensjon må i tillegg ektefelle/samboer ha fylt 60 år.

Retten til tidligpensjon bortfaller ved utgangen av den måned den som oppbærer pensjon fyller 67 år.

§ 7. Referanseinntekten

Leder av siidaandel og ektefellen/samboeren må ha hatt en samlet referanseinntekt på minst 45 000 kroner. Gjennomsnittlig næringsinntekt fra reindrift i referanseperioden må utgjøre minst 25 prosent av samlet referanseinntekt.

Reindriftssjefen kan etter en særskilt vurdering la næringsinntekt fra fiske, fangst og annen tilleggsnæring til reindrift inngå i referanseinntekten.

§ 8. Inntektskrav for å utløse enbrukerpensjon

Referanseinntekt til leder av siidaandel må utgjøre minst 50 prosent av siidaandelslederens samlede inntekt, eller siidaandelslederens og ektefelles/samboers samlede referanseinntekt må utgjøre minst 50 prosent av deres samlede inntekt.

§ 9. Tilleggskrav for å utløse tobrukerpensjon

Ektefelle/samboer må ha mindre enn 80 000 kroner i annen inntekt, og siidaandelslederens og ektefelles/samboers samlede referanseinntekt må utgjøre minst 50 prosent av deres samlede inntekt.

§ 10. Deling av tobrukerpensjon

Tobrukerpensjon deles likt mellom tidligere leder av siidaandel og ektefelle/samboer. Samme fordeling opprettholdes ved opphør av ekteskap/samboerskap.

Dersom tidligere leder av siidaandel eller ektefelle/samboer som mottar tobrukerpensjon dør i tidligpensjonsperioden, går gjenlevende part over på enbrukerpensjon.

§ 11. Samordning og avkorting

Det ytes ikke tidligpensjon etter denne forskrift for tidsrom det ytes avtalefestet pensjon eller uførepensjon, arbeidsavklaringspenger eller etterlattepensjon fra folketrygden.

Utbetaling av tidligpensjon skal ikke overstige tidligere leder av siidaandel sin og eventuelt ektefelles/samboers samlede referanseinntekt.

Tidligere leder av siidaandel og ektefelle/samboer kan hver for seg ha en inntekt som nevnt i § 3, bokstav c på inntil 130 000 kroner. Pensjonen avkortes med 50 prosent av inntekt utover dette fribeløpet. Næringsinntekt fra reindrift opptjent før siidaandelen ble overdratt/avviklet belastes ikke fribeløpet.

§ 12. Innsending og behandling av søknader

Søknaden skal skrives på skjema fastsatt av Reindriftssjefen og underskrives av tidligere leder av siidaandel og eventuelt ektefelle/samboer. Søknaden sendes til reindriftsagronomen.

Søker er ansvarlig for at søknaden er fullstendig og korrekt utfylt. Reindriftsagronomen kontrollerer at søknaden er rett utfylt, at all nødvendig dokumentasjon følger vedlagt og gir om nødvendig uttalelse i saken. Reindriftsagronomen sender søknaden med vedlegg til Reindriftssjefen som avgjør søknaden.

I tidligpensjonsperioden er det ikke anledning til å søke overgang fra enbruker- til tobrukerpensjon.

§ 13. Beregning og utbetaling av tidligpensjon

Tidligpensjon beregnes fra og med den måned kravene i ordningen er oppfylt og søknaden med all nødvendig dokumentasjon har kommet reindriftsagronomen i hende.

Tidligpensjon utbetales månedsvis. Ved bruk av direkte utbetalingskort kan det kreves gebyr. Det er ikke anledning til å overdra krav på tidligpensjon til eie eller pant.

Beregnet beløp mindre enn 500 kroner per kvartal blir ikke utbetalt.

§ 14. Forhåndstilsagn

Siidaandelsleder og ektefelle/samboer kan kreve å få et foreløpig tilsagn på om de er berettiget til tidligpensjon. Forhåndstilsagnet er gyldig i tolv måneder fra det er kommet frem til søker.

§ 15. Satser

Satser for enbruker- og tobrukerpensjon blir fastsatt av Stortinget etter forslag i de årlige proposisjoner om reindriftsoppgjøret.

§ 16. Kontroll

Reindriftsagronomen eller den Reindriftssjefen gir myndighet skal føre kontroll med at utbetaling av tidligpensjon er i samsvar med denne forskriften.

Søker er forpliktet til å gi nødvendige opplysninger og dokumentasjon og til å godta de kontrolltiltak som iverksettes.

§ 17. Etterbetaling og tilbakebetaling ved feilutbetalinger

Den som mottar tidligpensjon plikter å underrette reindriftsagronomen om endringer i forhold som kan være avgjørende for om vedkommende fortsatt har rett til tidligpensjon eller for størrelsen på ytelsen.

Dersom en tidligere leder av siidaandel/ektefelle har mottatt tidligpensjon i strid med aktsom god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt, eventuelt trekkes i fremtidige utbetalinger. Tidligpensjon kan også kreves tilbakebetalt, eventuelt trekkes i fremtidige utbetalinger, når tidligere leder av siidaandel/ektefelle eller noen som har handlet på dennes vegne, i strid med aktsom god tro har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra forvaltningens side, og mottakeren burde ha forstått dette.

§ 18. Klage

Vedtak som er truffet i medhold av forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningsloven.

§ 19. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves forskrift 17. juni 2009 nr. 662 om tidligpensjon i reindriften.

14. juni Nr. 888 2010**Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

§ 1. Formål

Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag skal bidra til å gi disse økt medansvar for utvikling av reindriften i bærekraftig retning, balanse mellom reintall og beiter, sikring av arealer og økt lønnsomhet samt for kriseberedskap. Tilskuddet skal videre gi grunnlag for avløserordning ved sykdom og svangerskap ut over folketrygdens generelle ordninger.

§ 2. Generelle vilkår

For at tilskudd skal innvilges etter denne forskriften må

- reinbeidedistriktet/tamreinlaget være i drift,
- reinbeidedistriktet/tamreinlaget utøve en reindrift som er i samsvar med gjeldende bestemmelser i henhold til lover og forskrifter for næringen, herunder pålagte tellinger og vedtak om høyeste reintall eller godkjente bruksregler,
- reinbeidedistriktet ha årsmøtegodkjent distriktsplan eller godkjente bruksregler i samsvar med reindriftsloven § 57.

§ 3. Tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning

Tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning til reinbeitedistriktene, herunder Trollheimen, ytes med et fast grunnbeløp på kr 40 000,- per distrikt. Ved sammenslåing av distrikter økes grunnbeløpet i forhold til antall distrikter som blir sammenslått, avgrenset til to år etter sammenslåingen.

I tillegg ytes et beløp per siidaandel på kr 12 000,-. Det variable tilskuddet skal kun ytes for det antall siidaandeler som er innvilget drifts-/produksjonstilskudd¹ i minst et av de tre foregående driftsårene.

Tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning utgjør

- kr 150 000,- til distrikt 17 i Øst-Finnmark
- kr 150 000,- til distrikt 16 i Øst-Finnmark
- kr 150 000,- til hvert av distriktene 30A, 30B og 30C i Vest-Finnmark reinbeiteområde
- kr 30 000,- til Femund reinbeidedistrikt i Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde
- 120 000,- til hvert av tamreinlagene.

Distrikter som har vedtatt en siidainndeling gjennom årsmøtevedtak kan fordele midlene på de ulike siidaene.

¹ Jf. gjeldende forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

§ 4. Særskilt tilskudd for Trollheimen

Særskilt tilskudd for Trollheimen ytes med kr 100 000,- totalt til beiteleie. Beløpet disponeres av Reindriftsforvaltningen som får ansvar for betaling av leie i henhold til beiteavtalen.

Tilskudd til andre spesielle kostnader ytes med kr 15 000,- per siidaandel for det antall enheter som er innvilget drifts-/produksjonstilskudd¹ i minst et av de tre foregående driftsårene.

¹ Jf. gjeldende forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

§ 5. Avsetning for kriseberedskap

For reinbeitedistrikter/tamreinlag kan det avsettes et beløp i reindriftsfondet¹ for kriseberedskap. Midler til kriseberedskap forvaltes av det styret som har avsatt midlene etter fastsatte vedtekter.¹ Tilskudd til kriseberedskap gis med 150 % av egen avsetning, begrenset oppad til 25 % av totalt tilskudd etter § 3.

¹ Jf. lov om reindrift § 47.

§ 6. Krav til søknad

Søknad om tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag skal sendes på særskilt skjema til reindriftsagronomen innen 15. juli.

§ 7. Saksbehandling

Reindriftsagronomen avgjør søknaden og anviser tilskuddet til utbetaling. Tilskuddet utbetales av Reindriftsjefen.

§ 8. Kontroll og avkorting/bortfall av tilskudd

Reindriftsagronomen kan avkorte eller nekte tilskudd dersom distriktet/tamreinlaget har gitt uriktige opplysninger i søknaden.

Reindriftsagronomen kan kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt dersom vesentlige forutsetninger for tilskuddet viser seg ikke å være oppfylt.

Dersom distriktet ikke selv utarbeider bruksregler, dekkes områdestyrets utgifter til utarbeiding av bruksreglene¹ innenfor rammen av distriktstilskudd.

¹ Jf. lov om reindrift § 58 4. ledd.

§ 9. Klageadgang

Reindriftsagronomens vedtak etter denne forskrift kan påklages til Reindriftssjefen etter forvaltningslovens regler.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves forskrift 17. juni 2009 nr. 663 om tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag.

14. juni Nr. 889 2010

Forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

§ 1. Formål

Tilskuddet skal bidra til å fremme en bærekraftig reindrift, kvalitet og produktivitet samt heve inntekten og virke utjevne mellom enheter i næringen.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften menes med

- Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde*; også Trollheimen,
- reintall i vårflokk*; reintall per 1. april inneværende driftsår. For siidaandel/tamreinlag hvor reindriftsforvaltningen har gjennomført og godkjent telling i inneværende driftsår, brukes korrigert reintall per 1. april,
- driftsår*; perioden fra 1. april 2010 til 31. mars 2011.

§ 3. Generelle vilkår for tilskudd

For at tilskudd skal kunne innvilges etter denne forskriften må

- siidaandelen/tamreinlaget utøve en reindrift som er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for næringen, blant annet pålagte tellinger og bestemmelser knyttet til oppfølgingen av vedtak om høyeste reintall eller godkjente bruksregler.
- leder/ledere av siidaandelen/tamreinlaget ha en avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke på minimum kr 50 000,- eksklusiv merverdiavgift i 2010.
- leder/ledere av siidaandelen ikke motta alderspensjon etter folketrygdlovens regler per 31. mars i driftsåret. For felles siidaandel¹ og/eller siidaandel som er berettiget ektefelle/samboertillegg etter § 10, gjelder dette yngste ektefelle/samboer.
- siidaandelen ha under 600 rein, eventuelt under fastsatt høyeste reintall, per 31. mars i driftsåret. Det kan gjøres unntak fra grensen på 600 rein dersom et av følgende krav er oppfylt:
  - det er fastsatt et øvre reintall per distrikt og distriktet samlet holder seg innenfor dette reintallet, eller
  - det er i henhold til Reindriftssjefens retningslinjer inngått bindende avtale mellom Reindriftsforvaltningen og samtlige siidaandelsledere i distriktet om en reduksjonsplan for en tilpasning av reintallet innen en fastsatt tid, eller
  - siidaandelen har et reintall per 31. mars i driftsåret som er i samsvar med fastsatt reintall i godkjente bruksregler.

Avgang av rein i siidaandelen som har funnet sted etter siste pålagte telling i driftsåret, må dokumenteres og godkjennes av reindriftsagronomen.

Det gjøres unntak fra grensen på 600 rein for siidaandeler i Vest-Finnmark reinbeiteområde for tilskudd etter denne forskrifts § 9.

¹ Jf. lov om reindrift § 13.

§ 4. Driftstilskudd

Driftstilskudd utgjør kr 10 000,- per siidaandel i samtlige reinbeiteområder.

I de siidaandelene hvor kvinner står som eneste leder og/eller leder av siidaandelen er under 30 år per 1. januar 2011, utgjør driftstilskuddet kr 25 000,-.

§ 5. Etableringstilskudd

Ved overdragelse av siidaandel til personer som på overdragelsestidspunktet er under 35 år, gis det et ekstraordinært driftstilskudd til den som overtar siidaandelen på kr 60 000,-. Tilskuddet gis hvert av de tre første årene etter overdragelsen.

Denne ordningen er unntatt fra det generelle vilkåret i § 3 første ledd bokstav b.

Etablerte siidaandeler med vilkår om tidsbegrensning i forbindelse med generasjonsovergang, samt fremtidige sideordnede rekrutteringsandeler, omfattes ikke av ordningen.

§ 6. Produksjonspremie

Siidaandelens produksjonspremie beregnes med 25 % av avgiftspliktig salg av kjøtt og andre avgiftspliktige næringsinntekter fra rein tilhørende alle reineiere i siidaandelen. Ved salg av livdyr beregnes det produksjonspremie av denne inntekten bare i tilfeller hvor kjøperen er innvilget livdyrlån etter tidligere ordning over Reindriftens Utviklingsfond. Avgiftsfrie inntekter samt annet salg av livdyr inngår ikke som grunnlag for beregningen av produksjonspremien. Det utbetales ikke produksjonspremie for avgiftspliktig inntekt som overstiger kr 400 000,- per siidaandel og kr 1 000 000,- per tamreinlag.

Produksjonspremien utbetales til leder av siidaandelen.

For tamreinlagene vil årsregnskapene danne grunnlaget for beregningen av produksjonspremien.

Reindriftssjefen kan dispensere fra inntektsgrensen i første ledd ved avvikling av en siidaandel der hele flokken slaktes.

§ 7. Kalveslaktetilskudd

Kalveslaktetilskuddet utgjør kr 250,- per kalv som er slaktet og innrapportert til Reindriftssjefen i henhold til gjeldende regelverk.¹

Tilskuddet gis kun for kalver slaktet i perioden 15. august–31. desember.

Det gis også kalveslaktetilskudd for kalver som tapes som følge av radioaktivitetstiltak.²

Kalveslaktetilskuddet gjelder ikke for siidaandeler i Vest-Finnmark reinbeiteområde.

¹ Jf. gjeldende forskrift om rapportering av slaktet rein.

² Jf. gjeldende forskrift om kompensasjon for tiltak vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt.

§ 8. Tidligslaktetilskudd

Tidligslaktetilskudd kan innvilges til siidaandeler i samiske reinbeiteområder med unntak av Vest-Finnmark reinbeiteområde

Det kan gis tidligslaktetilskudd i perioden mellom 15. august 2010–31. desember 2010. Slakteuttaket må gjennomføres på sommer- og/eller høstbeite.

Tilskuddet ytes ved slakt av rein som er over ett år på slaktetidspunktet (voksen rein). Satsen er kr 5,- per kg.

Tidligslaktetilskudd beregnes per kg slakt som er innrapportert til Reindriftssjefen i henhold til forskrift om rapportering av slaktet rein.

§ 9. Særskilt tilskudd til siidaandeler i Vest-Finnmark reinbeiteområde

For siidaandeler som oppfyller et produksjonskrav på 8 kg pr. rein i vårflokk pr. 31. mars 2010, skal det utbetales et tilskudd med en sats på kr 17,- pr. kg for slakt i perioden 15. august–10. oktober og 13 kr pr. kg for slakt i perioden 11. oktober–31. desember.

Tilskuddet beregnes pr. kg slakt som er innrapportert til Reindriftssjefen i henhold til forskrift om rapportering av slaktet rein.

§ 10. Ektefelle-/samboertillegg

Der begge ektefeller/samboere utøver aktiv reindrift¹ i samme siidaandel, skal det innvilges et ekstra driftstilskudd med en sats på kr 42 500,-. Det er ikke et vilkår at begge ektefellene/samboerne har eget merke.

Tilskuddet faller bort dersom én av ektefellene/samboerne ved siste ligningsoppgjør hadde en brutto inntekt utenom reindriften på mer enn kr 175 000,-. Godtgjørelse for verv i reindriftsnæringen regnes i denne sammenheng som inntekt fra reindriften.

¹ Jf. lov om reindrift § 13.

§ 11. Krav til søknad

Søknad om tilskudd med vedlegg for alle ordningene skal innen 10. april sendes elektronisk eller på særskilt skjema¹ til reindriftsagronomen i det reinbeiteområdet siidaandelen tilhører.

Som vedlegg til søknaden kreves kopi av innlevert tillegsskjema til næringsoppgave fra reineiere som er registrert under leder av siidaandelen. For andre reineiere enn leder av siidaandelen er det tilstrekkelig å legge ved slaktebilag og/eller dokumentasjon på annen næringsinntekt. Leder av siidaandelen har ansvar for at all dokumentasjon under siidaandelen legges ved søknaden. Det kreves i tillegg dokumentasjon på slakteuttak i form av slaktebilag fra de som slakter rein og som foretar rapportering av slaktet rein² som grunnlag for tilskudd etter § 7, § 8 og § 9.

Ved søknad om ektefelle-/samboertillegg etter § 10 skal nødvendige opplysninger om inntektsforhold vedlegges.

¹ Jf. gjeldende forskrift om melding om reindrift.

² Jf. gjeldende forskrift om rapportering av slaktet rein.

§ 12. Saksbehandling

Reindriftsagronomen avgjør søknaden og anviser tilskuddet til utbetaling. Tilskuddet utbetales av Reindriftssjefen til leder av siidaandelen.

For ledere som har registret felles siidaandel¹ og/eller siidaandel som er berettiget til ektefelle-/samboertillegg etter § 10, kan det samlede beløpet deles likt mellom ektefellene/samboerne og utbetales hver enkelt.

¹ Jf. lov om reindrift § 13.

§ 13. Kontroll og avkorting/bortfall av tilskudd

Reindriftsagronomen kan avkorte eller nekte tilskudd dersom søkeren

- a. har gitt feil opplysninger i tilskuddssøknaden og/eller melding om reindrift¹ for inneværende og/eller foregående driftsår.
- b. for øvrig ikke har fulgt gjeldende lover og forskrifter for næringen, herunder brudd på beitetidsbestemmelser, og manglende tilrettelegging for pålagt telling.
- c. ikke har levert melding om reindrift/søknad om tilskudd innen 10. april.

Reindriftsagronomen skal kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt dersom vesentlige forutsetninger for tilskuddet, herunder avvikende reintallsopplysninger, viser seg ikke å være oppfylt. Tilbakebetalingskrav med utspring i ordninger over reindriftsavtalen kan motregnes av reindriftsagronomen mot innvilgede tilskudd.

¹ Jf. gjeldende forskrift om melding om reindrift.

§ 14. Klageadgang

Reindriftsagronomens vedtak etter denne forskriften kan påklages til Reindriftssjefen etter forvaltningslovens regler.

§ 15. Dispensasjon

Reindriftssjefen kan, etter søknad, dispensere fra reglene i denne forskriften når det foreligger ekstraordinære forhold som kan vanskeliggjøre videre drift og som ligger utenfor leder av siidaandelens kontroll.

§ 16. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves forskrift 17. juni 2009 nr. 660 om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

14. juni Nr. 890 2010

Forskrift om endring i forskrift om tilskudd ved frakt av reinslakt

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

I

I forskrift 17. juni 2009 nr. 657 om tilskudd ved frakt av reinslakt gjøres følgende endring:

§ 4 fotnote 1 skal lyde:

1 Jf. forskrift om rapportering av slaktet rein § 6.

II

Ikrafttredelse

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

14. juni Nr. 891 2010

Forskrift om endring i forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

I

I forskrift 17. juni 2009 nr. 659 om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel gjøres følgende endring:

§ 6 første ledd skal lyde:

Det kan ytes tilskudd til avløsning for både mor og far innenfor et tidsrom på 24 uker før og 39 uker etter fødsel.

II

Ikrafttredelse

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

14. juni Nr. 892 2010

Forskrift om endring i forskrift om melding om reindrift

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) § 18. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

I

I forskrift 28. mars 2008 nr. 309 om melding om reindrift gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Enhver siidaandel plikter årlig å gi melding innen 10. april om reindriften i siidaandelen.

II

Ikrafttredelse

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

15. juni Nr. 893 2010

Forskrift om endring i forskrift om rester av plantevernmidler i næringsmidler og fôrvarer

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 15. juni 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9, § 16 og § 17, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzy (forordning (EF) nr. 396/2005 endret ved forordning (EF) nr. 178/2006, forordning (EF) nr. 149/2008, forordning (EF) nr. 260/2008, forordning (EF) nr. 839/2008, forordning (EF) nr. 256/2009, forordning (EF) nr. 822/2009, forordning (EF) nr. 1050/2009 og forordning (EF) nr. 1097/2009). Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

I

I forskrift 18. august 2009 nr. 1117 om rester av plantevernmidler i næringsmidler og fôrvarer gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet vedlegg II kap. XII nr. 54zzy (forordning (EF) nr. 396/2005) tilføyes følgende endringsforordning:

forordning (EF) nr. 1097/2009.

I § 1 nr. 54zzy (forordning (EF) nr. 396/2005/EF) tilføyes følgende endringsforordning:

forordning (EF) nr. 1097/2009.

Innledningen til forordning (EF) nr. 369/2005 skal lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon norsk oversettelse av forordning (EF) nr. 369/2005. Dette er grunnrettsakten. Grunnrettsakten er endret ved forordning (EF) nr. 178/2006, forordning (EF) nr. 149/2008, forordning (EF) nr. 260/2008, forordning (EF) nr. 839/2008, forordning (EF) nr. 256/2009, forordning (EF) nr. 822/2009, forordning (EF) nr. 1050/2009 og forordning (EF) nr. 1097/2009. Endringsforordningene er ikke innarbeidet i grunnforordningen, men gjengis nedenfor.

I konsolideringsoversikten tilføyes følgende:

► **M8** Forordning (EF) nr. 1097/2009

Etter forordning (EF) nr. 396/2005 tilføyes følgende til oversikten over rettsakter som har endret forordningen:

M8

Endring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 396/2005 vedlegg II med hensyn til grenseverdier for restmengder av plantevernmidler i eller på visse produkter.

Vedleggene gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Mattilsynet, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal, e-post postmottak@mattilsynet.no, kontakttelefon 06040, eller leses på Mattilsynets hjemmeside www.mattilsynet.no.

II

Endringene trer i kraft straks.

16. juni Nr. 894 2010

Forskrift om endring i forskrift om førerkort m.m.

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 16. juni 2010 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 24, jf. delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 24a (direktiv 2009/112/EF). Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

I

I forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. gjøres følgende endringer:

Hjemmels- og EØS-henvisningsfeltet skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 19. januar 2004 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 26, § 27, § 28, § 29, § 30, § 42 og § 43, jf. lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 43, jf. forskrift 1. april 2009 nr. 384

om landtransport av farlig gods § 33, jf. delegeringsvedtak 17. mars 1967 nr. 3462 og delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 24a (direktiv 91/439/EØF endret ved direktiv 94/72/EF, direktiv 96/47/EF, direktiv 97/26/EF, direktiv 2000/56/EF, direktiv 2008/65/EF og direktiv 2009/112/EF).

§ 1–5 skal lyde:

For visse typer transport eller kjøring kreves i tillegg kompetansebevis eller kjøreseddel, jf. forskrift 12. juni 2009 nr. 637 om krav til opplæring, prøve og kompetanse for utrykningskjøring (utrykningsforskriften), forskrift 1. april 2009 nr. 384 om landtransport av farlig gods (ADR-kompetansebevis), yrkestransportlova 21. juni 2002 nr. 45 med forskrifter (kjøreseddel) og yrkessjåførforskriften 16. april 2008 nr. 362 (kode 95 – yrkessjåførkompetansebevis).

§ 2–2 tredje ledd nr. 6 skal lyde:

6. *Kjøretøy med automatgir:* Kjøretøy uten koplingspedal (eller koplingshendel som betjenes manuelt for klasse A eller A1).

§ 2–3 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Studier ved universitet eller skole medfører ingen endring av fast bopel for personer fra EØS-stat.

§ 2–3 tredje ledd andre punktum skal lyde:

For personer som søker asyl, regnes fast bopel som etablert fra det tidspunkt vedkommende er registrert, eller skulle vært registrert, som innkommet hos norsk myndighet.

§ 4–1 skal lyde:

Førerett i klassene A, A1, B, B1, BE, M, S og T skal ha livsvarig gyldighetstid med mindre det settes begrensning i henhold til § 4–2 til § 4–5. Førerettens utløpsdato settes til vedkommendes 100-årsdag. Etter fylte 70 år, må alle medbringe gyldig helseattest under kjøring for at føreretten skal være gyldig. Føreretten skal likevel ha varighet på maksimalt fem år dersom innehaveren har diabetes mellitus som behandles med insulin eller andre antidiabetika.

Førerett i klassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE skal ha gyldighetstid fem år med mindre det settes kortere gyldighetstid i henhold til § 4–3 til § 4–5. For disse klassene skal likevel føreretten ha en maksimal gyldighetstid:

- a) til fylte 71 år, dersom vedkommende har fylt 66 år
- b) på ett år om gangen, dersom vedkommende har fylt 70 år.

For asylsøkere som kan dokumentere lovlig opphold, settes gyldighet for 4 år om gangen.

§ 5–5 overskriften skal lyde:

§ 5–5. Særregler om teoretisk førerprøve

§ 6–1 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

Ved fornyelse av førerett regnes gyldighetstiden fra tidspunktet for utstedelsen av førerkortet.

§ 7–1 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Slik forlengelse gis bare en gang med gyldighet inntil 3 måneder.

§ 8–2 andre ledd første punktum skal lyde:

Førerkort som aksepteres i henhold til denne paragraf, er gyldige for kjøring i inntil tre måneder i Norge i samsvar med sitt innhold.

§ 9–2 tredje ledd skal lyde:

For førerkort i klassene C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E som er utstedt med mer enn fem års gyldighet, aksepteres gyldighet i fem år etter at vedkommende fikk fast bopel i Norge med mindre førerkortets utløpsdato er tidligere eller annen gyldighet følger av § 14–5 ellefte ledd.

§ 9–3 andre ledd skal lyde:

Førerkortinnehaver som tar fast bopel i Norge, kan benytte sitt førerkort i inntil tre måneder etter at denne tok fast bopel her dersom førerkortet anerkjennes etter kap. 8. Utenlandsk førerkort kan byttes til norsk etter reglene i kap. 10. Ellers må førerett erverves som ved førerkort første gang i Norge.

§ 10–2 skal lyde:

§ 10–2. Innbytte av førerkort utstedt i land utenfor EØS-området

Førerkort utstedt i Australia, Canada, Hongkong, Israel, Monaco, New Zealand, San Marino, Sør-Korea og USA kan byttes til norsk førerkort i tilsvarende klasse(r) etter bestått praktisk førerprøve. Førerkort for bil fra Japan kan byttes til norsk førerkort klasse B uten praktisk prøve. Førerkort fra andre stater kan ikke byttes inn. Gjelder innbyttet flere førerkortklasser, er det tilstrekkelig at prøve består i den mest omfattende klassen, jf. § 6–1 sjuende ledd. Omfatter innbyttet også klasse A1 eller A, må praktisk prøve for motorsykkel bestås i tillegg. Søker må oppfylle de norske alderskravene i aktuelle førerkortklasser.

Fører kortet må være utstedt i søkers forrige faste bopelsland. Fører kortet må være gyldig ved søknadstidspunktet og være utstedt før søker tok fast bopel eller flyttet tilbake til Norge. Når fører kortets tekst ikke er engelsk, fransk eller italiensk, må fører kortet suppleres med et gyldig internasjonalt fører kort for søker eller med godkjent oversettelse til norsk.

Innbyttet må være gjennomført senest innen ett år etter at vedkommende tok fast bopel eller flyttet tilbake til Norge. Er innbyttefristen på ett år overskredet når det søkes om innbytte, kan fører kortet likevel byttes inn i klasse B etter gjennomført obligatorisk opplæring i mørkekjøring, førstehjelp og sikkerhetskurs på bane samt bestått teoretisk og praktisk prøve. Dersom innbyttet ikke er gjennomført innen 2 år etter at søker tok fast bopel eller flyttet tilbake til Norge, anses vedkommende som førstegangssøker i Norge.

Når det fattes positivt vedtak om innbytte, fastsettes det en frist for at praktisk prøve må bestås innen ett år fra vedkommende tok fast bopel eller flyttet tilbake til Norge. Samtidig utstedes det midlertidig kjøretillatelse for inntil 3 måneder alt etter hvor sent søknaden leveres. Slik tillatelse gis bare en gang. Leveres søknaden etter at innbyttefristen på ett år er utløpt, fastsettes det en frist for å gjennomføre innbyttet som utløper 2 år etter at vedkommende tok fast bopel eller flyttet tilbake til Norge. Midlertidig kjøretillatelse utstedes ikke når innbyttefristen på ett år er overskredet ved søknad om innbytte.

Dersom praktisk prøve ikke bestås, behandles søker på samme måte som ved overskridelse av innbyttefristen etter tredje ledd ovenfor. Er søkers prestasjoner ved praktisk prøve så svake at prøven må avbrytes, skal det treffes vedtak om at retten til innbytte faller bort. Eventuell midlertidig kjøretillatelse bortfaller hvis søker ikke består praktisk prøve.

Person som har fast bopel i Norge og har tatt fører kort under midlertidig opphold i land nevnt i første ledd ovenfor, kan på samme vilkår som over få byttet til norsk fører kort. Kravet er at fører kortet ble tatt under et sammenhengende opphold i utstederlandet som varte i minst 6 måneder.

Ny § 12–6 skal lyde:

§ 12–6. Særregler for dumpere mv.

Motorvogn som på grunn av vekt eller dimensjoner ikke tillates brukt på offentlig veg, og som klassifiseres som lastebil (bil gruppe N 3), kan på fysisk avsperrert industriområde mv. føres av person med fører kort i klasse B. Før kjøring må vedkommende ha gjennomgått relevant bedriftsintern opplæring og obligatorisk opplæring og prøve fastsatt av arbeidsmiljømyndighetene.

§ 14–3 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Ved fornyelse settes da ny gyldighetstid til henholdsvis 31. januar året etter (§ 4–4) og ett år etter forrige utløpstid (§ 4–5).

§ 14–5 femte ledd andre punktum oppheves.

Vedlegg 1 § 2 nr. 1 tredje punktum oppheves.

Vedlegg 1 § 2 nr. 2 skal lyde:

2. Synsfeltet må være minst 120 grader vidt i horisontalplanet og minst 50 grader til hver side. I vertikalplanet skal synsfeltet være intakt minst 20 grader opp og ned. Det må ikke være sentrale synsfeltutfall innenfor en radius på 20 grader.

Vedlegg 1 § 3 nr. 1 skal lyde:

1. Synsstyrken må være minst 0,8 på det ene øyet og 0,1 på det andre øyet. Optisk korreksjon, unntatt kontaktlinser, må ikke overstige pluss 8 dioptrier.

Vedlegg 1 § 3 nr. 3 skal lyde:

3. Synsfeltet må være minst 160 grader vidt i horisontalplanet og minst 70 grader til hver side. I vertikalplanet må synsfeltet være intakt minst 30 grader opp og ned. Det må ikke være sentrale synsfeltutfall innenfor en radius på 30 grader.

Vedlegg 1 § 3 nr. 5 skal lyde:

5. Anfallsvis opptredende hjernefunksjonsforstyrrelser (herunder epilepsi og bevissthetsforstyrrelser av annen eller usikker årsak) må ikke ha forekommet, og medikamentell forebygging av anfall ikke ha vært i bruk eller ansett nødvendig, de siste 10 årene.

Vedlegg 1 § 3 nr. 2 oppheves. Nr. 3 til og med nr. 8 blir nr. 2 til og med nr. 7.

Vedlegg 1 § 6 skal lyde:

Fylkesmannen på søkerens hjemsted kan i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene i § 2, § 3 og § 4. Når det gjelder bestemmelsene om fører kort i § 2 nr. 7 og § 3 nr. 7, gjelder fylkesmannens dispensasjonsadgang bare hvor fører kortreduksjonen ikke er stasjonær.

Regionvegkontoret kan gi dispensasjon fra bestemmelsene om fører kort i § 2 nr. 7 og § 3 nr. 7, dersom fører kortreduksjonen er stasjonær.

Helsedirektoratet kan gi nærmere regler om legeundersøkelse av dem som skal ha helseattest for førerkort eller kompetansebevis m.m. etter vegtrafikklovgivningen, og kan fastsette nærmere retningslinjer for fylkesmennenes behandling av slike saker.

Vedlegg 4 kode 78 skal lyde:

78 Begrenset til å gjelde kjøretøy uten koplingspedal (eller uten koplingshendel som opereres manuelt for klasse A eller A1)

I følgende bestemmelser skal uttrykkene «legeattest» og «legeattesten» endres til «helseattest» og «helseattesten»:

§ 5–1 tredje ledd nr. 2, § 6–1 femte og sjette ledd, § 9–2 fjerde ledd, § 10–3 tredje, sjette og sjuende ledd, § 14–2 andre ledd, vedlegg 1 § 5 første, andre, tredje og fjerde ledd og vedlegg 4 kode 04.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

§ 10–2 trer i kraft 1. oktober 2010.

18. juni Nr. 895 2010

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 18. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–8 femte ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

Kapittel I. Regler

§ 1. Det ytes stønad til fysioterapi ved sykdom, skade eller lyte. Det må foreligge henvisning fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut, og behandlingen må være av vesentlig betydning for medlemmets sykdom og funksjonsevne. Det kreves ikke henvisning ved behandling hos manuellterapeut.

Med manuellterapeut menes fysioterapeut som

1.
  - a) har bestått eksamen i klinisk masterstudium i manuellterapi for fysioterapeuter ved norsk universitet eller tilsvarende utdanning eller
  - b) har godkjenning for bruk av takst A8 Manuellterapi i denne forskriften og har bestått eksamen i differensialdiagnostikk, laboratorieanalyser og utdanning i radiologi tilsvarende norsk masterutdanning, og i tillegg
2. har gjennomgått opplæring i trygdefaglige emner mv. Departementet fastsetter nærmere krav til innhold i og omfang av opplæringen.

§ 2. Ved henvisning til fysioterapi må henvisende behandler oppgi nøyaktig diagnose og resultatet av foretatte undersøkelser. Behandlingens hensikt bør angis klart i henvisningen.

En henvisning gjelder for inntil 24 behandlinger. Dersom det er behov for ytterligere behandling, skal det foreligge ny henvisning.

Behandlingen må påbegynnes innen 6 måneder etter at henvisende behandler har skrevet henvisningen, og det kan ikke være opphold på mer enn 6 måneder i behandlingen. Hvis ikke fristene overholdes, må medlemmet ha ny henvisning.

Etter samtykke fra medlemmet skal fysioterapeuten oversende epikrise til henvisende behandler etter avsluttet behandling.

§ 3. Utgifter til fysioterapi dekkes bare hvis den som gir behandlingen

- a) har autorisasjon som fysioterapeut etter lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv. § 48
- b) har godkjenning etter tidligere regelverk, jf. helsepersonelloven § 76 annet ledd, eller
- c) er fysioterapeut fra et annet EØS-land og yter midlertidig tjeneste i Norge, jf. forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land.

§ 4. Stønad til fysioterapi etter denne forskriften omfatter følgende behandlingsformer:

1. Øvelsesbehandling/bløtvevsbehandling/massasje
2. Pulsatorbehandling
3. Kortbølge/mikrobølge/laser
4. Elektroterapi
5. Ultralyd
6. Traksjonsbehandling
7. Manuell terapi
8. Psykomotorisk fysioterapi

9. Medisinske bad og pakninger
10. Aktiv oppvarming
11. Øvelsesbehandling i grupper
12. Gruppebehandling i basseng.

§ 5. Det ytes stønad til fysioterapi etter takstene i kapittel III.

Det ytes stønad etter honorartakstene ved behandling for sykdommer som er nevnt i kapittel II, ved skader og sykdom som går inn under folketrygdloven kapittel 13 Yrkesskadedekning, se loven § 5–25, og ved behandling av barn under 12 år.

Dersom fysioterapeuten er i tvil om vilkårene for dekning etter honorartakst er oppfylt, kan tilsagn fra Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer innhentes før behandlingen starter.

§ 6. Hvis et medlem ikke kan møte fram på behandlingsstedet på grunn av sin helsetilstand, dekker kommunen reiseutgiftene for fysioterapeuten etter lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 5–1 tredje og fjerde ledd.

Folketrygden yter reisetillegg etter reglene og takstene i kapittel III, avsnitt F.

§ 7. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan inngå avtale med en fysioterapeut om direkte oppgjør, jf. folketrygdloven § 22–2 andre ledd. Fysioterapeuten har da ikke rett til å kreve av medlemmet den delen av honoraret som folketrygden dekker. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer fastsetter nærmere regler for direkte oppgjør.

§ 8. Ved krav om stønad til fysioterapi skal det fremlegges spesifisert og kvittert regning fra fysioterapeuten. Regningen må i tillegg til diagnosen for de utførte behandlingene inneholde alle opplysninger som er nødvendig for å avgjøre kravet.

Fysioterapeuten skal utstede regning på blankett fastsatt av Helsedirektoratet. Krav som fremsettes elektronisk skal utformes i samsvar med filformat fastsatt av Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer.

Kapittel II. Sykdomsliste

Ved følgende sykdommer ytes stønad etter honorartakst, jf. § 5 andre ledd:

<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>A. Indremedisin</i>	<i>Merknad</i>
1. Kroniske lungelidelser med nedsatt respirasjonskapasitet	a) Astma	<i>Til punkt 1:</i> Nødvendig thoraxdrenasje hos pasient med sekretstagnasjon kommer i tillegg.
	b) Cystisk fibrose	
	c) Emfysem	
	d) Kronisk obstruktiv bronkitt	
	e) Alvorlig thoraxdeformitet	
	f) Annen kronisk lungelidelse med nedsatt respirasjonskapasitet	
2. Nyrelidelse	a) Uremi med langvarig dialyse b) Annen lidelse med langvarig dialyse	
3. Blødersykdom med leddaffeksjon	a) Hemofili b) Von Willebrands sykdom	
4. Hjertelidelse	a) Akutt hjerteinfarkt	<i>Til punkt 4:</i> Opptrening etter henvisning fra spesialist i indremedisin begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.
5. Karlidelse i sentralnervesystemet med neurologisk utfall	a) Hemiplegi og annen motorisk funksjonsforstyrrelse	
6. Lymfødem	a) Alvorlig primært lymfødem b) Sekundært lymfødem	
	<i>B. Kirurgi</i>	
	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Etter skader	a) Ved brudd b) Ved betydelig skade på muskulatur, ligament eller sene	<i>Til punkt 1–3:</i> Ved behov for behandling i mer enn en måned.

- Begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.
2. Inngrep på ledd Operasjon på
- a) Ekstremitetsledd
- b) Rygghvirvelsøylen
3. Større inngrep for feilfunksjon i bevegelsesapparatet a) Operasjon på sene
- b) Operasjon på muskulatur
- c) Ligamentrekonstruksjon
- d) Knokkelreseksjon
4. Store operasjoner på indre organer a) Hjerteroperasjon *Til punkt 4:*
Begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.
- b) Lungeoperasjon
- c) Stor karoperasjon
- d) Organtransplantasjon
- e) Cancer-glandeltoilett som har ført til funksjonssvikt
5. Operasjon på sentralnervesystemet a) Alle tilstander med nevrologiske utfall
6. Preoperativ behandling a) Thoraxoperasjon *Til punkt 6:*
Begrenset til 4 uker før operasjonen.
- b) Stor karoperasjon
- c) Organtransplantasjon
- d) Ortopediske operasjoner
7. Belastningsplager på grunn av a) Amputasjon høyere enn fingre og tær *Til punkt 7:*
Behandling for arm-/skulder-/nakkeplager dekket også fullt ut.
- b) Varige lammelser
- c) Balanse- eller koordinasjonssvikt med varig bruk av krykke eller rullestol
8. Urologi a) Alvorlige former for blæreekstrofi/epispadi *Til punkt 8:*
Etter henvisning fra spesialist i kirurgi, urologi eller fra tilsvarende spesialavdeling. Både opererte og ikke opererte gis fri behandling.
9. Brystrekonstruksjon a) Cancer mamma
10. Immobilisering i sykehus utover 8 uker uten gangfunksjon a) Betydelig muskelatrofi og kraftnedsettelse *Til punkt 10:*
Etter henvisning fra spesialist i kirurgi, indremedisin, lungemedisin eller tilsvarende spesialavdeling. Begrenset til 3 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.
- C. Nevrologi*
- Sykdom*
- Sykdomsgruppe*
1. Alvorlig organisk sykdom eller skade i sentralnervesystemet med spastiske eller slappe pareser, tremor eller koordinasjonssvikt a) Hemiplegi *Merknad*
Til punkt 1:
Alle alvorlige øvre nevronlidelser med sentral affeksjon får fri behandling.
- b) Paraplegi
- c) Kvadriplegi
- d) Cerebral parese
- e) Multipple sclerose

Nedre nevronlesjoner med slappe pareser får fri fysioterapi bare ved multiple affeksjoner.

	f) Parkinsonisme	
	g) Amyotrofisk lateralsclerose	
	h) Bulbær paralyse	
	i) Myelomeningocele	
	j) Poliomyelittseqvele	
	k) Annen lidelse med tilsvarende neurologisk utfall	
2. Alvorlig organisk sykdom eller skade med affeksjon av flere spinalnerver	a) Multiple lesjoner av røtter, plexus eller perifere nerver Guillain-Barrè	<i>Til punkt 2a:</i> Rotaffeksjon ved nucleusprolaps gir bare rett til stønad etter honorartakstene ved operasjon.
3. Alvorlig generalisert polyneuropati		
4. Alvorlig nevromuskulær sykdom med muskulær svikt	a) Dystrophia myotonica b) Myotonia congenita c) Myastenia gravis d) Progressiv muskeldystrofi e) Annen nevromuskulær lidelse med muskelsvikt	<i>Til punkt 1–4:</i> Nødvendig thoraxdrenasje hos pasient med nedsatt respirasjonskapasitet og/eller sekretstagnasjon kommer i tillegg.

D. Onkologi Sykdom

<i>Sykdomsgruppe</i>	
1. Livstruende leukemi, stamcellebehandlet	
2. Kreft i langtkommet, uhelbredelig fase	

Merknad
Til punkt 1:
Etter henvisning fra spesialavdeling. Begrenset til 4 uker før og 6 måneder etter behandlingen. Behandlingen kan gis intensivt.
Til punkt 2:
Legen må attestere på henvisningen at pasienten er for syk til å gjennomføre effektiv egenaktivitet.

E. Pediatri Sykdom

<i>Sykdomsgruppe</i>	
1. Funksjonsforstyrrelse i bevegelsesapparatet	

Merknad
Til punkt 1:
Barn under 18 år. Ved medfødt misdannelse av ekstremitet av en slik grad at protesebruk er nødvendig, også ut over 18 år.

Medfødt eller ervervet:

a) Aplasi
b) Kontraktur/feil stilling i ledd
c) Calve-Legg-Perthes sykdom

- d) Skade i sentralnervesystemet med motorisk funksjonsforstyrrelse
- e) Alvorlig bevegelsesforstyrrelse av annen årsak
2. Hørselsdefekt
- a) Døvhhet *Til punkt 2:*
Barn under 18 år.
- b) Tunghørthet *Til punkt 2b:*
For første behandlingsserie må det foreligge henvisning fra spesialist i øre-nese-hals-sykdommer.
- F. Psykiatri*
- Sykdom* *Merknad*
1. Psykisk lidelse
- a) Psykogen parese med bevegelsesforstyrrelse
- b) Etter opphold i psykiatrisk avdeling eller ved henvisning fra poliklinikk i psykisk helsevern *Til punkt 1b:*
Begrenset til 6 måneder fra det tidspunktet behandlingen ble påbegynt.
- c) Medikamentindusert bevegelsesforstyrrelse
- G. Psykisk utviklingshemming*
- Sykdom*
1. Psykisk utviklingshemming a) Motorisk funksjonsforstyrrelse
- H. Revmatiske og andre lidelser i ledd og knokler*
- Sykdom* *Merknad*
1. Kronisk artritt i flere ledd
- a) Rheumatoid artritt
- b) Bekhterews sykdom *Til punkt 1b:*
Lidelsen må være påvist ved røntgen eller være entydig klinisk påvist av spesialist.
- c) Reiters sykdom
- d) Psoriasisartritt
- e) Yersinaartritt
- f) Annen kronisk inflammatorisk/infektøs eller immunologisk artritt
2. Degenerative leddlidelser
- a) Artrose i større vekt bærende ledd *Til punkt 2:*
(hofte, kne, ankel) Artrose skal være klinisk og røntgenologisk påvist.
- b) Artrose i skulderledd *Til punkt 2b:*
Omfatter bare artrose i humero-scapular-leddet, ikke i acromioclavicularleddet.
3. Leddplager i forbindelse med svangerskap
- a) Bekkenløsning med gangvansker under svangerskap
- b) Bekkenløsning med gangvansker etter fødsel *Til punkt 3b:*
Begrenset til 6 måneder fra behandlingen ble påbegynt etter fødsel.
- c) Kronisk bekkenleddsyndrom *Til punkt 3c:*
Etter henvisning fra spesialist i fysikalsk

- medisin og rehabilitering, ortopedi eller revmatologi.
4. Bindevevslidelser
- LED (SLE)
  - Sclerodermi
  - Polymyositt/Dermatomyositt
  - Polyarteritis nodosa og andre utbredte nekrotiserende vaskulitter
  - Marfans syndrom
  - Ehlers-Danlos syndrom
  - Silver-Russells syndrom
  - Klippel-Feil syndrom
5. Kontraktur i hud eller bløtdeler med affeksjon av ledd
- Følgetilstand etter brannskade/etseskade
  - Følgetilstand etter stråleskade
  - Følgetilstand etter infeksjon
6. Ryggglidelse med korsettbruk
- Scoliose
7. Blødersykdom med leddaffeksjon
- Hemofili
  - von Willebrands sykdom
8. Sykdommer i knokler
- Osteogenesis imperfecta
  - Osteitis deformans
  - Hypofosfatemisk rakitt eller osteomalaci, vitamin D-resistent
  - Osteomyelitt, sequele
9. Medfødte sjeldne tilstander med skjelettaffeksjon
- Til punkt 5:*
Også ved risiko for leddkontraktur.
- Til punkt 6:*
Ved bruk av ramme- og kroppskorsett (ikke spilekorsett) og i 6 måneder etter avvikling.
- Til punkt 9:*
Med sjeldne medisinske tilstander menes enkelttilstander som forekommer i antall opp til 1:10 000, dvs. ca. 500 personer i Norge.

- Sykdomsgruppe*
1. Øyenlidelse
- I. Øyesykdommer*
- Sykdom*
- Blindhet
  - Svaksynthet
- Merknad*
- Til punkt 1b:*
Omfatter tilfeller der visusfunksjonen er redusert til 6/18 eller mer med beste korreksjon, eventuelt tilfeller med meget sterkt innskrenket sidesyn (synsfelt).

Kapittel III. Takster

A. Undersøkelse, individuell øvelsesbehandling, elektroterapi m.m.

		Honorartakst Kr	Refusjonstakst st Kr	Egenandel Kr
1a	Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg, inntil 30 minutter	242,-	95,-	147,-
1b	Undersøkelse når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut, inntil 30 minutter	242,-	242,-	0,-
1c	Tillegg for varighet ut over 30 minutter, jf. takst 1a og 1b	86,-	86,-	0,-

1d	Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg hos fysioterapeut med godkjent videreutdanning i manuell terapi eller psykomotorisk fysioterapi og ved undersøkelse av barn under 12 år, inntil 30 minutter	325,-	178,-	147,-
1e	Undersøkelse når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut med godkjent videreutdanning i manuell terapi eller psykomotorisk fysioterapi og ved undersøkelse av barn under 12 år, inntil 30 minutter	325,-	325,-	0,-
1f	Tillegg for varighet ut over 30 minutter, jf. takst 1d og 1e	117,-	117,-	0,-
1g	Tillegg ved undersøkelse i samband med utforming av individuell plan eller tverrfaglig utredning av rehabiliteringspasient	30,-	30,-	0,-
1h	Tillegg for undersøkelse hos manuellterapeut, jf. § 1	50,-	50,-	0,-

Merknader:

Inkludert i undersøkelsestakstene ligger honorar for for- og etterarbeid, men tidsangivelsen angir den tiden pasienten er til stede ved undersøkelsen.

Takstene 1a og 1d inngår i det antall behandlinger henvisningen gjelder for. Taksten kan benyttes inntil én gang i løpet av behandlingsserien, og kan ikke benyttes ved henvisning til ytterligere behandlinger dersom pasienten allerede er tilstrekkelig utredet.

Takstene 1b og 1e kan benyttes når henvisende behandler i særskilte tilfeller ber om en separat undersøkelse av en pasient eller når henvisende behandler ber om en skriftlig tilbakemelding i løpet av behandlingsserien, og dette medfører at fysioterapeuten må foreta en nærmere undersøkelse av pasienten. Taksten kan utløses inntil én gang per behandlingsserie.

Takst 1h kan benyttes i tillegg til A1d av manuellterapeuter som har rett til å dokumentere arbeidsuførhet, jf. forskrift om unntak fra vilkåret om legeerklæring når kiropraktorer og manuellterapeuter dokumenterer arbeidsuførheten med erklæring.

2. Øvelsesbehandling/bløtvevsbehandling/massasje i

a)	20 minutter	95,-	20,-	75,-
b)	30 minutter	143,-	30,-	113,-
c)	40 minutter	188,-	40,-	148,-
e)	60 minutter	334,-	134,-	200,-
f)	90 minutter	503,-	240,-	263,-
g)	Tillegg for bruk av spesialkonstruert utstyr for medisinsk treningsterapi eller slyngeterapi	10,-	10,-	0,-

Merknader:

Pasienten skal ha fysioterapeutens fulle oppmerksomhet i hele behandlingstiden. Overlapping av pasientbehandlinger honoreres kun i de tilfeller det er medisinsk nødvendig at fysioterapeuten behandler to pasienter samtidig i samme rom. Med medisinsk nødvendig menes i dette tilfellet av pasientene profiterer på å behandles sammen.

Råd og praktisk veiledning i tilknytning til behandlingsopplegget er inkludert i taksten.

Takst 2f kan benyttes ved behandling av

- barn med motoriske utviklings- eller funksjonsforstyrrelser når det i forbindelse med behandlingen skal gis veiledning til foreldre, barnehagepersonell eller skolepersonell,
- pasienter med lymfødem når det i forbindelse med lymfedrenasje er nødvendig med bandasjering eller tilpassing av strømper.

For å utløse takst 2g må treningsrommet inneha spesialkonstruert utstyr både for medisinsk treningsterapi og slyngeterapi. Takst 2g kan bare kombineres med takstene 2a–f og takst 8.

3a	Pulsatorbehandling, en ekstremitet	52,-	7,-	45,-
3b	Tillegg for ytterligere ekstremitet	26,-	6,-	20,-
4.	Kortbølge, mikrobølge, laser	47,-	2,-	45,-

Merknad til takst 4:

Taksten kan ikke repeteres

5a	Elektroterapi, ett område	46,-	1,-	45,-
5b	Tillegg for ytterligere område	20,-	0,-	20,-

Merknad:

Taksten kan benyttes ved behandling med strøm uavhengig av bølgelengde og svingetall: Galvanisk-, faradisk- og diadynamisk strøm, transcutan nervestimulering, interferensstrøm og iontoforese.

6a	Ultralyd, ett område	45,-	0,-	45,-
6b	Tillegg for ytterligere område	20,-	0,-	20,-

Merknad til takst 3b, 5b, 6b:

Takstene kan bare benyttes én gang, det vil si at de ikke kan repeteres på flere områder/ekstremiteter samme behandlingsdag.

7.	Traksjonsbehandling i benk eller slynge			
	a) for ryggen	57,-	0,-	57,-
	b) for nakken	57,-	0,-	57,-
8a	Manuell terapi	220,-	82,-	138,-
8b	Tillegg for behandling ut over 20 minutter per påbegynte 10 minutter	89,-	37,-	52,-

Merknad:

Manuell terapi kan bare kombineres med behandlingsformene under takstene 30–33 og med takst 2g. Eventuell øvelsesbehandling som gis i kombinasjon med manuell terapi er inkludert i taksten. Dersom manuell terapi gis i kombinasjon med gruppebehandling, anses dette som ulike behandlingstiltak. Takst 8 og takstene 30–33 kan ikke utløses for samme tidsrom.

Det er et vilkår for rett til stønad at behandlingen utføres av en person med godkjent videreutdanning i manuell terapi.

9.	Psykomotorisk fysioterapi, inntil 60 minutter	452,-	252,-	200,-
----	---	-------	-------	-------

Merknad:

Det er et vilkår for rett til stønad at behandlingen utføres av en person med godkjent videreutdanning i psykomotorisk fysioterapi.

10.	Veiledet trening, minst ½ time	30,-	30,-	0,-
-----	--------------------------------	------	------	-----

Merknad:

Taksten kan benyttes når pasienten, mellom behandlingene og i løpet av behandlingsperioden, trener på instituttet etter et individuelt tilpasset treningsprogram. Det forutsettes at fysioterapeuten er tilgjengelig for råd og veiledning. Det er et vilkår for rett til stønad at pasienten har dekning etter honorartakst, jf. § 5. Treningen regnes ikke som en behandling, og kommer i tillegg til de 24 behandlingene henvisningen gjelder for. Taksten kan benyttes inntil 5 ganger mellom to behandlinger.

B. Medisinske bad, pakninger, aktiv oppvarming

20.	Medisinske bad	45,-	0,-	45,-
21.	Varme-/kuldepakninger	10,-	0,-	10,-
22.	Aktiv oppvarming ved bruk av ergometersykkel, tredemølle mv.	19,-	0,-	19,-

C. Øvelsesbehandling i grupper

30.	Øvelsesbehandling i grupper på inntil 10 personer			
	a) For de første fem personer i 60 minutter, pr. pasient	105,-	20,-	85,-
	b) For de neste fem (6–10) personer, pr. pasient	87,-	2,-	85,-
	c) For de første fem personer i 90 minutter, pr. pasient	153,-	31,-	122,-
	d) For de neste fem (6–10) personer, pr. pasient	123,-	1,-	122,-
31.	Gruppebehandling i basseng med inntil 10 personer			
	a) For de første fem personer i 30 minutter, pr. pasient	63,-	10,-	53,-
	b) For de neste fem (6–10) personer, pr. pasient	54,-	1,-	53,-
	c) For de første fem personer i 60 minutter, pr. pasient	121,-	21,-	100,-
	d) For de neste fem (6–10) personer, pr. pasient	103,-	3,-	100,-
32.	Medisinsk treningsterapi i grupper på inntil fem personer i minst 60 minutter, pr. pasient	104,-	20,-	84,-
33.	Øvelsesbehandling i gruppe på inntil 4 barn under 12 år i 60 minutter, pr. pasient	208,-	208,-	0,-

Merknad til punkt C:

Utgifter til øvelsesbehandling i grupper dekkes på følgende vilkår:

1. Medlemmet må ha vært til individuell undersøkelse og/eller behandling.
2. Pasientgruppen må ikke overstige ti personer.
3. Fysioterapeuten må være til stede i hele behandlingstiden.

Merknad til punkt A, B, C:

Det ytes ikke stønad for mer enn inntil tre individuelle behandlingsformer og en gruppebehandling samme dag, eventuelt for to gruppebehandlinger, herav en i basseng.

Kombinasjon av undersøkelse og behandling, individuell behandling og gruppebehandling eller av to ulike typer gruppebehandlinger teller som to behandlinger i forhold til begrensningen på 24 behandlinger per henvisning.

D. Behandling av pasient over 70 år/rullestolbruker

40.	Tillegg for undersøkelse og/eller behandling av pasient over 70 år/rullestolbruker	15,-	15,-	0,-
-----	--	------	------	-----

E. Samarbeidsmøte

50a	Møtegodtgjørelse med reisetid når fysioterapeuten deltar i samarbeid med annet helse- og sosialfaglig personell som ledd i et behandlings- eller rehabiliteringsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam. Beregnes for arbeid i inntil en halv time. Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglige medisinske sentra og lignende	226,-	226,-	0,-
50b	Senere per påbegynt halvtime	226,-	226,-	0,-

Merknad:

Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Samarbeidet kan omfatte diagnostisering, kartlegging av rehabiliteringsbehov, utarbeiding og oppfølging av rehabiliteringsplan, vurdering av funksjonsnivå, tilrettelegging av miljø mv. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke per pasient. Skyssgodtgjørelse kan kreves i tillegg etter forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling.

Taksten kan også brukes når møtet foregår over telefon. Møtet må være planlagt.

51	Telefonsamtale/skriftlig kommunikasjon om enkeltpasient med lege, fysioterapeut i andrelinjetjenesten, manuellterapeut, kiropraktor, kommunal helse- og sosialtjeneste (pleie- og omsorgstjeneste, helsestasjon, skolehelsetjeneste og sosialkontor) og bedriftshelsetjeneste	52,-	52,-	0,-
----	---	------	------	-----

Merknad:

Taksten kan også benyttes av manuellterapeut ved kommunikasjon med fysioterapeut i kommunehelsetjenesten. Taksten kan ikke benyttes for kommunikasjon med henvisende behandler ved oppstart av behandlingsserien.

F. Behandling i pasientens hjem m.m.

1. Ved behandling i pasientens hjem ytes det et tillegg til behandlingstakstene på kr 76,-.

Tillegget gis også ved behandling av barn, eldre, funksjonshemmede og kronisk syke i barnehage, skole og dagsenter. Det er et vilkår at pasienten ikke kan møte i fysioterapeutens institutt uten spesielt transportmiddel og/eller ledsager.

2. I tillegg til dette ytes det reisetillegg etter følgende satser:

1.	Reise pr. kilometer med bil, motorsykkel, tog	kr	7,-
2.	Reise med annet transportmiddel (herunder til fots) for hver påbegynte halvtime	kr	57,-
3.	I byer og bymessig bebygde strøk hvor det er innført fast skysstillegg, ytes det et fast reisetillegg i stedet for reisetillegg som nevnt i punkt 2.1, jf. § 5 i forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling.		

Merknad:

Beregningsgrunnlaget for reisetillegget er antall tilbakelagte kilometer. Ved beregning av veglengden avrundes samlet antall kilometer ved fram- og tilbakereisen til nærmeste hele antall kilometer.

Veglengden regnes fra fysioterapeutens kontor (bolig), men skjer utreisen fra et midlertidig oppholdssted, regnes fra dette hvis reisen derfra til pasienten er kortere.

Ved hjemmebehandling under fast kontordagsreise regnes reisetillegg bare for det antall kilometer som fysioterapeuten reiser ekstra i anledning av hjemmebehandlingen.

G. Tillegg for ubekvem arbeidstid

Ved behandling av cystisk fibrose, artogryfose, congenit, myopati, mrb duchenne og spinal muskelatrofi ytes det et tillegg til takstene når pasienten har behov for øyeblikkelig hjelp på ubekvem arbeidstid. Tillegget kan også ytes når det foreligger en varig lidelse eller følgetilstand som anfallsmessig/periodevis kan medføre livstruende åndedrettsbesvær der fysioterapi anses å være adekvat behandlingstiltak.

Tillegget settes til 75 prosent av summen av honorartakst og eventuelt reisetillegg og hjemmebehandlingstillegg.

Med ubekvem arbeidstid menes tidsrommet mellom klokken 1800 og klokken 0800, eller mellom klokken 0000 lørdag og klokken 2400 søndag og mellom klokken 0000 og 2400 på helge- og høytidsdager, samt mellom klokken 1200 og 2400 på jul- og nyttårsaften.

Dersom fysioterapeuten har henlagt sin vanlige arbeidstid til disse tidspunktene, ytes ikke tillegget.

Kapittel IV. Tilskott til fellesformål for fysioterapeuter

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2010–30. juni 2011 27,5 mill. kroner til Fond til etter- og videreutdanning av fysioterapeuter.

Kapittel V. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Fra samme dato oppheves forskrift 22. juni 2009 nr. 825 om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi fastsatt med hjemmel i folketrygdloven § 5–8 femte ledd og § 22–2 andre ledd.

18. juni Nr. 896 2010

Ikraftsetting av lov 8. mai 2009 nr. 27 om endringer i lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (byggesaksdelen). Delegering av myndighet

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. juni 2010 med hjemmel i lov 8. mai 2009 nr. 27 om endringer i lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (byggesaksdelen) § 34–3. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

1. Delt ikraftsetting av lov 8. mai 2009 nr. 27 om endringer i lov 27. juni 2008 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).
2. Loven trer i kraft fra 1. juli 2010 med unntak av § 23–7 første ledd andre punktum, § 24–1 første ledd andre setning bokstav a og § 24–2 som trer i kraft 1. juli 2011. Fra 1. juli 2010 settes endringene i kapittel 15 fastsatt i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) i kraft. Plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77 kapittel VIII–XXI, samt § 6, § 21 og § 32, oppheves fra samme tidspunkt. Frem til 1. juli 2011 er installasjon av nytt ildsted unntatt fra krav om søknad og tillatelse, jf. § 20–1 første ledd bokstav f, dersom arbeidet kontrolleres av kvalifisert kontrollør.
3. Den myndighet som er tillagt departementet i lov om planlegging og byggesaksbehandling kapittel 16–33 legges til Kommunal- og regionaldepartementet. Den myndighet som er tillagt departementet i kapittel 15 legges til Miljøverndepartementet.

18. juni Nr. 897 2010

Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 18. juni 2010 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 16 og forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen § 98. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen gjøres følgende endring:

§ 33a annet ledd skal lyde:

I teiner som er satt ut for fangst av krabbe på kyststrekningen fra grensen mot Sverige til og med Tysfjord kommune i Nordland fylke, skal det være minst én sirkelformet fluktåpning med diameter på minst 80 mm på hver side av redskapet. På kyststrekningen fra grensen mot Sverige til og med Rogaland fylke kan manntallsførte fiskere som fisker krabbe for omsetning med merkeregistrert fartøy likevel benytte teiner der fluktåpningene er minst 70 mm. I Nordland fylke med unntak av Tysfjord kommune gjelder kravet nevnt i første punktum ikke for manntallsførte fiskere som fisker krabbe for omsetning med merkeregistrert fartøy.

II

Endringen trer i kraft straks.

21. juni Nr. 898 2010**Forskrift om anvendelse av konkurranseloven § 10 tredje ledd på grupper av vertikale avtaler og samordnet opptreden**

Hjemmel: Fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet 21. juni 2010 med hjemmel i lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) § 10 fjerde ledd, jf. delegeringsvedtak 16. april 2004 nr. 631. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

§ 1. Definisjoner

1. I denne forskrift menes med:
  - a) *vertikal avtale* en avtale eller samordnet opptreden inngått mellom to eller flere foretak som, i henhold til avtalen eller den samordnede opptreden, utøver virksomhet innenfor ulike ledd i produksjons- eller distribusjonsskjeden, og som gjelder vilkårene for partenes kjøp, salg eller videresalg av visse varer eller tjenester,
  - b) *vertikal begrensning* en konkurransebegrensning i en vertikal avtale som omfattes av virkeområdet for konkurranseloven § 10 første ledd,
  - c) *konkurrerende foretak* en faktisk eller potensiell konkurrent, *faktisk konkurrent* et foretak som utøver virksomhet på det samme relevante markedet, *potensiell konkurrent* et foretak som i fravær av den vertikale avtalen på et realistisk grunnlag, og ikke bare som en teoretisk mulighet ved en liten, men varig økning i de relative prisene, på kort tid vil kunne foreta de nødvendige tilleggsinvesteringer eller påta seg andre nødvendige byttekostnader for å tre inn på det relevante markedet,
  - d) *konkurransesklausul* enhver direkte eller indirekte forpliktelse som hindrer kjøperen i å produsere, kjøpe, selge eller videreselge varer eller tjenester som konkurrerer med de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen, eller enhver direkte eller indirekte forpliktelse for kjøperen til å kjøpe fra leverandøren, eller fra et annet foretak utpekt av leverandøren, mer enn 80 % av kjøperens samlede innkjøp av de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen samt substituerbare varer eller tjenester på det relevante marked, beregnet på grunnlag av verdien av eller, dersom det er standard praksis i bransjen, mengden av foretatte innkjøp det foregående kalenderår,
  - e) *selektivt distribusjonssystem* et distribusjonssystem der leverandøren påtar seg å selge varene eller tjenestene som omfattes av avtalen, enten direkte eller indirekte, bare til forhandlere som er utvalgt på grunnlag av bestemte kriterier, og der disse forhandlerne påtar seg å ikke selge slike varer eller tjenester til forhandlere som ikke er godkjent innenfor det området som leverandøren har reservert for å drive dette systemet,
  - f) *immateriellrettingheter* industrielle eiendomsrettigheter, knowhow, opphavsrettigheter og opphavsrettsbeslektede rettigheter,
  - g) *knowhow* en helhet av ikke-patentert, praktisk viten som følger av leverandørens erfaring og prøving, og som er hemmelig, betydelig og identifisert; med *hemmelig* menes i denne sammenheng at knowhowen ikke er allment kjent eller tilgjengelig; med *betydelig* menes at knowhowen er betydelig og nyttig for kjøperen med henblikk på bruk, salg eller videresalg av de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen; med *identifisert* menes at knowhowen er beskrevet på en tilstrekkelig omfattende måte til at det blir mulig å få bekreftet at den oppfyller hemmelighets- og betydelighetskriteriet,
  - h) *kjøper*, blant annet, et foretak som i henhold til en avtale som omfattes av konkurranseloven § 10 første ledd selger varer og tjenester på vegne av et annet foretak,
  - i) *kjøpers kunde* et foretak som ikke er part i avtalen og som kjøper de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen fra en kjøper som er part i avtalen.
2. I denne forskrift skal betegnelsene *foretak*, *leverandør* og *kjøper* omfatte deres respektive tilknyttede foretak.

Med *tilknyttede foretak* menes

- a) foretak der en avtalepart direkte eller indirekte
  - i) har myndighet til å utøve mer enn halvparten av stemmerettighetene, eller
  - ii) har myndighet til å utnevne mer enn halvparten av medlemmene i foretakets kontrollorgan, styre eller de organer som rettslig representerer foretaket, eller
  - iii) har rett til å lede foretakets forretninger,
- b) foretak som overfor en avtalepart direkte eller indirekte har de rettigheter eller den myndighet som er nevnt i bokstav a,
- c) foretak der et foretak nevnt i bokstav b direkte eller indirekte har de rettigheter eller den myndighet som er nevnt i bokstav a,
- d) foretak der en avtalepart sammen med ett eller flere av foretakene nevnt i bokstav a, b eller c, eller foretak der to eller flere av de sistnevnte foretak i fellesskap har de rettigheter eller den myndighet som er nevnt i bokstav a,
- e) foretak der de rettigheter eller den myndighet som er nevnt i bokstav a i fellesskap innehas av
  - i) avtalepartene eller deres respektive tilknyttede foretak nevnt i bokstav a til d, eller
  - ii) én eller flere av avtalepartene eller ett eller flere av deres tilknyttede foretak nevnt i bokstav a til d og én eller flere tredjemenn.

§ 2. Unntak

1. Konkurranseloven § 10 første ledd kommer ikke til anvendelse på vertikale avtaler.

Dette unntaket får anvendelse i den grad avtalene inneholder vertikale begrensninger.

2. Unntaket fastsatt i første ledd får anvendelse på vertikale avtaler inngått mellom en sammenslutning av foretak og dens medlemmer, eller mellom en slik sammenslutning og dens leverandører, bare dersom alle medlemmene er detaljister av varer og dersom ingen av sammenslutningens enkeltmedlemmer, sammen med sine tilknyttede foretak, har en samlet årsomsetning på over 50 millioner euro. Vertikale avtaler inngått av slike sammenslutninger skal omfattes av denne forskrift, uten at det berører anvendelsen av konkurranseloven § 10 på horisontale avtaler inngått mellom medlemmene av sammenslutningen, eller på beslutninger som sammenslutningen har truffet.

3. Unntaket fastsatt i første ledd får anvendelse på vertikale avtaler som inneholder bestemmelser om overdragelse av immaterialrettigheter til kjøperen eller dennes bruk av disse, forutsatt at disse bestemmelsene ikke utgjør slike avtalers hovedgjenstand og er direkte knyttet til kjøperens eller dennes kunders bruk, salg eller videresalg av varer eller tjenester. Unntaket får anvendelse under forutsetning av at bestemmelsene, når det gjelder de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen, ikke omfatter konkurransebegrensninger som har samme formål som vertikale begrensninger som ikke er unntatt etter denne forordning.

4. Unntaket fastsatt i første ledd får ikke anvendelse på vertikale avtaler inngått mellom konkurrerende foretak. Det får imidlertid anvendelse når konkurrerende foretak inngår en ensidig vertikal avtale og

- a) leverandøren er produsent og forhandler av varer, mens kjøperen er en forhandler og ikke et konkurrerende foretak i produksjonsleddet, eller
- b) leverandøren er tjenesteyter innen flere omsetningsledd mens kjøperen leverer sine varer eller tjenester i detaljistleddet, og ikke er et konkurrerende foretak innen det omsetningsledd der vedkommende kjøper de tjenestene som omfattes av avtalen.

5. Denne forskrift får ikke anvendelse på vertikale avtaler hvis gjenstand faller inn under virkeområdet for enhver annen forskrift om gruppefritak, med mindre annet er fastsatt i en slik forskrift.

§ 3. Markedsandelsgrense

1. Unntaket fastsatt i § 2 får anvendelse på det vilkår at leverandørens markedsandel ikke overstiger 30 % av det relevante marked der denne selger de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen, og kjøperens markedsandel ikke overstiger 30 % av det relevante marked der denne kjøper de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen.

2. Med hensyn til anvendelsen av første ledd, dersom et foretak innenfor rammen av en avtale med flere parter kjøper varer eller tjenester som omfattes av avtalen av et foretak som er part i avtalen og selger disse varene eller tjenestene som omfattes av avtalen til et annet foretak som er part i avtalen, skal markedsandelen til det første foretaket ikke overstige markedsandelsgrensen fastsatt i nevnte ledd, både som kjøper og som leverandør, for at unntaket fastsatt i § 2 skal få anvendelse.

§ 4. Begrensninger som fjerner fordelene ved gruppeunntaket – særlig alvorlige begrensninger

Unntaket fastsatt i § 2 får ikke anvendelse på vertikale avtaler som direkte eller indirekte, alene eller kombinert med andre faktorer under partenes kontroll, har som formål

- a) å begrense kjøperens adgang til å fastsette sin salgspris, uten å berøre leverandørens mulighet til å fastsette høyeste salgspriser eller gi veiledende salgspriser, forutsatt at de ikke som følge av press eller incitament fra noen av partene får karakter av faste priser eller minstesalgspriser,
- b) å begrense det området eller den kundegruppen der en kjøper som er part i avtalen, uten at det berører en begrensning som gjelder kjøpers etableringssted, kan selge varene eller tjenestene som omfattes av avtalen, unntatt
  - i) en begrensning av aktivt salg til det eneområdet eller til den ene kundegruppen som leverandøren har reservert for seg eller har tildelt en annen kjøper, dersom en slik begrensning ikke begrenser salget for kjøperens kunder,
  - ii) en begrensning av kjøperens salg til sluttbrukere, dersom kjøperen utøver virksomhet på grossistnivå,
  - iii) en begrensning av salget for medlemmene i et selektivt distribusjonssystem til forhandlere som ikke er godkjent innenfor det området som leverandøren har reservert for å drive dette systemet, og
  - iv) en begrensning av kjøperens mulighet til å selge komponenter som leveres med henblikk på innarbeiding, til kunder som vil kunne bruke dem til produksjon av samme type varer som dem leverandøren produserer,
- c) å begrense aktivt eller passivt salg til sluttbrukere for medlemmer av et selektivt distribusjonssystem som utøver virksomhet på detaljistnivå, uten at det berører adgangen til å forby et medlem av systemet å utøve virksomhet fra et ikke-godkjent etableringssted,
- d) å begrense kryssleveransene mellom forhandlere innenfor et selektivt distribusjonssystem, herunder mellom forhandlere som utøver virksomhet innen ulike omsetningsledd,
- e) å begrense, etter avtale mellom en leverandør av komponenter og en kjøper som innarbeider disse komponentene, leverandørens adgang til å selge komponentene som reservedeler til sluttbrukere eller til reparatører eller andre tjenesteytere som ikke er utpekt av kjøperen til å reparere eller vedlikeholde dennes varer.

§ 5. Unntatte begrensninger

1. Unntaket fastsatt i § 2 får ikke anvendelse på følgende forpliktelser i vertikale avtaler:

- a) enhver direkte eller indirekte konkurranseklausul med ubegrenset eller over fem års varighet,
- b) enhver direkte eller indirekte forpliktelse som etter avtalens opphør hindrer kjøperen i å produsere, kjøpe, selge eller videreselge varer eller tjenester,
- c) enhver direkte eller indirekte forpliktelse for medlemmene i et selektivt distribusjonssystem til ikke å selge bestemte konkurrerende leverandørers merker.

Ved anvendelsen av første ledd bokstav a skal en konkurranseklausul som stilltiende fornyes utover et tidsrom på fem år anses som inngått på ubestemt tid.

2. Som unntak fra første ledd bokstav a får tidsbegrensningen på fem år ikke anvendelse dersom varene eller tjenestene som omfattes av avtalen, selges av kjøperen fra lokaler og grunn som leverandøren eier eller leier av tredjemann som ikke har noen tilknytning til kjøperen, forutsatt at konkurranseklausulens varighet ikke overstiger det tidsrommet som kjøperen benytter lokalene og grunnen.

3. Som unntak fra første ledd bokstav b får unntaket fastsatt i § 2 anvendelse på enhver direkte eller indirekte forpliktelse som etter avtalens utløp hindrer kjøperen i å produsere, kjøpe, selge eller videreselge varer eller tjenester dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) forpliktelsen gjelder varer eller tjenester som konkurrerer med varer eller tjenester omfattet av avtalen,
- b) forpliktelsen er begrenset til de lokalene og den grunnen som kjøperen har drevet virksomhet fra i løpet av avtaleperioden,
- c) forpliktelsen er absolutt nødvendig for å verne knowhow som leverandøren har overført til kjøperen,
- d) forpliktelsens varighet er begrenset til et tidsrom på ett år etter avtalens utløp.

Første ledd bokstav b berører ikke muligheten til å pålegge en begrensning av ubegrenset varighet på bruk og formidling av knowhow som ikke er allment kjent.

§ 6. Anvendelse av markedsandelsgrensen

Ved anvendelsen av markedsandelsgrensene fastsatt i § 3 får følgende regler anvendelse:

- a) Leverandørens markedsandel skal beregnes på grunnlag av opplysninger om salgsværdien på markedet, og kjøperens markedsandel skal beregnes på grunnlag av opplysninger om innkjøpsværdien på markedet. Dersom opplysninger om salgsværdien eller kjøpsværdien på markedet ikke er tilgjengelige, kan de aktuelle foretakenes markedsandel beregnes på grunnlag av andre pålitelige markedsopplysninger, herunder omsatte og innkjøpte volumer.
- b) Markedsandelene skal beregnes på grunnlag av opplysninger for foregående kalenderår.
- c) Leverandørens markedsandel skal omfatte alle varer eller tjenester som er levert vertikalt integrerte forhandlere med henblikk på salg.
- d) Dersom markedsandelen i utgangspunktet ikke er over 30 %, men senere stiger over dette nivå uten å overskride 35 %, får unntaket fastsatt i § 2 fortsatt anvendelse i et tidsrom på to sammenhengende kalenderår etter det året da markedsandelsgrensen på 30 % første gang ble overskredet.
- e) Dersom markedsandelen i utgangspunktet ikke er over 30 %, men senere stiger til over 35 %, får unntaket fastsatt i § 2 fortsatt anvendelse i ett kalenderår etter det året da nivået på 35 % første gang ble overskredet.
- f) Anvendelsen av bokstav d og e kan ikke kombineres slik at et tidsrom på to kalenderår overskrides.
- g) Markedsandelen som innehas av foretakene nevnt i § 1 annet ledd bokstav e, skal fordeles likt mellom de foretak som har de rettigheter eller den myndighet som er oppført i § 1 annet ledd bokstav a.

§ 7. Anvendelse av terskelværdien for omsetning

1. Ved beregningen av samlet årsomsetning i henhold til § 2 annet ledd skal omsetningen oppnådd av den aktuelle part i den vertikale avtalen i løpet av det foregående regnskapsår og omsetningen oppnådd av foretakets tilknyttede foretak når det gjelder alle varer og tjenester, uten skatt og avgifter, legges sammen. I den forbindelse skal transaksjoner mellom parten i den vertikale avtalen og dennes tilknyttede foretak, eller mellom de tilknyttede foretak, ikke medregnes.

2. Unntaket fastsatt i § 2 får fortsatt anvendelse dersom terskelværdien for den samlede årsomsetningen i et tidsrom på to sammenhengende regnskapsår ikke overskrides med mer enn 10 %.

§ 8. Overgangsperiode

Forbudet fastsatt i konkurranseloven § 10 første ledd får ikke anvendelse i tidsrommet fra 1. juni 2010 til 31. mai 2011 med hensyn til avtaler som allerede har trådt i kraft 31. mai 2010, og som ikke oppfyller vilkårene for unntak fastsatt i denne forskrift, men som oppfylte vilkårene for unntak fastsatt i forskrift 17. august 2004 nr. 1196.

§ 9. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til 31. mai 2022.

16. juni Nr. 926 2010**Vedtak om endring i Stortingets forretningsorden**

Hjemmel: Vedtatt av Stortinget 16. juni 2010, jf. Innst.358 S (2009–2010). Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I vedtak 21. april 1966 nr. 4296 om Stortingets forretningsorden gjøres følgende endringer:

I § 12 annet ledd nr. 8 skal «statlig personalpolitikk – herunder lønns- og pensjonsforhold» endres til «statlig personalpolitikk – herunder lønnsforhold».

§ 15 tredje ledd skal lyde:

Stortinget kan vedta at en sak først skal behandles av en komité og at denne komiténs utkast til innstilling deretter forelegges en annen komité til uttalelse før innstilling avgis. Stortinget kan også vedta at en sak først skal behandles av en komité og at denne komiténs utkast til innstilling sendes til en annen komité, som deretter avgir innstilling. Etter at en sak er oversendt til en komité, kan vedtak etter første eller annet punktum gjøres av presidentskapet.

II

Endringene trer i kraft straks.

17. juni Nr. 927 2010**Forskrift om endring i forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo**

Hjemmel: Fastsatt av styret for Høgskolen i Oslo 17. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–5, § 3–8, § 3–9, § 3–10, § 3–11, § 4–5, § 4–7 og § 4–8. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 11. juni 2009 nr. 652 om studier og eksamen ved Høgskolen i Oslo gjøres følgende endring:

§ 6–3 fjerde ledd skal lyde:

Studenten har rett til å få en begrunnelse for klagesensur i samsvar med lov om universiteter og høyskoler § 5–3. Resultatet etter klagesensur er endelig.

II

Endringen trer i kraft straks.

18. juni Nr. 928 2010**Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 18. juni 2010 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. delegeringsvedtak 24. november 1980 nr. 1.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. II nr. 32 (direktiv 2009/63/EF), nr. 33 (direktiv 2009/66/EF) og nr. 34 (direktiv 2009/76/EF). Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) gjøres følgende endringer:

10–1 nr. 4 annet ledd første punktum skal lyde:

Traktorer som oppfyller kravene i direktiv 74/151/EØF, eventuelt endret ved direktiv 82/890/EØF, direktiv 88/410/EØF, direktiv 97/54/EF, direktiv 98/38/EF eller direktiv 2006/26/EF, eller direktiv 2009/63/EF, anses å oppfylle bestemmelsene i første ledd.

§ 10–6 første ledd skal lyde:

Traktor i gruppe T5 som godkjennes etter 1. juli 2005 skal oppfylle kravene i bilag I til direktiv 74/151/EØF som senest endret ved direktiv 98/38/EF, eller bilag I til direktiv 2009/63/EF.

§ 21–1 nr. 5 annet ledd skal lyde:

Jord- eller skogbrukstraktor som oppfyller kravene i direktiv 75/321/EØF, eventuelt som endret ved direktiv 82/890/EØF, direktiv 88/411/EØF, direktiv 97/54/EF eller direktiv 98/39/EF, eller direktiv 2009/66/EF, anses å oppfylle bestemmelsene i nr. 3 og 4.

§ 22–1 nr. 2 bokstav c skal lyde:

- c) *For traktor og motorredskap*: ECE-reg.nr. 34 annex 5 eller direktiv 74/151/EØF, eventuelt som endret ved direktiv 82/890/EØF, direktiv 88/410/EØF, direktiv 97/54/EF eller direktiv 98/38/EF, eller direktiv 2009/63/EF.

§ 22–8 første ledd skal lyde:

Drivstofftank til traktor i gruppe T5 som godkjennes etter 1. juli 2005 skal oppfylle kravene i vedlegg III til direktiv 74/151/EØF som senest endret ved direktiv 98/38/EF eller direktiv 70/221/EØF som senest endret ved direktiv 2000/8/EF, eller bilag III til direktiv 2009/63/EF.

§ 24–11 skal lyde:

Traktor som tilfredsstillter kravene i vedlegg VI til direktiv 74/151/EØF, eventuelt som endret ved direktiv 82/890/EØF, direktiv 88/410/EØF, direktiv 97/54/EF, direktiv 98/38/EF eller direktiv 2006/26/EF, eller vedlegg VI til direktiv 2009/63/EF anses å tilfredsstillte kravene i § 24–1 nr. 1 og 2.

29–1 nr. 9 fjerde ledd skal lyde:

For jordbruks- eller skogbrukstraktor gjelder at bevitnelse ikke kreves dersom traktoren eller signalhornet er e-merket i henhold til direktiv 74/151/EØF, eventuelt som endret ved direktiv 82/890/EØF, direktiv 88/410/EØF, direktiv 97/54/EF eller direktiv 98/38/EF, eller direktiv 2009/63/EF.

§ 29–3 første ledd skal lyde:

Signalhorn til traktor i gruppe T5 som godkjennes etter 1. juli 2005 skal oppfylle kravene i vedlegg IV til direktiv 74/151/EØF som senest endret ved direktiv 98/38/EF eller bilag IV til direktiv 2009/63/EF.

§ 39–8 første ledd skal lyde:

Traktor i gruppe T5 som godkjennes etter 1. juli 2005 skal oppfylle kravene i bilag II til direktiv 74/151/EØF som senest endret ved direktiv 98/38/EF, eller bilag II til direktiv 2009/63/EF når det gjelder plasseringssted for og montering av bakre kjennemerke.

I vedlegg 1 «Liste over krav i forbindelse med typegodkjenning av traktor, tilhenger til traktor og utskiftbar trukket maskin (særdirektiver), jf. direktiv 2003/37/EF som endret ved direktiv 2004/66/EF» skal følgende punkter lyde:

Nummer og emne	Direktivnumm er og vedlegg	Senest endret ved direktivnummer	Gyldighetsområde (Se tillegg 1 til kapittel B i vedlegg II til direktiv 2003/37/EF, som endret ved direktiv 2004/66/EF, for T4 og C4)						
			T1	T2	T3	T5	C	R	S
1.1 Tillatt totalvekt	2009/63/EF ¹ I		X	X	X	X	(x)	(x)	(x)
1.2 Kjennemerke	2009/63/EF ¹ II		X	X	X	X	I	(x)	(x)
1.3 Drivstofftank	2009/63/EF ¹ III		X	X	X	X	I	–	–
1.4 Front og hjulvekter	2009/63/EF ¹ IV		X	X	X	(x)	I	–	–
1.5 Lydsignalapparat	2009/63/EF ¹ V		X	X	X	X	I	–	–
1.6 Støynivå (utvendig)	2009/63/EF ¹ VI		X	X	X	(x)	I	–	–
5.1 Styreinnretning	2009/66/EF ³		X	X	X	(X)	(x)	–	–
9.1 Støynivå (innvendig)	2009/76/EF ⁵		X	X	X	(X)	I	–	–

Nye fotnoter 1, 3 og 5 skal lyde:

- 1 Direktiv 2009/63/EF er en konsolidering av direktiv 74/151/EØF med endringer, og erstatter disse direktivene.
- 3 Direktiv 2009/66/EF er en konsolidering av direktiv 75/321/EØF med endringer, og erstatter disse direktivene.
- 5 Direktiv 2009/76/EF er en konsolidering av direktiv 77/311/EØF med endringer, og erstatter disse direktivene.

Nåværende fotnote 1 blir ny fotnote 2.

Nåværende fotnote 2 blir ny fotnote 4.

Nåværende fotnoter 3 og 4 blir nye fotnoter 6 og 7.

II

Endringene trer i kraft straks.

18. juni Nr. 929 2010

Vedtak om endring i stortingsvedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2010

Hjemmel: Kunngjøring fra Finansdepartementet av stortingsvedtak 18. juni 2010 med hjemmel i Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 75 bokstav a. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Energiavgift på naturgass og LPG

Frå 1. juli 2010 gjer ein følgjande endringar i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1499 om energiavgift på naturgass og LPG for budsjetterterminen 2010:

Vedtaket om energiavgift på naturgass og LPG blir oppheva.

CO₂-avgift på mineralske produkter

Fra 1. september 2010 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1499 om CO₂-avgift på mineralske produkter for budsjetterterminen 2010:

§ 1 skal lyde:

Fra 1. september 2010 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende mineralske produkter med følgende beløp:

- a) *Mineralolje*: kr 0,58 pr. liter. For mineralolje til innenriks luftfart skal det betales avgift med kr 0,68 pr. liter. For mineralolje til treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien skal det betales avgift med kr 0,30 pr. liter.
- b) *Bensin*: kr 0,86 pr. liter.
- c) *Naturgass*: kr 0,43 pr. Sm³.
- d) *LPG*: kr 0,65 pr. kg.

Det skal betales avgift med kr 0,05 pr. Sm³ naturgass og kr 0 pr. kg LPG for naturgass og LPG som leveres til

1. industri og bergverk som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen,
2. bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimavoteloven.

Fritaket i § 2 første ledd bokstav g kommer ikke til anvendelse for naturgass og LPG.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 5 skal lyde:

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for CO₂-avgift på naturgass og LPG til

- a) kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- b) veksthusnæringen,
- c) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- d) skip i utenriks fart,
- e) fly i utenriks fart,
- f) fiske og fangst i fjerne farvann,
- g) fiske og fangst i nære farvann,
- h) gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart.

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel biogass i naturgass og LPG.

Gjeldende § 5 blir § 6. Andre ledd skal lyde:

Departementet kan ved overtredelse av § 2 – § 5 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

Gjeldende § 6 og § 7 blir § 7 og § 8.

II oppheves.

Grunnavgift på fyringsolje mv.

Frå 1. juli 2010 gjer ein følgjande endring i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1499 om grunnavgift på fyringsolje mv. for budsjetterterminen 2010:

§ 2 ny bokstav o skal lyde:

- o) benyttes til høsting av tang og tare.

Avgift på sluttbehandling av avfall

Frå 1. oktober 2010 gjer ein følgjande endringar i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1499 om avgift på sluttbehandling av avfall for budsjetterterminen 2010:

§ 3 blir oppheva.

§ 4 andre ledd blir oppheva. Noverande tredje ledd blir andre ledd.

Noverande § 4, § 5 og § 6 blir § 3, § 4 og § 5.

Avgift på utslipp av NO_x

Frå 1. oktober 2010 gjer ein følgjande endring i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1499 om avgift på utslipp av NO_x for budsjetterterminen 2010:

§ 1 andre ledd blir oppheva. Gjeldande tredje ledd blir andre ledd.

18. juni Nr. 930 2010**Vedtak om endring i stortingsvedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2010**

Heimel: Kunngjøring frå Finansdepartementet av stortingsvedtak 18. juni 2010 med heimel i Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 75 bokstav a. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Frå 1. juli 2010 gjer ein følgjande endring i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1498 om produktavgift til folketrygda for fiskeri-, kval- og selfangstnæringa for budsjetterterminen 2010:

II første setning skal lyde:

Produktavgifta skal vere 3,1 prosent frå og med 1. juli 2010.

18. juni Nr. 931 2010**Vedtak om endring i stortingsvedtak om merverdiavgift for budsjetterterminen 2010 (kap. 5521 post 70)**

Hjemmel: Kunngjøring fra Finansdepartementet av stortingsvedtak 18. juni 2010 med hjemmel i Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 75 bokstav a. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Fra 1. juli 2010 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak 26. november 2009 nr. 1497 om merverdiavgift for budsjetterterminen 2010:

§ 4 bokstav e og nye bokstaver f til h skal lyde:

- e) kringkastingstjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5–7,
- f) adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5–9,
- g) adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5–10,
- h) rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5–11.

21. juni Nr. 932 2010**Forskrift om endring i forskrift om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konservesindustrien**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruksdepartementet 21. juni 2010 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 9–3 og § 9–4, samt delegeringsvedtak 21. desember 2007 nr. 1708. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 5. juli 2002 nr. 828 om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konservesindustrien gjøres følgende endring:

Vedlegg 3 skal lyde:

Vedlegg 3. Bær, tollfrie tollkvoter etter § 7:

		<i>Kvantum, tonn</i>	
<i>Kvoteår</i>	<i>Jordbær</i>	<i>Bringebær</i>	<i>Solbær</i>
2010/2011	3 000	1 100	1 100

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

21. juni Nr. 933 2010**Forskrift om endring i forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk**

Heimel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 21. juni 2010 med heimel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5 og § 5a, jf. delegeringsvedtak 7. mai 1999 nr. 435. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 29. juni 1999 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk blir det gjort følgjande endring:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Omsetningsavgift på jordbruksvarer

Produsentar som omset jordbruksvarer, skal svara avgift etter desse satsane:

a) Mjølkk:	8 øre pr. liter
b) Kjøtt av storfe og kalv:	maks. 140 øre pr. kg
c) Kjøtt av sau og lam:	maks. 200 øre pr. kg
d) Svinekjøtt:	maks. 140 øre pr. kg
e) Egg:	110 øre pr. kg
f) Kjøtt av kylling:	17 øre pr. kg
g) Kjøtt av kalkun:	17 øre pr. kg
h) Korn og oljefrø:	maks. 6 øre pr. kg.

Omsetningsrådet fastset omsetningsavgifta innafor maksimalsatsane i første ledd bokstav b, c, d og h.

II

Endringa trer i kraft 1. juli 2010.

22. juni Nr. 934 2010

Forskrift om endring i forskrift om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikkløssignaler og anvisninger (skiltforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 22. juni 2010 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 5 og § 43. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 7. oktober 2005 nr. 1219 om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikkløssignaler og anvisninger (skiltforskriften) gjøres følgende endring:

§ 12 teksten til skilt 560 Opplysningstavle skal lyde:

560 Opplysningstavle

Skiltet kan gi opplysning om veg- og trafikkforhold som ikke kan formidles ved andre trafikkskilt.

Ved opplysning om planlagt eller pågående vegarbeid kan aktuell vegmyndighet angis ved bruk av navn.

Ved opplysning av særlig interesse for turisttrafikk kan skiltet ha brun bunnfarge.

Ved midlertidig opplysning kan skiltet ha gul bunn, sort bord og sort symbol eller tekst.

Ved opplysning om omkjøring kan skiltet ha oransje bunn, sort bord og sort symbol eller tekst.

II

Ikrafttredelse

Endringen trer i kraft 1. september 2010.

24. juni Nr. 935 2010

Forskrift om renter ved forsinket betaling

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd og delegeringsvedtak 12. desember 2003 nr. 1509. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

Med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd fastsettes forsinkelsesrenten til 9,00 prosent p.a.

II

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 17. desember 2009 nr. 1599 om renter ved forsinket betaling.

25. juni Nr. 936 2010

Ikraftsetting av lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven) § 83 første ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 937 2010

Forskrift til varemerkeloven (varemerkeforskriften)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 26. mars 2010 nr. 8 om beskyttelse av varemerker (varemerkeloven) § 12, § 18, § 19, § 26, § 40, § 50, § 67, § 70, § 79 og § 82, lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett § 26, lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design (designloven) § 13, § 27, § 37 og § 52, lov 6. juni 1891 nr. 2 om Guld-, Sølv- og Platinavarers Finhed og Stempling m.v. § 4 og lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter § 28, § 31, § 52b, § 62a, § 62b, § 68 og § 69. Fremmet av Justis- og politidepartementet.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVII nr. 9h (direktiv 2008/95/EF). Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Kapittel 1. Nasjonale varemerkesøknader

§ 1. Formkrav

Søknad om registrering av varemerke leveres på særskilt søknadsskjema. Skjemaet med vedlegg skal utfylles med trykt skrift.

§ 2. Søknadens innhold

Søknaden skal inneholde:

1. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt også fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse
2. opplysning om prioritet om dette er krevd, jf. § 13 til § 16
3. en gjengivelse av varemerket, jf. § 8
4. en liste over varer og tjenester (varefortegnelse) som merket søkes registrert for, jf. § 10.

Søknaden skal være signert av søkeren eller dennes fullmektig.

§ 3. Adresse for korrespondanse

Dersom ikke annet er angitt i søknaden, er adressen som oppgis etter § 2 nr. 1 adresse for meddelelser og forkynnelser m.m. etter varemerkeloven § 77. Har søker oppnevnt fullmektig, er fullmektigens adresse slik adresse så langt som fullmakten rekker. Er det flere søkere eller fullmektiger, og ikke annet er angitt, er adressen til den som er nevnt først adresse for korrespondanse. Søker kan når som helst melde inn ny adresse for korrespondanse til Patentstyret.

§ 4. Tilleggskrav ved fellesmerker

Gjelder søknaden et fellesmerke, skal den i tillegg inneholde bestemmelser som er fastsatt for bruken av merket. Bestemmelsene skal regulere:

1. hvem som har rett til å bruke merket og på hvilke vilkår
2. hvilke følger urettmessig bruk eller bruk i strid med vilkårene fastsatt i bestemmelsene kan medføre for brukeren
3. innehaverens forpliktelser til å gjøre ansvar gjeldende mot den som bruker merket i strid med bestemmelsene for bruken
4. innehaverens rettigheter og forpliktelser overfor brukerne, herunder rett til kontroll, eventuelt ved bestemte kontrollorgan.

§ 5. Leveringsdag

Søknaden får leveringsdag selv om kravene til søknaden i varemerkeloven og forskriften her ikke er oppfylt, hvis den inneholder en gjengivelse av det søkte merket, en varefortegnelse som angir de varene og tjenestene søknaden gjelder og som oppfyller språkkravet i § 6 og opplysninger som gjør det mulig å identifisere og kontakte søkeren eller en eventuell fullmektig.

§ 6. Språk krav

Søknaden, herunder eventuelle bestemmelser som nevnt i § 4 og varefortegnelsen, skal være på norsk. Andre dokumenter skal være på norsk, dansk, svensk eller engelsk.

Er søknaden eller andre dokumenter på annet språk enn nevnt i første ledd, kan Patentstyret kreve at søkeren skal levere en oversettelse til norsk innen en frist som Patentstyret fastsetter. Patentstyret kan kreve at oversettelsen bekreftes av en statsautorisert oversetter.

Patentstyret kan i det enkelte tilfelle godta annet språk enn de som er nevnt i første ledd.

§ 7. Søknad som gjelder flere varemerker

Registreringssøknaden kan kun gjelde ett varemerke.

Gjelder søknaden flere merker, skal Patentstyret varsle søkeren om forholdet og fastsette en frist for søkeren til å kreve at ett av merkene ønskes behandlet videre med grunnlag i søknaden. Søkeren kan kreve at merke som ikke behandles videre med grunnlag i den opprinnelige søknaden skilles ut til behandling i en ny søknad, jf. § 17.

§ 8. Gjengivelse av varemerket i søknaden m.m.

Det skal angis i søknaden hvilken type merke som søkes registrert, eksempelvis om det er et ordmerke, figurmerke, kombinert merke eller tredimensjonalt merke. Det skal også angis om merket er i farger.

Gjelder søknaden et figurmerke eller et kombinert merke, skal søker legge ved et tydelig bilde av merket som ikke overstiger 8,0 x 8,0 cm. Med bilde menes enhver grafisk fremstilling egnet til elektronisk opptak, lagring og gjengivelse.

Gjelder søknaden et tredimensjonalt merke, skal søker legge ved det antall bilder som er nødvendig for å vise hele utformingen av merket. Patentstyret kan bestemme hvilket eller hvilke av de leverte bildene som skal være med i en senere kunngjøring. Hvis det anses nødvendig av hensyn til registrerbarhetsvurderingen, kan Patentstyret kreve at søkeren leverer en modell av merket. Modellen må være av holdbart og ufarlig materiale og skal ikke i noen retning overstige 30 cm eller veie mer enn fire kg.

Gjelder søknaden andre merker, eksempelvis lydmerker, merker bestående av farger eller fargekombinasjoner eller bevegelige merker, skal søker levere en detaljert beskrivelse av merket, for eksempel i form av noter eller en angivelse av fargenummer i et internasjonalt fargekodesystem. For lydmerker og bevegelige merker kan Patentstyret anmode søker om å levere en prøve av merket lagret på et egnet medium.

Patentstyret fastsetter nærmere retningslinjer om lagringsformater for de ulike varemerketyper mv.

§ 9. Endring av søkt varemerke

Krav om endring i søkt varemerke etter varemerkeloven § 13 leveres Patentstyret og skal inneholde:

1. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, eventuelt også fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse
2. eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 3
3. søknadsnummer til merket som kreves endret
4. den endringen av merket som ønskes foretatt
5. en gjengivelse av merket i endret form, og eventuelle tilleggsbilder, hvis dette er nødvendig etter § 8.

Skjema med eventuelle vedlegg skal utfylles med trykt skrift og være signert av søker eller innehaver, eller dennes fullmektig.

Et krav om endring kan bare inneholde ett nytt varemerke. Vurderingen av om vilkårene for å endre et søkt varemerke etter varemerkeloven § 13 første ledd er oppfylt skal alltid foretas i forhold til det opprinnelig søkte merket.

Det nye merket føres inn i registret med angivelse av dato for merkeendringen.

§ 10. Varefortegnelse

Søknad om registrering av et varemerke skal inneholde en varefortegnelse.

Varene og tjenestene skal angis klart og entydig. Bruk av betegnelsene i Patentstyrets norske oversettelse av den til enhver tid gjeldende versjon av Nice-avtalen 15. juni 1957 nr. 1 om klassifikasjon av varer og tjenester anses alltid å oppfylle kravet i første punktum. Varene og tjenestene skal være oppført i de klassene de tilhører. Klassene skal settes opp i stigende nummerorden.

Varefortegnelsen kan ikke senere utvides til å gjelde andre varer og tjenester enn de som er angitt i søknaden ved leveringen.

§ 11. Unntaksanmerkning

Finner Patentstyret at det bør gjøres en unntaksanmerkning for en del av et varemerke, skal søkeren varsles om dette. Den foreslåtte anmerkningens ordlyd skal fremgå av varselet. I varselet skal det settes en frist for søkeren til å uttale seg.

Dersom søkeren ikke godtar unntaksanmerkningen, kan Patentstyret avslå søknaden om registrering eller oppheve en registrering etter innsigelse.

§ 12. Protest under søknadsbehandlingen

Hvis Patentstyret før et varemerke er registrert mottar en protest av betydning for vurderingen av søknaden, skal Patentstyret gi søkeren melding om dette.

Protest mot registrering av et varemerke gir ikke partsrettigheter. Dersom protesten ikke tas til følge, skal vedkommende som har fremsatt den gjøres oppmerksom på adgangen til å inngi innsigelse.

Kapittel 2. Prioritet

§ 13. Søknadsprioritet

Krav om prioritet etter varemerkeloven § 19 første ledd må være krevd innen seks måneder regnet fra prioritetsdagen og må fremgå av søknaden. Det er ikke anledning til å fremsette prioritetskrav etter dette tidspunktet eller til å supplere søknaden med slikt krav etter leveringen. Dersom prioritetsfristen løper ut på en helligdag eller på en dag Patentstyret er stengt, forlenges fristen til første påfølgende virkedag.

Prioritet kan også kreves for søknad levert til en regional varemerkemyndighet hvis dette etter lovgivning i en stat som er tilsluttet Pariskonvensjonen 20. mars 1883 nr. 1 om beskyttelse av industriell eiendomsrett eller WTO-avtalen 15. april 1994 nr. 1 om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon, eller etter en bilateral eller multilateral avtale inngått mellom stater som er tilsluttet Pariskonvensjonen eller WTO-avtalen, likestilles med levering av nasjonal søknad.

Prioritetskravet skal opplyse om hvilken varemerkemyndighet den påberopte søknaden ble levert til, hvilken dag den ble levert og søknadsnummeret. Hvis søknadsnummeret ikke er kjent, skal nummeret ettersendes så snart

søkeren får kjennskap til det. Hvis noen av disse opplysningene mangler, skal Patentstyret gi søkeren en frist på én måned til å rette forholdet. Retten til prioritet bortfaller hvis rettingsfristen ikke overholdes.

Patentstyret kan be søkeren om å levere prioritetsbevis innen tre måneder. Prioritetsbeviset skal inneholde opplysninger som nevnt i tredje ledd første punktum, søkerens navn, kopi av søknaden og være bekreftet av varemerkemyndigheten som den påberopte søknaden ble levert til. Retten til prioritet bortfaller hvis fristen ikke overholdes.

Krav om prioritet kan trekkes tilbake ved skriftlig melding til Patentstyret inntil søknaden om registrering er avgjort.

§ 14. Utstillingsprioritet

Krav om prioritet etter varemerkeloven § 19 annet ledd må være krevd innen seks måneder regnet fra prioritetsdagen og må fremgå av søknaden. Det er ikke anledning til å fremsette prioritetskrav etter dette tidspunktet eller til å supplere søknaden med slikt krav etter leveringen. Dersom prioritetsfristen løper ut på en helligdag eller på en dag Patentstyret er stengt, forlenges fristen til første påfølgende virkedag.

Kravet om prioritet skal angi navnet på den utstillingen der merket først ble vist, i hvilken stat utstillingen ble holdt og tidspunktet for den første fremvisningen av merket på utstillingen. Hvis noen av disse opplysningene mangler, skal Patentstyret gi søkeren en frist på én måned til å rette forholdet. Retten til prioritet bortfaller hvis rettingsfristen ikke overholdes.

Patentstyret kan be søker om å levere prioritetsbevis innen tre måneder. Som prioritetsbevis godtas en erklæring fra den ansvarlige ledelsen for utstillingen om at utstillingen var internasjonal og om tidspunktet for den første fremvisningen av varene med merket på utstillingen. Retten til prioritet bortfaller hvis fristen ikke overholdes.

§ 13 femte ledd gjelder tilsvarende.

§ 15. Delvis prioritet

Omfatter søknaden flere varer eller tjenester, kan søkeren kreve prioritet for varemerket for én eller flere av varene eller tjenestene (delvis prioritet).

Delvis prioritet kan også kreves på grunnlag av forskjellige søknader. Dette gjelder selv om søknadene er levert i forskjellige stater. Den enkelte søknad må oppfylle vilkårene i § 13 og § 14.

§ 16. Søknad i stat som står utenfor Pariskonvensjonen eller WTO

Prioritet etter varemerkeloven § 19 kan kreves på grunnlag av en søknad som er levert i en stat som ikke er tilsluttet Pariskonvensjonen 20. mars 1883 om beskyttelse av industriell eiendomsrett eller WTO-avtalen 15. april 1994 om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon, hvis denne staten gir slik prioritet på grunnlag av varemerkesøknader som er levert i Norge.

Bestemmelsene i § 13 til § 15 får tilsvarende anvendelse.

Kapittel 3. Utskilling, deling og sammenslåing av søknader og registreringer

§ 17. Utskilling av varemerke i ny søknad

Ved krav om utskilling etter § 7 annet ledd skal søker levere nytt søknadsskjema, gjengivelse av det utskilte merket og en varefortegnelse. Varemerkeloven § 23 første, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende. Det skal betales fastsatt avgift.

Dokumenter som ble levert i den opprinnelige søknaden frem til og med gjennomføringen av utskillingen, skal regnes som dokumenter i den nye søknaden. Utskilt søknad beholder prioriteten fra den opprinnelige søknaden.

Krav om utskilling avslås hvis vilkårene i første og annet ledd ikke er oppfylt.

Gjennomføres utskilling, gis søkeren melding om dette med opplysning om nummeret på den nye søknaden.

§ 18. Deling av søknad er

Søkeren kan kreve en tidligere levert søknad delt i flere selvstendige søknader.

Kravet om deling skal angi den opprinnelige søknadens nummer og inneholde opplysninger om hvilke varer og tjenester med tilhørende klassenummer som den opprinnelige og den eller de nye søknadene skal omfatte. Det skal betales fastsatt avgift for hver ny søknad. Ny søknad betegnes som avdelt søknad.

Avdelt søknad må leveres før den opprinnelige søknaden er endelig avgjort. Avdelt søknad kan ikke omfatte varer og tjenester som ikke var omfattet av den opprinnelige søknaden før delingen. Avdelt søknad kan ikke omfatte samme varer og tjenester som den opprinnelige søknaden eller annen avdelt søknad.

Krav om deling avslås hvis vilkårene i annet og tredje ledd ikke er oppfylt. Varemerkeloven § 23 første, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Søknaden som regnes som en videreføring av den opprinnelige søknaden beholder sitt opprinnelige søknadsnummer. Hver avdelt søknad tildeles nytt søknadsnummer.

Gjennomføres deling, gis søkeren melding om dette med opplysning om nummeret på den avdelte søknaden.

§ 19. Avdelt søknad

Dokumenter levert i en opprinnelig søknad frem til og med gjennomføring av delingen, skal regnes som dokumenter i en avdelt søknad. Avdelt søknad beholder prioriteten fra den opprinnelige søknaden.

§ 20. Deling av registreringer

Innehaver kan kreve at Patentstyret deler en registrering i flere registreringer.

Kravet om deling skal angi den opprinnelige registreringens nummer og inneholde opplysninger om hvilke varer og tjenester med tilhørende klassenummer som den opprinnelige og den eller de nye registreringene skal omfatte. Det skal betales fastsatt avgift for hver ny registrering. Ny registrering betegnes som avdelt registrering.

Krav om deling av registrering må leveres før den opprinnelige registreringen er opphørt. Avdelt registrering kan ikke omfatte varer og tjenester som ikke var omfattet av den opprinnelige registreringen før delingen. Avdelt registrering kan ikke omfatte samme varer og tjenester som den opprinnelige registreringen eller annen avdelt registrering.

Krav om deling avslås hvis vilkårene i annet og tredje ledd ikke er oppfylt. Varemerkeloven § 23 første, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Den opprinnelige registreringen beholder sitt registreringsnummer. Hver avdelt registrering gis nytt registreringsnummer.

Gjennomføres deling, gis innehaveren melding om dette med opplysning om nummeret på den avdelte registreringen.

§ 21. Avdelt registrering

Dokumenter levert i en opprinnelig registrering frem til og med gjennomføring av en deling, skal regnes som dokumenter i en avdelt registrering. Avdelt registrering beholder samme leveringsdag og registreringsdag som den opprinnelige registreringen, og eventuelt samme prioritet som de overførte varene og tjenestene hadde i den opprinnelige registreringen.

§ 22. Sammenslåing av avdelte søknader og registreringer

Søkeren kan kreve at Patentstyret helt eller delvis slår sammen tidligere avdelte søknader, jf. § 18.

Kravet skal angi søknadens nummer, nummeret på den søknaden den ønskes sammenslått med og hvilke varer og tjenester med tilhørende klassenummer som den sammenslåtte søknaden skal omfatte. Ved krav om delvis sammenslåing skal søkeren angi hvilke varer og tjenester med tilhørende klassenummer som skal inngå i den søknaden som varer og tjenester overføres til. Det skal betales fastsatt avgift. Krav om sammenslåing avslås hvis vilkårene i leddet her ikke er oppfylt. Varemerkeloven § 23 første, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Ved sammenslåing av tidligere avdelte søknader hvor den opprinnelige søknaden inngår, videreføres alltid den søknaden som har det opprinnelige søknadsnummeret.

Gjennomføres hel eller delvis sammenslåing, gis søkeren melding om dette med opplysning om nummeret på den sammenslåtte søknaden.

Innehaveren kan kreve at Patentstyret helt eller delvis slår sammen tidligere avdelte registreringer, jf. § 20. Bestemmelsene i annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Kapittel 4. Innsigelse og administrativ overprøving**§ 23. Innsigelsens form og innhold**

Innsigelse etter varemerkeloven § 26 leveres til Patentstyret og skal inneholde:

1. innsigerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse
2. angivelse av hvilken registrering innsigelsen gjelder
3. de grunner innsigelsen bygger på
4. opplysning om hvilke varer og tjenester innsigelsen gjelder, alternativt hvilke varer og tjenester som er uberørt av innsigelsen, hvis registreringen kreves bare delvis opphevet
5. nødvendig dokumentasjon av forhold som påberopes til støtte for innsigelsen.

Innsigelsen skal være signert av innsigeren eller dennes fullmektig. Om adresse for korrespondanse med innsigeren, jf. varemerkeloven § 77, gjelder § 3 i forskriften tilsvarende.

§ 24. Melding om innsigelse

Patentstyret oversender kopi av innsigelsen til merkehaver snarest mulig med frist til å uttale seg. Gir merkehaveren tilsvarende svar, avgjør Patentstyret om ytterligere skriftveksling mellom partene er nødvendig for saken tas opp til avgjørelse.

§ 25. Varsel ved fortsatt behandling av innsigelse

Trekkes innsigelsen, kan Patentstyret likevel fortsette innsigelsesbehandlingen hvis særlige grunner taler for det og merkehaver er varslet om dette innen to måneder etter at Patentstyret mottok melding om at innsigelsen er trukket.

§ 26. Melding om utfallet av innsigelsessak

Patentstyret skal gi merkehaver og innsiger melding om utfallet av innsigelsessaken og om klageadgang og klagefrist.

§ 27. Administrativ overprøving

Krav om administrativ overprøving etter varemerkeloven § 40 leveres til Patentstyret og skal inneholde:

1. navn eller foretaksnavn og adresse til den som har levert kravet, og eventuelt også fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse

2. angivelse av hvilken registrering kravet gjelder
3. de grunner kravet bygger på
4. opplysning om hvilke varer og tjenester kravet om overprøving gjelder, alternativt hvilke varer og tjenester som er uberørt av kravet, hvis registreringen kreves bare delvis overprøvd
5. nødvendig dokumentasjon av forhold som påberopes til støtte for kravet.

Et krav om administrativ overprøving skal være signert av den som krever overprøving eller dennes fullmektig. Om adresse for korrespondanse med den som har krevd overprøving, jf. varemerkeloven § 77, gjelder § 3 i forskriften tilsvarende.

§ 28. Behandling av krav om administrativ overprøving

Behandlingen av krav om administrativ overprøving skal gjennomføres slik at det blir god fremdrift i saksbehandlingen. Tilsvarefrister og andre frister skal fastsettes med henblikk på dette. Saken skal normalt tas opp til avgjørelse etter at merkehavers tilsvare foreligger. Bare rent unntaksvis kan det åpnes for mer enn to innlegg fra hver av partene. Det skal vurderes om det i stedet for ytterligere skriftlig behandling omkring uavklarte forhold vil være hensiktsmessig å innkalle partene til møte.

Kopi av kravet om administrativ overprøving skal følge vedlagt melding om kravet, jf. varemerkeloven § 40 tredje ledd første punktum.

Trekkes et krav om administrativ overprøving tilbake, skal behandlingen av kravet avsluttes og partene gis melding om det. Under klagebehandling gjelder varemerkeloven § 51 fjerde ledd tredje punktum.

Patentstyret skal gi merkeholder og den som har krevd administrativ overprøving melding om utfallet av saken og om klageadgang og klagefrist.

Kapittel 5. Varemerkeregisteret

§ 29. Varemerkeregisteret

Patentstyret fører et register over leverte søknader og registrerte varemerker. For internasjonale registreringer hvor Norge er utpekt gjelder § 30. Opplysningene i varemerkeregisteret er tilgjengelige for enhver.

Registeret skal inneholde følgende opplysninger om søknaden og registreringen:

1. søknadens og registreringens nummer
2. søkerens eller innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse
3. fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse
4. eventuell særskilt adresse for korrespondanse, jf. § 3 og varemerkeloven § 77
5. leveringsdag for søknaden
6. om prioritet er krevd, og i tilfelle grunnlaget for prioritet og opplysninger som nevnt i kapittel 2
7. om søknaden eller registreringen er basis for internasjonal søknad eller registrering gjennom protokollen 27. juni 1989 nr. 1 til overenskomsten 14. april 1891 om internasjonal registrering av varemerker (Madridprotokollen)
8. gjengivelse av varemerket, herunder merketype, samt utfyllende beskrivelse av merket, hvis dette er nødvendig etter § 8
9. varefortegnelsen
10. om søknaden er en utskilt eller avdelt søknad, og i tilfelle den opprinnelige søknadens nummer
11. om registreringen er en avdelt registrering, og i tilfelle den opprinnelige registreringens nummer
12. om det ved utskilling fra eller deling av en søknad eller registrering er fremkommet nye søknader eller registreringer, med opplysning om de nye søknads- eller registreringsnumrene
13. om søknaden eller registreringen er sammenslått med en annen søknad eller registrering, og i tilfelle den opprinnelige søknadens eller registreringens nummer og leveringsdag
14. den dag merket ble registrert
15. den dag registreringen ble kunngjort
16. dato for registrerings- eller eventuelt fornyelsesperiodens utløp
17. andre beslutninger som er truffet i saken og sakens status
18. unntaksanmerkningens ordlyd, hvis merket er registrert med slik anmerking, jf. § 11
19. bestemmelser som er fastsatt for bruken av merket, hvis merket er et fellesmerke, jf. § 4
20. mottatte og sendte dokumenter i saken
21. betalte, utestående og eventuelt tilbakebetalte avgifter
22. at det er inngitt innsigelse og avgjørelse i innsigelsesaken
23. om varemerket er fornyet etter varemerkeloven § 33 eller dato for opphør
24. om retten til varemerket er overført etter varemerkeloven § 21 eller § 28
25. om et søkt eller registrert merke er endret, jf. § 9 og § 57
26. om registreringen er opphevet etter varemerkeloven § 30 eller § 45, eller slettet etter § 36, § 37, § 43 eller § 46, og dato for slik oppheving eller sletting
27. om krav om at fristoversittelse ikke skal få virkning og avgjørelse av slikt krav, jf. varemerkeloven § 80
28. at det er inngitt krav om administrativ overprøving og avgjørelse i slik sak
29. at det er reist søksmål om ugyldigkjennelse, sletting eller overføring av merket

30. at det er levert klage til Patentstyrets annen avdeling
  31. at det er reist søksmål etter varemerkeloven § 52
  32. at utskrift av dom er sendt til Patentstyret, og utfallet av saken når dommen er rettskraftig
  33. at det er tatt utlegg eller arrest i merket
  34. ny fullmektig ved endring i fullmektigforhold
  35. om overdragelse eller lisens
  36. om søkerens, innehaverens, fullmektigens eller lisenstakerens navn, foretaksnavn eller adresse er endret.
- Melding om endringer etter nr. 33 til 36 leveres på særskilt skjema som Patentstyret fastsetter. Skjema med eventuelle vedlegg skal utfylles med trykt skrift.

§ 30. Internasjonale registreringer

Internasjonale registreringer hvor Norge er utpekt føres i registeret nevnt i § 29. Opplysningene i registeret er tilgjengelige for enhver.

Registret skal inneholde følgende opplysninger om den internasjonale registreringen:

1. internasjonalt registreringsnummer
2. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse
3. eventuell fullmektigs navn eller foretaksnavn og adresse
4. eventuell særskilt adresse for korrespondanse, jf. § 54 og varemerkeloven § 77
5. dato for internasjonal registrering
6. dato for notifikasjon fra Det internasjonale byrået ved Verdensorganisasjonen for immateriell eiendomsrett (WIPO) om utpeking av Norge
7. om prioritet er krevd, og i tilfelle hvor den påberopte søknaden er levert, samt leveringsdag og søknadsnummer for denne
8. dato for utpeking eller ytterligere utpeking av Norge
9. dato for beslutning om virkning i Norge
10. gjengivelse av varemerket, herunder merketype, samt utfyllende beskrivelse av merket, hvis dette er nødvendig etter § 8
11. unntaksanmerkningens ordlyd, hvis merket er registrert med slik anmerkning, jf. § 11
12. varefortegnelsen som merket er gitt virkning for i Norge på engelsk
13. dato for kunngjøring av internasjonal registrering, og beslutning om vern i Norge
14. dato for registrerings- eller eventuelt fornyelsesperiodens utløp
15. bestemmelser som er fastsatte for bruken av merket, hvis merket er et fellesmerke, jf. § 4
16. melding om erstatning av nasjonal registrering eller om omdanning til nasjonal registrering
17. opplysninger svarende til de som er nevnt i § 29 nr. 20 til 22, 24, 26 til 32 og 34 til 36
18. andre opplysninger som mottas fra Det internasjonale byrået om internasjonal registrering som gjelder i Norge når opplysningene har betydning for retten til, rettigheter i eller vernet av merket i Norge.

Kapittel 6. Kunngjøringer

§ 31. Kunngjøring av registrering

Merket kunngjøres slik det er registrert. Et ordmerke kunngjøres likevel med den skrifttype som Patentstyret har fastsatt. Kunngjøringen av registrering av et varemerke etter varemerkeloven § 22 skal inneholde de opplysninger som nevnt i § 29 annet ledd nr. 1 til 16, 18 og 19.

§ 32. Kunngjøring av internasjonal registrering

Når den internasjonale registreringen helt eller delvis har fått virkning i Norge, skal dette kunngjøres. Kunngjøringen skal inneholde de opplysninger som nevnt i § 30 annet ledd nr. 1 til 15.

§ 33. Kunngjøring av innkomne innsigelser

Kunngjøring etter varemerkeloven § 26 skal inneholde:

1. registreringsnummer, varemerket og vareklasser
2. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 3
3. innsigerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 23 fjerde punktum jf. § 3
4. dato for innsigelsen
5. hvilket nummer av Norsk varemerketidende registreringen ble kunngjort i.

§ 34. Kunngjøring av endelig avgjørelse i innsigelsessak

Kunngjøring av at en innsigelse er endelig avgjort av Patentstyret, jf. varemerkeloven § 29, skal inneholde:

1. registreringsnummer, varemerket og vareklasser
2. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 3
3. innsigerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 23 fjerde punktum jf. § 3

4. dato for innsigelsen
5. utfallet av innsigelsessaken
6. hvilket nummer av Norsk varemerketidende registreringen og innsigelsen ble kunngjort i
7. den dag avgjørelsen ble endelig.

Ved delvis oppheving kunngjøres hele den nye varefortegnelsen.

§ 35. Kunngjøring av krav om administrativ overprøving

Kunngjøring etter varemerkeloven § 40 skal inneholde:

1. registreringsnummer, varemerket og klasser
2. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 3
3. navn eller foretaksnavn og adresse på den som krever administrativ overprøving, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 27 fjerde punktum jf. § 3
4. dato for kravet om administrativ overprøving
5. hvilket nummer av Norsk varemerketidende registreringen ble kunngjort i.

§ 36. Kunngjøring av endelig avgjørelse ved administrativ overprøving

Kunngjøring av endelig avgjørelse i sak om administrativ overprøving skal inneholde:

1. registreringsnummer, varemerket og vareklasser
2. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 3
3. navn eller foretaksnavn og adresse til den som har levert krav om administrativ overprøving, og eventuelt også fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 27 fjerde punktum jf. § 3
4. dato for kravet om administrativ overprøving
5. hvilket nummer av Norsk varemerketidende registreringen ble kunngjort i
6. utfallet av den administrative overprøvingen
7. den dag avgjørelsen ble endelig.

Ved delvis overprøving kunngjøres den nye varefortegnelsen.

§ 37. Kunngjøring av beslutning etter varemerkeloven § 80

Kunngjøring etter varemerkeloven § 80 skal inneholde:

1. opplysning om hvilken frist som er oversittet og at det er besluttet at fristoversittelsen ikke får virkning
2. opplysninger som nevnt i § 29 annet ledd nr. 1 til 2.

§ 38. Kunngjøring av fornyelse

Kunngjøring av fornyelse etter varemerkeloven § 33 skal inneholde:

1. opplysninger som nevnt i § 29 annet ledd nr. 1 til 4
2. dato for utløpet av fornyelsesperioden.

§ 39. Kunngjøring av overføring av retten til varemerket

Kunngjøring av overføring av retten til varemerket skal inneholde:

1. opplysning om at retten til varemerket er overført etter varemerkeloven § 21 eller § 28
2. søknads- eller registreringsnummer
3. navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 3, for begge parter i overføringssaken
4. den dag avgjørelsen om overføringen ble endelig.

§ 40. Kunngjøring av ny varefortegnelse

Kunngjøring av endring av varefortegnelse i et registrert varemerke, jf. § 58, skal inneholde:

1. registreringsnummer, varemerket og vareklasser
2. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt adresse etter § jf. § 3
3. dato for anmerkning av endring i varefortegnelsen
4. den nye varefortegnelsen
5. hvilket nummer av Norsk varemerketidende registreringen ble kunngjort i.

§ 41. Andre kunngjøringer

Patentstyret skal for øvrig kunngjøre:

1. deling av registrering, med angivelse av det opprinnelige registreringsnummeret, de avdelte registreringenes numre, samt opplysning om hvilke varer og tjenester med tilhørende vareklasser som den opprinnelige og den eller de avdelte registreringene skal omfatte
2. sammenslåing av registreringer, med angivelse av de avdelte registreringenes numre og det nye registreringsnummeret, samt opplysning om hvilke varer og tjenester med tilhørende vareklasser som registreringen omfatter

3. at registreringen er opphevet etter varemerkeloven § 30 eller § 45, satt til side som ugyldig etter § 35 eller slettet etter § 36, § 37, § 43 eller § 46
  4. at registreringen er opphørt etter varemerkeloven § 33
  5. merkeendring etter varemerkeloven § 34, med angivelse av registreringsnummeret og merket i endret form
  6. melding om overdragelse
  7. melding om lisens
  8. melding om endring av søkerens, innehaverens, fullmektigens eller lisenstakerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell endring av særskilt korrespondanseadresse
  9. melding om oppnevning, endring og sletting av fullmektig
  10. utlegg og arrest i varemerket
  11. opphør av virkning for internasjonal registrering hvor Norge er utpekt
  12. erstatning av en norsk varemerkeregistrering med en internasjonal registrering, jf. varemerkeloven § 73.
- Kunngjøring av melding som nevnt i første ledd nr. 6 til 9 skal inneholde dato for da meldingen kom inn til Patentstyret.

Kapittel 7. Internasjonal varemerkeregistrering

§ 42. Den internasjonale søknaden

Søknad om internasjonal registrering leveres til Patentstyret på Det internasjonale byråets offisielle søknadsskjema. Skjemaet, samt eventuelle vedlegg, skal utfylles med trykt skrift og være på engelsk. For øvrig skal søknaden oppfylle vilkårene i varemerkeloven § 67 og i regel 9 i de supplerende reglene til protokollen 27. juni 1989 nr. 1 til overenskomsten 14. april 1891 om internasjonal registrering av varemerker (Madridprotokollen).

Bestemmelsene om prioritet i § 13 til § 15 gjelder tilsvarende.

§ 43. Nasjonal søknad eller registrering som basis

En søknad om internasjonal registrering må bygge på og fullt ut samsvare med en eller flere norske søknader eller registreringer som gjelder samme merke, har samme søker eller innehaver og alene eller til sammen fullt ut dekker varefortegnelsen i den internasjonale søknaden, jf. varemerkeloven § 68.

§ 44. Oversendelse av søknaden til Det internasjonale byrået

Når Patentstyret har funnet at en internasjonal søknad er i orden, jf. § 42 og § 43 og varemerkeloven § 67 og § 68, oversendes den til Det internasjonale byrået som foreskrevet i Madridprotokollen.

§ 45. Krav om at registreringen skal ha virkning i ytterligere stater

Når Patentstyret mottar søknad som nevnt i varemerkeloven § 69, skal Patentstyret anmerke datoen for mottagelse og signere søknaden. Dersom søknaden blir funnet å være i orden skal den oversendes til Det internasjonale byrået tidsnok til at den kan mottas der innen to måneder etter at den ble mottatt av Patentstyret. For øvrig gjelder bestemmelsene i regel 24 i de supplerende reglene til Madridprotokollen.

§ 46. Varsel ved opphør av basissøknad eller basisregistrering m.m.

Hvis en nasjonal søknad eller registrering som er basis for en internasjonal registrering helt eller delvis bortfaller, ikke tas til følge eller opphører innen fem år regnet fra den internasjonale registreringen, skal Patentstyret varsle Det internasjonale byrået om dette, jf. Madridprotokollen artikkel 6 nr. 3 og regel 22 i de supplerende reglene til protokollen.

Patentstyret gir for øvrig Det internasjonale byrået varsler og meldinger som fastsatt i Madridprotokollen.

§ 47. Krav om at internasjonal registrering skal ha virkning i Norge

Når Patentstyret får melding fra Det internasjonale byrået med krav om at en internasjonal registrering helt eller delvis skal ha virkning i Norge, skal Patentstyret undersøke om vilkårene i varemerkeloven § 14 til § 16 er oppfylt, jf. varemerkeloven § 70. Bestemmelsene i § 11 og § 12 gjelder tilsvarende. Eventuelle fellesmerkebestemmelser, jf. § 4, skal være på engelsk. Ved prøvingen av vilkårene i varemerkeloven § 14 til § 16 får varemerkeloven § 20 tilsvarende anvendelse.

Dersom vilkårene i varemerkeloven § 14 til § 16 ikke er oppfylt, skal Patentstyret senest innen 18 måneder etter at Patentstyret fikk melding som nevnt i første ledd underrette Det internasjonale byrået om dette ved å utferdige et foreløpig avslag etter regel 17 i de supplerende reglene til Madridprotokollen. Oversettes fristen får den internasjonale registreringen virkning i Norge. Om beregning av 18-månedersfristen gjelder regel 4 i de supplerende reglene til Madridprotokollen.

§ 48. Krav om fornyet vurdering

I foreløpig avslag som nevnt i § 47 annet ledd, skal det opplyses om at innehaveren av den internasjonale registreringen innen tre måneder etter at meldingen om det foreløpige avslaget ble sendt, kan kreve en fornyet vurdering av spørsmålet om registreringen helt eller delvis skal få virkning i Norge. Varemerkeloven § 23 og § 80, samt forskriften her § 53 og § 54 får anvendelse.

§ 49. Internasjonal registrering gis virkning i Norge

Finner Patentstyret at vilkårene i varemerkeloven § 14 til § 16 er oppfylt, skal den internasjonale registreringen gis virkning i Norge med eventuelle modifikasjoner som følger av behandlingen hos Patentstyret.

§ 50. Innsigelse

Når Patentstyret mottar en innsigelse mot at en internasjonal registrering skal få virkning i Norge innenfor 18-månedersfristen nevnt i § 47 annet ledd, skal Patentstyret gi melding om dette til Det internasjonale byrået innen utløpet av fristen. Meldingen skal utformes som foreløpig avslag basert på innsigelse etter regel 17 i de supplerende reglene til Madridprotokollen.

Når det kan bli inngitt innsigelse mot at en internasjonal registrering skal få virkning i Norge etter utløpet av 18-månedersfristen, skal Patentstyret innen fristens utløp, i samsvar med regel 16 nr. 1 bokstav a og b i de supplerende reglene til Madridprotokollen, gi melding til Det internasjonale byrået om at det etter 18-månedersfristens utløp på grunn av innsigelse kan bli besluttet at registreringen ikke skal få virkning i Norge. Dersom innsigelse blir inngitt, skal Patentstyret innen en måned etter utløpet av innsigelsesfristen oversende melding om innsigelsen til Det internasjonale byrået. Meldingen skal utformes som foreløpig avslag basert på innsigelse etter regel 17 i de supplerende reglene til Madridprotokollen.

Etter utløpet av 18-månedersfristen kan et foreløpig avslag basert på innsigelse ikke bygge på andre grunner enn de som er anført i innsigelsen.

Bestemmelsene i § 23 og § 25 gjelder tilsvarende.

§ 51. Omdanning til en nasjonal varemerkeregistrering

Krav om omdanning etter varemerkeloven § 75 må leveres til Patentstyret i søknad om nasjonal registrering etter kapittel 1. I tillegg til opplysninger som nevnt i kapittel 1 må det i søknaden angis hvilken internasjonal registrering kravet om omdanning gjelder og opplyses om tidspunktet for bortfall eller oppsigelse som nevnt i annet ledd.

Frist for levering av krav om omdanning etter varemerkeloven § 75 første ledd, er senest tre måneder etter at bortfallet av den internasjonale registreringen ble registrert hos Det internasjonale byrået. Frist for levering av krav om omdanning etter varemerkeloven § 75 annet ledd, er senest to år etter at oppsigelsen av Madridprotokollen fikk virkning.

Kapittel 8. Forskjellige bestemmelser**§ 52. Om klage**

Trekkes klagen tilbake, kan klagebehandlingen likevel fortsette hvis partene er varslet om dette innen to måneder etter at Patentstyrets annen avdeling mottok melding om at klagen er trukket.

§ 53. Språkkrav for etterfølgende dokumenter

Dokumenter som gjelder varemerkeregistreringer, herunder dokumenter i saker om innsigelse, overføring, administrativ overprøving eller klage m.m., skal være på norsk, dansk eller svensk. Det samme gjelder dokument som gjelder internasjonale registreringer fra andre enn Det internasjonale byrået, herunder for dokument i sak om fornyet vurdering etter § 48. Er et dokument på annet språk, kan Patentstyret kreve at det leveres en oversettelse til norsk innen en frist som Patentstyret fastsetter. Bestemmelsene i § 6 annet ledd annet punktum og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 54. Adresse for korrespondanse med innehaver

§ 3 gjelder tilsvarende for korrespondanse med innehaver av en nasjonal eller internasjonal varemerkeregistrering.

§ 55. Dokumentformater, leveringstidspunkt, frister og avgifter

Søknad og andre dokumenter kan leveres i papirformat eller elektronisk i samsvar med forskrift om avgifter til Patentstyret mv.

Bestemmelser om frister, avgifter og om når et dokument skal regnes som levert med fristavbrytende virkning er gitt i forskrift om avgifter til Patentstyret mv.

§ 56. Fornyelse og fornyelsesbrev

Patentstyret skal varsle innehaver om fristen etter varemerkeloven § 33 første ledd for å kreve fornyelse to måneder før fristen løper ut. At varsel ikke er gitt, gir ikke rett til å kreve fornyelse etter fristens utløp.

Hvis kravet om fornyelse ikke oppfyller vilkårene i varemerkeloven § 33 første ledd, skal Patentstyret gi innehaveren en frist for retting av forholdet. Rettes ikke forholdet innen fristen avslås kravet.

Bliir registreringen fornyet, skal Patentstyret utstede fornyelsesbrev som skal inneholde:

1. registreringsnummer
2. registreringsdagen og dato for utløpet av fornyelsesperioden
3. innehaverens navn eller foretaksnavn og adresse, eventuelt også navn eller foretaksnavn på dennes fullmektig.

Fornyelsesbrevet sendes innehaveren eller dennes fullmektig. Hvis det er oppført mer enn én innehaver til det registrerte merket, skal det sendes et fornyelsesbrev til samtlige av disse. For øvrig gjelder § 3 tilsvarende.

§ 57. Endring av registrert varemerke

§ 9 gjelder tilsvarende for krav om endring av registrert merke etter varemerkeloven § 34. Tas endringskravet til følge skal nytt registreringsbrev sendes innehaveren.

§ 58. Endringer i varefortegnelsen for registrerte merker

Innehaver er ansvarlig for at varefortegnelsen i registreringen er i samsvar med den til enhver tid gjeldende versjon av Nice-avtalen om klassifikasjon av varer og tjenester av 15. juni 1957, jf. § 10.

Innehaver kan kreve en presisering eller en begrensning av de varer og tjenester merket er registrert for. Melding om presisering eller begrensning av varefortegnelsen leveres til Patentstyret på særskilt skjema og skal utfylles med trykt skrift. Slik melding skal inneholde registreringsnummeret og en ny komplett varefortegnelse eller angi hvilke varer og tjenester som registreringen ikke lenger skal omfatte og være signert av innehaveren eller dennes fullmektig.

Patentstyret kan av eget tiltak fastsette ny varefortegnelse (omklassifisering) etter at innehaveren er gitt anledning til å uttale seg om de påtenkte endringene. Den nye varefortegnelsen skal anmerkes i registret og nytt registreringsbevis utstedes.

§ 59. Oppbevaring av merker mv.

Leverte merker, modeller av tredimensjonale merker, lydprøver, mv. oppbevares i Patentstyret i original til det har gått fem år etter opphør av registreringen.

Leverte merker, modeller, lydprøver mv., regnes som dokumenter i saken. Enhver har rett til å gjøre seg kjent med disse hos Patentstyret, og har, så sant det er praktisk mulig, rett til kopier eller avbildninger av disse på egnet medium. Slike merker, modeller, lydprøver mv. i en sak, kan bare leveres tilbake dersom de er uten betydning for merkets registrerbarhet eller for enerettens utstrekning.

Er det levert modell til Patentstyret og innehaver ikke har bedt om å få tilbakelevert denne innen tidspunktet nevnt i første ledd, bestemmer Patentstyret hva som skal skje med den.

§ 60. Rett til registrering som i hjemlandet

På vilkår som nevnt i Pariskonvensjonen artikkel 6quinquies kan søkeren kreve at et varemerke skal registreres her i riket slik som det er registrert i en fremmed stat som søker er bosatt i, statsborger av, eller driver virksomhet i og som er tilsluttet Pariskonvensjonen 20. mars 1883 nr. 1 om beskyttelse av industriell eiendomsrett eller avtale 15. april 1994 om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (WTO-avtalen), jf. varemerkeloven § 79.

Kravet må være med i søknaden ved leveringen til Patentstyret og angi hvilken varemerkemyndighet det påberopte merket ble registrert hos, hvilken dag det ble registrert, registreringsnummer og dens utløpsdato. Patentstyret kan kreve at søker skal levere inn dokumentasjon for registreringen innen tre måneder fra melding om dette ble oversendt søkeren. Kopi av registreringsbrevet eller en bekreftet registerutskrift regnes som tilstrekkelig dokumentasjon.

Dersom kravet ikke oppfyller vilkårene i annet ledd første punktum, skal Patentstyret sette en frist for å rette opp forholdet. Oversettes frist som nevnt i første punktum eller annet ledd annet punktum, går retten til å kreve registrering som i hjemlandet tapt.

Kapittel 9. Sluttbestemmelser**§ 61. Ikrafttredelse m.m.**

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010. Fra samme tid oppheves forskrift 29. mars 1996 nr. 309 til varemerkeloven og fellesmerkeloven og forskrift 29. mars 1996 nr. 315 om nærmere bestemmelser om registrering mv av varemerker og fellesmerker.

Med de unntak som følger av varemerkeloven § 83 gjelder forskriften også for søknader som er levert og registreringer som har skjedd før ikrafttredelsen.

§ 62. Endringer i andre forskrifter

Fra ikrafttredelsen av forskriften, gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

1. I forskrift 6. august 1993 nr. 832 om planteforedlerrett gjøres følgende endringer:

Ny § 4a skal lyde:

§ 4a. Adresse for korrespondanse

Dersom ikke annet er angitt i søknaden, er adressen til sortseieren som oppgis etter § 4 bokstav a adresse for meddelelser og forkynnelser m.m. etter lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett § 27. Har sortseieren oppnevnt fullmektig, er fullmektigens adresse slik adresse så langt som fullmakten rekker. Er det flere sortseiere eller fullmektiger, og ikke annet er angitt, er adressen til den som er nevnt først adresse for korrespondanse. Sortseier kan når som helst melde inn ny adresse for korrespondanse.

§ 6 ny bokstav l skal lyde:

- l. eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 4a.

§ 8 ny bokstav i skal lyde:

- i. eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 4a.

§ 9 annet ledd skal lyde:

I tillegg til de opplysninger som er nevnt i § 8 bokstav b, c, d, f og i, skal kunngjøringen inneholde søknadsnummer, dato for forslaget, det navn som tidligere var kunngjort og det foreslåtte nye navn.

§ 10 skal lyde:

§ 10. Meddelt planteforedlerrett kunngjøres med de opplysningene som er angitt i § 8 bokstav b, c, d, f, h og i med tillegg av registreringsnummer, godkjent sortsnavn og dato for tildelt rettsbeskyttelse (jf. lov om planteforedlerrett § 10).

§ 11 annet ledd og tredje ledd skal lyde:

Kunngjøringen om fornyet behandling skal inneholde de opplysninger som er angitt i § 8 bokstav b, c, d, f og i med tillegg av søknadsnummer, sortsnavn og endringer ifølge innsigelsene (jf. lov om planteforedlerrett § 11).

Utfallet av den fornyede behandlingen kunngjøres med de opplysninger som angitt i § 8 bokstav b, c, d, f og i med tillegg av registreringsnummer, godkjent sortsnavn, og dato for tildelt rettsbeskyttelse, eller med tillegg av foreslått sortsnavn og dato for avslått søknad.

§ 12 skal lyde:

§ 12. Kunngjøring om opphør av planteforedlerrett skal i tillegg til de opplysninger som er nevnt i § 8 bokstav c, f og i inneholde sortens registreringsnummer, godkjent sortsnavn, dato for opphør av planteforedlerretten og grunnen for opphøret.

§ 13 nytt femte ledd skal lyde:

§ 4a gjelder tilsvarende for korrespondanse med innsiger.

§ 14 ny bokstav j skal lyde:

j. eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 4a.

§ 15 ny bokstav j skal lyde:

j. endringer av innehaverens eller fullmektigens navn, foretaksnavn eller adresse, samt særskilt korrespondanseadresse etter § 4a.

2. I forskrift 4. april 2003 nr. 418 til designloven gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Formkrav

Søknad om registrering av design leveres på særskilt søknadsskjema. Skjema med vedlegg skal utfylles med trykt skrift.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Språkkrav

Søknaden skal være på norsk. Vedlegg til søknaden og andre dokumenter i saken skal være på norsk, dansk, svensk eller engelsk.

Er søknaden eller andre dokumenter på annet språk enn bestemt i første ledd, kan Patentstyret kreve at søkeren skal levere en oversettelse til norsk innen en frist som Patentstyret fastsetter. Patentstyret kan kreve at oversettelsen bekreftes av en statsautorisert oversetter.

Patentstyret kan i det enkelte tilfellet godta annet språk enn nevnt i første ledd.

§ 3 første ledd nr. 1 skal lyde:

1 søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt også fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse.

§ 3 annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir annet ledd.

Ny § 3a skal lyde:

§ 3a. Adresse for korrespondanse

Dersom ikke annet er angitt i søknaden, er adressen som oppgis etter § 3 nr. 1 adresse for meddelelser og forkynnelser m.m. etter designloven 49. Har søker oppnevnt fullmektig, er fullmektigens adresse slik adresse så langt som fullmakten rekker. Er det flere søkere eller fullmektiger, og ikke annet er angitt, er adressen til den som er nevnt først adresse for korrespondanse. Søker kan når som helst melde inn ny adresse for korrespondanse.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Bilder og modell

Bilder som tydelig viser designen, skal følge med søknaden ved levering. Med bilder menes fotografi, tegning eller annen grafisk fremstilling som er egnet til elektronisk opptak, lagring og gjengivelse. Tekniske tegninger godtas ikke. Bildenes lengde og bredde skal være minst 3 cm, men bildene må ikke være større enn A4-format. Hvert bilde skal ha en ramme som er minst 5 mm bred.

Bildene skal kun vise det produktet eller den delen av produktet som designen gjelder. Hvis designen ønskes registrert i farger, må bilder og modeller være i farger.

Gjelder søknaden bevegelige design, kan Patentstyret kreve at det leveres en beskrivelse av designen og eventuelt en prøve av den lagret på et egnet medium.

Omfatter søknaden mer enn én design, jf. designloven § 15, skal det leveres inn separate bilder og eventuelt modell av hver design. Bilder skal være fortløpende nummerert, slik at det går klart frem hvilken design de gjelder. Leveres det flere bilder av hver design, skal det til hovednummeret knyttes et tilleggsnummer for hvert bilde (1.1, 1.2, 1.3 osv.).

Hvis det anses nødvendig, kan Patentstyret kreve at søker leverer modell. Modellen må være av holdbart og ufarlig materiale og medregnet innpakning skal den ikke i noen retning overstige 30 cm eller veie mer enn 4 kg.

Patentstyret kan fastsette nærmere krav til bildene og gi nærmere retningslinjer om oversendelsesmåter og lagringsformater mv.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Leveringsdag

Søknaden får leveringsdag selv om den ikke oppfyller vilkårene i § 2, § 3 og § 4, hvis den senere rettes eller leveres på korrekt måte, jf. designloven § 19.

Hvis verken bilder eller eventuelt modell følger med søknaden, regnes den bare som levert hvis den inneholder et krav om prioritet som oppfyller vilkårene i designloven § 16 første ledd, jf. forskriften § 7 til § 9.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Protest under søknadsbehandlingen

Hvis Patentstyret før en design er registrert, mottar en protest av betydning for vurderingen av søknaden, skal Patentstyret gi søkeren melding om dette.

Protest mot registrering av en design gir ikke partsrettigheter. Dersom protesten ikke tas til følge, skal vedkommende som har fremsatt den gjøres oppmerksom på adgangen til å kreve administrativ overprøving.

Kapittel 4 overskriften skal lyde:

Kapittel 4. Utskilling, deling og sammenslåing av søknader og registreringer

Ny § 16a som inntas foran § 17 i kapittel 4 skal lyde:

§ 16a. Utskilling av design i ny søknad

Er det levert nye bilder som viser en annen design enn den som fremgår av det opprinnelige bildematerialet i designsøknaden, jf. designloven § 14, kan søkeren kreve å utskille denne designen i en ny selvstendig søknad.

Søker skal sammen med kravet om utskilling levere nytt søknadsskjema, angi den opprinnelige søknadens nummer, samt vedlegge bilder som viser designen. Bestemmelsene i § 3 til § 5 gjelder tilsvarende. Det skal betales fastsatt avgift for den nye søknaden.

Krav om utskilling avslås hvis vilkårene i første og annet ledd ikke er oppfylt. Designloven § 19 gjelder tilsvarende.

Gjennomføres utskilling, gis søkeren melding om dette med opplysning om nummeret på den nye søknaden. Den nye søknaden regnes som levert samme dag som bildene av designen ble levert i den opprinnelige søknaden.

§ 17 skal lyde:

§ 17. Deling av søknader

Omfatter søknaden mer enn én design, kan søkeren kreve søknaden delt i flere selvstendige søknader.

Kravet om deling skal angi den opprinnelige søknadens nummer og hvilke av designene den opprinnelige og de nye søknadene skal omfatte. Søker skal levere nytt søknadsskjema og vedlegge bilder for hver ny søknad. Bestemmelsene i § 3 til § 5 gjelder tilsvarende. Det skal betales fastsatt avgift for hver ny søknad. Ny søknad betegnes som avdelt søknad.

Avdelt søknad må leveres før den opprinnelige søknaden er endelig avgjort. Avdelt søknad kan ikke omfatte design som ikke var omfattet av den opprinnelige søknaden før delingen. Avdelt søknad kan ikke omfatte samme design som den opprinnelige søknaden eller annen avdelt søknad.

Krav om deling avslås hvis vilkårene i første til tredje ledd ikke er oppfylt. Designloven § 19 gjelder tilsvarende.

Gjennomføres deling, gis søkeren melding om dette med opplysning om nummeret på den avdelte søknaden. Den opprinnelige søknaden beholder sitt søknadsnummer. Hver avdelt søknad gis nytt søknadsnummer. Avdelt søknad får samme leveringsdag som den opprinnelige søknaden, og den enkelte designen beholder sin opprinnelige prioritet. Dokumenter som ble levert i den opprinnelige søknaden frem til og med gjennomføringen av delingen, skal regnes som dokumenter i en avdelt søknad.

§ 18 skal lyde:

§ 18. Deling av registreringer

Omfatter en registrering mer enn én design, kan designhaveren kreve registreringen delt i flere selvstendige registreringer.

Kravet om deling skal angi den opprinnelige registreringens nummer og hvilke av designene den opprinnelige og de nye registreringene skal omfatte. Det skal betales fastsatt avgift for hver ny registrering. Ny registrering betegnes som avdelt registrering.

Krav om deling må leveres før den opprinnelige registreringen er opphørt. Avdelt registrering kan ikke omfatte design som ikke var omfattet av den opprinnelige registreringen før delingen. Avdelt registrering kan ikke omfatte samme design som den opprinnelige registreringen eller annen avdelt registrering.

Krav om deling avslås hvis vilkårene i første til tredje ledd ikke er oppfylt. Designloven § 19 gjelder tilsvarende.

Gjennomføres deling, gis designhaveren melding om dette med opplysning om nummeret på den avdelte registreringen. Den opprinnelige registreringen beholder sitt nummer. Hver avdelt registrering gis nytt registreringsnummer. Avdelt registrering får samme leveringsdag som den opprinnelige registreringen, og den enkelte designen beholder sin opprinnelige prioritet. Dokumenter som ble levert i den opprinnelige registreringen frem til og med gjennomføringen av delingen, skal regnes som dokumenter i en avdelt registrering.

§ 19 skal lyde:

§ 19. Sammenslåing av avdelte søknader og registreringer

Søkeren kan kreve at Patentstyret slår sammen tidligere avdelte søknader, jf. § 17, som er levert til Patentstyret på samme dag hvis designene tilhører samme klasse etter Locarnoavtalen 8. oktober 1968 nr. 1 om internasjonal klassifisering av design.

Kravet skal angi søknadens nummer, nummeret på den søknaden den ønskes sammenslått med, og hvilke design den sammenslåtte søknaden skal omfatte. Ved krav om delvis sammenslåing skal søkeren angi hvilke design som skal inngå i søknaden som de overføres til. Det skal betales fastsatt avgift. Krav om sammenslåing avslås hvis vilkårene i leddet her ikke er oppfylt. Designloven § 19 gjelder tilsvarende.

Ved sammenslåing av tidligere avdelte søknader hvor den opprinnelige søknaden inngår, videreføres alltid den søknaden som har det opprinnelige søknadsnummeret.

Gjennomføres hel eller delvis sammenslåing, gis søkeren melding om dette med opplysning om nummeret på den sammenslåtte søknaden.

Innehaveren kan kreve at Patentstyret slår sammen tidligere avdelte registreringer, jf. § 18, når søknaden er levert til Patentstyret på samme dag hvis designene tilhører samme klasse etter Locarnoavtalen 8. oktober 1968 nr. 1 om internasjonal klassifisering av design. Bestemmelsene i annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 20 skal lyde:

§ 20. Designregisteret

Patentstyret fører register over designsøknader og designregistreringer. For internasjonale designregistreringer hvor Norge er utpekt gjelder § 21. Opplysningene i designregistret er tilgjengelig for enhver.

Registeret skal inneholde følgende opplysninger om søknaden og registreringen:

1. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse
2. eventuell fullmektigs navn eller foretaksnavn og adresse
3. eventuell særskilt adresse for korrespondanse, jf. § 3a og designloven § 49
4. designerens eller designernes navn, gruppe eller foretaksnavn og adresse
5. søknadsdag og søknadsnummer
6. om prioritet er krevd, og i tilfelle grunnlaget for prioritet og opplysninger som nevnt i kapittel 2
7. bilder som viser designen, med angivelse av om designen er i farger
8. om det er levert modell
9. anmerkning om samregistrering
10. angivelse av det produktet eller produktene som designen gjelder, og den eller de klassene i Locarnoavtalen 8. oktober 1968 nr. 1 om internasjonal klassifisering av design som omfatter produktet
11. registreringsdag, registreringsnummer og kunngjøringsdag
12. registreringsperiodens utløp
13. om søknaden er en utskilt eller avdelt søknad, og i tilfelle den opprinnelige søknadens nummer
14. om registreringen er en avdelt registrering, og i tilfelle den opprinnelige registreringens nummer
15. om det ved utskilling fra eller deling av en søknad eller registrering er fremkommet nye søknader eller registreringer, med opplysning om de nye søknads- eller registreringsnumrene
16. om søknaden eller registreringen er sammenslått med en annen søknad eller registrering, og i tilfelle den opprinnelige søknadens eller registreringens nummer og leveringsdag
17. om søkeren har bedt om utsatt registrering
18. den dag dokumenter som kan avsløre designens utseende ble tilgjengelige for enhver etter designloven § 21
19. mottatte og sendte dokumenter i saken
20. betalte, utestående og eventuelt tilbakebetalte avgifter
21. andre beslutninger som er truffet i saken og sakens status
22. om designregistreringen er fornyet etter designloven § 24 og fornyelsesavgift er betalt,
23. dato for opphør etter designloven § 33 eller § 34
24. om krav om at fristoversittelse ikke skal få virkning og avgjørelsen av slikt krav, jf. designloven § 50

25. at det er inngitt krav om administrativ overprøving av og avgjørelse i slik sak, jf. designloven § 25
  26. at det er levert klage til Patentstyrets annen avdeling etter designloven § 36
  27. at det er reist søksmål etter designloven § 39
  28. at det er reist søksmål om ugyldigkjennelse eller overføring av registreringen etter designloven § 25, og utfallet av saken når dommen er endelig
  29. ny fullmektig ved endring i fullmektigforhold
  30. at det er tatt utlegg og arrest i en designregistrering,
  31. om overdragelse eller lisens
  32. om søkerens, innehaverens, fullmektigens eller lisenstakerens navn, foretaksnavn eller adresse er endret.
- Melding om endringer etter nr. 29, 31 og 32 skal leveres på særskilt skjema fastsatt av Patentstyret.

§ 21 skal lyde:

§ 21. Internasjonale designregistreringer

Internasjonale designregistreringer hvor Norge er utpekt føres i registeret nevnt i § 20. Opplysningene i registeret er tilgjengelige for enhver.

Registeret skal inneholde følgende opplysninger om den internasjonale registreringen:

1. internasjonalt registreringsnummer
2. designhaverens navn eller foretaksnavn og adresse
3. opplysninger om hvem som har frembrakt designen hvis det fremgår av den internasjonale registreringen
4. eventuell fullmektigs navn eller foretaksnavn og adresse
5. eventuell særskilt adresse for korrespondanse, jf. § 3a og designloven § 49
6. dato for internasjonal registrering og kunngjøring av registreringen i Det internasjonale byråets bulleteng (International Design Bulletin)
7. om prioritet er krevd, og i tilfelle hvor den påberopte tidligere søknaden er levert, samt leveringsdag og søknadsnummer for søknaden
8. dato for beslutning om virkning i Norge og kunngjøring av beslutningen
9. bilder som viser designen samt angivelse av om designen er i farger
10. angivelse av produktet eller produktene som designen gjelder, og den eller de klassene i Locarnoavtalen 8. oktober 1968 nr. 1 om internasjonal klassifisering av design som omfatter produktet på engelsk
11. anmerkning om samregistrering
12. om fornyelse av en registrering
13. dato for registrerings- eller eventuelt fornyelsesperiodens utløp
14. om registreringen har falt bort eller er løpt ut og datoen for det
15. andre opplysninger som mottas fra Det internasjonale byrået om internasjonal designregistrering som gjelder i Norge når opplysningene har betydning for retten til, rettigheter i eller vernet av designen i Norge
16. opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd nr. 19, 21 og 29 til 32.

§ 22 skal lyde:

§ 22. Kunngjøring av nasjonal registrering, fornyelse og opphør

Kunngjøring av registrering av design etter designloven § 18 skal inneholde opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd nr. 1 til 16, 18 og 19.

Kunngjøring av fornyelse etter designloven § 24 skal inneholde opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd nr. 1 til 5 og dato for utløpet av fornyelsesperioden.

Opphør av registreringen skal kunngjøres. Kunngjøringen skal inneholde opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd nr. 1 til 5 og opplysning om at registreringen har opphørt å gjelde og datoen for dette.

§ 23 skal lyde:

§ 23. Kunngjøring av internasjonal registrering, fornyelse og opphør

Kunngjøring av internasjonal designregistrering etter designloven § 57 fjerde ledd skal inneholde opplysninger som nevnt i § 21 annet ledd nr. 1 til 10 og 13, samt datoen for kunngjøring i Norsk designtidende.

Kunngjøring av fornyelse av internasjonal designregistrering etter designloven § 58 tredje ledd skal inneholde opplysninger som nevnt i § 21 annet ledd nr. 1 til 5 og dato for utløpet av fornyelsesperioden.

Kunngjøring av opphør av internasjonal designregistrering etter designloven § 59 skal inneholde opplysninger som nevnt i § 21 annet ledd nr. 1 til 5 og opplysning om at registreringen har opphørt å gjelde og datoen for dette.

§ 24 skal lyde:

§ 24. Kunngjøring av administrativ overprøving

Kunngjøring av krav om administrativ overprøving etter designloven § 27 skal inneholde:

1. opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd nr. 1 til 3 og 10 og 11
2. navn eller foretaksnavn og adresse på den som krever administrativ overprøving, og eventuell fullmektigs navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 30 annet ledd, jf. § 3a
3. dato for kravet om administrativ overprøving.

Kunngjøring av endelig avgjørelse i sak om administrativ overprøving, jf. designloven § 35, skal inneholde:

1. opplysninger som nevnt i første ledd
2. opplysninger om utfallet av den administrative overprøvingen
3. datoen avgjørelsen ble endelig.

§ 25 skal lyde

§ 25. Andre kunngjøringer

Kunngjøring etter designloven § 50 skal inneholde:

1. opplysning om hvilken frist som er oversittet og at det er besluttet at fristoversittelsen ikke får virkning
2. opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd nr. 1 og 5 eller 11.

Patentstyret skal for øvrig kunngjøre:

1. rett til fortsatt utnyttelse etter designloven § 31, med angivelse av designens registreringsnummer, opplysninger om innehaver og opplysninger om den som har rett til fortsatt utnyttelse
2. opphevelse av registrering etter designloven § 33 og sletting av registrering etter designloven § 34
3. søksmål om ugyldighet og overføring og endelig avgjørelse i slik sak
4. søksmål etter designloven § 39 og endelig avgjørelse i slik sak
5. sammenslåing av registreringer, med angivelse av de avdelte registreringenes numre og det nye registreringsnummeret
6. melding om overdragelse
7. melding om lisens
8. melding om endring av søkerens, innehaverens, fullmektigens eller lisenstakerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell endring av særskilt korrespondanseadresse
9. melding om oppnevning, endring eller sletting av fullmektig
10. utlegg og arrest i designen.

Kunngjøring etter nr. 3 og 6 til 10 skal inneholde opplysning om hvilken dato melding om forholdet som kunngjøres kom inn til Patentstyret.

§ 26 skal lyde:

§ 26. Administrativ overprøving

Krav om administrativ overprøving skal inneholde opplysninger som nevnt i designloven § 27 første ledd samt navnet eller foretaksnavnet og adressen til en eventuell fullmektig. § 3a gjelder tilsvarende for korrespondanse med innsigeren, jf. designloven § 49.

Hvis kravet om administrativ overprøving trekkes tilbake, kan behandlingen av saken bare fortsette etter designloven § 27 femte ledd hvis designhaveren gis melding om dette inn to måneder etter at kravet ble trukket tilbake.

§ 29 oppheves.

§ 30 skal lyde:

§ 30. Språkkrav og korrespondanseadresse etter registrering

Dokumenter som gjelder designregistreringer, herunder dokument i sak om administrativ overprøving, overføring eller klage m.m., skal være på norsk, dansk eller svensk. Det samme gjelder for dokument som gjelder internasjonale registreringer fra andre enn Det internasjonale byrået, herunder for dokument i sak om fornyet vurdering etter § 37 annet ledd. Er et dokument på annet språk, kan Patentstyret kreve at det leveres en oversettelse til norsk innen en frist som Patentstyret fastsetter. Bestemmelsene i § 6 annet ledd annet punktum og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 3a gjelder tilsvarende for korrespondanse med innehaver av nasjonal eller internasjonal designregistrering.

§ 31 skal lyde:

§ 31. Krav om sletting etter designloven § 34

Krav fra designhaveren om sletting av registreringen etter designloven § 34 første ledd leveres til Patentstyret og skal være signert av designhaveren eller dennes fullmektig. Kravet skal angi registreringsnummer og eventuelt hvilken design i registreringen som kreves slettet. § 3 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 32 første og annet ledd skal lyde:

Patentstyret skal varsle designhaver om fristen etter designloven § 24 første ledd ett år før registreringen utløper. At varsel ikke er gitt, gir ikke rett til å kreve fornyelse etter fristens utløp.

Hvis et krav om fornyelse ikke oppfyller vilkårene i designloven § 24, skal Patentstyret gi innehaveren en frist for retting av forholdet. Rettes ikke forholdet innen fristen, avslås kravet.

§ 33 skal lyde:

§ 33. Dokumentformater, leveringstidspunkt, frister og avgifter

Søknad og andre dokumenter kan leveres i papirformat eller elektronisk i samsvar med forskrift om avgifter til Patentstyret mv.

Bestemmelser om frister, avgifter og om når et dokument skal regnes som levert med fristavbrytende virkning, er gitt i forskrift om avgifter til Patentstyret mv.

§ 34 oppheves.

§ 39 oppheves.

3. I forskrift 24. juni 2005 nr. 718 om registrering av ansvarsmerker gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Krav i forskriften her om skriftlighet kan oppfylles ved elektronisk innlevering som skjer i samsvar med forskrift 25. mars 2009 nr. 376 om avgifter til Patentstyret mv.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Søknadens innhold

Søknaden skal være signert av søkeren eller dennes fullmektig og inneholde:

1. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt også fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse
2. eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 4a
3. en gjengivelse av ansvarsmerket.

Det kan kun søkes om registrering av ett ansvarsmerke i en og samme søknad. Hvis det søkes registrert flere merker i samme søknad, skal Patentstyret gi søker en passende frist til å angi hvilket ansvarsmerke som skal videreføres i søknaden.

Ny § 4a skal lyde:

§ 4a. Adresse for korrespondanse

Varemerkeloven § 77 får tilsvarende anvendelse for ansvarsmerker. Dersom ikke annet er angitt i søknaden, er adressen som oppgis etter § 4 nr. 1 adresse for meddelelser og forkynnelser m.m. Har søker eller rettighetshaver oppnevnt fullmektig, er fullmektigens adresse slik adresse så langt som fullmakten rekker. Er det flere søkere, rettighetshavere eller fullmektiger, og ikke annet er angitt, er adressen til den som er nevnt først adresse for korrespondanse. Søker eller rettighetshaver kan når som helst melde inn ny adresse for korrespondanse til Patentstyret.

§ 15 oppheves.

4. I forskrift 14. desember 2007 nr. 1417 til patentloven gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Formkrav

Søknad om patent leveres på særskilt søknadsskjema. Skjemaet med vedlegg skal utfylles med trykt skrift.

§ 2 første ledd nr. 2 oppheves.

Ny § 2a skal lyde:

§ 2a. Adresse for korrespondanse

Dersom ikke annet er angitt i søknaden, er adressen som oppgis etter § 2 nr. 1 adresse for meddelelser og forkynnelser m.m. etter patentloven § 67. Har søker oppnevnt fullmektig, er fullmektigens adresse slik adresse så langt som fullmakten rekker. Er det flere søkere eller fullmektiger, og ikke annet er angitt, er adressen til den som er nevnt først adresse for korrespondanse. Søker kan når som helst melde inn ny adresse for korrespondanse.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Språkkrav

Beskrivelse, patentkrav og sammendrag skal være på norsk. Andre dokumenter skal være på norsk, dansk, svensk eller engelsk.

Er beskrivelsen, patentkrav, sammendrag eller andre dokumenter på annet språk enn nevnt i første ledd, kan Patentstyret kreve at søkeren skal levere en oversettelse til norsk innen en frist Patentstyret fastsetter. Patentstyret kan kreve at oversettelsen bekreftes av en statsautorisert oversetter.

Patentstyret kan i det enkelte tilfellet godta annet språk enn de som er nevnt i første ledd.

§ 18 og § 19 oppheves.

§ 34 nr. 4 skal lyde:

4. navn eller foretaksnavn og adresse til patenthaveren, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse etter § 2a

§ 35 annet ledd skal lyde:

Protest mot meddelelse av patent gir ikke partsrettigheter. Dersom protesten ikke tas til følge, skal vedkommende som har fremsatt den gjøres oppmerksom på adgangen til å inngi innsigelse.

§ 36 annet ledd skal lyde:

Innsigelsen skal være signert av innsigeren eller dennes fullmektig. § 2a gjelder tilsvarende for adresse ved korrespondanse med innsiger.

§ 40 annet ledd skal lyde:

Et krav om administrativ patentbegrensning skal være signert av patenthaveren eller dennes fullmektig. § 2a gjelder tilsvarende.

§ 41 annet ledd skal lyde:

Et krav om administrativ overprøving skal være signert av den som krever overprøving eller dennes fullmektig. § 2a gjelder tilsvarende for adresse for korrespondanse med den som krever overprøving.

§ 43. annet ledd nr. 4 oppheves.

§ 43 annet ledd nr. 35 og ny nr. 36 skal lyde:

35. om ny fullmektig ved endring i fullmektigforhold

36. eventuell særskilt korrespondanseadresse for søker eller innehaver, jf. § 2a og § 103.

§ 44 nr. 1 skal lyde:

1. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse dersom vedkommende er representert ved fullmektig, og eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 64a og § 2a

§ 45 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse dersom vedkommende er representert ved fullmektig, og eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 2a

§ 46 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse dersom vedkommende er representert ved fullmektig, og eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 2a

§ 48 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. patenthavers navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 2a
3. innsigerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuelt særskilt korrespondanseadresse, jf. § 36 annet ledd annet punktum, jf. § 2a

§ 49 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. patenthavers navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 2a
3. innsigerens navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuelt særskilt korrespondanseadresse, jf. § 36 annet ledd annet punktum, jf. § 2a

§ 50 nr. 2 skal lyde:

2. patenthavers navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 40 annet ledd annet punktum, jf. § 2a

§ 51 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. patenthavers navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 2a
3. navn eller foretaksnavn og adresse på den som krever administrativ overprøving, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuelt særskilt korrespondanseadresse, jf. § 41 annet ledd annet punktum, jf. § 2a

§ 52 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. patenthavers navn eller foretaksnavn og adresse, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 2a
3. navn eller foretaksnavn og adresse på den som krever administrativ overprøving, og eventuelt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse, samt eventuelt særskilt korrespondanseadresse, jf. § 41 annet ledd annet punktum, jf. § 2a

§ 55 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. søkerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse dersom vedkommende er representert ved fullmektig, og eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 64a og § 2a

§ 55 tredje ledd nr. 4 skal lyde:

4. patenthaverens navn eller foretaksnavn og adresse, samt fullmektigens navn eller foretaksnavn og adresse dersom vedkommende er representert ved fullmektig, og eventuell særskilt korrespondanseadresse, jf. § 64a og § 2a

§ 56 nr. 2 skal lyde:

2. opplysninger som nevnt i § 43 annet ledd nr. 1 til 3 og 5 til 8, samt 36.

§ 57 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. melding om endring av søkerens, innehaverens, fullmektigens eller lisenstakerens navn eller foretaksnavn og adresse, samt av særskilt korrespondanseadresse

Ny § 64a skal lyde:

§ 64a. *Adresse for korrespondanse*

§ 2a får tilsvarende anvendelse for korrespondanse med søker eller innehaver av europeisk patent.

§ 66 annet ledd skal lyde:

§ 2a gjelder tilsvarende.

§ 80 første ledd skal lyde:

Søknad om sertifikat leveres til Patentstyret på særskilt søknadsskjema. Skjemaet og vedleggene utfylles med trykt skrift. Søknaden skal være signert av søkeren eller søkerens fullmektig. § 2a gjelder tilsvarende. Dersom søkeren har søkt sertifikat for samme produkt i andre stater i EØS-området, må søkeren angi søknadsnumre og søknadsmyndigheter i tillegg til det som søknaden skal inneholde etter legemiddelforordningen artikkel 8 eller plantemiddelforordningen artikkel 8.

§ 84 femte ledd skal lyde:

§ 2a får tilsvarende anvendelse.

§ 87 oppheves.

§ 102 skal lyde:

§ 102. *Dokumentformater, leveringstidspunkt, frister og avgifter*

Søknad og andre dokumenter kan leveres i papirformat eller elektronisk i samsvar med forskrift om avgifter til Patentstyret mv.

Bestemmelser om frister, avgifter og om når et dokument skal regnes som levert med fristavbrytende virkning, er gitt i forskrift om avgifter til Patentstyret mv.

§ 103 skal lyde:

§ 103. *Adresse for korrespondanse med patenthaver*

§ 2a gjelder tilsvarende for korrespondanse med patenthaver og innehaver av supplerende beskyttelsessertifikat for legemiddel eller plantefarmasøytisk produkt.

§ 105 første ledd skal lyde:

Dokumenter som gjelder meddelte patenter, herunder dokumenter i saker om innsigelse, administrativ patentbegrensning, administrativ overprøving eller klage, skal være på norsk, dansk eller svensk. Er et dokument på et annet språk, kan Patentstyret kreve at det leveres en oversettelse til norsk innen en frist som Patentstyret fastsetter. Patentstyret kan kreve at oversettelsen bekreftes av en statsautorisert oversetter.

5. I forskrift 25. mars 2009 nr. 376 om avgifter til Patentstyret mv. gjøres følgende endringer:

Kapittel 1 overskriften skal lyde:

Kapittel 1. Generelle bestemmelser om dokumenter, frister, betaling av avgifter m.m.

§ 1 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Signatur på søknad eller annet dokument kan være håndskrevet, trykt, stemplet eller elektronisk i samsvar med den standard Patentstyret til enhver tid har fastsatt.

§ 1 nytt syvende ledd skal lyde:

Klage til Patentstyrets annen avdeling med eventuelle vedlegg som leveres i papirformat skal leveres i tre eksemplarer. Er det andre parter i saken enn klager, skal det leveres ett ekstra eksemplar av klagen med vedlegg for

hver av de andre partene i saken. Annet punktum gjelder tilsvarende for dokument som leveres i papirformat i annen sak for Patentstyret med flere enn én part.

Ny § 2a skal lyde:

§ 2a. Dersom ikke annet fremgår av meldingen, regnes fristen for å svare på en melding fra Patentstyret fra den dagen meldingen ble sendt. Er ikke en bestemt utløpsdag for fristen angitt i meldingen, løper fristen ut på den dagen i måneden som ved sitt tall svarer til dagen for fristens begynnelse. Finnes ikke tilsvarende tall i vedkommende måned, regnes månedens siste dag som fristens utløpsdag. Løper fristen ut på en lørdag, helligdag eller dag som etter lovgivningen er likestilt med helligdag, er nærmeste påfølgende virkedag fristens utløpsdag.

Fristen for å svare på melding som nevnt i første ledd er to måneder dersom ikke annet er fastsatt i lov eller av Patentstyret i det enkelte tilfellet.

Første og annet ledd gjelder tilsvarende for andre frister etter lovgivningen om industrielt rettsvern, så langt ikke annet er fastsatt i lov.

Fristen for å rette feil eller mangler i en søknad eller andre dokumenter, kan forlenges av Patentstyret, med mindre annet er fastsatt i lov. Krav om fristforlengelse må i så fall være levert til Patentstyret senest på fristens utløpsdag.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Hvis en betalingsfrist løper ut på en lørdag, helligdag eller dag som etter lovgivningen er likestilt med helligdag, forlenges fristen til nærmeste virkedag.

Ny § 5a skal lyde:

§ 5a. Bruk av fullmektig og fullmakt overfor Patentstyret reguleres av forvaltningsloven § 12.

Kapittel 2 overskriften skal lyde:

Kapittel 2. Avgifter etter varemerkeloven

§ 6 første ledd første punktum skal lyde:

For søknad om registrering av varemerke, jf. varemerkeloven § 12, skal det betales en søknadsavgift.

§ 7 første ledd skal lyde:

For deling og utskilling av søknad, jf. varemerkeforskriften § 17 og § 18, skal det betales søknadsavgift etter § 6 for hver ny søknad som ikke regnes som en videreføring av den opprinnelige søknaden.

Ny § 7a skal lyde:

§ 7a. For deling av registrering etter varemerkeforskriften § 20, skal det betales kr 2000 for hver registrering som ikke regnes som en videreføring av den opprinnelige registreringen. Betales ikke avgiften innen den frist Patentstyret setter, regnes kravet om deling som ikke innkommet.

Ny § 7b skal lyde:

§ 7b. For sammenslåing av tidligere avdelte søknader eller registreringer etter varemerkeforskriften § 22, skal det betales kr 2000 for hver søknad som ikke regnes som en videreføring av den opprinnelige søknaden eller registreringen. Betales ikke avgiften innen den frist Patentstyret setter, regnes kravet om sammenslåing som ikke innkommet.

§ 8 første ledd første punktum skal lyde:

For krav om fornyelse av et merke, jf. varemerkeloven § 33, skal det betales en fornyelsesavgift.

§ 8 annet ledd skal lyde:

Hvis fastsatt avgift ikke betales innen fristen nevnt i varemerkeloven § 33, anses vernet som opphørt.

§ 9 første ledd skal lyde:

Ved innlevering av en søknad om endring i et registrert varemerke etter varemerkeloven § 34 skal det betales kr 1100.

§ 10 første ledd skal lyde:

Ved innlevering av et krav om slettelse av et varemerke fra registeret etter varemerkeloven § 43, skal det betales kr 1750.

§ 11 første og annet ledd skal lyde:

For en bekreftet utskrift av varemerkeregisteret etter varemerkeloven § 81 annet ledd skal det betales kr 300.

For en bekreftelse av en kopi av en varemerkesøknad med bilag som er tilgjengelig for enhver i henhold til varemerkeloven § 25, jf. varemerkeloven § 81, skal det betales kr 300.

§ 12 første ledd skal lyde:

For gjenopptagelse av søknadsbehandlingen etter varemerkeloven § 23 fjerde ledd skal det betales kr 650.

§ 13 første ledd skal lyde:

For krav om at en fristoversittelse ikke skal ha virkning etter varemerkeloven § 80 skal det betales kr 1650.

Ny § 13a skal lyde:

§ 13a. For krav om administrativ overprøving etter varemerkeloven § 40 skal det betales kr 2700. Betales ikke avgiften innen den frist Patentstyret setter, regnes kravet om som ikke innkommet.

Avvises kravet om administrativ overprøving, skal halve beløpet tilbakebetales.

§ 14 første ledd skal lyde:

For Patentstyrets behandling av en søknad om internasjonale registrering av et varemerke etter varemerkeloven § 68 skal det betales kr 550.

§ 15 første ledd skal lyde:

For utpeking av Norge i en internasjonal varemerkeregistrering etter Madridprotokollen og for fornyelse av slike utpekinger, jf. varemerkeloven § 70 og § 72, skal det for både varemerke og fellesmerker betales avgift til Patentstyret etter følgende satser:

1. for beskyttelse i inntil tre klasser	kr	2300
2. for hver klasse utover tre	kr	650.

§ 15 tredje ledd oppheves.

§ 23 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Årsavgiften forfaller til betaling tidligst samtidig med utløpet av fristen for å inngi oversettelse etter patentforskriften § 59 annet ledd.

§ 41 første ledd skal lyde:

For deling og utskilling av søknad etter designforskriften § 16a eller § 17 skal det betales en avgift etter satsene i § 40 for hver søknad som ikke regnes som en videreføring av den opprinnelige søknaden.

§ 51 nytt annet ledd skal lyde:

For klage over avgjørelse om administrativ overprøving i varemerkesaker er avgiften kr 2600.

Nåværende annet til femte ledd blir tredje til sjette ledd.

25. juni Nr. 938 2010

Ikrafttredelse av lov 19. juni 2009 nr. 106 om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og i vannressursloven (utleie av vannkraftproduksjon mv.)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 106 om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og i vannressursloven (utleie av vannkraftproduksjon mv.) del IV. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Lov 19. juni 2009 nr. 106 om endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven (utleie av vannkraftproduksjon mv.) romertall I trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 939 2010

Forskrift om utleie av vannkraftanlegg

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall m.v. § 5 fjerde ledd. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre at avtaler om utleie av vannkraftanlegg og avtaler med driftsoperatør om bortsetting av drift og vedlikehold knyttet til utbygde konsesjonspliktige vannfall med kraftverk og tilhørende anlegg inngås

- i samsvar med prinsippet om offentlig eierskap til landets vannkraftressurser
- innenfor de rammer som følger av industrikonsesjonsloven
- på en måte som sikrer rasjonell drift og klare ansvarsforhold.

§ 2. Virkeområde og ufravikelighet

Forskriften får anvendelse på avtaler om utleie av vannkraftanlegg og avtaler med driftsoperatør om bortsetting av drift og vedlikehold, som er knyttet til utbygde konsesjonspliktige vannfall med kraftverk og tilhørende anlegg i medhold av industrikonsesjonsloven § 5.

Departementet avgjør i tvilstilfelle om en avtale er omfattet av forskriften.

Forskriften kan ikke fravikes ved avtale.

§ 3. Definisjoner

Med vannkraftanlegg menes utbygde kraftverk som utnytter vannfallsrettigheter over grensen for konsesjonsplikt som definert i industrikonsesjonsloven § 1 uten hensyn til om ervervskonsesjon er gitt, samt tilhørende anlegg som definert i industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd post 17 og vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 4.

Med avtaler om utleie menes alle avtaler der en annen enn eieren gis rett til å disponere over produksjonsplanlegging og kjøring av vannkraftanlegget. Forskriften gjelder ikke avtaler om kraftsalg eller andre kommersielle avtaler som ikke gir eiers avtalepart rett til å disponere over produksjonen i et bestemt vannkraftanlegg.

Med operatøravtaler menes avtaler om bortsetting av oppgaven med å koordinere drift og vedlikehold av vannkraftanlegg (driftsansvar) som ikke omfatter kommersiell råderett over vannkraftanlegget. Dette omfatter ikke avtaler som bare setter bort enkeltstående oppgaver knyttet til ordinær drift eller vedlikehold.

Med driftsansvarlig menes den som har i oppgave å koordinere all planlagt vannkraftproduksjon, herunder å kontrollere at alle beslutninger om kjøring av vann gjennomføres i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven, vannressursloven eller tidligere vassdragslovgivning, og ut fra dette fortløpende beslutter alle praktiske tiltak.

§ 4. Avtaler om utleie med overføring av driftsansvar

Eier av vannkraftanlegg kan gjennom avtale overføre både kommersiell råderett og driftsansvar for vannkraftanlegget. Avtalen skal gjelde fallrettigheter, kraftverk og tilhørende anlegg som én enhet. Kun ett selskap kan stå som leietaker med driftsansvar.

§ 5. Avtale om utleie uten overføring av driftsansvar

Eier av vannkraftanlegg kan gjennom avtale overføre kommersiell råderett for hele eller deler av kraftproduksjonen til en eller flere leietakere uten å overføre driftsansvaret til leietaker. I slike tilfeller skal driftsansvaret ivaretas enten av eier selv eller av en driftsoperatør med operatøravtale etter § 6.

§ 6. Operatøravtaler

Eier av vannkraftanlegg kan inngå operatøravtale.

Slik avtale kan inngås dersom eieren selv beholder den kommersielle råderetten over kraftproduksjonen eller i kombinasjon med leieavtale etter § 5.

Driftsoperatør overtar oppgaven som driftsansvarlig. Kun ett selskap kan utpekes som driftsoperatør.

§ 7. Koordinering av drift og vedlikehold

Eier av vannkraftanlegg skal utpeke driftsansvarlig.

Det skal være ett driftsansvarlig selskap for hvert vannkraftanlegg. Ett selskap kan ha oppgaven som driftsansvarlig for flere vannkraftanlegg.

Opgaven med å ivareta driftsansvaret kan ivaretas av eieren selv, eller overføres til leietaker av anlegget eller et eget selskap (operatøravtale). Hvis en avtale med leietaker ikke omfatter driftsansvaret, må denne oppgaven ivaretas av eieren selv eller en driftsoperatør.

Kravene i første til tredje ledd er ikke til hinder for at en brukseierforening i henhold til vassdragsreguleringsloven § 9 ivaretar driftsansvaret i samsvar med sine konsesjoner selv om en brukseier setter bort oppgaven som driftsansvarlig for sine vannkraftanlegg. Ved utleie eller bortsetting av drift av vannkraftanlegg i vassdrag med en brukseierforening, må oppgavefordelingen mellom den som overtar oppgaven som driftsansvarlig og brukseierforeningen klargjøres.

§ 8. Krav til driftsansvarlig

Driftsansvarlig skal ha rett til å instruere den som utfører praktisk drift, dersom dette er en annen enn den driftsansvarlige.

Driftsansvarlig skal ha minst én heltidsansatt i egen organisasjon med nødvendig kompetanse til å utføre oppgaver etter § 9 første ledd og som er tilgjengelig til enhver tid.

Den driftsansvarlige skal ha nødvendige konsesjoner etter energiloven og oppfylle krav fastsatt i eller i medhold av industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven.

Den driftsansvarlige skal få overført ansvaret som den ansvarlige for vassdragsanlegg etter damsikkerhetsforskriften. Det skal sendes melding til NVE uten ugrunnet opphold om denne overføringen.

Den driftsansvarlige skal følge opp alle forpliktelser tilknyttet vannkraftanlegget overfor myndighetene, med mindre annet går fram av § 9.

Departementet kan stille krav om at driftsansvarlig har driftsorganisasjon i landet, når ikke annet følger av internasjonale avtaler.

§ 9. Krav til eiere

Enhver som eier og selv driver vannkraftanlegg skal i hele avtaleperioden ha ansatte i egen organisasjon med kompetanse og ressurser til å ivareta styring etter krav fastsatt i eller i medhold av lov, herunder om damsikkerhet, manøvrering av vassdraget, overholdelse av naturforvaltningsvilkår og ivaretagelse av teknisk tilstand til kraftverk

og eventuelle reguleringsanlegg. Disse kravene gjelder også for drift av brukseierforeninger i henhold til vassdragsreguleringsloven § 9. De ansatte må ha vassdragsfaglig kompetanse og inngående kjennskap til vannkraftanleggets tekniske tilstand, samt kompetanse til å gjennomføre nødvendige tiltak i forbindelse med ulykker, skader og andre ekstraordinære situasjoner.

I de tilfeller hvor leietaker eller driftsoperatør overtar som driftsansvarlig, beholder eieren alt ansvar for at kravene i første ledd til enhver tid oppfylles av den som utfører oppgaven som driftsansvarlig. Eieren skal for hele avtaleperioden ha en representant i egen organisasjon som er tilgjengelig for henvendelser i alle spørsmål relatert til eierens ansvar.

Eieren må selv være part i søknader om konsesjoner, oppfølging av revisjoner, vilkårsendringer og enhver sak som gjelder konsesjonene med tilhørende vilkår og pålegg.

Eieren skal påse at den som har fått overført oppgaven som driftsansvarlig oppfyller krav som nevnt i § 8. Eieren skal ha uhindret adgang til inspeksjon, befaring mv. i anlegg hvor oppgaven som driftsansvarlig er overført til en annen.

§ 10. Krav til avtalene

Avtaler etter denne forskriften må inngås skriftlig. Eiendomsrett til nye fallrettigheter som erverves og vannkraftanlegg som bygges i forbindelse med oppgradering eller utvidelse i løpet av leieperioden må tilfalle eieren, som må innhente nødvendige konsesjoner. I alle avtaler skal det framgå at bestemmelser i denne forskriften er oppfylt og hvilket selskap som ivaretar oppgaven som driftsansvarlig for vannkraftanlegget.

Avtaler etter § 4 til § 6 kan inngås for inntil 15 år. Fristen regnes fra den dagen nødvendig godkjenning er gitt av departementet eller fra et senere tidspunkt fastsatt av departementet. Fremleie er forbudt.

Avtaler etter § 4 til § 6 må inneholde en bestemmelse om ugyldighet for det tilfelle at leieordningen skulle bli kjent EØS-stridig.

§ 11. Godkjenning og opplysningsplikt

Avtale etter § 4 til § 6 må godkjennes av departementet.

Eieren og den det inngås avtaler med etter § 4 til § 6 skal i hele avtaleperioden, uten hinder av taushetsplikt, gi departementet de opplysninger som er nødvendige for utøvelse av myndighet etter forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010.

§ 13. Overgangsbestemmelser

Forskriften får anvendelse på inngåelse av nye avtaler etter § 4 til § 6, herunder alle endringer i eksisterende avtaler, revideringer eller forlengelse av avtaler utenom de disposisjoner som fremgår av industrikonsesjonsloven § 4.

Eksisterende avtaler som omfattes av industrikonsesjonsloven § 4, berøres ikke. Andre eksisterende avtaler skal oppfylle kravene i forskriften og må meldes til departementet innen tre år fra ikrafttredelsen.

Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1 formål

Formålsbestemmelsen viser til hensynet til offentlig eierskap, rammene for utleie som følger av industrikonsesjonsloven og behovet for rasjonell drift og klare ansvarsforhold.

Til § 2 Virkeområde og ufravikelighet

Første ledd

Forskriften gjelder utleie av vannkraftanlegg og driftsbortsetting i medhold av industrikonsesjonsloven § 5. Industrikonsesjonsloven § 5 åpner kun for adgang til utleie for utbygde vannfallsrettigheter med kraftverk og tilhørende anlegg. Utleie av råfall over lovens konsesjonsgrense er forbudt, jf. merknader til § 3 første ledd. Bestemmelsene om driftsoperatører knytter seg også til utbygde vannfallsrettigheter over lovens konsesjonsgrense med tilhørende kraftverk og anlegg. Det kan inngås avtaler for hvert kraftverk hvis eieren har flere kraftverk.

Annet ledd

Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å avgjøre om en avtale er omfattet av forskriften. Dette gjelder hva som er avtale om utleie og hva som er operatøravtale.

Tredje ledd

Forskriften kan ikke fravikes ved avtale.

Til § 3 Definisjoner

Første ledd

Forskriften definerer begrepet vannkraftanlegg, som er objektet for utleie eller avtaler om driftsbortsetting etter reglene i forskriften. Det er et vilkår etter industrikonsesjonsloven § 5 at vannfallene må være utbygget for at de kan leies ut, samt at utleier må være eier av både kraftverk og tilhørende anlegg. Avtaler om utleie eller bortsetting av

drift faller utenfor forskriften dersom vannfallet ikke er over konsesjonsgrensen i industrikonsesjonsloven § 1. Forskriften gjør ingen endring i de prinsipper som ligger til grunn for beregningen av om et vannfall er over konsesjonsgrensen etter industrikonsesjonsloven. Grensen i loven § 1 er 4 000 nat.hk. Kraftverk som utnytter vannfallsrettigheter meddelt ervervskonsesjon etter den tidligere grensen for konsesjonsplikt på 1 000 naturhestekrefter etter industrikonsesjonsloven omfattes av forskriften. Ved utleie og driftsbortsetting gjelder dermed den samme avgrensning som ved videre overdragelse av vannfall med ervervskonsesjon etter den tidligere konsesjonsgrensen.

Forskriften gjelder uavhengig av om det er gitt ervervskonsesjon for vannfallet etter industrikonsesjonsloven eller ikke.¹ Det avgjørende er om fallrettighetene som utnyttes er over lovens konsesjonsgrense og må konsesjonsbehandles ved eventuell overdragelse av eiendomsretten. Dette innebærer at både offentlige og privat eide konsesjonsfrie vannfall kan leies ut sammen med utbygde kraftverk og tilhørende anlegg, herunder også de som ble ervervet uten konsesjon før ervervsloven av 1909.

Hvilke anlegg mv. som er omfattet defineres ved henvisning til relevante bestemmelser i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. Etter industrikonsesjonsloven § 2 tredje ledd post 17 er følgende objekter omfattet: «Vannfallet med alle de innretninger, hvorigjennom vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m.m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjonene med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget.» Vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 4 omfatter «reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen».

¹ Ot.prp.nr.66 (2008–2009) side 7.

Annet ledd

Første punktum presiserer hva som menes med utleie. Det fremgår av industrikonsesjonsloven § 5 annet ledd, jf. § 1 annet ledd annet punktum, at utleiereglene gjelder konsesjonspliktige vannfallsrettigheter.¹ Etter industrikonsesjonsloven § 1 er avtaler som stifter andre rettigheter enn eiendomsrett til vannfall forbudt med mindre annet følger av lovens kapittel 1. Utleie er en rettighetsstiftelse i vannfall.

Etter den tidligere ordlyden kunne ingen andre enn staten erverve eiendomsrett, bruksrett eller langsiktig disposisjonsrett til vannfall. Adgangen til å inngå nye avtaler om erverv av bruksrett og langsiktig disposisjonsrett ble opphevet ved endring av industrikonsesjonsloven i 2008 og ved at ordlyden i denne lovs § 1 ble endret. Etter någjeldende bestemmelse er det ikke noe vilkår at den type rettigheter som tidligere falt inn under bestemmelsene om disposisjonsretter må være «langsiktige» for å være omfattet av loven. Følgelig vil også det som tidligere var å betrakte som kortsiktige disposisjonsretter til vannfall nå være nye rettighetsstiftelser i vannfall som vil bli vurdert etter bestemmelsene om utleie.

Leietakerens rett til å disponere over produksjonsplanlegging og kjøring er gjort til det sentrale kriterium for hva som er en utleieavtale som stifter rettigheter i vannfall. Hvis avtalen er koblet til produksjonen i et bestemt kraftverk, for eksempel slik at eieren forplikter seg til å ivareta bestemte ønsker ved planlegging av produksjonen, står man overfor en leieavtale.

Enhver rett til å disponere over produksjonsplanlegging og kjøring av vannkraftanlegget omfattes. Ordene produksjonsplanlegging og kjøring er tatt inn for å tydeliggjøre at det er retten til å disponere over den reelle produksjonen som er det sentrale, ikke kun forhåndsplanlagt kjøring som kanskje ikke følges opp. Slike avtaler vil normalt innebære at det vesentligste av den økonomiske risikoen overføres til leietaker. Den tydeligste formen foreligger der leietakeren overtar det fulle ansvaret for produksjonsplanleggingen og den økonomiske risikoen for resultatet av kjøringen. Men det kan også tenkes at en leietaker gis mer begrenset rett, for eksempel til å nominere en ønsket produksjon i en påfølgende driftsperiode innenfor visse rammer, hvor den påfølgende kjøringen forstås av eieren eller annen med ansvar for praktisk drift. Man kan også tenke seg «negativ» rett til å disponere over kjøringen, for eksempel avtalefestede begrensninger på tidspunkter for vedlikehold mv. innenfor avtaleperioden.

Der flere vannkraftanlegg er deltakere i en brukseierforening i henhold til vassdragsreguleringsloven § 9 fatter eierne av vannkraftanleggene i foreningen felles beslutninger om kjøring av vann i vassdraget. Slike beslutninger er ikke avtaler om utleie i forskriftens forstand.

Annet punktum avgrenser utleie mot kraftkontrakter, som ikke er omfattet av utleiereglene. I en kraftkontrakt vil selgeren normalt stå fritt med tanke på hvor den aktuelle kraften er produsert. Selgeren i en kraftkontrakt kan være en produsent med tilgang på egenprodusert kraft, men behøver ikke være det. Der kjøperen etter avtalen ikke har rett til å disponere over produksjonsplanlegging eller påfølgende kjøring i et eller flere kraftverk, og selgeren etter avtalen står fritt når det gjelder å skaffe kraften til veie, foreligger det en kraftkontrakt og ikke utleie. Slike kraftkontrakter kan inngås uten samtykke av noen art. Avtaler som kun reduserer den økonomiske risikoen for eier faller utenfor forskriften.

¹ Ot.prp.nr.66 (2008–2009) side 12.

Tredje ledd

Første punktum gir en presisering av hva som menes med operatøravtaler, det vil si avtaler om bortsetting av oppgaven med å koordinere drift og vedlikehold av vannkraftanlegg. Ved slike avtaler overfører eieren oppgaven med å ivareta driftsansvaret som er definert i § 8. Det ansvaret eieren har i henhold til konsesjoner og offentligrettslige krav kan ikke overdras til andre, men de faktiske oppgavene kan utføres av andre enn eieren. Den

som ivaretar denne funksjonen er på de fleste områder praktisk ansvarlig for oppfølging overfor myndighetene, og privatrettslig ansvarlig overfor eieren for å ivareta de sentrale driftsfunksjoner.

Avtaler om bortsetting av ordinær drift og vedlikehold er nå lovregulert i § 5 første ledd i industrikonsesjonsloven, jf. Ot.prp.nr.66 (2008–2009). En driftsoperatør er i lovforarbeidene beskrevet som en som utfører arbeid uten ansvar for hva slags økonomiske resultater kjøringen av kraftverket gir. Slike avtaler regnes ikke som utleie dersom avtalen ikke gir operatøren noen rett til å fatte kommersielle beslutninger over kjøring av kraftverket.

Ved drift i egen regi vil eierselskapet selv ivareta funksjonen som den driftsansvarlige og det inngås ingen avtaler med ekstern driftsoperatør. Hvis oppgaven med å ivareta driftsansvaret settes til et annet rettssubjekt enn eieren selv, foreligger bortsetting gjennom en operatøravtale.

Avtalen skal omfatte oppgaven med å ivareta ansvaret for drift og vedlikehold. Etter § 7 skal eieren utpeke hvem som ivaretar oppgaven som driftsansvarlig. Dette kan være eieren selv, en leietaker som har overtatt driftsansvaret, eller et eget selskap som inngår operatøravtale med eieren. Kravene til den som innehar funksjonen som driftsansvarlig er nærmere definert i § 8 (når driftsansvaret er satt bort) og § 9 (når eieren selv driver anlegget). Se merknadene til § 3 fjerde ledd for en nærmere omtale av hva som ligger i begrepet driftsansvarlig.

Annet punktum avgrenser operatøravtaler mot avtaler om enkeltstående oppgaver knyttet til praktisk drift eller vedlikehold som ikke inkluderer koordinering av fysisk drift i samsvar med eierens eller andre rettighetshavernes produksjonsønsker innenfor offentligrettslige krav. Den driftsansvarlige eierens aktivitet kan normalt suppleres med en eller flere innleide personer både innen de kommersielle og praktiske oppgaver. Innleie av personer for å utføre bestemte oppgaver ved drift og vedlikehold, er ikke i seg selv bortsetting av drift som faller inn under forskriften. Hvis eier bare ønsker å kjøpe inn slike tjenester, er dette tillatt uavhengig av de nye bestemmelsene om leie/operatør. Forskriften er ikke til hinder for at den som foretar drift og vedlikehold (og er utpekt som driftsansvarlig) kjøper inn slike tjenester fra tredjepersoner.

Fjerde ledd

Fjerde ledd definerer hva som menes med driftsansvarlig. Med dette menes oppgaven å koordinere alle beslutninger om kjøring av vann fra eieren eller andre rettighetshavere, holdt opp mot alle relevante offentligrettslige krav, og deretter eventuelt instruere de som står for den ordinære driften om ikke dette gjøres av den driftsansvarlige selv. Beslutningene er basert på at den driftsansvarlige sitter med oversikt over anlegget, og ut fra dette fortløpende beslutter alle tiltak. Denne funksjonen kan ligge hos eier, leier eller operatør. En viktig del av den driftsansvarliges oppgaver er å vurdere hva som skal gjøres innen vedlikehold og når det skal gjøres. Den driftsansvarlige trenger ikke å ha folk som skal gjøre de fysiske vedlikeholdsoppgavene innen egen organisasjon. Det sentrale er hvem som har fått oppgaven å koordinere og beslutte utførelsen av drifts- og vedlikeholdsoppgavene.

Ansvar som følger av offentligrettslige regler kan ikke uten videre overdras til et annet pliktsubjekt i en avtale mellom to parter. Overføring av ansvar etter offentligrettslige regler må vurderes ut fra det aktuelle regelverket. Etter energiloven må den som driver kraftanlegget ha nødvendig konsesjon, og ved bortsetting av driftsansvaret må konsesjonen overføres til leietaker eller driftsoperatør. På tilsvarende måte overtar driftsoperatør eller leietaker med driftsansvar rollen som den ansvarlige etter dam sikkerhetsforskriften. Det blir dernest opp til det selskapet som står som driftsansvarlig å vurdere hvordan en best oppfyller krav til egenkompetanse og kombinasjonen mellom nødvendig egenkompetanse og innleie av tjenester slik at alle oppgavene blir ivaretatt. Krav til egenkompetanse mv. som stilles til driftsansvarlig selskap fremgår av § 8, og det vises til merknadene der.

Hvis eier ønsker å leie inn praktisk hjelp (tjenesteutsetting), men selv står som driftsansvarlig, er dette tillatt i dag, og kan fortsatt inngås uavhengig av de nye bestemmelsene om leie/operatør. Den driftsansvarliges aktivitet kan suppleres med en eller flere innleide personer både innen de kommersielle og praktiske oppgavene. Disse kan være ansatt hos eierselskapet eller innleide.

Til § 4 Avtale om utleie med overføring av driftsansvar

Den enkleste formen for utleie innebærer at leietakeren overtar så vel den kommersielle som den praktiske driften av kraftverket og driver det som en enhet for egen regning og risiko. Det er ikke nødvendig å skille skarpt mellom fordelingen av kommersielle og andre beføyelser mellom partene, idet all rådighet blir overført til leietakeren. Det fremgår av annet punktum at utleie etter § 4 må gjelde all rådighet over vannfall, kraftverk og tilhørende anlegg.

Leietaker overtar driftsansvaret, og i siste punktum fastslås det at kun ett selskap kan være leietaker med ansvar for drift etter § 4. Begrepet selskap omfatter i denne forskriften selskap eller lignende organisasjon som foretak, lag eller andre sammenslutninger. Eier vil i alle tilfeller ha det formelle ansvar for alle plikter etter vassdragslovgivningen og konsesjonsvilkår, jf. § 9. Leietaker må oppfylle kravene som driftsansvarlig, jf. § 8. Det vises til disse merknadene.

Til § 5 Avtale om utleie uten overføring av driftsansvar

Første punktum åpner for en alternativ mulighet der eieren kun overfører kommersiell råderett for hele eller deler av kraftproduksjonen, i samsvar med industrikonsesjonsloven § 5 annet ledd. Leietaker overtar ikke oppgaven med praktisk drift og vedlikehold. Dersom leietakeren også vil ivareta den praktiske drift av kraftverket, faller leieforholdet inn under § 4.

Ved utleie av kommersiell råderett står leietaker for produksjonsplanlegging og avgjør kjøring av kraftverket, i tillegg til å ta den økonomiske risikoen for kostnader, inntekter og tilsigsvariasjon. Leietaker må inngå avtale med eier, som har ansvar for driften etter konsesjoner og annet lovverk og som har egne plikter og rettigheter etter forskriften. Eier kan overføre hele eller deler av produksjonskapasiteten i kraftverket til en leietaker. Hvis bare deler av kapasiteten er leid ut, må eieren som driftsansvarlig ta hensyn til så vel egne som leietakerens disposisjoner for kjøringen i den påfølgende driftsperioden. I praksis vil dette bety at eieren må ha egen kompetanse på området.

Forskriften er ikke til hinder for at eieren setter bort den kommersielle råderetten til flere leietakere, men bare ett selskap (eier, leier eller driftsoperatør) kan stå som driftsansvarlig.

I tilfeller der flere eiere eller rettighetshavere kontrollerer ett kraftverk, må disse som i dag lage avtaler seg imellom for å oppfylle konsesjonsforpliktelsene og fordele kostnader og inntekter fra driften. Eierne kan inngå avtaler om utleie om de finner dette hensiktsmessig. Forskriften griper ikke inn i de selskapsrettslige spørsmål som regulerer forholdet mellom eiere/rettighetshavere som beslutter å gå sammen om å leie ut sitt kraftverk.

Annet punktum fastsetter at eieren kan velge å selv stå som driftsansvarlig, eller å sette bort ansvaret for drift og vedlikehold til en driftsoperatør. Om den praktiske driften settes bort, skal driftsoperatøren utpekes som driftsansvarlig. Hvis eieren setter ut kommersiell råderett til en leietaker, og i tillegg setter ut den fysiske kjøringen til en driftsoperatør, må operatøren forestå fysisk kjøring etter instruks fra eieren. Man får da et trepartsforhold med avtaler mellom så vel eier og leietaker, som mellom eier og driftsoperatør.

Godkjenning av avtaler om utleie uten overføring av driftsansvar til leietaker forutsetter at det framgår klart hvem som er driftsansvarlig. De avtalene som innebærer overføring av driftsansvar, forutsetter på sin side at oppgavefordeling mellom partene framgår klart i samsvar med kravene i denne forskriften.

Til § 6 Operatøravtaler

Første ledd

Eier kan etter industrikonsesjonsloven § 5 første ledd inngå avtaler om bortsetting av driftsansvar for vannkraftanlegg (operatøravtale). Kjernen i en slik avtale er at eieren overfører ansvaret for koordinering av ordinær drift og vedlikehold på grunnlag av eierens og andre rettighetshavers produksjonsplaner, og innenfor alle gjeldende offentligrettslige krav. Det vises til definisjonen av operatøravtaler i § 3 tredje ledd, og merknadene der.

Operatøravtaler er omfattet av forskriftens virkeområde og må godkjennes. Avtaler om enkeltoppgaver innen drift og vedlikehold omfattes ikke av forskriften, så lenge det ikke gjelder overføring av den styring og koordinering som inngår i oppgavene for driftsansvarlig, jf. § 3 tredje og fjerde ledd.

Annet ledd

Eier kan sette ut ansvaret for drift og vedlikehold til en operatør og selv beholde den kommersielle råderetten. Hvis eieren vil kombinere bortsetting av ansvaret for drift og vedlikehold etter § 6 med utleie av kommersiell råderett etter § 5 til en tredjeperson, må eieren inngå avtale med hver av partene.

Tredje ledd

Første punktum krever at selskap som inngår operatøravtale med eieren (driftsoperatør) skal utpekes som driftsansvarlig, som definert i § 3 fjerde ledd. Kravet om at eieren skal utpeke driftsansvarlig gjelder alle avtaler som omfattes av § 4 til § 6, jf. § 7 første ledd. En operatøravtale innebærer at driftsoperatøren kun overtar oppgaven som driftsansvarlig, uten kommersiell råderett som omfattet av § 4 eller § 5. Krav som stilles til driftsansvarlig fremgår av § 8. Det vises til merknadene til § 3 tredje ledd om hva som er en operatøravtale som er omfattet av loven, i motsetning til innkjøp av kun praktisk hjelp som faller utenfor forskriften.

I annet punktum er det klargjort at kun ett selskap kan være driftsoperatør. Dette følger også av § 7 annet ledd, som krever at det bare skal være én driftsansvarlig. Se merknaden til § 4 om selskapsbegrepet.

Til § 7 Koordinering av drift og vedlikehold

Første ledd

Første ledd krever at eieren må utpeke hvem som er driftsansvarlig for hvert vannkraftanlegg. For å sikre rasjonell drift og klare ansvarsforhold er det nødvendig i hvert tilfelle å klargjøre hvem som er driftsansvarlig for vannkraftanlegget.

Annet ledd

Det skal bare være ett driftsansvarlig selskap for hvert kraftanlegg. Ett selskap kan imidlertid være ansvarlig for flere kraftverk så lenge selskapet oppfyller kompetansekravene for hvert kraftverk. For begrepet selskap, se merknaden til § 4.

Tredje ledd

Kravet om driftsansvarlig kan oppfylles av eieren selv, leietakeren eller et eget selskap gjennom operatøravtale. Når det gjelder begrepet «selskap» vises det til merknaden til § 4. Ved drift i egen regi vil eierselskapet selv være den driftsansvarlige. Ved utleie av rettigheter til vannkraft, altså rett til å beslutte kjøring av vann, vil leietakeren overta oppgaven med å ivareta driftsansvaret dersom det inngås avtale etter § 4. Alternativt kan eier, eller en driftsoperatør, være driftsansvarlig dersom bare kommersiell rådighet leies ut etter § 5. Inngås det en operatøravtale

etter § 6 blir driftsoperatøren den driftsansvarlige, idet formålet med slike avtaler er å sette bort dette ansvaret uten at det overføres noen kommersiell råderett over vannet.

Annet punktum presiserer at eieren enten må ivareta driftsansvaret selv eller overføre dette til en driftsoperatør dersom det inngås avtale om utleie av bare kommersiell råderett etter § 5.

Fjerde ledd

Brukseier- og reguleringsforeningenes virksomhet er ikke direkte omfattet av utleiereglene. Ved utleie av kraftanlegg i vassdrag med slike foreninger må det gjøres en grenseoppgang mellom eierens ansvar og oppgaver og brukseier- eller reguleringsforeningens virksomhet. Foreningene kan avgjøre hvor mye vann som det enkelte kraftverk i vassdraget maksimalt kan kjøre til enhver tid innenfor rammer fastsatt i eller i medhold av reguleringskonsesjoner meddelt brukseierforeningen. Foreningene har imidlertid ikke ansvaret for drift av det enkelte kraftverk. Hvis et kraftverk plutselig får problemer på teknisk side (vannveier eller elektrisk), vil driftsansvarlig for kraftverket kunne strenge vanninntaket og la vannet gå utenom kraftverket. Selv om ikke alle kraftverk har tiltakskonsesjon etter vannressursloven eller den tidligere vassdragsloven av 1940, er plikter pålagt som må oppfylles som bygger på andre rettslige grunnlag. Kraftverkets eier eller operatør vil alltid ha både rett og plikt til å bestemme hvor mye vann kraftverket skal bruke til enhver tid. At brukseierforeninger kan sette maksimalgrense for kraftverkets mulige produksjon endrer ikke dette forholdet.

Til § 8 Krav til driftsansvarlig selskap

Første ledd

Det følger av § 7 at eieren må utpeke en driftsansvarlig. For at den driftsansvarlige skal ha rett til å fatte alle nødvendige beslutninger for å ivareta oppgavene som inngår i driftsansvaret, må den som står for praktisk utførelse av drifts- eller vedlikeholdsoppgaver dersom dette er en annen, kunne instrueres av den driftsansvarlige.

Annet ledd

Funksjonen som driftsansvarlig må utføres av minst en heltidsansatt i selskapet, og denne må ha nødvendig kompetanse til å utføre oppgaver som følger av § 9 første ledd. Hvis driftsansvaret er satt ut fra eier til leier, eller til driftsoperatør, gir det ikke klare ansvarsforhold om eier også ivaretar denne funksjonen. Eiers ansvar som definert i Ot.prp.nr.66 (2008–2009), tilsier imidlertid tett kontroll med, og oppfølging av, den driftsansvarlige. Den driftsansvarlige må oppfylle kravet om ha ansatte i egen organisasjon som har nødvendig kompetanse og ressurser som følger av § 9 første ledd. Den driftsansvarlige må være tilgjengelig for henvendelser fra vassdragsmyndighetene til enhver tid. Bestemmelsen gjør det nødvendig at den driftsansvarlige eksempelvis må kunne besvare henvendelser fra vassdragsmyndighetene når det er behov for dette, for eksempel i en flomsituasjon. Kravet om tilgjengelighet er noe eieren og den driftsansvarlige må ivareta også for eksempel i forbindelse med ferieavvikling eller annet fravær.

Tredje ledd

I egenskap av å være den som driver kraftverket og tilhørende anlegg må driftsansvarlig ha nødvendige konsesjoner etter energiloven. For driften av kraftstasjonen kreves anleggskonsesjon etter energiloven § 3–1 og for salg av kraft kreves omsetningskonsesjon etter § 4–1. Videre må den driftsansvarlige oppfylle alle krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven. I medhold av vannressursloven er det gitt forskrifter om blant annet damsikkerhet. Selskapet som er driftsansvarlig for det enkelte kraftverk, må ha kompetanse som oppfyller reglene i forskriften her og etter damsikkerhetsforskriften og andre forskrifter etter det lovverk som fremgår av bestemmelsen her. I egenskap av anleggskonsesjonær etter energiloven må det driftsansvarlige selskapet også oppfylle de kravene til kompetanse som følger av energiloven. For mindre kraftverk vil et fåtall personer vanligvis kunne oppfylle kravene etter gjeldende regelverk. Det blir opp til driftsansvarlig selskap å avgjøre hvordan en best oppfyller egenkompetansekravene. Slik kompetanse kan om nødvendig kombineres med innleie av tjenester slik at alle oppgaver blir ivaretatt. Krav som er fastsatt for anlegg med konsesjon etter tidligere lovgivning omfattes på vanlig måte.

Fjerde ledd

Første punktum pålegger eier å overføre ansvaret etter damsikkerhetsforskriften dersom eier utpeker en driftsansvarlig. Annet punktum bestemmer eiers informasjonsplikt ved overføring av ansvar etter damsikkerhetsforskriften. Melding om dette skal sendes NVE uten ugrunnet opphold.

Femte ledd

Eieren står ansvarlig etter alle konsesjoner og kan ikke frasi seg dette ansvaret. Eieren kan likevel på egen risiko inngå avtale om å overføre praktisk oppfølging. Leietaker eller driftsoperatør vil med slik avtale også få et visst ansvar for oppfølging overfor myndighetene. Visse oppgaver eieren selv må utføre er nedfelt i § 9.

Sjette ledd

For å sikre effektiv håndtering av eksempelvis flom eller andre ekstraordinære situasjoner knyttet til driften av vannkraftanlegget, er det viktig at vassdragsmyndighetene raskt og enkelt kan oppnå kontakt med en kvalifisert driftsansvarlig med tilgjengelige ressurser og kompetanse. På denne bakgrunn er det nødvendig med en hjemmel for krav om driftsorganisasjon i landet. Dette er forankret i tvingende allmenne hensyn til sikkerhet og beredskap, jf.

Ot.prp.nr.66 (2008–2009) side 7.

Til § 9 Krav til eiere

Bestemmelsen retter seg mot eiere av utbygde konsesjonspliktige vannfallsrettigheter etter industrikonsesjonsloven § 1 annet ledd med kraftverk og tilhørende anlegg, og regulerer to former for disponering over anleggene. For det første der eieren selv ivaretar oppgaven som driftsansvarlig for sine egne anlegg (første ledd), og for det annet krav til eieren der leietaker eller driftsoperatør overtar oppgaven som driftsansvarlig (annet ledd).

Forskriften gjelder situasjoner med utleie og driftsoperatør. Selv om andre situasjoner ikke er omfattet av forskriftens virkeområde, må det legges til grunn at tilsvarende krav gjelder for enhver som eier og driver kraftverk og tilhørende anlegg som følge av gjeldende lovgivning og konsesjonsvilkår mv.

Eieren beholder alt ansvar etter offentligrettslige regler selv om eieren leier ut eller setter bort oppgaven med å ivareta ansvaret for drift og vedlikehold til en driftsoperatør. I forskriften er kravene til eierens ansvar tydeliggjort i samsvar med forarbeidene til utleiereguleringene, jf. Ot.prp.nr.66 (2008–2009) der det på side 7 står at «Frem til lovedringen av industrikonsesjonsloven i september 2008 var hovedregelen ved utleie at leietaker (bruksrettskonsesjonær) hadde alt ansvar opp mot offentlige myndigheter. Forslaget til ny utleieordning under konsolideringsmodellen innebærer at det tidligere hovedprinsippet endres slik at det nå skal være eier som i utgangspunktet skal ha dette ansvaret slik at eiers posisjon i utleieperioden sikres.»

Første ledd regulerer situasjonen der eieren selv driver kraftverk, det vil si der eieren selv står som driftsansvarlig. Annet ledd regulerer situasjonen der eieren har satt bort driftsansvaret.

Første ledd

Første ledd presiserer alminnelige krav til eiere som driver kraftverk og tilhørende anlegg. Eier skal ha ansatte i egen organisasjon som innehar nødvendig kompetanse og ressurser til å ivareta styring etter krav i eller i medhold av lov. Det er tilsvarende krav i konsesjonsvilkår mv. for brukseier- og reguleringsforeninger. Ved søknad om godkjenning av avtaler etter denne forskriften i vassdrag med slike foreninger, er det nødvendig at forholdet til foreningen klargjøres, herunder om oppgaver og kompetanse.

Annet ledd

Første punktum presiserer at selv om leietaker eller driftsoperatør er utpekt som driftsansvarlig, beholder eieren det formelle ansvaret for at de materielle kravene etter første ledd oppfylles. Ansvaret som er nevnt i første ledd må oppfylles av driftsoperatør eller leietaker dersom avtale som overfører driftsansvaret er inngått. Kravene til den driftsansvarliges kompetanse følger av § 8 annet ledd. Eieren må påse at dette er tilfellet.

Selv om eieren har satt bort ulike sider av driften gjennom utleie eller en driftsoperatøravtale, og eventuelt med innkjøp av visse tjenesteytelser, har eieren ansvar for å følge opp at enhver som deltar i virksomheten hele tiden er kvalifisert og driver på en forsvarlig måte.

Etter annet punktum skal eieren ha en egen representant som kan besvare henvendelser i alle spørsmål om eierens ansvar. Denne personen må oppgis ved søknad om godkjenning av avtalene. Skifte av representant i løpet av avtaleperioden skal rapporteres til departementet. Kravet til en egen representant i eiers organisasjon følger opp formuleringene om krav til eiers organisasjon og kompetanse ved utleie i Ot.prp.nr.66 (2008–2009). Det er ikke satt formelle krav til hvilken kompetanse eieren må sitte igjen med. Kravet om at eieren skal ha en representant som er tilgjengelig i saker om eierens ansvar forutsetter imidlertid en viss vassdragsfaglig kompetanse, men innebærer ingen krav om at eieren skal ha spisskompetanse på alle sidene ved driften av et kraftverk med tilhørende anlegg.

Tredje ledd

Tredje ledd presiserer at eieren må selv være part i alle konsesjonssøknader, revisjoner, vilkårsendringer og enhver sak som gjelder konsesjonene med tilhørende vilkår og pålegg. Ved eventuell manglende oppfyllelse av konsesjonspålagte forpliktelser mv. kan eieren ikke skylde på at ansvaret for å koordinere den faktiske utførelsen eller den kommersielle råderetten er satt bort til andre gjennom en avtale om utleie eller bortsetting av drift.

Fjerde ledd

Etter første punktum har eieren ansvar for å påse at driftsansvarlig oppfyller krav tilknyttet anlegget etter konsesjoner og annet regelverk. Etter annet punktum skal eieren kunne forestå fysisk inspeksjon og befaring av kraftverk og tilhørende anlegg til enhver tid.

Til § 10 Krav til avtalene

I forskriften er det satt krav til avtalenes innhold. Selve avtaleinngåelsen, herunder krav om anbud mv. er ikke regulert, men er omtalt i Ot.prp.nr.66 (2009–09) på side 6. Avtaler om utleie av vannkraftproduksjon og avtaler om driftsoperatørskap vil reguleres av det til enhver tid gjeldende regelverk og de grunnleggende prinsippene etter EØS-avtalen. Utleie av kraftverk og tilhørende anlegg omfattes ikke av regelverket om offentlige anskaffelser. Avtaler med driftsoperatør om drift og vedlikehold av kraftverk og tilhørende anlegg er derimot omfattet av dette regelverket. Statsstøtteregelverket vil uansett gjelde både ved utleie av kraftverk og tilhørende anlegg og for driftsoperatøravtaler.

Første ledd

Første punktum nedfeller krav om skriftlighet. Kravet må sees i sammenheng med tredje punktum som i praksis krever at den skriftlige avtalen tydeliggjør hva slags utleie det er tale om, og hvordan forskriftens vilkår er oppfylt for valg av utleie og/eller driftsoperatør.

Annet punktum regulerer tilfeller av oppgradering eller utvidelse av vannkraftanlegget. Leietaker kan neppe antas å ha sterke incentiver til å investere i oppgradering eller utvidelse innenfor leieperiodens lengde på 15 år. Oppgradering eller utvidelse krever til dels store investeringer og relativt langvarige driftsavbrudd i anleggsperioden. I tillegg kommer en planleggingsfase. I et 15-års perspektiv fremstår oppgradering eller utvidelse neppe som særlig lønnsomt for leietakeren.

Eieren kan derimot ha interesse i oppgradering og utvidelse. Dette kan også gjøre anleggene mer attraktive for ny utleie i senere leieperioder. Hensynet til rasjonell utnyttelse av vannkraftressursene taler for at utleiereglene ikke bør stenge for fornuftig videreutvikling eller oppgradering/utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg. Så lenge eieren blir eier av nye vannfall, kraftverk og andre installasjoner som bygges i løpet av leieperioden, er slike investeringer fullt ut i samsvar med målsettingen om offentlig eierskap.

For en eksisterende privat eier som leier ut vil det ikke være mulig å få ny ervervskonsesjon til fallrettigheter i forbindelse med oppgradering og utvidelse, jf. industrikonsesjonsloven § 2 første ledd. Ved oppgradering og utvidelse forutsetter konsolideringsmodellen at en privat eier ikke kan erverve nye fallrettigheter. I tillegg krever utleiereglene at eier må få eiendomsrett til alle nye kraftverk og installasjoner som er omfattet av leieavtalen og bygges i løpet av leieperioden.

Tredje punktum stiller krav til at det klart fremgår av avtalen at bestemmelsen i forskriften er oppfylt og hvilket selskap som skal være driftsansvarlig slik at departementet kan kontrollere dette i forbindelse med godkjenning.

Når det gjelder selskapsbegrepet vises det til merknaden til § 4.

Annet ledd

Bestemmelsen klargjør at 15-års tidsbegrensning regnes fra dagen godkjenning er gitt eller fra et senere tidspunkt fastsatt av departementet. Fristberegning fra et senere tidspunkt vil være særlig aktuelt der avtalepartene ønsker beregning fra avtalens ikrafttredelsestidspunkt. I annet punktum gjentas forbudet mot fremleie i industrikonsesjonsloven.

Tredje ledd

Bestemmelsen er tatt inn i tråd med kravene i forarbeidene til loven og sikrer at eventuelle brudd på EØS-avtalen, som mot formodning kunne tenkes å oppstå, i nødvendig utstrekning kan avhjelpest uten at inngåtte avtaler er til hinder for dette.

Til § 11 Godkjenning og opplysningsplikt

Første ledd fastslår at avtalen må godkjennes i samsvar med industrikonsesjonsloven § 5 tredje ledd første punktum.

Industrikonsesjonsloven § 26 gir hjemmel for Kongen til å treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre at en plikt i eller i medhold av loven eller konsesjonsvilkår blir oppfylt.

I annet ledd er en bestemmelse om opplysningsplikt inntatt for å lette myndighetenes kontroll etter vassdragslovgivningen. Bestemmelser i avtalene om taushetsplikt mv. skal ikke til kunne påberopes til hinder for at myndighetene kan kreve opplysninger fra noen av partene i avtaler etter § 4 til § 6.

Til § 13 Overgangsbestemmelser

Første ledd

Første ledd slår fast at forskriften får anvendelse på alle nye leieavtaler. Etter ordlyden i ikl. § 5 annet ledd er det å «inngå» avtaler regulert. Dette gjelder både utleieavtaler (§ 4 og § 5) og driftsoperatøravtaler (§ 6). Reforhandling og forlengelse av eksisterende avtaler stifter nye rettigheter og forpliktelser og omfattes av formuleringen om å inngå avtale. Avtalene må utformes i tråd med kravene i forskriften og godkjennes.

I forskriften er det gjort unntak avtaler som er omfattet av industrikonsesjonsloven § 4. Blant de avtalene som er å forstå som leieforhold, finner man tidligere bruksrettskonsesjoner og konsesjonsfrie leieavtaler, samt eksisterende langsiktige disposisjonsretter (med eller uten konsesjon) i medhold av tidligere bestemmelser i industrikonsesjonsloven.

Etter industrikonsesjonsloven § 4 første ledd kan meddelte bruksrettskonsesjoner og konsesjonsfrie leieavtaler etter søknad gis forlengelse inntil 30 år av gangen. Se nærmere omtale i spesialmotivene i Ot.prp.nr.61 (2007–2008) side 74. Slike forlengelser berøres ikke av utleieforskriften. Det er presisert i loven at slike avtaler ikke kan overdras dersom de ikke omfattes av § 4 tredje ledd. Bruksrettskonsesjon skiller seg fra langsiktig disposisjonsrett ved at en bruksrett normalt innebar utleie av råfall til en leietaker som selv bygget ut kraftverket med tilhørende anlegg.

Langsiktig disposisjonsrett ga rettigheter til vannfall med en vesentlig lengre leieperiode enn etter någjeldende regler om utleie. For langsiktige disposisjonsrettigheter kan det sondres mellom tidsbegrensede og tidsbegrensede disposisjonsrettigheter. Blant de tidsbegrensede disposisjonsrettene kan det igjen sondres mellom kortsiktige (tidligere konsesjonsfrie) og langsiktige disposisjonsretter.

Eksisterende tidsbegrensede langsiktige disposisjonsretter kan ikke forlenges etter § 4 første ledd. Det fremgår av spesialmotivene at muligheten til forlengelse bare gjelder tidligere meddelte bruksrettskonsesjoner og tidligere konsesjonsfri leie av statens vannfall (se Ot.prp.nr.61 (2007–2008) side 74). Eventuell forlengelse av tidsbegrensede langsiktige disposisjonsretter er nye avtaler som må inngås i samsvar med enten utleiereglene eller etablering av nytt tidsbegrenset medeierskap for offentlige aktører etter § 4 tredje ledd annet punktum.

Etter ikl. § 4 tredje ledd første punktum kan derimot eksisterende bruksrettskonsesjoner og konsesjonsfrie leieavtaler avtaler, samt tidsbegrensede disposisjonsretter overdras til offentlige aktører i forbindelse med omorganisering eller liknende. Dette berøres ikke av utleieforskriften.

Etter ikl. § 4 tredje ledd annet punktum kan offentlige foretak erverve tidsbegrenset medeierskap. Enhver avtale som går ut på å etablere nye tidsbegrensede rettigheter (som ikke er eiendomsrett) må gjøres i tråd med denne bestemmelsen om tidsbegrenset offentlig medeierskap til vannkraftproduksjon. Eventuell overdragelse av tidsbegrensede disposisjonsrettigheter må skje i form av nye avtaler om offentlig medeierskap. Slike avtaler omfattes ikke av utleieforskriften.

Forlengelse og overdragelse av kortsiktige disposisjonsretter er omfattet av forbudet i ikl. § 1 annet ledd annet punktum. Disse rettighetene kan ikke forlenges etter § 4 første ledd, og heller ikke overdras etter § 4 tredje ledd. På grunn av forbudet mot fremleie i ikl. § 5 kan slike avtaler i praksis ikke overdras i det hele tatt. Et partsskifte på leietakersiden forutsetter ny avtale med utleier i samsvar med forskriften.

Annet ledd

I første punktum er det sagt at alle eksisterende avtaler som er omfattet av § 4 kan løpe videre. Forskriften får derimot anvendelse på andre eksisterende avtaler som reelt sett må karakteriseres som leieavtaler eller operatøravtaler, og som saklig sett faller inn under denne forskriften. Når det gjelder omfanget av private leieavtaler i dag fremgår det av Ot.prp.nr.61 (side 43) at totalt 5 bruksrettskonsesjoner er meddelt til private etter tidligere § 5 for leie av vannfall som tilhører stat, fylkeskommune eller kommune.

I annet punktum er det inntatt en overgangsregel på tre år for alle andre eksisterende avtaler. Dette vil omfatte eventuelle avtaler om «kortsiktig disposisjonsrett» og alle avtaler som må betegnes som utleie etter forskriften og som ikke er omfattet av ikl. § 4. Videre omfattes alle eksisterende avtaler om bortsetting av oppgaven med å koordinere drift og vedlikehold (operatøravtaler). Det fremgår av første ledd at endringer i eksisterende avtaler krever godkjenning. Hvis eksisterende avtaler allerede er samsvar med forskriften, slik at endring ikke er nødvendig, må avtalen likevel meldes til departementet innen utløpet av treårsperioden.

18. juni Nr. 948 2010

Forskrift om endring i forskrift om truede arter

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 18. juni 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 20 tredje ledd, jf. § 77 og delegeringsvedtak 30. april 2010 nr. 947. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter gjøres følgende endring:

I forskriftens vedlegg punkt 4 tilføyes følgende:

- Lakrismjeltblåvinge (*Plebejus argyrognomon*).

II

Endringen trer i kraft straks.

18. juni Nr. 949 2010

Forskrift om opphevelse av forskrift om tidsfrister, og sanksjoner ved overskridelse av fristene, for private planforslag etter § 30 i plan- og bygningsloven

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 18. juni 2010 med hjemmel i plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77 § 6. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

Forskrift 27. mai 2004 nr. 779 om tidsfrister, og sanksjoner ved overskridelse av fristene, for private planforslag etter § 30 i plan- og bygningsloven oppheves.

II

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 940 2010**Forskrift om gjennomføring i norsk rett av vedlegg IV nr. 30 til EØS-avtala (forordning (EF) nr. 106/2008 om eit fellesskapsprogram for energieffektivitetsmerking av kontorutstyr)**

Heimel: Fastsett ved kgl.res. 25. juni 2010 med heimel i lov 18. desember 1981 nr. 90 om merking av forbruksvarer m.v. § 3 første ledd bokstavane a, b og c, jf. § 3 andre ledd og fjerde ledd, § 3a og § 5 første og tredje ledd. Fremja av Olje- og energidepartementet.

EØS-tilvisingar: EØS-avtala vedlegg IV nr. 30 (forordning (EF) nr. 106/2008). Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

§ 1. Gjennomføring av forordning (EF) nr. 106/2008

EØS-avtala vedlegg IV nr. 30 (forordning (EF) nr. 106/2008 om eit fellesskapsprogram for energieffektivitetsmerking av kontorutstyr) gjeld som forskrift med dei endringar og tillegg som følgjer av vedlegg IV, protokoll 1 til avtala og avtala elles.

§ 2. Tilsyn

Noregs vassdrags- og energidirektorat fører tilsyn med at forskrifta vert overhalde.

§ 3. Ikraftsetjing

Forskrifta gjeld frå 1. juli 2010. Frå same tidspunkt vert forskrift 23. mai 2005 nr. 458 om gjennomføring i norsk rett av vedlegg IV til EØS-avtala nr. 18 (forordning (EF) nr. 2422/2001) om eit fellesskapsprogram for energieffektivitetsmerking av kontorutstyr gjeld som forskrift med dei tilpassingar som følgjer av vedlegg IV og protokoll 1 til avtala og avtala elles oppheva.

Forordning (EF) nr. 106/2008

For å lese forordning (EF) nr. 106/2008 sjå her:

25. juni Nr. 941 2010**Forskrift om endring i forskrift om strukturvoteordning mv. for havfiskeflåten**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova) § 14. Fremmet av Fiskeri- og kystdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturvoteordning mv. for havfiskeflåten gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) *fartøy som fryser fangsten om bord:* fartøy eller fartøy det er kommet til erstatning for som før 26. november 2004 har installert fryseutstyr som er egnet til å fryse inn storparten av det kvantum fiske som fartøyet normalt fangster i løpet av en tur og var godkjent som frysefartøy.

§ 8 annet ledd første punktum skal lyde:

Det kan ikke tildeles strukturvote eller deler av strukturvote til fartøy som er innført i registeret over fiskefartøy i Sør-Norge, på grunnlag av uttak av fartøy eller fartøy det er kommet til erstatning for som pr. 1. januar 1996 var innført i registeret i Finnmark, Troms eller Nordland.

§ 9 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Et fartøy anses i forhold til reglene i første og annet ledd som registrert der hvor fartøyet eller fartøy det er kommet til erstatning for var innført i registeret over fiskefartøy pr. 1. januar 1996.

§ 12 første ledd skal lyde:

Dersom det tildeles strukturvote for fiske med et fartøy som er innført i registeret over fiskefartøy i Sør-Norge på grunnlag av uttak av fartøy registrert i Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag eller Sør-Trøndelag, skal det foretas avkortning med 20 % av den kvoten som ellers ville blitt tildelt for fiske med det fartøyet som tas ut av fiske. Et fartøy anses i forhold til denne bestemmelsen som registrert der hvor fartøyet eller fartøyet det er kommet til erstatning for var innført i registeret over fiskefartøy pr. 1. januar 2000.

§ 15 skal lyde:

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til at inntil 20 % av kvoten av det enkelte fiskeslag som er nevnt i § 3 og som er tildelt for fiske med et fartøy som tilhører en fartøygruppe nevnt i § 1, fiskes med et annet fartøy som tilhører samme fartøygruppe.

Fartøyet eller fartøyene som avgir kvote må ha fisket minst 30 % av kvoten før kvotemottakende fartøy kan starte fiske i henhold til tillatelsen etter første ledd. Eierne av det fartøyet som tildeles kvoter etter første ledd, må gi melding til Fiskeridirektoratet når fiske på slik kvote starter. Fiske på slike kvoter av torsk kan ikke starte før 1. juli.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. juni Nr. 942 2010**Ikraftsetting av lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) § 40 første ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret trer i kraft 1. januar 2011.
Endringer i lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) trer i kraft straks.

25. juni Nr. 943 2010**Delegering av departementets myndighet til å gi forskrifter etter lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Delegering av departementets myndighet til å gi forskrifter etter lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

25. juni Nr. 944 2010**Overføring av ansvaret for tinglysingen fra Justis- og politidepartementet til Miljøverndepartementet og overføring av forvaltningen av eierskapet i Norsk Eiendomsinformasjon as fra Justis- og politidepartementet til Nærings- og handelsdepartementet fra 1. juli 2010**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010. Fremmet av Statsministerens kontor. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

1. Overføring av ansvaret for tinglysingen fra Justis- og politidepartementet til Miljøverndepartementet.
2. Overføring av forskriftskompetansen etter lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing og forskriftskompetanse etter lov 6. juni 2003 nr. 39 om borettslag kapittel 6 knyttet til registrering av borettslagsboliger fra Justis- og politidepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet til Miljøverndepartementet.
3. Delegering til Miljøverndepartementet til å foreta de endringer i forskrifter, avtaler, instruksjer og bestemmelser som er nødvendige for overføringen.
4. Overføring av forvaltningen av statens eierinteresser i Norsk Eiendomsinformasjon as fra Justis- og politidepartementet til Nærings- og handelsdepartementet.
5. Overføringene skjer med virkning fra 1. juli 2010.

25. juni Nr. 945 2010**Forskrift om endring i forskrift om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. for sivil luftfart**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1–2 andre ledd bokstav b. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

I

I forskrift 21. februar 1986 nr. 540 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. for sivil luftfart gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Reglene i arbeidsmiljøloven § 3–1 annet ledd bokstav g, § 3–2, § 4–1, § 4–2, § 4–3, § 4–4, § 4–5, § 4–6 og § 18–6 kommer bare til anvendelse i den utstrekning forholdene ikke reguleres i eller i medhold av luftfartsloven.

§ 4 skal lyde:

Arbeidsmiljøloven § 6–3 om verneombudets rett til å stanse farlig arbeid gjelder ikke for luftfart.

§ 5 skal lyde:

Arbeidsmiljøloven § 2–3 annet ledd bokstav c om arbeidstakers plikt til å avbryte farlig arbeid, gjelder ikke for luftfart.

§ 7 første ledd skal lyde:

Arbeidstaker om bord i luftfartøy som vil gjøre bruk av retten til permisjon etter arbeidsmiljøloven § 12–5 første ledd, skal varsle arbeidsgiver snarest mulig, og senest 6 uker i forveien.

§ 8 første ledd skal lyde:

Arbeidsmiljøloven kap. 10, med unntak av § 10–2 fjerde ledd, gjelder ikke for flyvende personell.

§ 9 skal lyde:

Luftfartstilsynet fører tilsyn med gjennomføringen av arbeidsmiljølovens bestemmelser i samsvar med denne forskriften.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 946 2010

Ikraftsetting av lov 25. juni 2010 nr. 50 om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 50 om endringer i fritids- og småbåtloven (kjøreforbud til sjøs og inndragning av båtførerbevis) del II. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 25. juni 2010 kl. 15.30.

Loven trer i kraft fra 1. juli 2010.

18. juni Nr. 950 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 18. juni 2010 med hjemmel i forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 § 33. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1636 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2010 gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd skal lyde:

Fartøy med torsketråltillatelse kan fiske og lande følgende kvoter av sei:

<i>Trålgruppe</i>	<i>Faktor</i>	<i>Maksimalkvote</i>	<i>Herav garantert kvote</i>	
Småtrålere	0,58		480	307
Ferskfisk-/rundfrystrålere	1,00		828	529
Fabrikkrålere	1,32		1093	698

§ 9 første ledd skal lyde:

Fartøy med seitråltillatelse kan fiske og lande følgende kvoter av sei:

<i>Kvotefaktor</i>	<i>Maksimalkvote</i>	<i>Herav garantert kvote</i>	
	0,35	615	393
	0,75	1318	843
	0,85	1493	955
	1,00	1756	1124

II

Endringene trer i kraft straks.

18. juni Nr. 951 2010

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk i Nordsjøen og Skagerrak i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 18. juni 2010 med hjemmel i forskrift 15. desember 2009 nr. 1544 om regulering av fisket etter torsk i Nordsjøen og Skagerrak i 2010 § 9. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 15. desember 2009 nr. 1544 om regulering av fisket etter torsk i Nordsjøen og Skagerrak i 2010 gjøres følgende endring:

§ 4 første og andre ledd skal lyde:

Fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe i fisket etter torsk med konvensjonelle redskap i Nordsjøen kan maksimalt fiske følgende kvanta torsk i Nordsjøen:

<i>Fartøyets hjemmelslengde:</i>	<i>Garanterte kvoter (tonn)</i>	<i>Maksimalkvote (tonn)</i>
0–14,99 meter	5	45
15,00–20,99 meter	10	90
på eller over 21,00 meter	20	180

Fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe i fisket etter torsk for fartøy med mindre enn 300 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap i Nordsjøen, kan maksimalt fiske følgende kvanta torsk i Nordsjøen:

<i>Fartøyets største lengde:</i>	<i>Garanterte kvoter (tonn)</i>	<i>Maksimalkvote (tonn)</i>
0–9,99 meter	4	7,5
10,00–20,99 meter	4	15
på eller over 21 meter	4	22,5

II

Endringen trer i kraft straks.

21. juni Nr. 952 2010

Forskrift om endring i forskrift om fremstilling for kontroll for utenlandske fartøy som driver fiske i Norges økonomiske sone

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 21. juni 2010 med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4 og § 6 og forskrift 13. mai 1977 nr. 2 om utlendingers fiske og fangst mv. i Norges økonomiske sone og landinger til norsk havn § 8 bokstav f. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 19. juli 2005 nr. 1834 om fremstilling for kontroll for utenlandske fartøy som driver fiske i Norges økonomiske sone gjøres følgende endring:

§ 1 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Utenlandske fartøy som har fisket norsk vårgytende sild og makrell i området nord for 62° N, kan i perioden fra 1. oktober til 28. februar benytte det midlertidige kontrollpunktet:

HOTEL   N 68° 00'   E 04° 00'   W   av Lofoten

II

Endringen trer i kraft straks.

21. juni Nr. 953 2010

Forskrift om fartøykvoter og fordeling av områdekvoten i EU-sonen i fisket etter makrell i 2010

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 21. juni 2010 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressursar (havressurslova) § 11, § 12 og § 16 og forskrift 22. desember 2009 nr. 1744 om regulering av fisket etter makrell i 2010 § 2 femte ledd, § 6, § 7 og § 24, samt lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 og § 20, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

§ 1. Fartøy med makrelltråltillatelse

Ved beregning av fartøykvoter for fartøy med makrelltråltillatelse, jf. forskrift om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften) § 2–21, skal faktoren 0,64 anvendes.

§ 2. Konesjonspliktige ringnotfartøy

Ved beregning av fartøykvoter for konesjonspliktige ringnotfartøy, jf. forskrift om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften) § 4–1, skal faktoren 2,87 anvendes.

§ 3. Ringnotfartøy mellom 21,35 og 28 meter

Ved beregning av fartøykvoter for ringnotfartøy mellom 21,35 og 28 meter største lengde, jf. forskrift om deltakelse i kystfartøygruppens fiske for 2010 (deltakelsesforskriften) § 17, skal faktoren 2,67 anvendes.

§ 4. Fordeling av områdekvoten i EU-sonen

Norske fartøy med adgang til å delta i fisket etter makrell kan maksimalt fiske 48 % av fartøyets samlede kvote i EU-sonen i ICES' statistikkområde IVa. Fisket i EU-sonen vil bli stoppet når områdekvotene er beregnet oppfisket.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2010.

22. juni Nr. 954 2010**Forskrift om endring i forskrift til privatskolelova**

Heimel: Fastsett av Kunnskapsdepartementet 22. juni 2010 med heimel i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) § 6–1 fjerde ledd annet punktum. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til privatskolelova blir det gjort følgjande endring:

Nytt kapittel 9A skal lyde:

Kapittel 9A. Tilskot til skolar som driv særskild tilrettelagd opplæring for funksjonshemma

(Heimel: privatskolelova § 6–1 fjerde ledd.)

§ 9A–1. Tilskot til skolar som driv særskild tilrettelagd opplæring for funksjonshemma

Skolar som er godkjente etter privatskolelova § 2–1 andre ledd bokstav f) får alle driftsutgiftene dekte etter ein normalsats per elev per skoleår, jf. § 6–1 fjerde ledd i lova.

Følgjande to satsar blir nytta:

- a) Ein sats for nokså ressurskrevjande elevar, og
- b) Ein sats for særleg ressurskrevjande elevar.

Kvar skole får tilskot basert på ein av satsane i andre ledd.

§ 9A–2. Sats for nokså ressurskrevjande elevar

Satsen for nokså ressurskrevjande elevar blir brukt som grunnlag for tilskot til skolar som har elevar med generelle eller samansette lærevanskar. Lærevanskane skal vere langvarige eller permanente.

Følgjande skolar får tilskot etter denne satsen: Soon Sjøskole, Aglo vidaregåande skole, Hop vidaregåande skole, Østerbo vidaregåande skole, Krokeide vidaregåande skole, Seiersborg vidaregåande skole og Øvrebø vidaregåande skole.

§ 9A–3. Sats for særleg ressurskrevjande elevar

Satsen for særleg ressurskrevjande elevar blir brukt som grunnlag for tilskot til skolar som har elevar med omfattande generelle eller samansette lærevanskar. Lærevanskane skal vere langvarige eller permanente. Elevane som fell inn under denne satsen har eit stort behov for oppfølging for å kunne meistre ulike delar av opplæringssituasjonen.

Følgjande skolar får tilskot etter denne satsen: Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo, Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken og Steinerskolen på Skjold, helsepedagogisk avdeling.

§ 9A–4. Forholdet til spesialundervisning

Dersom ein elev for ein kortare eller lengre periode er vesentleg meir ressurskrevjande enn kva den satsen skolen får for eleven dekkjer, må det vurderast om eleven har rett til spesialundervisning, jf. privatskolelova § 3–6.

§ 9A–5. Krav til dokumentasjon av funksjonshemminga til eleven

Skolen har ansvaret for at elevane som blir tekne inn har slike lærevanskar som skolen får tilskot etter, jf. § 9A–2 og § 9A–3. Skolen skal derfor sørge for dokumentasjon av diagnosen og/eller ei vurdering av behovet til søkjaren for å få eit tilrettelagt opplæringstilbod. Ein kompetent instans utanfor skolen skal gje denne dokumentasjonen.

II

Endringa trer i kraft 1. august 2010.

22. juni Nr. 955 2010**Forskrift om endring i forskrift om dokumentavgift**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 22. juni 2010 med hjemmel i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift § 2. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 16. desember 1975 nr. 1 om dokumentavgift gjøres følgende endringer:

§ 2–2 fjerde ledd skal lyde:

Avgiftspliktige eller den som handler på avgiftspliktiges vegne skal gi alle nødvendige opplysninger og ansette avgiftsgrunnlaget etter beste skjønn slik at det svarer til eiendommens salgsverdi på tinglysingstidspunktet. Kan

denne ikke fastlegges på tilfredsstillende måte, nyttes liknings- eller skattetaksten med et tillegg som fastsettes i samråd med vedkommende skattekontor etter forholdene på tinglysingstidspunktet.

§ 2–4 oppheves.

§ 2–6 første ledd oppheves.

§ 2–6 annet ledd blir første ledd og skal lyde:

Avgiften forfaller til betaling 14 dager regnet fra utsendelsen av kravet.

§ 2–6 tredje ledd blir annet ledd og annet punktum skal lyde:

Ved elektronisk betaling skal kundeidentifikasjon (KID) oppgis sammen med betalingsoppdraget til betalers bank.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

22. juni Nr. 956 2010

Forskrift om endring i forskrift om allmenngjøring av tariffavtale i jordbruks- og gartnerinæringene

Hjemmel: Fastsatt av Tariffnemnda 22. juni 2010 med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. (allmenngjøringsloven) § 3. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 16. november 2009 nr. 1375 om allmenngjøring av tariffavtale i jordbruks- og gartnerinæringene gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

§ 3. Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn pr. time på kroner:

a)	Ferie- og innhøstingshjelp	
	Arbeidstakere 16–17 år	78,50
	Arbeidstakere 17–18 år	81,50
	Over 18 år: ansatt inntil 12 uker	100,–
	Over 18 år: ansatt mellom 12–24 uker (3–6 md.)	105,50

Arbeidstakere over 18 år som er ansatt mer enn 6 md. skal ha lønn som ufaglært fast ansatt, jf. § 3 b).

b)	Fast ansatte arbeidstakere	
	Ufaglærte arbeidstakere	117,15
	Arbeidstakere 16–17 år	86,50
	Arbeidstakere 17–18 år	90,50
c)	Tillegg for fagarbeidere	8,–
d)	Helge-/helligdagstillegg	
	Røktare/avløsere i fast turnus	
	Det betales ett tillegg på 25 % per arbeidet time.	
	1) mellom lørdager klokken 13 og søndager klokken 24	
	2) mellom klokken 13 og 24 jul- og nyttårsaften	
	3) mellom klokken 00 og 24 på bevegelige helligdager og 1. og 17. mai.	
e)	Praktikanter	
	Praktikanter lønnes med minst 60 % av satsen for ufaglærte fast ansatte arbeidstakere, jf. b).	

Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsendingen, for eksempel reiseutgifter, kost og losji, skal ikke regnes som lønn etter forskriften.

II

Endringen trer i kraft straks.

23. juni Nr. 957 2010**Forskrift om endring i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 23. juni 2010 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 28, jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XIII nr. 15zj (forordning (EF) nr. 658/2007). Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1839 om legemidler (legemiddelforskriften) gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes følgende:

nr. 15zj (forordning (EF) nr. 658/2007).

§ 6–1 nytt fjerde ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XIII nr. 15zj (forordning (EF) nr. 658/2007) om økonomiske sanksjoner for overtredelse av visse forpliktelser i forbindelse med markedsføringstillatelser utstedt i henhold til forordning (EF) nr. 726/2004, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig. Statens legemiddelverk treffer vedtak om økonomiske sanksjoner etter forslag fra EU-kommisjonen.

§ 6–1 nåværende fjerde til sjette ledd blir femte til syvende ledd.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

23. juni Nr. 958 2010**Forskrift om endring i forskrift om bustøtte**

Heimel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 23. juni 2010 med heimel i lov 29. mai 2009 nr. 30 om Husbanken § 1. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 19. juni 2009 nr. 699 om bustøtte blir det gjort følgende endring:

§ 9 skal lyde:

Alle får trekte 15 000 kroner per år frå i dei buutgiftene som i medhald av § 6 – § 8 blir tekne med i utrekninga.

For inntekter over 90 000 kroner blir det i tillegg trekt 17 prosent av den inntekta som overstig 90 000 kroner.

For inntekter over 142 000 kroner kjem i tillegg eit trekk som blir rekna av heile inntekta. Dette blir rekna med 0,3 prosent av ein inntekt på 142 001 kroner, deretter aukande med 0,3 prosentpoeng for kvar 1 000 kroner i auka inntekt.

Inntektsgrensa i tredje ledd er 178 001 kroner for husstandar med medlem som har ordinær, ikkje tidsavgrensa, uførestønad etter lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kapittel 12, eller tilsvarende pensjon med yrkesskadedekning etter kapittel 13, og som i tillegg er ung ufør etter lov om folketrygd § 3–21 og § 3–22.

II

Endringa trer i kraft 1. juli 2010.

23. juni Nr. 959 2010**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 23. juni 2010 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 4–10 femte ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 7–3–10 skal lyde:

§ 7–3–10. Anvendelsesområde

Bestemmelsene i § 7–3 del B gjelder fordeling av formue og inntekt mellom andelshavere i boligselskaper, jf. skatteloven § 4–10 tredje ledd og § 7–3. Formue i form av andelshavers boenhet i boligselskapet omfattes ikke av denne forskriften.

§ 7-3-13 skal lyde:

§ 7-3-13. Fordeling etter husleiebrøk

Ved fordeling etter husleiebrøk fordeles alle inntekts- og formuespostene unntatt ligningsverdi av boenhet på andelshaverne etter forholdet mellom påløpt husleie for den enkelte boenhet i året og påløpt husleie for samtlige boenheter for andelshavere i året. Som påløpt husleie for samtlige boenheter regnes også beregnet husleie i året for boenheter som er planlagt brukt som bolig for andelshavere, men som ikke er ferdigstilt eller solgt.

§ 7-3-14 skal lyde:

§ 7-3-14. Fordeling etter andelsbrøk og andelskonto

- (1) Følgende formues- og inntektsposter kontoføres:
- Langsiktig fellesgjeld:* For hver enkelt boenhet føres en egen konto med boenhetens andel av langsiktig fellesgjeld. I nye boligselskaper settes inngående verdi på kontoen til boenhetens andel av fellesgjelden slik den er beregnet av selskapet. Kontoen korrigeres for senere nedbetalinger mv. fra andelshaver.
  - Renter av langsiktig fellesgjeld:* Rentene fordeles på samme måte som gjelden.
- (2) Øvrige inntekts- og formuesposter unntatt ligningsverdi av andelshavers boenhet, fordeles etter andelsbrøk. Andelsbrøken fastsettes etter det opprinnelige forholdet mellom den enkelte boenhets innskudd med tillegg av andel fellesgjeld og samlet innskudd med tillegg av samlet fellesgjeld.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2010.

23. juni Nr. 960 2010

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos psykolog

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 23. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5-7 femte ledd og § 22-2 andre ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Kapittel I. Regler

§ 1.

- Det ytes stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos psykolog når undersøkelsen og behandlingen skjer i forbindelse med sykdom som trygden ellers er stønadspliktig for.
Stønadens ytes etter takstene i kapittel II. Ved behandling av barn og ungdom under 18 år og ved behandling av pasienter med HIV-infeksjon ytes det stønad etter honorartakstene.
- Denne forskriften gjelder ikke når en psykolog foretar undersøkelse eller behandling i en helseinstitusjon hvor vedkommende er ansatt.

§ 2. Det er et vilkår for rett til stønad at undersøkelsen og behandlingen skjer hos psykolog som er godkjent spesialist i klinisk psykologi. Vilkåret om norsk spesialistgodkjenning gjelder ikke for psykologer fra andre EØS-stater som yter midlertidige tjenester i Norge, jf. forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land.

Det er videre et vilkår at medlemmet er henvist fra lege eller fra barnevernsadministrasjonens leder. Dette gjelder likevel ikke for opptil tre utredende undersøkelser eller samtaler, se merknad til takst 10 a-d.

§ 3. Det ytes bare stønad for undersøkelse og behandling hos en psykolog i forbindelse med den samme sykdommen. Det kan gjøres unntak hvis det foreligger spesielle forhold som tilsier det. Saken må i så fall forelegges Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer på forhånd.

§ 4. Ved krav om stønad skal medlemmet legge fram spesifisert regning med oppgave over antall undersøkelser eller behandlinger og dato for disse på blankett fastsatt av Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer. Regningen skal være kvittert av psykologen.

§ 5. Psykologen plikter å føre journaler og kartotek for å kunne gi de opplysninger og oversikter som Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer krever, og plikter for øvrig å følge gjeldende bestemmelser i folketrygdloven og i forskrifter som er gitt med hjemmel i denne loven.

§ 6. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan inngå avtale med en psykolog om direkte oppgjør, jf. folketrygdloven § 22-2 andre ledd. Stønadens utbetales da direkte til psykologen, som ikke kan kreve av medlemmet den delen av honoraret som trygden dekker.

§ 7. Hvis medlemmet på grunn av sin helsetilstand ikke kan møte fram på behandlingsstedet, dekker det regionale helseforetaket reiseutgiftene for psykologen etter lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-1a første ledd nr. 6.

Folketrygden yter reisetillegg i samsvar med reglene og takstene i kapittel II. Reisetillegg utbetales direkte til psykologen mot innsending av spesifisert regning.

Kapittel II. Takster

Takstene omfatter nødvendig for- og etterarbeid, journalføring etc. Når det gjelder takstene 10 og 21–25, angir tidsangivelsen den tiden pasienten er til stede ved undersøkelsen/behandlingen. Takstene kan ikke utløses for undersøkelse eller behandling utført av hjelpepersonell.

Det godtgjøres bare for én behandling per dag. Ved kombinasjon av individuell behandling og enten gruppebehandling eller psykoterapeutisk familiearbeid på samme dag, kan to behandlinger godtas.

Takstene 21, 22, 25 og 26 kan ikke kombineres med takst 10 i samme behandlingsseanse.

Det godtgjøres ikke for behandlings-/rådgivningsseanser ut over 3 timer for hver av takstene 10, 21–25 og 31.

1. Utrede samtaler hos psykolog

	<i>Honorar</i> <i>kroner</i>	<i>Refusjon</i> <i>kroner</i>	<i>Egenandel</i> <i>kroner</i>
10 a Utredende undersøkelse/samtale pr. gang, minst 1 time	489	182	307
10 b Utredende undersøkelse/samtale pr. gang, minst ½ time	311	4	307
10 c Utredende undersøkelse/samtale pr. gang, minst 2 timer	940	326	614
10 d Utredende undersøkelse/samtale pr. gang, minst 3 timer	1346	425	921
10 e Tillegg for behandling av akutt psykisk krise pr. gang	290	290	0

Merknad:

Stønad ytes for inntil tre undersøkelser eller samtaler uten forutgående henvisning.

Takst 10 a–d kan også benyttes ved behandling av akutte kriser. Taksten er da ment for førstegangsbehandling i en særlig akutt situasjon som forårsaker store påkjenninger. Stønad ytes etter honorartakster for inntil tre behandlinger. Det ytes i tillegg stønad etter takst 10 e. Takst 10 e kan maksimalt utløses tre ganger ved akutt krise. Taksten kan ikke brukes ved senere oppfølging etter den akutte fasen. For at taksten skal utløses på nytt, må det oppstå en ny akutt krise. Takst 10e kan benyttes i tillegg til 10 a–d, 23 a–f eller 26.

2. Undersøkelse hos psykolog

	<i>Honorar</i> <i>kroner</i>	<i>Refusjon</i> <i>kroner</i>	<i>Egenandel</i> <i>kroner</i>
11 Intelligensvurdering/evnevurdering	900	900	0
12 Spesielle funksjonsundersøkelser	390	390	0
13 Miljøvurdering	570	570	0
18 Personlighetsvurdering	1200	1200	0
19 Nevropsykologisk undersøkelse	1370	1370	0

Merknad til takst 11–19:

En av undersøkelsestakstene kan benyttes én gang ved utredende samtale uten henvisning fra lege.

Takstene kan ikke utløses ved utelukkende å bruke informasjon som er innhentet ved bruk av tester som inngår i andre undersøkelser. Det forutsettes at det settes av egen tid til direkte pasientkontakt for innhenting av informasjon.

Hjelpepersonell kan bare foreta testing og scoring på psykologens faste kontor, jf. driftstilskuddsavtalen, ved bruk av takstene. Psykologen må være tilgjengelig for råd og veiledning. Det er en forutsetning at psykologen har vurdert pasienten og gitt hjelpepersonellet instruksjon om hvilke undersøkelser som skal foretas. Bruk av takstene 11–19 for testing utført av hjelpepersonell forutsetter at psykologen benytter tid på å tolke dataene og lage funksjonsprofiler.

Merknad til takst 11:

Det er det samlede arbeidet med intelligens-/evnevurderingen som honoreres, uavhengig av hvilke kartleggingsmetoder som benyttes, eller om det benyttes flere kartleggingsmetoder.

Merknad til takst 11, 13, 19:

Taksten kan benyttes én gang i et behandlingsår. Dersom det i særskilte tilfeller er behov for ytterligere bruk av taksten, må dette begrunnes på regningskortet.

Merknad til takst 12:

Taksten gjelder kartlegging av enkeltfunksjoner og kan kun utløses én gang per funksjon som utredes, uavhengig av om det benyttes flere kartleggingsverktøy.

Taksten kan benyttes inntil fire ganger i et behandlingsår. Dersom det i særskilte tilfeller er behov for ytterligere bruk av taksten, må dette begrunnes på regningskortet.

Merknad til takst 18:

Det er det samlede arbeidet med personlighetsvurderingen som honoreres, uavhengig av om det benyttes en eller flere kartleggingsmetoder eller tester.

Taksten kan benyttes inntil to ganger i et behandlingsår. Dersom det i særskilte tilfeller er behov for ytterligere bruk av taksten, må dette begrunnes på regningskortet.

Merknad til takst 19:

For å kunne utløse taksten må det foreligge mistanke om nevropsykologisk/kortikal funksjonssvikt og/eller hjerneskade.

3. *Behandling hos psykolog*

	<i>Honorar kroner</i>	<i>Refusjon kroner</i>	<i>Egenandel kroner</i>	
21 a	Psykoterapi av barn, minst 1 time	624	624	0
21 b	Psykoterapi av barn, minst ½ time	312	312	0
21 c	Psykoterapi av barn, minst 2 timer	1248	1248	0
21 d	Psykoterapi av barn, minst 3 timer	1872	1872	0
21 e	Psykoterapi av barn, minst 1 ½ time	936	936	0
21 f	Psykoterapi av barn, minst 2 ½ time	1560	1560	0
22 a	Psykoterapi, minst 1 time	447	140	307
22 b	Psykoterapi, minst ½ time	312	5	307
22 c	Psykoterapi, minst 2 timer	885	271	614
22 d	Psykoterapi, minst 3 timer	1330	409	921
22 e	Psykoterapi, minst 1 ½ time	662	202	460
22 f	Psykoterapi, minst 2 ½ time	1105	338	767
23 a	Psykoterapeutisk familiearbeid, minst 1 time	624	317	307
23 b	Psykoterapeutisk familiearbeid, minst ½ time	350	43	307
23 c	Psykoterapeutisk familiearbeid, minst 2 timer	1184	570	614
23 d	Psykoterapeutisk familiearbeid, minst 3 timer	1761	840	921
23 e	Psykoterapeutisk familiearbeid, minst 1 ½ time	896	436	460
23 f	Psykoterapeutisk familiearbeid, minst 2 ½ time	1472	705	767
24 a	Gruppeterapi, minst 2 timer, inntil 8 deltakere	34	34	0
24 b	Tillegg pr. deltaker	307	0	307
24 c	Gruppeterapi, minst 3 timer, inntil 8 deltakere	81	81	0
24 d	Tillegg pr. deltaker	460	0	460
25 a	Nevropsykologisk behandling, minst 1 time	503	196	307
25 b	Nevropsykologisk behandling, minst ½ time	325	18	307
25 c	Nevropsykologisk behandling, minst 2 timer	963	349	614
25 d	Nevropsykologisk behandling, minst 3 timer	1445	524	921
25 e	Nevropsykologisk behandling, minst 1 ½ time	722	262	460
25 f	Nevropsykologisk behandling, minst 2 ½ time	1203	436	767
26	Psykologisk rådgivning til pasient pr. telefon, minst 15 min.	100	100	0
27	Tillegg for de 12 første konsultasjonene for nye pasienter.	50	50	0

Merknad til takst 21 a–f:

Taksten gjelder for behandling av barn under 18 år.

Merknad til takst 22 a–b:

Taksten kan benyttes ved terapeutisk arbeid pr. telefon eller pr. brev ved pågående behandlingsopplegg. Regningskortet merkes «pr. tlf.» eller «pr. brev».

Merknad til takst 23:

For å kunne benytte taksten kreves minst 2 personers tilstedeværelse i tillegg til psykologen. Takst 23 a–f kan også benyttes ved behandling av akutt psykisk krise. Taksten er da hovedsakelig ment for førstegangsbehandling i en særlig akutt situasjon som forårsaker store påkjenninger. Stønad ytes etter honorartakster for inntil tre behandlinger. Det ytes i tillegg stønad etter takst 10 e.

Merknad til takst 25 a–f:

For å kunne benytte taksten må det foreligge påvist nevropsykologisk/kortikal funksjonsavvik og/eller hjerneskade.

Merknad til takst 26:

Det må foreligge henvisning fra lege. Taksten kan ikke repeteres, og kan ikke kombineres med andre takster, med unntak av ved behandling av akutt psykisk krise. Det ytes da i tillegg godtgjørelse etter takst 10 e.

Taksten omfatter ikke timebestillinger, avbestillinger og enkle forespørslar. Det forutsettes et psykologfaglig arbeid.

Merknad til takst 27:

Taksten gjelder kun ved konsultasjon av nye pasienter. Den kan utløses for de 12 første konsultasjonene. Taksten kan ikke kreves på nytt dersom det har vært et opphold i behandlingen og pasienten senere tas inn på samme sykdomsgrunnlag som tidligere.

Taksten kan kun kombineres med takstene 10 a–d, 21 a–f, 22 a–f, 23 a–f og 25 a–f.

4. Øvrige takster

	Honorar kroner	Refusjon kroner	Egen- andel kroner
31 a Rådgivning overfor behandlende instans med henblikk på det videre behandlingsopplegg (minst 1 t)	510	510	0
31 b Rådgivning overfor behandlende instans med henblikk på det videre behandlingsopplegg (minst ½ t)	255	255	0
31 c Rådgivning overfor behandlende instans med henblikk på det videre behandlingsopplegg (minst 2 timer)	1020	1020	0
31 d Rådgivning overfor behandlende instans med henblikk på det videre behandlingsopplegg (minst 3 timer)	1530	1530	0
31 e Rådgivning overfor behandlende instans med henblikk på det videre behandlingsopplegg (minst 1 ½ time)	765	765	0
31 f Rådgivning overfor behandlende instans med henblikk på det videre behandlingsopplegg (minst 2 ½ time)	1275	1275	0
32 Nødvendig samtale med pårørende eller foresatte ved psykologisk undersøkelse og behandling	462	155	307
33 a Møtegodtgjørelse med reisetid når psykologen deltar i samarbeid med helse-, skole- og/eller sosialfaglig personell som ledd i et behandlingsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam. Beregnes for arbeid inntil en halv time. Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglige medisinske sentre og lignende	490	490	0
33 b Senere pr. påbegynt halvtime	490	490	0

Merknad til takst 31 a–f:

Taksten utløses for hver enkelt rådgivning, og ikke for samlet rådgivning. Det må framgå av regningskortet hvilken instans/person som har mottatt rådgivning og tidspunktet for rådgivningen. Taksten kan også benyttes til annet arbeid i forbindelse med innleggelse i institusjon. Taksten kan ikke utløses ved utarbeiding og oversending av epikrise til henvisende instans.

Merknad til takst 31 a–b:

Taksten kan også benyttes ved rådgivning overfor behandlingsformidler, dvs. person som i sin stilling skal formidle et behandlingsopplegg fastsatt av psykologen, for eksempel ansatt i barnehage, skole eller sosial institusjon.

Merknad til takst 32:

Taksten kan også benyttes ved krisepsykologisk behandling. Taksten er da hovedsakelig ment for nødvendig samtale med pårørende i en særlig akutt situasjon. Stønad ytes etter honorartakst for inntil tre samtaler.

Merknad til takst 33 a–b:

Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke pr. pasient. Hvilke instanser/personer som har deltatt på møtet og tidspunktet for møtet må framgå av regningskortet.

5. Undersøkelse eller behandling i pasientens hjem – reisetillegg

1. Ved undersøkelse eller behandling i pasientens hjem gis det et tillegg til takstene på 130 kroner.

2. I tillegg ytes det reisetillegg etter følgende satser:

2a	Reise pr. km med bil, motorsykel eller tog	kr	6,–
2b	Reise med annet transportmiddel (herunder til fots) pr. påbegynt halve time. Ved beregningen slås tiden for fram- og tilbakereisen sammen	kr	100,–

Merknad:

Beregningsgrunnlaget for reisetillegget er antall tilbakelagte kilometer. Ved beregning av veglengden avrundes samlet antall kilometer ved fram- og tilbakereisen til nærmeste antall hele kilometer.

Ved sykebesøk på landet i en avstand (tur) av mindre enn 1 kilometer fra psykologens kontor (bolig) ytes ikke reisetillegg selv om befordringsmiddel er benyttet. Det samme gjelder – med unntak av hjemmebehandlingstillegget – ved sykebesøk i byer og bymessig bebygde strøk, se § 5 i forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling.

Kapittel III. Tilskudd til fellesformål for psykologer

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2010 til 30. juni 2011 1 531 733 kroner til Fond for videre- og etterutdanning av psykologer i privat praksis.

Kapittel IV. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft den 1. juli 2010. Fra samme dato oppheves forskrift 26. juni 2009 nr. 905 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos psykolog.

23. juni Nr. 961 2010

Forskrift om endring i forskrift om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 23. juni 2010 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven) § 2–1a og § 5–5. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 19. desember 2007 nr. 1761 om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak gjøres følgende endringer:

I kapittel 1 skal § 4 nr. 4 lyde:

4. Ved behandling hvor pasientens tilstand er til hinder for å innkreve egenandelen, for eksempel ved alvorlige sinnslidelser, behandling etter pasientrettighetsloven kapittel 4 A, større akutte skader, bevisstløshet og dødsfall. Laboratorie- og røntgenvirksomheten må kort begrunne kravet overfor Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer.

Kapittel 2 pkt. 2.1 skal lyde:

Følgende egenandeler er godkjente og inngår i egenandelstak 1, jf. forskrift 18. april 1997 nr. 334 gitt i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 5–3:

<i>Takstnummer</i>		<i>Egenandel</i>
201b	Undersøkelse, behandling eller kontroll utført av relevant legespesialist, psykologspesialist eller tannlegespesialist, eller som er utført av leger, psykologer og tannleger uten eller under spesialisering, spesialist i allmenmedisin, sykepleiere, jordmødre og audiografer.	kr 307
202	Radiologisk undersøkelse og ultralydundersøkelse ved billeddannende spesialavdelinger, samt nukleærmedisinske billedundersøkelser.	kr 218

Merknad 2A Når godkjente egenandeler kan kreves

Egenandel kan kreves når pasienten har vært til undersøkelse, behandling eller kontroll hos lege eller annet helsepersonell ved poliklinikken. Egenandel 201b kan kreves selv om det utførende helsepersonellet ikke er godkjent spesialist.

Merknad 2B Hjelpfunksjon fra annen poliklinikk

Dersom en pasient mottar helsehjelp knyttet til samme sykdom/skade fra ulike poliklinikker på samme dag, kan pasienten ikke avkreves mer enn én egenandel. Egenandel for røntgen-, ultralyd- og nukleærmedisinsk bildeundersøkelse ved respektive spesialavdelinger kan likevel kreves.

Merknad 2C Forsinket konsultasjon

Dersom behandling/undersøkelse eller kontroll ved offentlig poliklinikk er forsinket med mer enn én time etter avtalt tid, og pasienten ikke har fått varsel om forsinkelsen før oppmøte, er det ikke anledning til å kreve egenandel for tjenesten. Pasienten skal bli informert om årsaken til forsinkelsen. Hvis mulig skal pasienten varsles om forsinkelse før oppmøte.

Merknad 2D Egenandel ved barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker

Det skal ikke kreves egenandel for behandling ved barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker eller ved ungdomspsykiatriske team, jf. forskriften § 3, pkt. 5.

Merknad 2E Egenandel ved voksenpsykiatrisk poliklinikk

Det kan kreves egenandel for undersøkelse, utredning og behandling ved voksenpsykiatrisk poliklinikk. Egenandel kan kreves uansett behandlingens varighet og hvilket fagpersonell som yter behandlingen.

Det kan også kreves egenandel av pasienten ved gruppeterapi. Egenandel kan kreves av hver enkelt pasient. Taksten stiller ikke krav om bestemte kvalifikasjoner for den som skal drive gruppeterapi (ut over de krav som stilles for at poliklinikken skal være faglig godkjent av fylkeslegen).

Under kapittel 2 pkt. 2.2 Pasientbetaling skal Merknad 2F lyde:

Merknad 2F

For bestilt time som ikke benyttes, det vil si at pasienten uteblir uten varsel eller avbestiller senere enn 24 timer før avtalt tid, kan pasienten avkreves betaling som i beløp tilsvarer egenandel 201b. Pasienten skal informeres om plikten til å betale ved uteblivelse. Slik betaling kan kreves av alle pasienter, også av pasienter som er fritatt fra betaling av egenandel.

<i>Takstnummer</i>		<i>Pasientbet.</i>
201c	Pasientgebyr for manglende oppmøte/avbestilling	kr 307

Kapittel 4 første ledd skal lyde:

(F.o.m. 1. juli 2010.)

I kapittel 4 under pkt. P Voksenpsykiatrisk poliklinikk, ruspoliklinikk skal takstene P10 tom P16 lyde:

<i>Takst nr.</i>	<i>Tekst</i>	<i>Ref.</i>	<i>P.bet.</i>	<i>Merkn.</i>
	<i>Hovedtakster</i>			
P10	Inntak og førstegangskonsultasjon (pasient og/eller pårørende/foresatte tilstede)	340		P9, P10
P11	Per timeverk ansatte i godkjent fagstilling har utført poliklinisk arbeid	47		P9, P11
P12	Utredning eller behandling (pasient og foresatte/pårørende tilstede)	105		P9, P12
P12a	Utredning eller behandling (kun pasient tilstede)	105		P9, P12
P12b	Utredning eller behandling (kun foresatte/pårørende tilstede)	105		P9, P12
P13	Oppfølgingsmøte med førstelinjetjenesten (møte/veiledning/konsultasjon med førstelinjetjenesten om en eller flere navngitte pasienter)	88		P9, P13
P14	Oppfølgingssamtale per telefon med førstelinjetjenesten om navngitt pasient. Telefonkonsultasjon med pasient	40		P9, P14
	<i>Tilleggstakster</i>			
P15	Tester (bruk av en eller flere nærmere angitte tester)	300		P9, P15
P16	Gruppe-/familiebehandling	363		P9, P16

I kapittel 4 under pkt. R Laboratorieundersøkelser og prøver skal takst 705f lyde:

		<i>Ref.</i>	<i>Merkn.</i>
705f	Andre utstrykspreparater, inkl. væskebasert cytologi og punksjonscytologi	68	

I kapittel 4 under pkt. R Laboratorieundersøkelser og prøver skal takst 701j lyde:

		<i>Ref.</i>	<i>Merkn.</i>
701j	Måling av beinmineralinnhold – måling med DXA	50	R3b

I kapittel 4 under pkt. S Radiologi skal første ledd lyde:

Refusjoner for poliklinisk radiologi, gjeldende fra 1. juli 2010.

Kapittel 4 pkt. S pkt. 6 Sluttberegning skal lyde:

6. Sluttberegning

Vektene slik de fremstår etter diskonteringstrinnet betegnes prisvekter. Refusjonen beregnes som sum prisvekter multiplisert med enhetspris. Enhetsprisen er satt til 197 kroner.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

23. juni Nr. 962 2010

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 23. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–5 fjerde ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 27. juni 2003 nr. 959 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter gjøres følgende endringer:

I kapittel 1 skal § 4 nr. 4 lyde:

4. Ved behandling hvor pasientens tilstand er til hinder for å innkreve egenandelen, for eksempel ved alvorlige sinnslidelser, behandling etter pasientrettighetsloven kapittel 4 A, større akutte skader, bevisstløshet og dødsfall. Laboratorie- og røntgenvirksomheten må kort begrunne kravet overfor Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer.

I kapittel 2, avsnitt «A. Takster for private medisinske laboratorievirksomheter» skal første ledd lyde:

Takster for laboratorieundersøkelser og prøver, gjeldende fra 1. juli 2010.

I kapittel 2, avsnitt «A. Takster for private medisinske laboratorievirksomheter», overskrift «andre undersøkelser» skal takst 870 lyde:

Takst	Tekst	Ref.	Merk.	Rep.
870	Måling av benmineralinnhold – måling med DXA. Taksten kan ikke benyttes ved screeningundersøkelser. Taksten kan kun kreves av spesialister innen endokrinologi, nukleærmedisin, radiologi, revmatologi eller andre med dokumentert spesialkunnskap innen fagområdet metabolske bensykdommer. Taksten kan kun kreves 1 gang per år per pasient. Pasienten kan i tillegg avkreves egenandel iht. takst 899a.	50,–		0

I kapittel 2, avsnitt «B. Takster for private røntgenvirksomheter», skal punkt 6 «Sluttberegning» lyde:

Vektene slik de fremstår etter diskonteringstrinnet betegnes prisvekter. Refusjonen beregnes som sum prisvekter, korrigert for relevant insentivsats, multiplisert med enhetspris. Enhetsprisen er satt til 240 kroner.

I kapittel 2, avsnitt «B. Takster for private røntgenvirksomheter», punkt 6 «Sluttberegning» skal «Tillegg for undersøkelse/behandling» lyde:

Takst	Tekst	Egen.	Ref.	Merk.	Rep.
899a	Tillegg for undersøkelse/behandling for pasient fra helseregion hvor det regionale helseforetaket har avtale med instituttet.	218,–	0,–		0

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

23. juni Nr. 963 2010

Forskrift om endring i forskrift til mineralloven

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 23. juni 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) § 66 og § 67. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 23. desember 2009 nr. 1842 til mineralloven gjøres følgende endring:

§ 6–6 skal lyde:

§ 6–6. Inndrivelse av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Når Direktoratet for mineralforvaltning har truffet vedtak om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, oversendes kravet til Statens innkrevingsentral for innkreving. Statens innkrevingsentral sender ut faktura til den som er pålagt

å betale kravet. Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr skal tilfalle statskassen. Dersom kravet ikke blir betalt innen forfall, påløper den til enhver tid gjeldende rente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Statens innkrevingsentral sender varsel om tvangsfullbyrdelse for tvangsmulkt og overtredelsesgebyr som er forfalt.

II

Endringen trer i kraft straks.

24. juni Nr. 964 2010

Forskrift om endring i forskrift om særavgifter

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og Stortingets avgiftsvedtak. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter gjøres følgende endringer:

Ny § 3–10–6 skal lyde:

§ 3–10–6. Avgiftsfritak for mineralolje som benyttes til høsting av tang og tare

(1) Det gis refusjon for innbetalt grunnavgift på fyringsolje mv. for avgiftsbelagte produkter levert til bruk om bord i fiske- og fangstfartøy som bedriver høsting av tang og tare. Det er et vilkår for refusjon at fartøyet er registrert i Norsk ordinært skipsregister med fartøytypekode 6H.

(2) Søknad om refusjon sendes månedlig på fastsatt skjema til Tollregion Midt-Norge (Trondheim regiontollsted).

§ 5–2 bokstav a skal lyde:

- a) importører av avgiftspliktige varer som er registreringspliktige etter merverdiavgiftsloven § 2–1,

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 965 2010

Forskrift om diverse skoler etter voksenopplæringsloven kap. 4

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 95 om voksenopplæring (voksenopplæringsloven) § 17 tredje og fjerde ledd, § 18 annet og tredje ledd, § 23 annet ledd, tredje ledd siste punktum og femte ledd siste punktum og § 25 tredje ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Kapittel 1. Virkeområde og formål

§ 1. Virkeområde og formål

Denne forskriften gjelder for skoler som driver virksomhet etter voksenopplæringsloven kapittel 4 om diverse skoler.

Forskriften skal legge til rette for organisert opplæring i diverse skoler. Forskriften skal også være med på å sikre at grunnlaget for statstilskudd til den enkelte skolen er korrekt, og at skolene bruker det offentlige tilskuddet og skolepengene i samsvar med voksenopplæringsloven og forutsetningene for godkjenningen.

Kapittel 2. Søknadsfrist

§ 2. Søknadsfrist

Frist for søknad om godkjenning av skole eller driftsendringer er 1. april i kalenderåret før det året virksomheten eller endringene skal ta til. Utdanningsdirektoratet kan i særlige tilfeller fastsette andre frister.

Kapittel 3. Kjøp av opplæringstjenester

§ 3. Kjøp av opplæringstjenester

Skolene kan ikke kjøpe opplæringstjenester. Skolene kan likevel kjøpe opplæringstjenester når det ikke kan forventes at skolene har faste tilsatte til å foreta opplæringen. De innkjøpte opplæringstjenestene skal utgjøre en mindre andel av den totale lærervirksomheten.

Kapittel 4. Skolepenger

§ 4. Skolepenger

I tillegg til de ordinære skolepengene etter voksenopplæringsloven § 23 kan skolene kreve:

- a) inntil 4 500 kr per år for dekning av utgifter til husleie eller kapitalkostnader.
- b) betaling av elevene for studieturer og prosjekter som er en del av læreplanen godkjent av departementet. Betalingen må være kjent for søkerne på søknadstidspunktet.

Kapittel 5. Budsjett, regnskap, kontroll og revisjon

§ 5. Krav til budsjettet

En søknad om godkjenning etter voksenopplæringsloven kapittel 4 skal følges av et realistisk budsjett. Budsjettet skal vise hvordan driften skal finansieres, og hva skolens kostnader vil utgjøre i oppstartsåret, første hele driftsår og ved fullt utbygde skole. Budsjettet skal blant annet vise kostnader til lønn, inkludert arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader, materiell, inventar, husleie og finanskostnader. Kjøp av opplæringstjenester skal budsjetteres på egen konto for kjøp av denne type tjenester. I tilknytning til budsjettet skal det legges frem en prognose for elevtall, en oversikt over hvordan statstilskuddet og størrelsen på skolepengene er regnet ut, og en redegjørelse om planlagte investeringer. Budsjettet skal følge Norsk Standard 4102.

Dersom skolen skal drive internat og/eller utleie av tjenesteboliger ved internatet, jf. voksenopplæringsloven § 24, må en søknad om godkjenning også følges av budsjett for denne driften. Skolen skal utarbeide separate budsjetter for skolevirksomheten, internatet, og/eller utleie av tjenesteboliger ved internatet.

Ved søknad om unntak etter voksenopplæringsloven § 24, for annen virksomhet som er nært tilknyttet skolevirksomheten, gjelder andre ledd tilsvarende.

Ved søknad om driftsendringer etter voksenopplæringsloven kapittel 4, skal skolen sende inn nytt budsjett og regnskap fra det siste året til Utdanningsdirektoratet.

§ 6. Krav til regnskapet

Alle skoler som driver virksomhet etter voksenopplæringsloven kapittel 4 skal føre regnskap. Regnskapsføringen skal følge regnskapsloven og bokføringsloven. Kontoplanen skal bygge på Norsk Standard 4102 med egne konti for skolepenger og statstilskudd.

Alle transaksjoner som gjelder skoledriften etter voksenopplæringsloven kapittel 4 skal føres i regnskapet. Regnskapet skal ikke inneholde transaksjoner som ikke vedkommer skoledriften, jf. voksenopplæringsloven § 24. Regnskapet kan likevel inneholde kostnader og inntekter tilknyttet internat, utleie av tjenesteboliger ved internatet og/eller annen særskilt godkjent virksomhet, jf. voksenopplæringsloven § 24. Skoledriften etter voksenopplæringsloven kapittel 4 skal føres på egen avdeling. Et regnskap som blir ført med bruk av flere avdelinger skal vise interne transaksjoner. Disse transaksjonene skal være tilfredsstillende dokumentert. Kjøp av opplæringstjenester skal regnskapsføres på egen konto for kjøp av denne type tjenester.

Årsregnskap, årsberetning, jf. regnskapsloven § 3–1, og revisjonsberetning skal sendes uten oppfordring til Utdanningsdirektoratet innen 1. juni året etter regnskapsåret. Driver skolen annen virksomhet etter voksenopplæringsloven § 24, skal skolen også sende inn avdelingsregnskap.

§ 7. Særskilte krav til regnskapet

I tillegg til de kravene regnskapsloven stiller til regnskapsføringen, skal det ved note til årsregnskapet gis særskilte opplysninger om følgende:

- a. Spesifisering av offentlige finansieringskilder. Spesifiseringen må vise hvem som har ytt midlene og formålet med ytelsen.
- b. Skolepengesatsene.
- c. Hvilket formål investeringsfondet, jf. § 11 – § 15, skal benyttes til, og hvordan grunnlaget for fondsavsetning er utregnet. Dersom skolen har brukt av fondsmidlene, skal det stå hva midlene er brukt til i note til regnskapet. Dersom skolen vil bruke fondsmidlene til et annet formål knyttet til skoledriften enn det som opprinnelig ble vedtatt, skal dette omtales i note.

Driver skolen annen virksomhet etter voksenopplæringsloven § 24, skal det ved note til årsregnskapet gis særskilt opplysning om avdelingsvis fordeling av fellesutgifter.

§ 8. Bruk av statstilskuddet og skolepengene

Statstilskudd og skolepenger fra elevene skal benyttes til å gi opplæring i samsvar med godkjenningen etter voksenopplæringsloven kapittel 4. Statstilskuddet og skolepengene skal brukes det året tilskuddet blir gitt eller skolepengene innkrevd. Statstilskuddet kan likevel disponeres etter regiene i § 10 – § 15.

Statstilskudd og skolepenger kan ikke lånes ut. Dette gjelder også statstilskudd som er disponert etter § 10 – § 15.

§ 9. Utbetaling og tilbakebetaling av statstilskudd

Statstilskudd blir utbetalt på grunnlag av prognose frem til rapportering av faktisk elevtall foreligger, jf. § 18 første ledd. Dersom faktisk elevtall er lavere enn prognosen, skal for mye utbetalt statstilskudd tilbakebetales til Utdanningsdirektoratet.

Dersom det blir tatt avgjørelse om nedleggelse av skoledriften, skal skolen omgående og uten oppfordring gi melding til Utdanningsdirektoratet. For mye utbetalt statstilskudd skal uten oppfordring tilbakebetales til Utdanningsdirektoratet.

Statstilskudd til nye skoler blir ikke utbetalt før skoleanleggene er godkjente av fylkesmannen, jf. voksenopplæringsloven § 24, skolen er registrert i Enhetsregisteret, jf. voksenopplæringsloven § 24, og skolen har oppfylt eventuelle andre krav Utdanningsdirektoratet har stilt i vedtaket om godkjenning av skolen. Dersom disse kravene ikke blir oppfylt innen 15. juni det skoleåret skolen skal starte opp, vil tilskuddet bli utregnet og utbetalt fra den 1. i måneden etter at kravene er oppfylt.

§ 10. Overføring av driftstilskudd til neste regnskapsår

Dersom regnskapet et år viser overskudd og elevene har fått opplæring i samsvar med gjeldende regler og forutsetningene for godkjenningen, kan styret gjøre vedtak om å overføre inntil ti prosent av det mottatte statstilskuddet fra et regnskapsår til det neste. Statstilskuddet som er overført, må brukes til å dekke driftsutgifter i det kommende regnskapsåret, og tilskuddet må komme elevene til gode, jf. voksenopplæringsloven § 23.

§ 11. Opprettelse av investeringsfond

Dersom regnskapet et år viser overskudd og elevene har fått opplæring i samsvar med gjeldende regler og forutsetningene for godkjenningen, kan styret gjøre vedtak om å sette av inntil 15 % av det mottatte statstilskuddet til investeringsfond. Investeringsfondet skal benyttes til dekning av kostnader knyttet til fremtidige investeringer i driftsmidler som har en levetid på minst 3 år, og som kommer elevene til gode. Samtidig skal styret gjøre vedtak om hvilke formål investeringsfondet skal benyttes til og når investeringen skal være gjennomført.

§ 12. Plassering av fondsavsetningen

Fondsavsetningen skal settes på en egen konto i en bank underlagt lovgivingen i et EØS-land.

§ 13. Bruk av investeringsfond

Styret avgjør når investeringsfondet kan benyttes, jf. § 11. Investeringsfondet skal benyttes til det formålet fondet var opprettet for. Styret kan i særlige tilfeller gjøre vedtak om at fondet kan benyttes til andre investeringer i driftsmidler som kommer elevene til gode.

§ 14. Tilbakeføring av fondsmidler

Dersom investeringsfondet ikke er benyttet slik styret har vedtatt, jf. § 11 og § 13, skal de avsatte midlene inklusiv rente føres tilbake til Utdanningsdirektoratet. Direktoratet kan i slike tilfeller etter søknad godkjenne at skolen får beholde fondsmidlene. Direktoratet kan også i særskilte tilfeller godkjenne at skolen avvikler fondet og benytter midlene til skoledrift etter voksenopplæringsloven kapittel 4.

Blir investeringsfondet nedlagt fordi skoledriften blir nedlagt, skal de avsatte fondsmidlene inklusiv rente, og aktiva som er finansiert ved slike fondsmidler, føres tilbake til Utdanningsdirektoratet, jf. voksenopplæringsloven § 25 andre ledd. Utdanningsdirektoratet kan i slike tilfeller etter søknad godkjenne at fondsmidlene blir overført til en annen skolevirksomhet etter voksenopplæringsloven kapittel 4. Ved overføring til en annen skolevirksomhet er bruk av fondsmidlene avgrenset til investeringer.

§ 15. Felles regler for investeringsfond

Det er et vilkår at elevene i hele levetiden til investeringsfondet får opplæring i samsvar med gjeldende regler og forutsetningene for godkjenningen, og at fondsmidlene kommer elevene til gode.

Avgjørelsesmyndigheten til styret etter § 11 til § 15 kan ikke delegeres. Reglene om avgjørelsesmyndigheten til styret står tilbake dersom lov eller vedtekter legger avgjørelsesmyndigheten til et organ som er overordnet styret, men fritar ikke styret for ansvaret for at reglene i disse forskriftene blir overholdt.

Utdanningsdirektoratet avgjør i samsvar med voksenopplæringsloven § 25 første ledd om et vedtak om opprettelse av investeringsfond, oppbygging av investeringsfond, bruk av fondsmidler og nedleggelse av investeringsfond er i strid med lov, forskrift eller forutsetningene for godkjenningen.

§ 16. Grunnlaget for beregning av statstilskudd

Grunnlaget for å regne ut statstilskuddet er tallet på helårselever som faktisk har fulgt opplæringen, jf. § 18 første ledd.

Helårselever er elever som følger hele årskurs. Hele årskurs er kurs som minst svarer til årstimetallet i yrkesfaglige utdanningsprogram i den offentlige videregående skolen, dersom ikke Utdanningsdirektoratet fastsetter at årstimetallet minst skal tilsvare årstimetallet i studieforberedende utdanningsprogram.

For deltidslever må det gjøres en omregning til helårselever i forhold til årstimetallet til kurset. For deltidskurs må det gjøres en omregning til helårselever i forhold til hvor mange årstimer kurset har.

Omregning av deltidslever til heltidslever skal være dokumentert av den enkelte skolen. Dokumentasjonen skal vise omregningen for hver enkelt elev.

Fravær utover 20 skoledager i løpet av et skoleår kan ikke godtas, jf. § 18 andre ledd. Fravær fra enkelttimer må omregnes til hele dager. Etter søknad kan departementet i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i dette leddet.

Fravær som skyldes sykdom som er attestert av lege, blir ikke regnet som fravær etter denne bestemmelsen. Det samme gjelder organisert eller selvstendig studiearbeid, deriblant skoleadministrative gjøremål etter avtale med

faglærer eller daglig leder. Avgrenset til i alt 14 skoledager i skoleåret skal følgende ikke regnes som fravær i disse skolene: arbeid som tillitsvalgt, politisk arbeid, hjelpearbeid, lovpålagt oppmøte, fravær av helse- og velferdsgrunner og fravær ved religiøse høytider for elever som er medlemmer av andre trossamfunn enn Den norske kirken.

§ 17. Registrering av fremmøte og fravær

Styret skal sørge for at skolen har et tilfredsstillende administrativt system for registrering av fremmøte og fravær, at registreringen er å jour og at dokumentasjonen er tilgjengelig for revisor og Utdanningsdirektoratet. Fravær skal registreres i dager og enkelttimer. For deltids elever skal fravær registreres bare i timer. Fremmøte og fravær skal attesteres av ansvarlig undervisningspersonale (faglærer).

Dokumentasjon som blir krevet etter denne paragrafen, skal skolen ta vare på i minst 10 år etter utgangen av det skoleåret det gjelder.

§ 18. Rapportering av elevtall

Skolene skal rapportere det faktiske elevtallet per 1. oktober og 1. april hvert skoleår til Utdanningsdirektoratet. Det er et vilkår at elevene har fulgt den godkjente opplæringen, jf. voksenopplæringsloven § 18, og at dette kan dokumenteres, jf. § 16. Rapportering av elevtallet skal gjøres på skjema utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og underskrives av daglig leder.

Dersom en elev per 1. oktober eller 1. april har fravær utover 20 skoledager, jf. § femte og sjette ledd, skal eleven ikke regnes for å ha fulgt opplæringen.

Dersom en skole har kurs som ikke blir gitt på noen av telletidspunktene, fastsetter Utdanningsdirektoratet i det enkelte tilfellet hvordan skolen skal rapportere det dokumenterte elevtallet.

§ 19. Krav til revisor og revisjon

Revisjonen skal utføres av en statsautorisert eller registrert revisor i samsvar med revisorloven.

§ 20. Særattestasjon fra revisor

Revisor skal i tillegg til regnskapsrevisjonen bekrefte elevtallet på skolen, under dette kontrollere om elevtallet er gitt i samsvar med den dokumentasjonen som kreves etter § 16, § 17 og § 18.

Revisor skal og kontrollere og stadfeste om eventuelle investeringsfond er vedtatt, oppbygd, brukt og eventuelt nedlagt i samsvar med reglene i denne forskriften. Særattestasjon skal gis med standardtekst som Utdanningsdirektoratet fastsetter. Utdanningsdirektoratet kan også kreve andre attestasjoner eller opplysninger av revisor enn de som er nevnt i denne bestemmelsen.

§ 21. Informasjon til revisor

Styret plikter å gjøre revisor kjent med voksenopplæringsloven kapittel 1 og 4, forskrifter gitt med hjemmel i lovens kapittel 4, forutsetningene for godkjenningen og det årligetilskuddsbrevet fra Utdanningsdirektoratet.

§ 22. Dokumentasjon og kontroll

Styret er ansvarlig for at skolen har tilstrekkelig dokumentasjon for at voksenopplæringsloven, forskrifter gitt med hjemmel i loven og forutsetningene for godkjenningen er fulgt.

Departementet, Utdanningsdirektoratet og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at skolene har oppgitt korrekt grunnlag for å regne ut tilskudd, og at skolene bruker tilskuddet i samsvar med gjeldende regler og forutsetningene for godkjenningen. Departementet, Utdanningsdirektoratet og Riksrevisjonen kan kreve å få utlevert originale regnskapsvedlegg og annen dokumentasjon som underbygger årsregnskapet og grunnlaget for tildeling av tilskudd, blant annet enkeltvedtak om inntak, frammøte- og fraværsprotokoller, eksamensprotokoller, dokumentasjon/vitnemål og reskontro over betalte skolepenger.

§ 23. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 966 2010

Forskrift om endring i forskrift om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip (ballastvannforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 6, § 31, § 32 og § 33 og lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 28 fjerde ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 7. juli 2009 nr. 992 om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip (ballastvannforskriften) gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 7. juli 2009 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 6, § 31, § 32 og § 33 og lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 28 fjerde ledd.

§ 6 tredje, fjerde og femte ledd skal lyde:

I havområder der avstanden fra land eller dyp ikke oppfyller kriteriene i andre ledd, skal ballastvann skiftes ut i utskiftingsområder som er inntatt i vedlegg 1 punkt 1.2 til forskriften. Dersom heller ikke dette er mulig, skal ballastvann skiftes ut før skipet ankommer norsk territorialfarvann.

Kravene til utskifting gjelder ikke dersom skipet må avvike fra sin planlagte reise eller blir unødig forsinket. Utskifting av ballastvann skal likevel gjennomføres så langt fra kysten som mulig.

Kravene til utskifting gjelder ikke dersom skipsføreren med rimelig grunn finner at utskiftingen vil sette sikkerheten eller stabiliteten til skipet, mannskapet eller passasjerene i fare på grunn av dårlig vær, utformingen av eller påkjenningene på skipet, utstyrssvikt eller annet ekstraordinært forhold.

§ 10 nytt andre ledd skal lyde:

For utenlandske skip skal føring skje i ballastvanndagbok eller dekkdagboken i henhold til følgende krav:

- a) Ballastvanndagboken skal inneholde opplysninger som framgår av vedlegg 2.
- b) Ballastvanndagboken skal være skrevet på arbeidsspråket som benyttes om bord på skipet. Dersom det brukes et annet språk enn engelsk, skal det ligge ved en oversettelse til engelsk.
- c) Ved utslipp av ballastvann, i forbindelse med levering til mottaksanlegg, eller ved utilsiktet eller uvanlig utslipp av ballastvann, skal det gjøres en innførsel i ballastvanndagboken der forholdene rundt, og årsaken til, utslippet beskrives.
- d) Hver arbeidsoperasjon som gjelder ballastvann skal innføres fullstendig og uten forsinkelse i ballastvanndagboken. Hver innførsel skal undertegnes av offiseren som er ansvarlig for vedkommende operasjon, og hver utfylt side skal undertegnes av skipsføreren.
- e) Når det kreves av et skip at det skal gjennomføre ballastvannutskifting, og skipet ikke gjør det i samsvar med § 6, skal årsakene innføres i ballastvanndagboken.
- f) Dagbøker skal, unntatt på ubemannede skip under slep, oppbevares om bord på et slikt sted at de er lett tilgjengelige for kontroll til enhver rimelig tid. De skal oppbevares i minst 3 år etter at siste innførsel er blitt foretatt og deretter under rederiets kontroll i minst 2 år til. Selges skipet skal skipets tidligere eier (selgeren) oppbevare dagbøkene i land.

Vedlegg 1 til forskriften skal lyde:

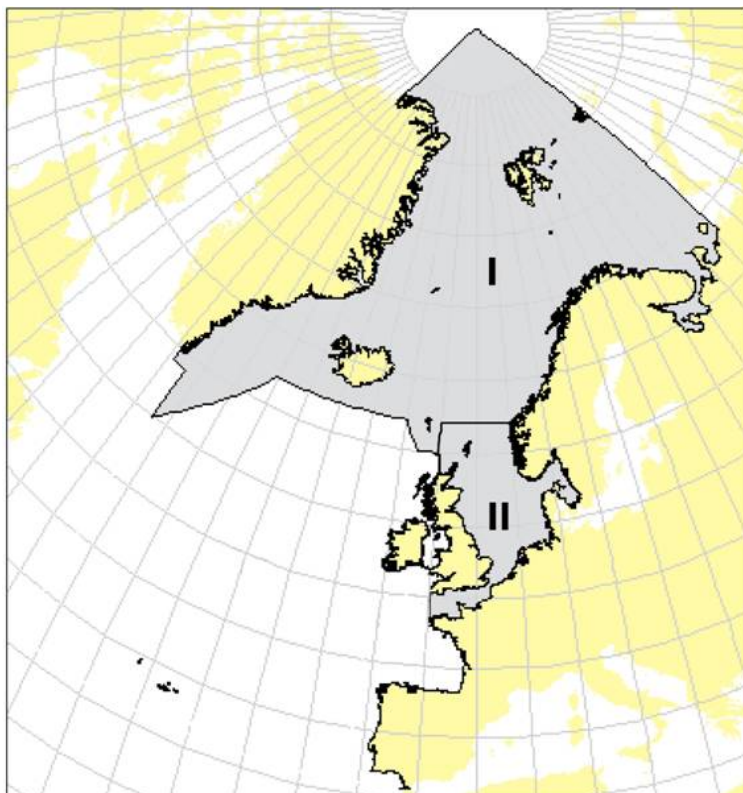
Vedlegg 1

1.1 Region for opptak av ballastvann:

Regionen består av følgende områder;

I: Barentshavet, Norskehavet

II: Nordsjøen

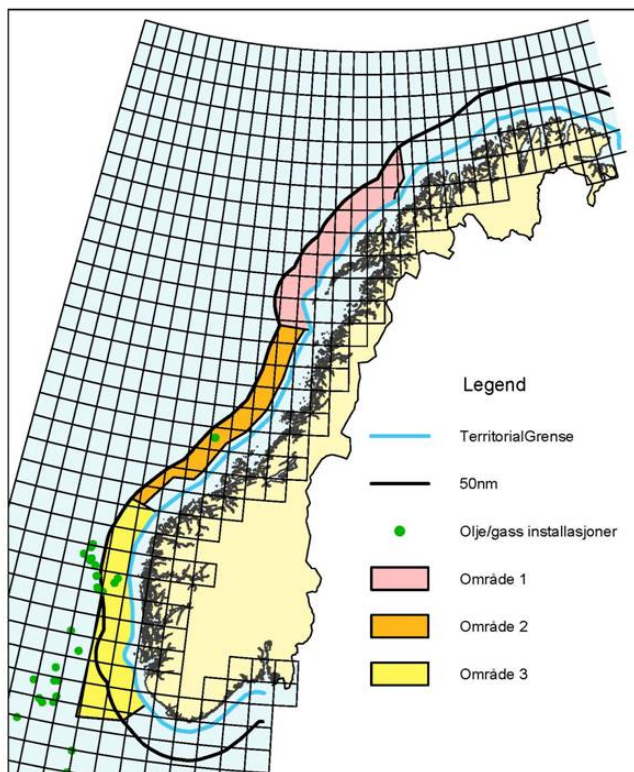
Koordinater for regionen og områdene;

<i>Område</i>	<i>Grense i nord</i>	<i>Grense i øst</i>	<i>Grense i sør</i>	<i>Grense i vest</i>
<i>Område I</i> Barentshavet Norskehavet	Nordpolen	Ø 51° fra Nordpolen til den russiske kysten, videre sør langs den russiske og den norske kysten til N 62°	Fra norske kysten vestover langs N 62° til V 05° Fra N 62° V 05° sørover langs V 05° til N 60° Fra N 60° V 05° vestover langs N 60° til V 08° Fra N 60° V 08° nordvestover til N 62° til V 10° Fra N 62° til V 10° vestover til N 62° til V 30° Fra N 62° V 30°: trekk en linje til St. Johns Newfoundland (N 47° V 53°) Linjen vil krysse V 42° nær N 55° Fra N 59° V 42° til N 59° V 44°	Sør for N 59°: V 42° Nord for N 59°: V 44° og kystlinjen til Grønland
<i>Område II</i> Nordsjøen	N 62°	I Kattegat, nordover ved linjen fra Hasenore Hoved (DK) til Griben Odde (DK) og fra Gilbjerg Hoved (DK) til Kullen (S) For øvrig kystlinjen til Norge, Danmark, Tyskland, Nederland, Belgia og Frankrike	N 48° fra kysten av Bretagne til N 48° V 05° og den V 05°	den britiske kystlinje

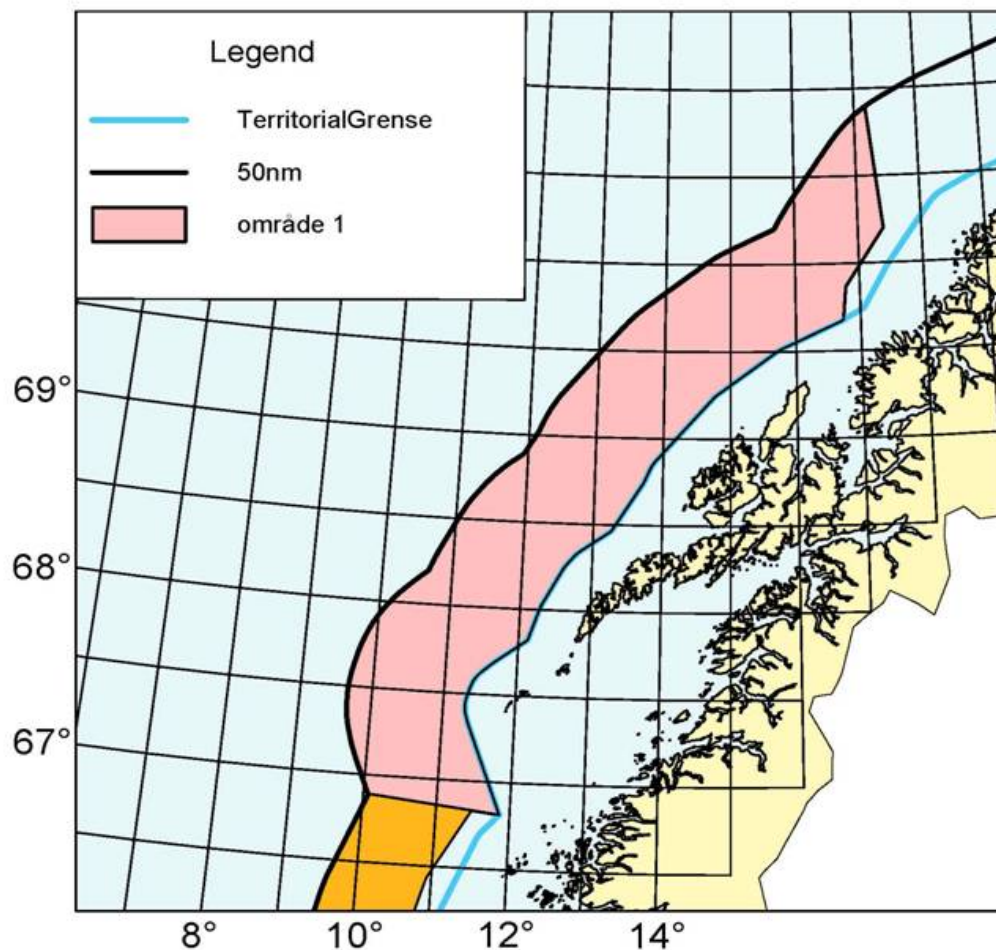
1.2 Utskiftingsområder for ballastvann

Områder for utskifting av urensset ballastvann:

Oversiktskart

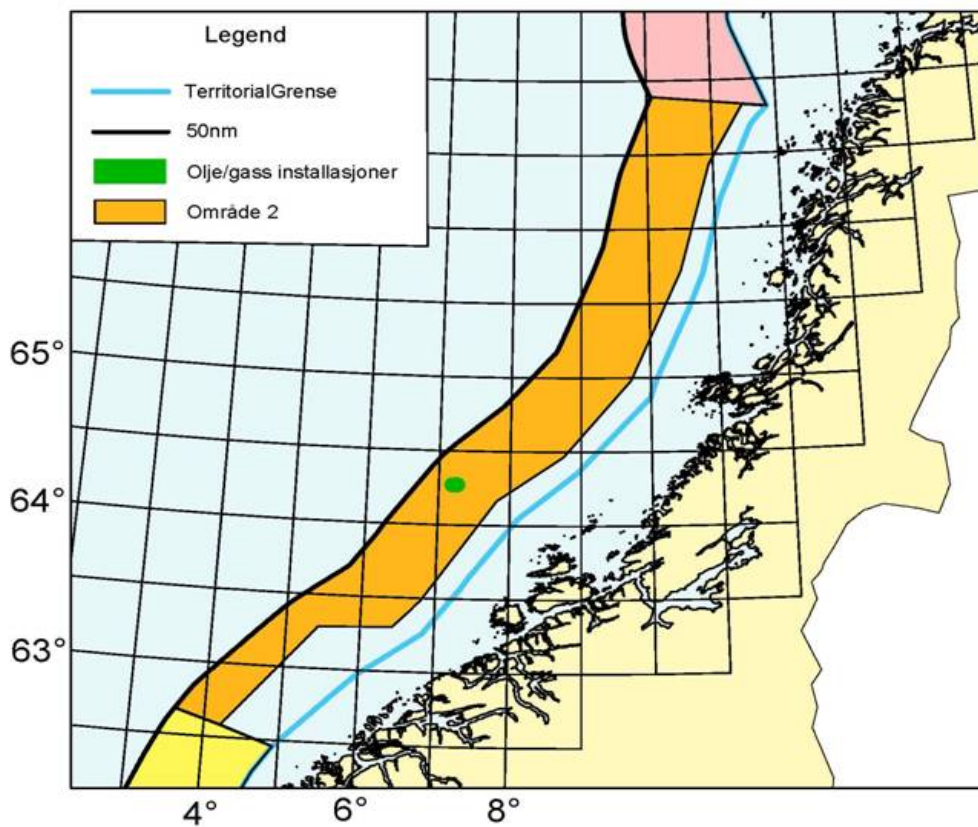
1. *Røst–Tromsø*: Området er avgrenset sørover av område 2. Mot kysten er grensen langs territorialgrensen (12 nm). Vest er området avgrenset 50 nm fra kysten. Nordlig grense går ved Tromsøflaket.

Koordinater for utskiftingsområde 1:

<i>Nord</i>	<i>Øst</i>	<i>Nord</i>	<i>Øst</i>
66° 53'	010° 04'	69° 52'	016° 47'
67° 25'	009° 40'	69° 41'	016° 44'
67° 51'	009° 52'	69° 31'	015° 43'
68° 13'	010° 43'	69° 14'	014° 46'
68° 45'	011° 22'	68° 51'	013° 53'
68° 54'	011° 58'	68° 28'	013° 15'
69° 16'	012° 32'	68° 18'	012° 41'
69° 38'	013° 24'	68° 01'	012° 17'
69° 59'	014° 29'	67° 49'	012° 9'
70° 12'	015° 36'	67° 35'	011° 25'
70° 54'	017° 11'	67° 24'	011° 18'
70° 12'	017° 24'	66° 49'	011° 51'

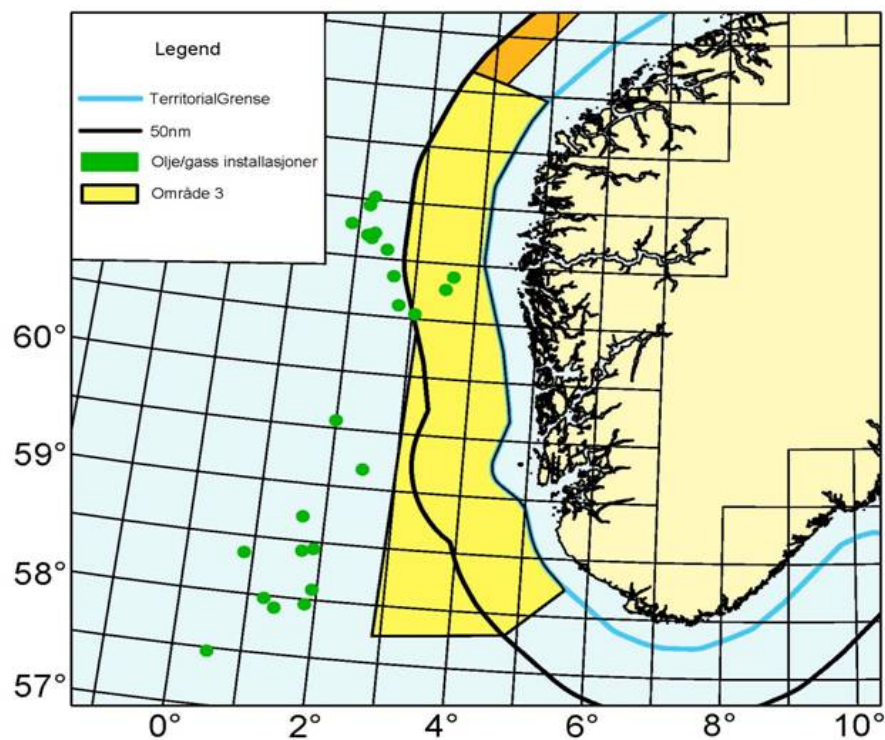
2. *Norskehavet*: Utskiftingsområdet er avgrenset sørover av Møreplataet. Mot kysten er grensen lagt langs 20 nm, mens det er avgrenset 50 nm vestover.

Koordinater for utskiftingsområde 2:

<i>Nord</i>	<i>Øst</i>
62° 35'	004° 13'
62° 41'	003° 34'
63° 16'	004° 40'
63° 43'	005° 55'
64° 28'	006° 59'
64° 43'	007° 43'
65° 12'	008° 41'
66° 53'	010° 04'
66° 50'	011° 29'
66° 26'	010° 56'
65° 43'	010° 28'
64° 59'	009° 43'
64° 28'	008° 45'
64° 10'	007° 49'
63° 29'	006° 48'
63° 18'	006° 26'
63° 17'	005° 26'

3. *Vestlandskysten*: Området er avgrenset sør- og vestover av forekomsten av offshoreinstallasjoner. Mot kysten er grensen lagt langs 12 nm. I nord er grensen satt der Møreplatået begynner.

Koordinater for utskiftingsområde 3:

<i>Nord</i>	<i>Øst</i>
57° 44'	002° 53'
60° 27'	003° 6'
60° 59'	002° 46'
61° 47'	002° 51'
62° 41'	003° 35'
62° 28'	004° 55'
62° 16'	004° 40'
61° 41'	004° 09'
61° 01'	004° 05'
60° 16'	004° 30'
59° 40'	004° 40'
59° 16'	004° 27'
59° 09'	004° 32'
58° 55'	005° 00'
58° 34'	005° 12'
58° 14'	005° 40'
57° 49'	004° 49'

Nytt vedlegg 2 til forskriften skal lyde:

Vedlegg 2

*Mal for ballastvanndagbok
Internasjonal konvensjon om kontroll og
behandling av ballastvann og sedimenter fra skip*

Tidsrom: fra ..... til .....
Skipets navn .....
IMO-nummer .....
Bruttotonnasje .....
Flagg .....
Samlet ballastvannkapasitet (i kubikkmeter) .....
Skipet har ballastvannbehandlingsplan
Skisse av skipet som viser ballasttanker:

1. Innledning

I samsvar med xxxxxxxxxxxxxxxx regel B-2 i vedlegget til Den internasjonale konvensjonen om kontroll og behandling av ballastvann og sediment fra skip skal hver ballastvannoperasjon dagbokføres. Dette omfatter utslipp til sjø og levering til mottaksanlegg.

2. Ballastvann og ballastvannbehandling

Med «ballastvann» menes vann medregnet suspendert stoff tatt om bord på et skip for å regulere skipets styrlast, slagside, dypgang, stabilitet eller spenninger. Behandlingen av ballastvann skal skje i samsvar med en godkjent plan for behandling av ballastvann samtidig basert på retningslinjer utarbeidet av organisasjonen.

3. Innførsler i ballastvanndagboken

Det skal gjøres en innførsel i ballastvanndagboken i hvert av følgende tilfeller:

Når ballastvann tas om bord:

- Dato, klokkeslett og havnens eller inntaksanleggets posisjon (havn eller lengdegrad/breddegrad), dybde dersom utenfor havn
- Anslått inntatt volum i kubikkmeter
- Underskrift av offiseren som er ansvarlig for operasjonen.

Når ballastvann sirkuleres eller behandles:

- Dato og klokkeslett for operasjonen
- Anslått volum som er sirkulert eller behandlet (i kubikkmeter)
- Om det er utført i samsvar med plan for behandling av ballastvann
- Underskrift av offiseren som er ansvarlig for operasjonen.

Når ballastvann slippes ut til sjø:

- Dato, klokkeslett og havnens eller utslippsanleggets posisjon (havn eller lengdegrad/breddegrad)
- Anslått utslippet volum i kubikkmeter og gjenværende volum i kubikkmeter
- Om godkjent ballastvannbehandlingsplan var gjennomført før utslippet
- Underskrift av offiseren som er ansvarlig for operasjonen.

Når ballastvann leveres til et mottaksanlegg:

- Dato, klokkeslett og inntakssted
- Dato, klokkeslett og utslippssted
- Havn eller anlegg, anslag av utslipp eller inntatt volum, i kubikkmeter
- Om godkjent ballastvannbehandlingsplan var gjennomført før utslippet
- Underskrift av offiseren som er ansvarlig for operasjonen.

Utsiktet eller annet uvanlig inntak eller utslipp av ballastvann:

- Dato og klokkeslett da hendelsen fant sted
- Havn eller skipets posisjon ved hendelsen
- Anslått volum som er sluppet ut
- Omstendighetene rundt inntak, utslipp, utstrømming eller tap, årsak og allmenne merknader
- Om godkjent plan for behandling av ballastvann var gjennomført før utslippet
- Underskrift av offiseren som er ansvarlig for operasjonen.

Supplerende driftsmetode og generelle merknader kan føres her:

4. Volum av ballastvann

Volumet av ballastvann om bord bør anslås i kubikkmeter. Ballastvanndagboken inneholder mange henvisninger til anslått volum av ballastvann. Det erkjennes at det kan være vanskelig å anslå volumet av ballastvann nøyaktig.

REGISTRERING AV BALLASTVANNOPERASJONER

Eksempel på side i ballastvanndagboken

Skipets navn: .....

Kjenningsnummer eller bokstaver .....

<i>Dato</i>	<i>Punkt (nummer)</i>	<i>Arbeidsoperasjoner/underskrift av ansvarshavende offiser/offiserer</i>
-------------	-----------------------	---

Underskrift av skipsfører .....

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 967 2010**Forskrift om endring i forskrift om bokføring**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) § 16. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 1. desember 2004 nr. 1558 om bokføring gjøres følgende endring:

§ 5–2–7 skal lyde:

Salgsdokumentasjon for persontransport, servering, abonnemeter, leier, avgifter og lignende kan utstedes før levering har funnet sted, begrenset til en periode på ett år. Det samme gjelder salgsdokumentasjon som gjelder adgang til museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentre eller rett til å overvære idrettsarrangementer. Salgsdokumentet skal så vidt mulig utstedes innenfor det kalenderår levering finner sted. For andre typer leveranser kan det ikke utstedes salgsdokumentasjon inklusive merverdiavgift før den avgiftspliktige varen eller tjenesten er levert.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 968 2010**Forskrift om endring i forskrift om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–4 fjerde ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 18. juni 1998 nr. 590 om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. Vedkommende yrkesutøver har fastlegeavtale med kommunen eller avtale med kommunen eller individuell driftsavtale med regionalt helseforetak. Yrkesutøver med fastlegeavtale må i tillegg ha gjennomført minst tre års veiledet tjeneste eller være under veiledning, jf. forskrift 19. desember 2005 nr. 1653 om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon § 3 flg.

§ 2 skal lyde:

Folketrygden yter i en overgangsperiode stønad for undersøkelse og behandling hos lege og spesialist i klinisk psykologi som har hatt rett til trygderefusjon etter 1. januar 1993, og som har opprettholdt retten fram til forskriftens ikrafttredelse:

1. Ved pasientbehandling hos yrkesutøver som har fylt 62 år før 1. juli 1998.
2. Ved pasientbehandling hos spesialist i psykiatri eller klinisk psykologi.

§ 3 skal lyde:

Den private praksis som nevnt i § 2 må tilfredsstillende følge følgende krav:

1. Virksomheten må være meldt til kommune eller regionalt helseforetak, jf. helsepersonelloven § 18.
2. Virksomheten må være drevet i egnede lokaler fra et fast kontor med nødvendig utstyr og standard og representere et åpent og kontinuerlig helsetilbud til befolkningen.

§ 4 skal lyde:

Yrkesutøver med fastlegeavtale eller individuell driftsavtale med regionalt helseforetak, som nevnt i § 1 pkt. 1, opprettholder rett til trygderefusjon ved opphør av fastlegeavtale/driftsavtale såfremt de vil falle inn under bestemmelsen i § 2.

Lege og spesialist i klinisk psykologi som nevnt i § 2 opprettholder rett til trygderefusjon ved flytting av praksis.

Retten til trygderefusjon etter første og andre ledd faller likevel bort ved avbrudd i praksis som ikke omfattes av bestemmelsene i § 5.

§ 5 første ledd skal lyde:

Lege og spesialist i klinisk psykologi som nevnt i § 2 opprettholder rett til trygderefusjon i inntil 1 år ved midlertidig avbrudd i praksis som skyldes sykdom, fødsel/adopsjon og kortvarig videreutdanning.

§ 6 skal lyde:

Retten til trygderefusjon gis til den som tjenestegjør/vikarierer for lege, spesialist i klinisk psykologi eller fysioterapeut som nevnt i § 1 nr. 1 og for lege og spesialist i klinisk psykologi som nevnt i § 2. Vikarens praksisomfang må ligge innenfor samme rammer som praksisinnehaverens praksisomfang. For vikar for yrkesutøver som nevnt i § 2 må følgende vilkår være oppfylt:

1. Praksisinnehaver har permisjon etter § 5.
2. Praksisinnehaver driver ikke selv privat praksis i samme tidsrom.

Retten til trygderefusjon gjelder for vikaren i den perioden vikariatet pågår.

For yrkesutøvere som nevnt i § 2 kan det bare godkjennes trygderefusjon for en vikar for praksisinnehaver.

Merknader

Merknad til § 2 andre ledd skal lyde:

Pkt. 1 omfatter lege og spesialist i klinisk psykologi som har fylt 62 år før denne forskrift trer i kraft.

Merknad til § 2 fjerde ledd skal lyde:

Etter pkt. 2 gis spesialister i psykiatri og psykologi med avtaleløs praksis inntil videre fortsatt rett til trygderefusjon.

Merknad til § 3 niende ledd skal lyde:

Dersom det er tvil om en avtaleløs praksis fyller de nevnte vilkårene, må saken forelegges Helsetilsynet i fylket som skal gi uttalelse i saken.

Merknad til § 6 tredje ledd skal lyde:

Det er viktig at lege, spesialist i klinisk psykologi og fysioterapeut melder fra til Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer om avbrudd i praksis, for å unngå senere tvil om rett til trygderefusjon.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 969 2010**Forskrift om endring i forskrift om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–21 tredje ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 25. mai 2001 nr. 542 om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten gjøres følgende endring:

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Fullt fastlønnstilskudd for perioden 1. januar 2010 til 31. desember 2010 er 162 000 kroner.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 970 2010**Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til behandling hos ortoptist**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–10a tredje ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 28. juni 2001 nr. 795 om stønad til dekning av utgifter til behandling hos ortoptist gjøres følgende endring:

§ 4 skal lyde:

Stønad er 180 kroner per behandling.

For behandling av barn under 12 år ytes en stønad med 309 kroner per behandling.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 971 2010**Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til behandling hos kiropraktor**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–9 fjerde ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 21. desember 2005 nr. 1656 om stønad til dekning av utgifter til behandling hos kiropraktor gjøres følgende endring:

§ 7 skal lyde:

<i>Takst</i>	<i>Tekst</i>	<i>Honorar</i>
K1.	Undersøkelse ved igangsetting av et behandlingsopplegg	Kr 118,–
K2.	Behandling hos kiropraktor, per gang	Kr 57,–
K3a.	Møtegodtgjørelse med reisetid når kiropraktoren deltar i samarbeid med annet helse- og sosialfaglig personell som ledd i et behandlings- eller rehabiliteringsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam. Per påbegynte halvtimer	Kr 278,–
K3b.	Senere per påbegynt halvtimer	Kr 278,–
K4.	Telefonsamtale/skriftlig kommunikasjon om enkeltpasient med lege, fysioterapeut i spesialisthelsetjenesten, kiropraktor i spesialisthelsetjenesten, kommunal helse- og sosialtjeneste og bedriftshelsetjeneste	Kr 46,–

Merknad til takstene K1 og K2:

Takst K1 og K2 kan ikke kombineres i samme konsultasjon. Takst K1 kan kun benyttes en gang per behandlingsserie. Med behandlingsserie menes det antall behandlinger som er nødvendig for samme sykdom/skade/lyte.

Takstene kan til sammen utløses maksimalt 14 ganger per pasient per kalenderår.

Merknad til taksten K3a:

Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglig medisinske sentra og lignende. Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Samarbeidet kan omfatte diagnostisering, kartlegging av rehabiliteringsbehov, utarbeiding og oppfølging av rehabiliteringsplan, vurdering av funksjonsnivå, tilrettelegging av miljø mv. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke per pasient. Skyssgodtgjørelse kan kreves i tillegg etter forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling.

Taksten kan også brukes når møtet foregår over telefon.

Møtet må være planlagt.

Merknad til taksten K4:

Taksten kan ikke benyttes for kommunikasjon med henvisende behandler ved oppstart av behandlingsserien.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 972 2010**Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til jordmorhjelp**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–12 tredje ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 12. juni 2007 nr. 608 om stønad til dekning av utgifter til jordmorhjelp gjøres følgende endringer:

Kapittel II tabellen skal lyde:

<i>Takst</i>		<i>Honorar/refusjon</i>
1a	Første gangs fullstendig undersøkelse og veiledning av gravide samt utfylling av godkjent svangerskapsjournal	268,–
1b	Svangerskapskontroll	134,–
1c	Tillegg for veiledning i prevensjon/familieplanlegging	93,–
1d	Tillegg for taking og innsending av prøver til laboratorium	46,–
		<i>Honorar/egenandel</i>
2	Individuell prevensjonsveiledning	90,–

Merknad til takstene 1a, 1b, 1c og 1d skal lyde:

Merknad til takstene 1a, 1b, 1c og 1d

Takst 1a kan benyttes ved første gangs undersøkelse hos jordmor selv om den gravide har vært til første gangs undersøkelse hos lege. Takst 1a og 1b kan ikke kombineres. Takst 1b kan benyttes ved kontrollundersøkelser under svangerskapet og ved én kontroll etter fødselen. Taksten omfatter nødvendig kontakt per telefon mv. Takst 1c kan benyttes inntil én gang per svangerskap. Takst 1d kan benyttes én gang per undersøkelse/kontroll ved innsending av en eller flere prøver.

Kapittel III tabellen skal lyde:

<i>Takst</i>		<i>Honorar/refusjon</i>
3a	Svangerskapsomsorg i forbindelse med planlagt hjemmefødsel når arbeidet avsluttes mellom 24. og 36. uke	618,–
3b	Svangerskapsomsorg i forbindelse med hjemmefødsel og med planlagt hjemmefødsel når arbeidet avsluttes senere enn 36. uke	999,–
4a	Fødselshjelp inntil 24 timer når jordmor forløser den fødende	5 995,–
4b	Tillegg per påbegynt time ut over 24 timer	278,–
5a	Følge av pasient til sykehus eller fødestue når jordmor ikke forløser den fødende, inntil 3 timer	783,–
5b	Tillegg per påbegynt time ut over 3 timer	278,–
6a	Vendereis ved «blindalarm» inntil 3 timer	814,–
6b	Tillegg per påbegynt time ut over 3 timer	278,–

Merknad til takstene 3a og 3b skal lyde:

Merknad til takstene 3a og 3b:

Takstene kan benyttes når jordmor forut for planlagt hjemmefødsel har utført hovedtyngden av svangerskapskontrollene, enten hjemmefødselen faktisk finner sted eller ikke. Jordmor med driftsavtale eller kommunal stilling benytter i stedet takst 1b for hver kontroll.

Ny tabell skal lyde:

<i>Takst</i>		<i>Honorar/refusjon</i>
7a	Natttillegg (i tidsrommet kl. 17.00 til kl. 06.00)	773,-
7b	Lørdags- og søndagstillegg (fra lørdag kl. 00.00 til søndag kl. 24.00)	773,-
7c	Helge- og høytidstillegg (gjelder 1. nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, påskeaften, 1. og 2. påskedag, Kristi Himmelfartsdag, 1. og 17. mai, 1. og 2. pinsedag, 1. og 2. juledag fra kl. 00.00 til kl. 24.00, samt pinse-, jul- og nyttårsaften fra kl. 12.00 til kl. 24.00)	927,-

Nye merknader som erstatter merknadene til takstene 4a, 5a og 6a skal lyde:

Merknad til takstene 7a, 7b og 7c:

Takstene kan beregnes i tillegg til 4a, 5a og 6a. Takst 7a kan kreves i tillegg til takst 7b eller 7c når tidspunktene faller sammen.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 973 2010

Forskrift om endring i forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo

Hjemmel: Fastsatt av universitetsstyret ved rektor 24. juni 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–7, § 4–7, § 4–8, § 4–9 og § 4–10. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 20. desember 2005 nr. 1798 om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo gjøres følgende endring:

§ 9 skal lyde:

§ 9. Annullering av eksamen eller prøve, bortvisning, utestenging mv.

Fastsatt med hjemmel i § 3–7, § 4–7, § 4–8, § 4–9 og § 4–10 i UH-loven 1. april 2005 nr. 15.

(1) I saker hvor UH-loven 1. april 2005 nr. 15 lar det være opp til universitetsstyret selv eller styrets klagenemnd å fatte vedtak, skal saken ordinært avgjøres av Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Oslo.

(2) Universitetsdirektøren eller fakultetet selv kan fremme sak for Den sentrale klagenemnd ved bruk av falsk dokumentasjon eller annen uredelig opptreden i forbindelse med søknad om opptak til studier eller i forbindelse med søknad om godskrivning av/fritak for utdanning ved Universitetet i Oslo.

(3) Fakultetet selv kan fremme sak for Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Oslo med forslag om annullering av eksamen eller prøve eller av godkjenning av kurs, og med forslag om utestenging, som følge av fusk eller forsøk på fusk.

(4) Fakultetet selv kan gi skriftlig advarsel om bortvisning av studenter som gjentatte ganger opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers. Fakultetet selv kan fremme sak for Den sentrale klagenemnd om bortvisning av studenter som ikke respekterer advarselen og om utestenging og tap av eksamensrett for studenter som ikke respekterer slik bortvisning.

(5) Fakultetet selv kan fremme sak for Den sentrale klagenemnd om utestenging av studenter som grovt klanderverdig har opptrådt på en slik måte at det er skapt fare for liv eller helse for pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som studenten har å gjøre med som del i klinisk undervisning eller praksisopplæring, eller som gjør seg skyldig i grove brudd på taushetsplikt eller i grovt usømmelig opptreden overfor disse.

(6) Universitetsdirektøren kan fremme sak for Den sentrale klagenemnd om innstilling til nasjonal nemnd om utestenging fra klinisk undervisning eller praksisopplæring på bakgrunn av straffbare forhold.

(7) Universitetsdirektøren kan etter innstilling fra skikkethetsnemnda fremme sak for Den sentrale klagenemnd om utestenging på bakgrunn av skikkethetsvurdering.

(8) Dersom et forhold skal anmeldes til politiet, skal politianmeldelsen ordinært foretas av universitetsdirektøren. Universitetsdirektøren kan i enkeltsaker delegerer fullmakten til fakultetet selv.

(9) Dersom informasjon om et forhold skal oversendes andre institusjoner eller autorisasjonsmyndigheter, skal informasjonen ordinært oversendes av universitetsdirektøren. Universitetsdirektøren kan i enkeltsaker delegerer fullmakten til fakultetet selv.

II

Endringen trer i kraft straks.

24. juni Nr. 974 2010

Forskrift om stopp i fisket etter makrell for ikke-manntallsførte fiskere som fisker med landnot

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 24. juni 2010 med hjemmel i forskrift 22. desember 2009 nr. 1744 om regulering av fisket etter makrell i 2010 § 24 første ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

§ 1. Stopp i fisket

Fiske etter makrell for ikke-manntallsførte fiskere som fisker med landnot stoppes med virkning fra 24. juni 2010 kl. 17.00.

Siste frist for innmelding av fangst er 24. juni 2010 kl. 19.00.

§ 2. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskriften straffes etter lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 60, § 64 og § 65. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

25. juni Nr. 975 2010

Forskrift om tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 28a, § 28b og § 28c. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt med hjemmel i lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter kapittel 3 A, heretter kalt fritids- og småbåtloven.

Forskriften gjelder også for

- a) personer som ikke har fast bopel i Norge
- b) personer med utenlandsk kompetansebevis.

Forskriften gjelder også for Svalbard og Jan Mayen.

§ 2. Definisjoner

Med tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt menes både inndragning av båtførerbevis og kjøreforbud for personer som ikke er pliktig til å ha båtførerbevis.

Med båtførerbevis menes kompetansebevis utstedt med hjemmel i forskrift 3. mars 2009 nr. 259 om minstealder og båtførerbevis mv. for fører av fritidsbåt.

Med båtførerbevispliktig fritidsbåt menes fritidsbåt som er større enn 8 meter eller har en motorkraft større enn 25 HK, med lengde mindre enn 15 meter.

§ 3. Tap av førerett – helhetlig vurdering

Taper en person retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt etter fritids- og småbåtloven kapittel 3 A i over ett år skal det legges vekt på alle omstendighetene omkring det foreliggende forhold, på eventuelle tidligere forhold, og på den virkning tap av føreretten antas å ville få for innehaveren.

For personer som har kvalifikasjonsbevis etter forskrift 3. mars 2009 nr. 259 om minstealder og båtførerbevis mv. for fører av fritidsbåt, skal tap av førerett ilegges som kjøreforbud. Det samme gjelder for personer som ikke har fast bopel i Norge og for personer med utenlandsk kompetansebevis.

Ved fastsettelse av tap av førerett i dom eller forelegg skal det gis opplysning om hvor lang tid tapet av føreretten gjelder. Fristen regnes fra den dagen dommen eller forelegget er rettskraftig. Har båtførerbeviset vært beslaglagt i henhold til fritids- og småbåtloven § 28a femte ledd eller det er innlevert tapsmelding før dommen eller forelegget er rettskraftig, skal denne perioden gå i fradrag.

Det skal opplyses at båtførerbeviset skal innleveres straks dommen eller forelegget er rettskraftig, og at føring av båtførerbevispliktig fritidsbåt i tapsperioden kan føre til forlenget tapsperiode.

§ 4. Tap av førerett ved grove overtredelser

Grove overtredelser etter fritids- og småbåtloven § 28a annet ledd gir grunnlag for tap av førerett

- a) når retten domfeller person med førerett for brudd på fritids- og småbåtloven § 28, jf. § 24, for uaktsom navigering, herunder hastighetsovertredelser, og uaktsomheten er grov og har medført tap av menneskeliv, betydelig skade på person, fartøy, miljø eller materielle verdier eller umiddelbar fare for slike skader foreligger
- b) når retten domfeller person med førerett for grove straffbare handlinger hvor det er en klar sammenheng mellom bruken av båtførerbevispliktig fritidsbåt og den straffbare handlingen, skal det samtidig vurderes tap av førerett. Det skal foretas en skjønnsmessig helhetsvurdering av om allmenne hensyn ut fra de konkrete forhold i saken krever fastsettelse av tap av førerett, herunder også forholdsmessigheten av det inngrep tap av førerett vil innebære. Utmålingsreglene for førerkort for motorvogn legges til grunn så langt de passer
- c) når retten domfeller person med førerett for brudd på straffeloven § 314 for å ha unnlatte å yte nødvendig hjelp når det kan skje uten særlig fare for eget fartøy eller personer om bord der
- d) når retten domfeller person med førerett for brudd på fritids- og småbåtloven § 37, jf. § 33, for påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel.

§ 5. *Skjerpene omstendigheter*

Skjerpene omstendigheter som gir grunnlag for fastsettelse av tap av førerett i inntil fem år er

- a) alvorlig sjøulykke
- b) særlig høye alkoholkonsentrasjoner som er større enn 2 promille i blodet eller over 1,0 milligram per liter luft i utåndingsluften eller tilsvarende konsentrasjon ved bruk av annet berusende eller bedøvende middel
- c) brudd på straffeloven § 314 når unnlatelsen har hatt døden eller betydelig skade på legeme eller helse til følge
- d) domfellelse av person med førerett for overtredelse av straffeloven § 239, eller
- e) tidligere ilagt straff for overtredelse av fritids- og småbåtloven § 37, jf. § 33, når vedkommende blir ilagt straff for ny båtføring i påvirket tilstand som er begått senest fem år etter at reaksjonen ble fastsatt for den tidligere overtredelsen.

§ 6. *Føring i påvirket tilstand ved manglende edrueighet*

Dersom føring av båt i påvirket tilstand antas å ha sammenheng med mangel på alminnelig edrueighet, slik at vedkommende ikke kan anses skikket til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt, bør det vurderes om tap av førerett skal fastsettes til å gjelde for fem år, selv om overtredelsen isolert sett ikke kvalifiserer til en så streng reaksjon.

§ 7. *Overlatelsesmedvirkning*

Blir person med førerett domfelt for overtredelse av fritids- og småbåtloven § 37, jf. § 35, for å ha overlatt bruk av fritidsbåt til person som er påvirket av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel, bør tap av førerett fastsettes med inntil samme lengde som den tapsperioden som er fastsatt for den aktuelle båtfører.

Tilfellene må undergis en konkret vurdering på grunnlag av hvilken grad av skyld som er utvist ved overtredelsen.

Blir eier av fritidsbåt, eller den som på eierens vegne har rådighet over den, ilagt straff etter fritids- og småbåtloven § 37, jf. § 35, for å ha overlatt fritidsbåt til person som ikke fyller vilkårene for føring av fritidsbåt av andre grunner enn nevnt i første ledd, og vedkommende under føring av fritidsbåten forårsaker betydelig skade på person, fartøy, miljø eller materielle verdier eller umiddelbar fare for det, bør tap av førerett fastsettes for minst 1 år.

§ 8. *Føring av båt uten førerett før utløpet av fastsatt tapsperiode*

Er en enkelt båttur uten førerett foretatt i en tapsperiode, bør det i samme dom eller forelegg fastsettes en tilleggsperiode av inntil samme lengde som den opprinnelige. Er tap av førerett fastsatt for 2 år eller lengre tid, fastsettes tilleggsperioden for 1 år eller mer. Flere båtturer uten førerett bør normalt medføre lengre tillegg enn 1 år.

En tilleggsperiode løper fra utløpet av den opprinnelige tapsperioden.

§ 9. *Fastsettelse av sperrefrist*

Sperrefrist etter fritids- og småbåtloven § 28c regnes fristen fra den dagen overtredelsen fant sted.

Sperrefrist ilegges ikke en person som var under 14 år da overtredelsen fant sted, med mindre det foreligger særlige forhold og sperrefristen antas å ha en preventiv virkning for vedkommende.

§ 10. *Melding*

Politiet skal uten opphold gi underretning til det sentrale båtførerregisteret om

- a) tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt
- b) sperrefrist for retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt og når den oppheves
- c) beslag av obligatorisk båtførerbevis og tilbakelevering av et slikt bevis.

§ 11. *Krav om ny båtførerprøve*

Når retten fastsetter tap av retten til å føre båtførerbevispliktig fritidsbåt skal det samtidig kreves bestått båtførerprøve som vilkår for gjenerverv av føreretten, uavhengig av om vedkommende har bestått prøven tidligere.

Blir en straffesak avgjort ved forelegg, og det samtidig fastsettes tap av førerett, skal krav om bestått båtførerprøve for gjenerverv av føreretten ilegges i samme forelegg.

§ 12. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2010.

§ 13. Overgangsbestemmelser

Forskriften gjelder for saker som bringes inn for tingretten etter 1. juli 2010 og for saker som avgjøres ved forelegg som utstedes etter 1. juli 2010.

25. juni Nr. 976 2010**Ikraftsetting av lov 25. juni 2010 nr. 31 om endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 31 om endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse mv.) del II første ledd. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Loven trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 977 2010**Forskrift om elektronisk kommunikasjon med namsmannen i saker etter tvangsfullbyrdsesloven og i saker for forliksrådet**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse § 2–13 og lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 197a. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

§ 1. Saklig virkeområde

Forskriften gjelder elektronisk kommunikasjon mellom den alminnelige namsmann og godkjente brukere i saker etter tvangsfullbyrdsesloven og i saker for forliksrådet.

§ 2. Godkjente brukere

Bare brukere som er godkjent av Statens innkrevingsentral kan sende inn dokumenter elektronisk.

§ 3. Adgang til elektronisk innsending av dokumenter

Saksøkeren har adgang til å sende inn følgende dokumenter elektronisk:

- a) begjæringer om tvangsfullbyrdelse som etter tvangsfullbyrdsesloven skal settes fram for namsmannen,
- b) forliksklager,
- c) klager etter tvangsfullbyrdsesloven § 5–16,
- d) kopi av vedlegg til dokumenter nevnt i bokstav a til c, og
- e) andre dokumenter som Statens innkrevingsentral har fastsatt kan sendes inn elektronisk.

§ 4. Form og adresse ved elektronisk innsending

Ved elektronisk innsending av dokumenter benyttes den form og adresse som Statens innkrevingsentral fastsetter. Reglene i forskrift 21. desember 1992 nr. 1185 om bruk av skjemaer ved begjæring av tvangsforretninger gjelder ikke når begjæring om tvangsfullbyrdelse fremsettes i elektronisk form.

§ 5. Bekreftelse på at dokumentet er mottatt

Avsender av elektroniske dokumenter skal motta en bekreftelse fra namsmannen på at dokumentene er mottatt. Bekreftelsen skal inneholde saks- eller referansenummer, dato og tidspunktet for mottakelse.

§ 6. Elektronisk kommunikasjon fra namsmyndigheten til saksøkeren

Dokumenter og underretninger som namsmannen utferdiger i sak om tvangsfullbyrdelse, herunder namsbok og underretning om nektelse av å ta begjæring til følge, kan sendes elektronisk fra namsmannen til godkjente brukere som har benyttet elektronisk kommunikasjon i saken.

Namsmannen kan også sende dokumenter fra forliksrådet i elektronisk form til godkjente brukere som har benyttet elektronisk kommunikasjon i saken. For forkynning av dom eller beslutning avsagt av forliksrådet overfor slike brukere gjelder forskrift 11. oktober 1985 nr. 1810 om postforkynning § 4 annet ledd annet punktum jf. § 7 første og annet ledd.

§ 7. Fristavbrudd

Skal en begjæring, forliksklage eller annen meddelelse avgis i løpet av en frist, avbrytes fristen ved avsendelse til riktig elektronisk adresse.

§ 8. Krav til elektronisk signatur

Når det i eller i medhold av tvangsfullbyrdsesloven eller tvisteloven er krav om underskrift på dokumenter, skal det ved elektronisk kommunikasjon etter forskriften her benyttes elektronisk signatur som oppfyller kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillige selvdeklarasjonsordninger § 3, § 4 eller § 5, og som er oppført på

publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift. Statens innkrevingsentral fastsetter hvilken sertifikatklasse som skal benyttes for de enkelte dokumenttyper og brukere.

§ 9. Informasjonssikkerhet

Statens innkrevingsentral skal gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Elektronisk kommunikasjon mellom namsmyndigheten og godkjente brukere skal sikres med tilfredsstillende kryptering og betryggende metode for autentisering av kommunikasjonspartene. Det skal etableres metoder for å sikre ikke-benektning.

§ 10. Arkivering av elektroniske dokumenter og signaturer

Elektroniske dokumenter skal oppbevares i henhold til de regler som er fastsatt i eller i medhold av lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv.

For arkivering av elektroniske signaturer gjelder forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med forvaltningen § 26 tilsvarende.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

25. juni Nr. 978 2010

Forskrift om endring i forskrift om postforkynning

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 163a. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 11. oktober 1985 nr. 1810 om postforkynning gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd skal lyde:

Alle forliksrådsdokumenter skal som hovedregel forkynnes i vanlig brev uten mottakskvittering. Dommer og beslutninger avsagt av forliksrådet kan forkynnes i elektronisk form overfor saksøker som er godkjent som bruker etter forskrift om elektronisk kommunikasjon med namsmannen i saker etter tvangsfullbyrdelsesloven og i saker for forliksrådet § 2. Forliksrådet kan forkynne ved rekommandert brev eller ved vanlig brev vedlagt mottakskvittering dersom særlige hensyn tilsier det.

§ 6 annet ledd første punktum skal lyde:

Forkynning som skjer i form av brev skal sendes i lukket konvolutt som påføres en oppfordring om at den straks skal returneres til avsender dersom adressaten ikke bor på den oppgitte adresse.

§ 7 første og annet ledd skal lyde:

Forkynningstidspunktet skal fastsettes til 5 dager fra den dag brevet postlegges eller elektronisk melding er avsendt til riktig elektronisk adresse. Ved postforkynning av forliksklage med pålegg om tilsvarende skal forkynningstidspunktet fastsettes til ti dager fra den dag brevet postlegges.

Denne dato gjelder som forkynningstidspunkt selv om brevet eller den elektroniske meldingen kommer fram tidligere. Hvis særlige grunner foreligger, kan en tidligere eller senere dato fastsettes.

[§ 10. Arkivering av elektroniske dokumenter og signaturer

Elektroniske dokumenter skal oppbevares i henhold til de regler som er fastsatt i eller i medhold av lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv.

For arkivering av elektroniske signaturer gjelder forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med forvaltninga § 26 tilsvarende.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.]¹

¹ § 10 og § 11 ble endret ved en inkurie. Feilen vil bli rettet i statsråd ved første anledning. Lovdatas anm.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. juni Nr. 979 2010**Forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 25. juni 2010 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 31, § 32, § 33, § 49, § 51 og § 52a. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) gjøres følgende endring:

Kapittel 15 oppheves.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2010.

24. feb. Nr. 983 2010**Forskrift om endring i forskrift om offentlige anskaffelser og forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester)**

Hjemmel: Fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet 24. februar 2010 med hjemmel i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 11 første ledd, forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser § 3–14 og § 9–1 og forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler i forsyningssektorene (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester) § 3–9 og § 8–1.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVI nr. 2 og nr. 4 (forordning (EF) nr. 213/2008). Kunngjort 30. juni 2010 kl. 14.15.

I

I forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser gjøres følgende endring:

Vedlegg 5 skal lyde:

Vedlegg 5. Prioriterte tjenester

Med prioriterte tjenester menes:

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.¹</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
(1)	Vedlikehold og reparasjon	6112, 6122, 633, 886	50100000–6 til 50884000–5 (unntatt 50310000–1 til 50324200–4 og 50116510–9, 50190000–3, 50229000–6, 50243000–0) og 51000000–9 til 51900000–1
(2)	Landtransport, herunder sikkerhetstransport og kurértjenester, unntatt jernbanetransport som hører inn under kategori 18, og posttransport	712 (unntatt 71235), 7512, 87304	60100000–9 til 60183000–4 (unntatt 60160000–7, 60161000–4, 60220000–6), og 64120000–3 til 64121200–2
(3)	Lufttransport av personer og gods, unntatt posttransport	73 (unntatt 7321)	60410000–5 til 60424120–3 (unntatt 60411000–2, 60421000–5), og 60500000–3, 60440000–4 til 60445000–9
(4)	Posttransport i luften og på land, unntatt med jernbane som hører inn under kategori 18	71235, 7321	60160000–7, 60161000–4, 60411000–2, 60421000–5
(5)	Teletjenester	752	64200000–8 til 64228200–2,

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.¹</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
(6)	Finansielle tjenester a) forsikring b) bank og investeringstjenester, unntatt kontrakter om finansielle tjenester i forbindelse med emisjon, kjøp, salg og overdragelse av verdipapirer eller andre finansielle instrumenter samt sentralbanktjenester	ex 81, 812, 814	72318000-7, og 72700000-7 til 72720000-3 66100000-1 til 66720000-3
(7)	EDB og beslektede tjenester	84	50310000-1 til 50324200-4 72000000-5 til 72920000-5 (unntatt 72318000-7 og 72700000-7 til 72720000-3), 79342410-4
(8)	Forsknings- og utviklingstjenester som i sin helhet er betalt av oppdragsgiver og som fullt ut tilfaller oppdragsgiver til bruk i hans virksomhet	85	73000000-2 til 73436000-7 (unntatt 73200000-4, 73210000-7, 73220000-0)
(9)	Regnskap, revisjon og bokføring	862	79210000-9 til 79223000-3
(10)	Markeds- og opinionsundersøkelser	864	79300000-7 til 79330000-6, og 79342310-9, 79342311-6
(11)	Rådgivning i ledelse og administrasjon, og beslektede tjenester, unntatt voldgifts- og meglings-tjenester	865, 866	73200000-4 til 73220000-0, 79400000-8 til 79421200-3 og 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8
(12)	Arkitektvirksomhet, rådgivende ingeniørvirksomhet og integrert ingeniørvirksomhet, byplanlegging og landskapsarkitektur, hermed beslektet teknisk-vitenskaplig rådgivningsvirksomhet, tekniske prøver og analyser	867	71000000-8 til 71900000-7 (unntatt 71500000-8) og 79994000-8
(13)	Reklametjenester	871	79341000-6 til 79342200-5 (unntatt 79342000-3 og 79342100-4)
(14)	Bygningsrengjøring og eiendomsforvaltning	874, 82201 til 82206	70300000-4 til 70340000-6, og 90900000-6 til 90924000-0
(15)	Forlags- og trykkerivirksomhet på honorar- eller kontraktsbasis	88442	79800000-2 til 79824000-6, 79970000-6 til 79980000-7
(16)	Kloakk- og avfallstømming, rensing og lignende tjenester	94	90400000-1 til 90743200-9 (unntatt 90712200-3, 90910000-9 til

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.¹</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
			90920000-2 og 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0)

1 Hvis det oppstår forskjellige fortolkninger mellom CPV og CPC, får CPC-nomeklaturen anvendelse.

Vedlegg 6 skal lyde:

Vedlegg 6. Uprioriterte tjenester

Med uprioriterte tjenester menes:

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
(17)	Hotell- og restaurantvirksomhet	64	55100000-1 til 55524000-9, og 98340000-8 til 98341100-6
(18)	Jernbanetransport	711	60200000-0 til 60220000-6
(19)	Transport på vannvei	72	60600000-4 til 60653000-0, og 63727000-1 til 63727200-3
(20)	Støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport	74	63000000-9 til 63734000-3 (unntatt 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3, og 63727000-1 til 63727200-3), og 98361000-1
(21)	Juridiske tjenester	861	79100000-5 til 79140000-7
(22)	Utvelgelse og rekruttering av personell	872	79600000-0 til 79635000-4 (unntatt 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), og 98500000-8 til 98514000-9
(23)	Etterforsknings- og sikkerhetstjenester, unntatt sikkerhetstransport	873 (unntatt 87304)	79700000-1 til 79723000-8
(24)	Undervisning og yrkesutdanning	92	80100000-5 til 80660000-8 (unntatt 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1)
(25)	Helse- og sosialtjenester	93	79611000-0, og 85000000-9 til 85323000-9 (unntatt 85321000-5 og 85322000-2)
(26)	Fritids-, kultur- og sportstjenester	96	79995000-5 til 79995200-7, og 92000000-1 til 92700000-8 (unntatt 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6)
(27)	Andre tjenester		

II

I forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler i forsyningssektorene (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester) gjøres følgende endringer:

Vedlegg 2 skal lyde:

Vedlegg 2. Prioriterte tjenester

Med prioriterte tjenester menes:

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.¹</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
(1)	Vedlikehold og reparasjon	6112, 6122, 633, 886	50100000-6 til 50884000-5 (unntatt 50310000-1 til 50324200-4 og 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) og 51000000-9 til 51900000-1
(2)	Landtransport, herunder sikkerhetstransport og kurértjenester, unntatt jernbanetransport som hører inn under kategori 18, og posttransport	712 (unntatt 71235), 7512, 87304	60100000-9 til 60183000-4 (unntatt 60160000-7, 60161000-4, 60220000-6), og 64120000-3 til 64121200-2
(3)	Lufttransport av personer og gods, unntatt posttransport	73 (unntatt 7321)	60410000-5 til 60424120-3 (unntatt 60411000-2, 60421000-5), og 60500000-3, 60440000-4 til 60445000-9
(4)	Posttransport i luften og på land, unntatt med jernbane som hører inn under kategori 18	71235, 7321	60160000-7, 60161000- 4 60411000-2, 60421000-5
(5)	Teletjenester	752	64200000-8 til 64228200-2, 72318000-7, og 72700000-7 til 72720000-3
(6)	Finansielle tjenester	ex 81, 812, 814	66100000-1 til 66720000-3
	a) forsikring		
	b) bank og investeringstjenester, unntatt kontrakter om finansielle tjenester i forbindelse med emisjon, kjøp, salg og overdragelse av verdipapirer eller andre finansielle instrumenter samt sentralbanktjenester		
(7)	EDB og beslektede tjenester	84	50310000-1 til 50324200-4 72000000- 5 til 72920000-5 (unntatt 72318000-7 og 72700000-7 til 72720000-3), 79342410-4
(8)	Forsknings- og utviklingstjenester som i sin helhet er 85 betalt av oppdragsgiver og som fullt ut tilfaller oppdragsgiver til bruk i hans virksomhet		73000000-2 til 73436000-7 (unntatt 73200000-4, 73210000-7, 73220000-0)
(9)	Regnskap, revisjon og bokføring	862	79210000-9 til 79223000-3

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.¹</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
(10)	Markeds- og opinionsundersøkelser	864	79300000-7 til 79330000-6, og 79342310-9, 79342311-6
(11)	Rådgivning i ledelse og administrasjon, og beslektede tjenester, unntatt voldgifts- og meglings-tjenester	865, 866	73200000-4 til 73220000-0, 79400000-8 til 79421200-3 og 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8
(12)	Arkitektvirksomhet, rådgivende ingeniørvirksomhet og integrert ingeniørvirksomhet, byplanlegging og landskapsarkitektur, hermed beslektet teknisk-vitenskaplig rådgivningsvirksomhet, tekniske prøver og analyser	867	71000000-8 til 71900000-7 (unntatt 71500000-8) og 79994000-8
(13)	Reklametjenester	871	79341000-6 til 79342200-5 (unntatt 79342000-3 og 79342100-4)
(14)	Bygningsrengjøring og eiendomsforvaltning	874, 82201 til 82206	70300000-4 til 70340000-6, og 90900000-6 til 90924000-0
(15)	Forlags- og trykkerivirksomhet på honorar- eller kontraktsbasis	88442	79800000-2 til 79824000-6, 79970000-6 til 79980000-7
(16)	Kloakk- og avfallstømming, rensing og lignende tjenester	94	90400000-1 til 90743200-9 (unntatt 90712200-3, 90910000-9 til 90920000-2 og 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0)

1 Hvis det oppstår forskjellige fortolkninger mellom CPV og CPC, får CPC-nomeklaturen anvendelse.

Vedlegg 3 skal lyde:

Vedlegg 3. Uprioriterte tjenester

Med uprioriterte tjenester menes:

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
(17)	Hotell- og restaurantvirksomhet	64	55100000-1 til 55524000-9, og 98340000-8 til 98341100-6
(18)	Jernbanetransport	711	60200000-0 til 60220000-6
(19)	Transport på vannvei	72	60600000-4 til 60653000-0, og 63727000-1 til 63727200-3
(20)	Støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport	74	63000000-9 til 63734000-3 (unntatt

<i>Kategori</i>	<i>Beskrivelse av tjenesten</i>	<i>CPC-ref.nr.</i>	<i>CPV-ref.nr.</i>
			63711200-8, 63712700-0, 63712710-3, og 63727000-1 til 63727200-3), og 98361000-1 79100000-5 til 79140000-7
(21)	Juridiske tjenester	861	
(22)	Utvelgelse og rekruttering av personell	872	79600000-0 til 79635000-4 (unntatt 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), og 98500000-8 til 98514000-9
(23)	Etterforsknings- og sikkerhetstjenester, unntatt sikkerhetstransport	873 (unntatt 87304)	79700000-1 til 79723000-8
(24)	Undervisning og yrkesutdanning	92	80100000-5 til 80660000-8 (unntatt 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1)
(25)	Helse- og sosialtjenester	93	79611000-0, og 85000000-9 til 85323000-9 (unntatt 85321000-5 og 85322000-2)
(26)	Fritids-, kultur- og sportstjenester	96	79995000-5 til 79995200-7, og 92000000-1 til 92700000-8 (unntatt 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6)
(27)	Andre tjenester		

III

Ikraftsetting

Endringene trer i kraft straks.

15. juni Nr. 984 2010

Forskrift om endring i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 15. juni 2010 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9-1, jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6. Kunngjort 30. juni 2010 kl. 14.15.

I

I forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer gjøres følgende endringer:

§ 2-2 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved overtredelse av frist for innlevering eller vesentlige mangler ved rapporteringen gjelder bestemmelsen i lov 29. juni 1990 nr. 50 (energiloven) § 10-3 tilsvarende.

§ 13-5 siste ledd skal lyde:

Ved uenighet mellom nettselskap og nettkunde om tariffer og andre overføringsvilkår, plikter nettselskapet å informere kunden om at Norges vassdrags- og energidirektorat er kontrollmyndighet etter bestemmelsen i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 § 9-2 og om bestemmelsen i § 18-1 i denne forskrift.

§ 17–7 skal lyde:

Når departementet har iverksatt rasjonering i medhold av § 6–2 i energiloven, kan rasjoneringsmyndigheten fastsette særskilte tariffer som sikrer at krafrasjonering gjennomført på en samfunnsmessig rasjonell måte, slik at energien blir best mulig utnyttet ut fra hensynet til allmenne og private interesser.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

24. juni Nr. 985 2010

Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2010 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 2, § 22 og § 25b, jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521, lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 6–6 annet ledd og § 6–8, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 17 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 29 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 30. juni 2010 kl. 14.15.

I

I forskrift 3. juli 2009 nr. 974 om endring i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek gjøres følgende endring:

Del II skal lyde:

- a) Oppheving av § 4–6 første ledd annet punktum trer i kraft 1. januar 2011.
- b) § 5–1 nytt annet ledd trer i kraft 1. juli 2010.

II

Endringen trer i kraft straks.

25. juni Nr. 980 2010

Ikraftsetting av lov 25. juni 2010 nr. 33 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 33 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover del IX. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Delt ikraftsetting av lov 25. juni 2010 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover.

Loven trer i kraft 1. juli 2010 med unntak av:
del VII § 2–3 som trer i kraft 1. januar 2011.

25. juni Nr. 981 2010

Delegering av myndighet til Finansdepartementet etter lov 25. juni 2010 nr. 33 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover del IX

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 33 om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover del IX. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Delegering av Kongens myndighet til å fastsette overgangsregler etter lov om endringer i regnskapsloven og enkelte andre lover del IX til Finansdepartementet.

25. juni Nr. 982 2010

Ikraftsetting av lov 25. juni 2010 nr. 49 om endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.) og lov 19. juni 2009 nr. 94 om endringer i opplæringslova og privatskolelova

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. juni 2010 med hjemmel i lov 25. juni 2010 nr. 49 om endringer i opplæringslova og privatskolelova (leksehjelp m.m.) del III og lov 19. juni 2009 nr. 94 om endringer i opplæringslova og privatskolelova del IV. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Loven trer i kraft 1. august 2010.

Endret tidspunkt for ikrafttredelse av privatskolelova § 3–4a første ledd som ble tilføyd ved lov 19. juni 2009 nr. 94. Denne skal tre i kraft straks.

25. juni Nr. 986 2010**Forskrift om endring i forskrift om merkekrav for fiskeprodukter**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 25. juni 2010 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 10 annet ledd jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og forskrift 1. juli 2009 nr. 967 om merkekrav for fiskeprodukter § 5 annet ledd. Kunnngjørt 30. juni 2010 kl. 14.15.

I

I forskrift 1. juli 2009 nr. 967 om merkekrav for fiskeprodukter gjøres følgende endring:

Liste over betegnelser og arter til bruk i merking i vedlegg II skal lyde:

<i>Norsk navn</i>	<i>Latinsk navn</i>
Abbor	<i>Perca fluviatilis</i>
Akkar	<i>Todarodes sagittatus</i>
Alaskapollock	<i>Theragra chalcogramma</i>
Alaskatorsk	<i>Gadus macrocephalus</i>
Amerikansk hummer	<i>Homarus americanus</i>
Ansjos	<i>Engraulis encrasicolus</i>
Antarktisk krill	<i>Euphausia superba</i>
Berggylte	<i>Labrus bergylta</i>
Blå marlin	<i>Makaira nigricans</i>
Blåhai	<i>Prionace glauca</i>
Blåkveite	<i>Reinhardtius hippoglossoides</i>
Blålange	<i>Molva dypterygia</i>
Blåskjell	<i>Mytilus edulis</i>
Blåsteinbit	<i>Anarhichas denticulatus</i>
Breiflabb	<i>Lophius piscatorius</i>
Brisling	<i>Sprattus sprattus</i>
Brosme	<i>Brosme brosme</i>
Brudefisk	<i>Centroberyx affinis</i>
Brugde	<i>Cetorhinus maximus</i>
Chilensk blåskjell	<i>Mytilus chilensis</i>
Dypvannshå	<i>Centroscymnus coelolepis</i>
Ferskvannskreps	<i>Astacus astacus</i>
Fjesing	<i>Trachinus draco</i>
Gapeflyndre	<i>Hippoglossoides platessoides</i>
Gjedde	<i>Esox lucius</i>
Gjørs	<i>Stizostedion lucioperca</i>
Glassvar	<i>Lepidorhombus whiffiagonis</i>
Grønnskjell	<i>Perna canaliculus</i>
Gulfinnet tunfisk	<i>Thunnus albacares</i>
Gyllen havkaruss	<i>Sparus aurata</i>
Haneskjell	<i>Chlamys islandica</i>
Harpeskjell	<i>Chlamys opercularis</i>
Harr	<i>Thymallus thymallus</i>
Havabbor	<i>Dicentrarchus labrax</i>
Havbrasme	<i>Brama brama</i>
Hjerteskjell	<i>Cardium edule</i>
Hummer	<i>Homarus gammarus</i>
Hvitfotreke	<i>Penaeus vannamei</i>
Hvitting	<i>Merlangius merlangus</i>
Hyse, kolje	<i>Melanogrammus aeglefinus</i>
Hå	<i>Deania calceus</i>
Hå	<i>Etmopterus spinax</i>
Hå	<i>Galeorhinus galeus</i>
Hå	<i>Scyliorhinus canicula</i>
Håbrann	<i>Lamna nasus</i>
Hågjel	<i>Galeus melastomus</i>
Håkjerring	<i>Somniosus microcephalus</i>
Isgalt	<i>Macrourus berglax</i>
Kamskjell	<i>Pecten maximus</i>
Karpe	<i>Cyprinus carpio</i>
Knurr	<i>Eutrigla (= Trigla) gurnardus</i>

Kolmule	<i>Micromesistius poutassou</i>
Kongekrabbe	<i>Paralithodes camtschaticus</i>
Kongemakrell	<i>Scomberomorus maculatus</i>
Kongereke	<i>Penaeus kerathurus</i>
Kongesnegl	<i>Buccinum undatum</i>
Kråkebolle	<i>Strongylocentrotus Droebachiensis</i>
Kuskjell	<i>Cyprina islandica</i>
Kveite	<i>Hippoglossus hippoglossus</i>
Laks	<i>Salmo salar</i>
Laksestørje	<i>Lampris guttatus</i>
Lange	<i>Molva molva</i>
Langfinnet tunfisk	<i>Thunnus alalunga</i>
Lodde	<i>Mallotus villosus</i>
Lomre	<i>Microstomus kitt</i>
Lyr	<i>Pollachius pollachius</i>
Lysing	<i>Merluccius merluccius</i>
Makrell	<i>Scomber scombrus</i>
Makrellstørje	<i>Thunnus thynnus</i>
Mort	<i>Rutilus rutilus</i>
Mulle	<i>Mullus surmuletus</i>
Niltlapia	<i>Oreochromis niloticus</i>
Oskjell	<i>Modiolus modiolus</i>
Pagell	<i>Pagellus acarne</i>
Pagell	<i>Pagellus bogaraveo</i>
Pagell	<i>Pagellus erythrinus</i>
Pangasius	<i>Pangasius hypophthalmus</i>
Pigghå	<i>Squalus acanthias</i>
Piggvar	<i>Psetta maxima</i>
Polartorsk	<i>Boreogadus saida</i>
Portugisisk østers	<i>Crassostrea angulata</i>
Ramsays isfisk	<i>Patagonotothen ramsayi</i>
Regnbueørret	<i>Oncorhynchus mykiss</i>
Reker	<i>Pandalus borealis</i>
Rognkjeks	<i>Cyclopterus lumpus</i>
Rød snapper	<i>Lutjanus campechanus</i>
Rødmulle	<i>Mullus barbatus</i>
Rødspette	<i>Pleuronectes platessa</i>
Røye	<i>Salvelinus alpinus</i>
Sandflyndre	<i>Limanda limanda</i>
Sandskjell	<i>Spisula solidissima</i>
Sanktpetersfisk	<i>Zeus faber</i>
Sardin	<i>Sardina pilchardus</i>
Sei	<i>Pollachius virens</i>
Sik	<i>Coregonus lavaretus</i>
Sild	<i>Clupea harengus</i>
Sjøkreps	<i>Nephrops norvegicus</i>
Skate	<i>Bathyraja spinicauda</i>
Skate	<i>Dipturus (Raja) oxyrinchus</i>
Skate	<i>Raja montagui</i>
Skate	<i>Rajella (Raja) fyllae</i>
Skjeggbrøsme	<i>Urophycis tenuis</i>
Skjellbrøsme	<i>Phycis phycis</i>
Skrubbe	<i>Platichthys flesus</i>
Slettvar	<i>Scopthalmus rhombos</i>
Smørflyndre	<i>Glyptocephalus cynoglossus</i>
Snabeluer	<i>Sebastes mentella</i>
Spansk makrell	<i>Scomber colias</i>
Stamsild	<i>Alosa fallax</i>
Steinbit	<i>Anarhichas lupus</i>
Steinbit	<i>Anarhichas minor</i>
Stillehavsøsters	<i>Crassostrea giga</i>
Storøyd tunfisk	<i>Thunnus obesus</i>

Strandreke	<i>Palaemon serratus</i>
Strandsnegl	<i>Littorina littoria</i>
Stripet havabbor	<i>Morone saxatilis</i>
Stripet pelamide	<i>Sarda sarda</i>
Strømsild	<i>Argentina sphyraena</i>
Sverdfisk	<i>Xiphias gladius</i>
Sølvlaks	<i>Oncorhynchus kisutch</i>
Sørlig laksestørje	<i>Lampris immaculatus</i>
Taggmakrell	<i>Trachurus trachurus</i>
Tannbrasme	<i>Dentex dentex</i>
Tannfisk	<i>Dissostichus elegonoides</i>
Tannfisk	<i>Dissostichus mawsoni</i>
Taskekrabbe	<i>Cancer pagurus</i>
Tiarmet blekksprut	<i>Illex illecebrosus</i>
Tiarmet blekksprut	<i>Loliginidae, Ommastrephidae</i>
Tiarmet blekksprut	<i>Loligo forbesi</i>
Tigerreke	<i>Penaeus kerathurus</i>
Tigerreke	<i>Penaeus monodon</i>
Torsk	<i>Gadus morhua</i>
Tunge	<i>Solea solea</i>
Vanlig papegøyefisk	<i>Sparisoma cretense</i>
Vanlig uer	<i>Sebastes marinus</i>
Vassild	<i>Argentina silus</i>
Ørret	<i>Salmo trutta</i>
Østers	<i>Ostrea edulis</i>
Ål	<i>Anguilla anguilla</i>

II

Endringen trer i kraft straks.

25. juni Nr. 987 2010

Forskrift om endring i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Olje- og energidepartementet 25. juni 2010 med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10–6. Kunngjort 30. juni 2010 kl. 14.15.

I

I forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1–1 skal lyde:

§ 1–1. Virkeområde

Forskriften kommer til anvendelse ved planlegging, bygging, eierskap og drift av anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, varmeenergi produsert i fjernvarme- og fjernkjøleanlegg, samt ved omsetning og bruk av elektrisk energi.

§ 3–1 skal lyde:

§ 3–1. Konesjonsplikt for elektriske anlegg

Konesjonspliktige elektriske anlegg etter lovens § 3–1 er anlegg med spenning over 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm.

Fordelingsanlegg med spenning under 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm er konesjonspliktige frem til tilknytningsspunkt hos kunde.

Unntatt fra konesjonsplikten for fordelingsanlegg med spenning under 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm er:

- a) kundespesifikke anlegg
- b) fordelingsnett som er bygget for å levere kraft fra lokal produksjon til uttakskunder hvor samlet hovedsikringskapasitet ikke overstiger 200 A ved 3 faser og 230 V.

Andre fordelingsanlegg med spenning under 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm kan ved enkeltvedtak unntas fra konesjonsplikt dersom konesjon anses åpenbart unødvendig.

§ 3–2 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) beskrivelse av søkeren og dennes virksomhet, samt eierforhold

§ 3–3 første ledd skal lyde:

Områdekonsesjon kan gis for bygging, eierskap og drift av fordelingsanlegg med nominell spenning fra 230 V og opp til og med 22 kV.

Ny § 3–4 skal lyde:

§ 3–4. Tilknytningsplikt for produksjonsanlegg

Tilknytningsplikten gjelder for den som har konsesjon for nettanlegg hvor produksjonsanlegget mest rasjonelt kan tilknyttes. Hvis tilknytning av produsent(er) medfører behov for investeringer i overliggende konsesjonær(er)s nettanlegg, gjelder tilknytningsplikten tilsvarende. Uenighet om alternative nettinvesteringer kan bringes inn for Norges vassdrags- og energidirektorat til avgjørelse.

Tilknytningsplikten gjelder nødvendig nettkapasitet som sikrer at det er driftsmessig forsvarlig å koble til produksjonsanlegg.

Tilknytningsplikten omfatter, om nødvendig, en plikt til å planlegge, søke konsesjon for og investere i nye nettanlegg uten ugrunnet opphold.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan etter søknad fra konsesjonæren gi fritak fra tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon, dersom tiltaket ikke er samfunnsmessig rasjonelt. Søknaden skal inneholde en beskrivelse av de(n) konkrete nettførsterkning(e). Hvis flere nettselskaper får behov for nettførsterkninger som følge av nye produksjonsanlegg, er hvert av selskapene ansvarlig for å søke om konsesjon eller fritak for egne anlegg.

Nåværende § 3–4 blir ny § 3–5.

§ 5–1 annet ledd skal lyde:

Anlegg med lavere ytelse kan konsesjonsbehandles i de tilfelle eieren ønsker dette for å oppnå tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 27–5.

§ 5–2 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) beskrivelse av søkeren og dennes virksomhet, samt eierforhold

Nåværende kapittel 5A blir nytt kapittel 6.

Nåværende § 5A–1, § 5A–2, § 5A–3 blir nye § 6–1, § 6–2 og § 6–3.

Nåværende kapittel 5B blir nytt kapittel 7.

Nåværende § 5B–1 blir ny § 7–1.

Nåværende kapittel 6 blir nytt kapittel 8.

Nåværende § 6–1, § 6–2, § 6–3, § 6–4, § 6–5, § 6–6 og § 6–7 blir nye § 8–1, § 8–2, § 8–3, § 8–4, § 8–5, § 8–6 og § 8–7.

§ 8–1 skal lyde:

§ 8–1. Formål

Beredskap i kraftforsyningen skal forebygge og begrense skade på liv og eiendom forårsaket av naturgitte forhold, teknisk svikt, terror- og sabotasjeaksjoner eller ved rasjonering etter § 6–2 i fred, under beredskap og i krig.

§ 8–3 første ledd skal lyde:

Norges vassdrags- og energidirektorat kan vedta sikringstiltak ved alle anlegg som omfattes av energiloven § 9–3, og for sambandsystemer og dataanlegg som er nødvendige for driften av kraftforsyningen, eller som overfører, lagrer og behandler sikkerhetsgradert eller annen sensitiv informasjon om slike anlegg og for administrative bygg og beredskapsrom.

Nåværende kapittel 7 blir nytt kapittel 9.

Nåværende § 7–1, § 7–2, § 7–3, § 7–4, § 7–5, § 7–6 og § 7–7 blir nye § 9–1, § 9–2, § 9–3, § 9–4, § 9–5, § 9–6 og § 9–7.

§ 9–1 første ledd ny bokstav s skal lyde:

- s) tilknytningsplikt.

§ 9–7 skal lyde:

§ 9–7. Overtredelsesgebyr

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 3–5, § 4–2 annet ledd, § 4–4 bokstav a, § 4–4 bokstav d første ledd første punktum, § 4–4 bokstav e første punktum, § 4–8, § 5–1 første ledd, § 5–3 og § 7–1 tredje ledd kan det ilegges overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10–7.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

Merknader til de enkelte bestemmelsene i energilovforskriften

Til § 1–1 Virkeområde

Departementet foreslår endringer i beskrivelsen av energilovforskriftens virkeområde for å følge opp endringene i energiloven § 3–1, § 3–2 og § 5–1, jf. Ot.prp.nr.62 (2008–2009). Endringene i energiloven utvider den konsesjonspliktige virksomheten til også å omfatte eierskap til elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg, i tillegg til bygging og drift av slike anlegg.

Opplysninger om omsøkte eierforhold skal presenteres og vurderes før nye konsesjoner, inkludert fornyelser, kan tildeles. Konsesjon skal som tidligere tildeles den som reelt skal drive de elektriske anleggene, og driver skal normalt også være eier. Konsesjonen gis til å bygge, eie og drive.

Et skille mellom drift og eierskap kan imidlertid i visse tilfeller godkjennes. Hovedkriteriene for slik godkjenning er at konsesjonær gjennom avtaler har slik rettslig og fysisk kontroll over anleggene at konsesjonær utvilsomt kan oppfylle alle krav til anlegget som er fastsatt i eller i medhold av energiloven. Videre må eier, jf. energiloven § 2–2 tredje ledd, gjennom ressurser, kompetanse, lokalisering og tilknytning til anleggene også kunne vært tildelt konsesjon.

Ved skille mellom eierskap og drift vil konsesjonen gis for å bygge og drive, og det er konsesjonær i egenskap av driver som er ansvarlig for at eierskapet til enhver tid er i samsvar med lovgivning og konsesjonsvilkår. Konsesjonær skal ta kontakt med NVE ved endringer. Dette presiseres i vilkår i nye konsesjoner. I henhold til gjeldende forvaltningspraksis gjelder det samme vilkår for allerede tildelte konsesjoner. Dette betyr at NVE også kan trekke konsesjonen tilbake dersom det skulle vise seg at forutsetningen for tildeling av konsesjonen ikke lenger er til stede, jf. energiloven § 10–3 fjerde ledd.

Det foreslås at bruk av elektrisk energi tas inn i bestemmelsen om virkeområdet til energilovforskriften. Bakgrunnen for endringen er å synliggjøre forskriftens saklige virkeområde, i tråd med tittelen på forskriften. Endringen vil medføre at virkeområdet for forskriften og energiloven er sammenfallende.

Til § 3–1 Konsesjonsplikt for elektriske anlegg

Departementets forslag til endringer i § 3–1 er en oppfølging av endringene i energiloven § 3–1, jf. Ot.prp.nr.62 (2008–2009). Forslaget her er basert på en vurdering av hvordan man best mulig kan få frem grensene for konsesjonsplikt for elektriske anlegg.

Departementet foreslår at § 3–1 første ledd videreføres uendret. Første ledd innebærer at grensen for konsesjonsplikten for produksjonsanlegg og andre anlegg, som ikke omfattes av reglene for fordelingsanlegg i annet til fjerde ledd, skal være 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm.

For produksjonsanlegg innebærer § 3–1 at gjeldende rettstilstand opprettholdes ettersom bestemmelsen ikke gir noen unntak fra konsesjonsplikten for elektriske anlegg som tilknytter produksjonsenheter til nettet. Tilsvarende gjelder for anlegg for omforming og overføring.

For fordelingsanlegg fram til sluttbrukere medfører forslaget her en endring ved at alle fordelingsanlegg i utgangspunktet foreslås omfattet av konsesjonsplikten. Fordelingsanlegg vil være konsesjonspliktige så lenge de ikke er omfattet av de generelle unntakene for fordelingsanlegg i tredje ledd eller gis særskilt unntak etter fjerde ledd. Hvis det etableres fordelingsanlegg fra småkraftverk til sluttbrukere, vil disse omfattes av reglene om fordelingsanlegg i bestemmelsens annet til fjerde ledd.

Annet ledd har som hensikt å fastsette at det bare skal være ett tilknytningspunkt for hver kunde på hver lokasjon. For bolighus vil tilknytningspunktet være i klemme på husvegg eller innføring gjennom grunnmur. For gårdsbruk vil det være ett tilknytningspunkt for hver gård, slik at interne nett på gården ikke gir noe nytt tilknytningspunkt. Tilsvarende vil gjelde for bedriftsinterne nett.

Tredje ledd gir to unntak for fordelingsanlegg med spenning under 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm.

Bokstav a) unntar kundespesifikke anlegg fra konsesjonsplikt. Med kundespesifikke anlegg menes elektriske anlegg som eies og brukes av bare denne kunden selv. Dette innebærer at forsyningsnett innad på kundespesifikke industriområder, gårdstun og lignende vil være unntatt konsesjonsplikt. Videre vil veilys være omfattet av dette unntaket fra konsesjonsplikten.

Bokstav b) unntar fordelingsanlegg som er bygget for å levere kraft fra lokal produksjon til uttakskunder hvor samlet hovedsikringskapasitet ikke overstiger 200 A ved 3 faser og 230 V. Det innebærer at det er størrelsen på uttaket som er avgjørende for om unntaket kommer til anvendelse. Departementet mener det ikke er hensiktsmessig å knytte unntaksbestemmelsen opp mot den lokale kraftproduksjonens installerte effekt. Bokstav b) gir dermed eksempelvis unntak fra hovedregelen om konsesjonsplikt for fordelingsanlegg med ekstern leveranse for opp til og

med 3 normale eneboliger. Unntaket gjelder gårds- og grendeverk med ekstern leveranse av svært begrenset omfang. Det kan etableres andre særlige ordninger med lokale forsyningsløsninger utover begrensningen på hovedsikringskapasiteten. Det vises til merknadene under fjerde ledd nedenfor.

Fjerde ledd gir adgang til å vedta at andre fordelingsanlegg enn de som er omhandlet av unntakene i tredje ledd skal være unntatt konsesjonsplikt der dette anses åpenbart unødvendig. Bestemmelsen åpner for at konsesjonsmyndigheten kan vedta slike unntak i tilfeller hvor lokal forsyning fremstår som en mer rasjonell løsning ut fra hensynet til produksjonen, kundenes interesser og distribusjonsnettet i området for øvrig. Konsesjonsfri etablering av slike fordelingsanlegg forutsetter en nærmere vurdering hvor det i tillegg til ovennevnte hensyn også må ses hen til områdekonsesjonærens leveringsplikt og kundenes avhengighet av tilstrekkelig ledningsbundet reserveforsyning. Lokal forsyning utover grensen i bokstav b ovenfor kan for eksempel være aktuelt for næringsvirksomhet uten krav til ledningsbundet reservetilførsel.

Til § 3–2 Innholdet i søknader om konsesjon for elektriske anlegg

Departementet foreslår endringer i kravet til innhold i søknader om konsesjon til elektriske anlegg for å følge opp endringene i energiloven § 3–1 og § 3–2, jf. Ot.prp.nr.62 (2008–2009). Endringene i energiloven utvider den konsesjonspliktige virksomheten til også å omfatte eierskap til elektriske anlegg, i tillegg til bygging og drift av slike anlegg.

Til § 3–3 Områdekonsesjon

Departementet foreslår en nedre grense på 230 V for konsesjonspliktige elektriske anlegg. Områdekonsesjonærer har etter praksis til nå også kunnet bygge slike anlegg innen sin områdekonsesjon. Forskriftsendringen angir nå også en nedre grense dels for å følge opp den nye formuleringen i energiloven § 3–2, og dels for å minne om at også fordelingsanlegg med spenning ned til og med 230 V normalt skal bygges ut av områdekonsesjonær, jf. § 3–1 i energilovforskriften.

Til ny § 3–4 Tilknytningsplikt for produksjon

Forslaget til ny § 3–4 i energilovforskriften omfatter kun tilknytningsplikt for produksjon. Departementet viser til at tilknytningsplikten for forbruk til regional- og sentralnett går fram av energiloven § 3–4.

Første ledd avklarer hvem tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon gjelder for, også i de tilfellene hvor tilknytning utløser behov for investering i overliggende nett. Det kan tenkes at det eksisterer flere mulige nettalternativer. Ved uenighet om hvilket alternativ som omfattes av tilknytningsplikten, kan saken bringes inn for NVE.

Av annet ledd fremgår det at nødvendig nettkapasitet for tilknytning av produksjonsanlegg innebærer at det til skal være driftsmessig forsvarlig å koble til anlegget. En vurdering av hva som er driftsmessig forsvarlig å tilkoble nettet er dermed grunnlaget for å vurdere behovet for nødvendige investeringer i nettkapasitet. Lovfestet tilknytningsplikt kan ikke fravikes ved avtale, f.eks. gjennom avtaler om produksjonsbegrensninger i enkelte perioder. I Ot.prp.nr.62 (2008–2009) er det fremhevet at produksjonsanlegg i enkelte situasjoner kan knyttes til nettet tidligere dersom nettselskapet og produsenten kommer til en midlertidig avtale i den perioden hvor det ikke er tilstrekkelig nettkapasitet, men hvor alternative tiltak kan gjøre tilknytning driftsmessig forsvarlig. Slike alternative tiltak gir imidlertid ikke nettselskapet noe fritak fra plikten til å etablere en nettilknytning som på permanent basis sikrer at produksjonsanlegget kan utnytte installert effekt til enhver tid.

Tredje ledd presiserer innholdet av tilknytningsplikten, og at gjennomføringen av tilknytningen i de ulike faser skal finne sted uten ugrunnet opphold. Alle produsenter som har fått meddelt konsesjon vil ha rett til tilknytning. Ved behov for forsterkninger i nettet vil nettselskapet ha en plikt til å investere i nødvendige nettanlegg fra det tidspunkt det er inngått en konkret tilknytningsavtale med aktuelle produsenter.

Fjerde ledd gir NVE hjemmel til å gi fritak etter søknad, basert på en vurdering av om prosjektet er samfunnsmessig rasjonelt eller ikke. Med samfunnsmessig rasjonelt legger man til grunn at både de kostnads- og nytteelementer som kan verdsettes i kroner, og de elementer som i dag ikke kan verdsettes på vanlig måte, skal vurderes. Videre presiseres at det ikke kan søkes på generelt grunnlag, men at en søknad om fritak må knyttes til en konkret nettinvestering. I tredje punktum presiseres at det er den enkelte berørte konsesjonær som selv er ansvarlig for å søke om fritak for anlegg konsesjonæren om nødvendig må investere i.

Departementet viser også til at det på NVEs nettsider finnes nærmere veiledning om plikten til å gi produsenter nettilknytning.

Til § 5–1 Konsesjonsplikt for fjernvarmeanlegg

Henvisningen i § 5–1 om konsesjonsplikt for fjernvarmeanlegg til plan- og bygningsloven må oppdateres som en følge av ny byggesaksdel til plan- og bygningsloven, jf. Ot.prp.nr.45 (2007–2008), Innst.O.nr.50 (2008–2009) og Besl.O.nr.68 (2008–2009). Ny plan- og bygningslov § 27–5 første ledd viderefører den sentrale delen av gjeldende lov § 66a om tilknytningsplikt for fjernvarmeanlegg, mens § 27–5 annet ledd er et unntak fra første ledd som kommunene kan benytte der det ut fra miljøhensyn ikke er hensiktsmessig å kreve tilknytning til fjernvarmeanlegg. Byggesaksdelen av ny plan- og bygningslov vil først tre i kraft 1. juli 2010.

Til § 5–2 Innholdet i søknader om konsesjon for fjernvarmeanlegg

Departementet foreslår en endring i kravet til innhold i søknader om konsesjon for fjernvarmeanlegg for å følge opp endringen i energiloven § 5–1, jf. Ot.prp.nr.62 (2008–2009). Lovendringen medfører at den konsesjonspliktige virksomheten er utvidet til også å gjelde eierskap til fjernvarmeanlegg, i tillegg til bygging og drift av slike anlegg.

Til kapitlene 5A–9

Energilovforskriften følger i all hovedsak den samme strukturen som energiloven. På bakgrunn av innføring av et nytt kapittel 8 om bygningers energitilstand i energiloven, ble det foretatt en omnummerering av kapitlene 5A, 5B, 6, 7 og 8, jf. Ot.prp.nr.24 (2008–2009). Etter departementets vurdering er det derfor hensiktsmessig med en tilsvarende omnummerering av energilovforskriften. Nærmere forskrifter om bygningers energitilstand er fastsatt som egen forskrift. Energilovforskriftens kapittelnummerering blir derfor likevel ikke helt sammenfallende med inndelingen i energiloven.

Til § 8–1 Formål

Som følge av at nåværende § 5A–2 blir § 6–2, må henvisningen til § 5A–2 endres til § 6–2.

Til § 8–3 Sikringstiltak

Som følge av at energiloven nåværende § 6–3 blir § 9–3, må henvisningen til energiloven § 6–3 endres til § 9–3.

Til § 9–1 ny bokstav s

Som følge av innføring av tilknytningsplikt for produksjon og for forbruk til regional- og sentralnettet i energiloven § 3–4, jf. Ot.prp.nr.62 (2008–2009), og forslag til ny bestemmelse om tilknytningsplikt i energilovforskriften § 3–4, utvides NVEs forskriftskompetanse til også å omfatte tilknytningsplikten.

Til § 9–7 Overtredelsesgebyr

Henvisningen til nåværende § 3–4 endres som følge av at § 3–4 blir ny § 3–5. Som følge av at nåværende § 5B–1 blir § 7–1, må henvisningen til § 5B–1 tredje ledd endres til § 7–1 tredje ledd. Som følge av at energiloven § 7–7 endres til § 10–7, jf. Ot.prp.nr.24 (2008–2009), må henvisningen til energiloven § 7–7 endres til § 10–7.

Økonomiske og administrative konsekvenser

De materielle endringene som foreslås i energilovforskriften er oppfølginger av endringene i energiloven, jf. Ot.prp.nr.62 (2008–2009). Det vises til redegjørelsen for de økonomiske og administrative konsekvensene av lovendringene i proposisjonen når det gjelder etablering av tilknytningsplikt, utvidelse av konsesjonsplikten for elektriske anlegg, og utvidelse av den konsesjonspliktige virksomheten til også å omfatte eierskap.

25. juni Nr. 988 2010**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2010**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. juni 2010 med hjemmel i forskrift 17. desember 2009 nr. 1596 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2010 § 30. Kunngjort 30. juni 2010 kl. 14.15.

I

I forskrift 17. desember 2009 nr. 1596 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2010 gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

§ 3. Gruppekvote for ringnotfartøy

Fartøy med ringnottillatelse kan fiske og lande inntil 464 974 tonn norsk vårgytende sild.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Gruppekvote for trålfartøy

Fartøy med adgang til å fiske med trål kan fiske og lande inntil 94 167 tonn norsk vårgytende sild.

II

Endringene trer i kraft straks.

29. juni Nr. 989 2010**Forskrift om gebyrregulativ for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett etter forskrift om byggesak § 13–8, jf. plan- og bygningsloven § 22–5 første ledd**

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet med hjemmel i forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak (byggesaksforskriften) § 13–8, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 22–5. Kunngjort 30. juni 2010 kl. 14.15.

§ 1. Følgende gebyrer fastsettes for sentral godkjenning av foretak for funksjonene søker, prosjekterende, utførende og kontrollerende:

Årsgebyr for å inneha sentral godkjenning	kr	1 900
Behandlingsgebyr for søknad om sentral godkjenning	kr	0
Gebyr for fornyelse eller endring av sentral godkjenning	kr	0

§ 2. Forskriften gis med virkning fra 1. juli 2010. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 4. desember 2001 nr. 1347 om gebyrregulativ for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett etter plan- og bygningsloven.

20. mai Nr. 1022 2010**Forskrift om endring i forskrift om forsøk med alternative finansieringsformer for Arbeid med bistand**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 20. mai 2010 med hjemmel i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 12 og § 13. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 2. juli 2008 nr. 777 om forsøk med alternative finansieringsformer for Arbeid med bistand gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Forsøket varer til og med 31. desember 2011.

§ 5 skal lyde:

Forskrift 20. desember 2001 nr. 1544 om arbeidsmarkedstiltak og forskrift 11. desember 2008 nr. 1320 om arbeidsrettede tiltak mv. gjelder for tiltaket så langt det passer.

II

Endringene trer i kraft straks.

22. juni Nr. 1023 2010**Forskrift om endring i forskrift om budsjett, rekneskap, kontroll og revisjon for skolar med rett til statstilskot etter privatskolelova (økonomiforskrift til privatskolelova)**

Heimel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 22. juni 2010 med heimel i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) § 6–1 femte ledd, § 6A–8 tredje ledd og § 7–1. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 19. desember 2006 nr. 1503 om budsjett, rekneskap, kontroll og revisjon for skolar med rett til statstilskot etter privatskolelova (økonomiforskrift til privatskolelova) blir det gjort følgjande endringar:

§ 2 første ledd skal lyde:

Ein søknad om godkjenning etter privatskolelova skal følgjast av eit realistisk budsjett. Budsjettet skal vise korleis drifta skal finansierast og kva for kostnader som vil kome på det året skolen startar opp, første heile driftsår og ved fullt utbygd skole. Budsjettet skal m.a. vise kostnader til lønn, under dette arbeidsgjevaravgift og pensjonskostnader, materiell, inventar, husleige og finanskostnader. I tilknytning til budsjettet skal det leggjast fram ein prognose for elevtal, ei oversikt over korleis statstilskotet og storleiken på skolepengane er rekna ut, og ei utgreiing om planlagde investeringar. Budsjettet skal følgje Norsk Standard 4102.

§ 3 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Årsrekneskap, årsberetning, jf. rekneskapsloven § 3–1, og revisjonsberetning skal sendast utan oppmoding til Utdanningsdirektoratet innan 1. juni året etter rekneskapsåret. Driv skolen anna verksemd etter privatskolelova § 2–2 første ledd andre og tredje punktum, skal skolen også sende inn avdelingsrekneskap.

For norske skolar i utlandet som har plikt til å føre rekneskap etter lovgivinga i vertslandet, kan Utdanningsdirektoratet etter søknad gi dispensasjon frå tidsfristen i tredje ledd.

§ 6 første og andre ledd skal lyde:

Statstilskot blir utbetalt på grunnlag av prognose fram til rapportering av faktisk elevtal ligg føre, jf. § 15 første ledd. Dersom faktisk elevtal er lågare enn prognosen, skal for mykje utbetalt statstilskot betalast attende til Utdanningsdirektoratet.

Dersom det blir teke avgjerd om nedlegging av skoledrifta, skal skolen omgåande og utan oppmoding gi melding til Utdanningsdirektoratet. For mykje utbetalt statstilskot skal utan oppmoding betalast attende til direktoratet.

§ 14 første ledd skal lyde:

Styret skal syte for at skolen har eit tilfredsstillande administrativt system for registrering av frammøte og fråvær, at registreringa er à jour og at dokumentasjonen er tilgjengeleg for revisor og Utdanningsdirektoratet. Fråvær skal registrerast i dagar og enkelttimar. For deltidslevar skal fråvær registrerast berre i timar. Frammøte og fråvær skal attesterast av ansvarleg undervisningspersonale (faglærar).

§ 15 første ledd skal lyde:

Grunnskolar skal rapportere det faktiske elevtalet per 1. oktober kvart skoleår til Utdanningsdirektoratet. Vidaregåande skolar skal rapportere det faktiske elevtalet per 1. oktober og 1. april kvart skoleår til Utdanningsdirektoratet. Det er eit vilkår at elevane har følgd den godkjende opplæringa, jf. privatskolelova § 2–3 og § 6A–2, og at dette kan dokumenterast, jf. § 13. Rapportering av elevtalet skal gjerast på skjema utarbeida av Utdanningsdirektoratet og underskrivast av dagleg leiar.

§ 19 andre ledd skal lyde:

Departementet, Utdanningsdirektoratet og Riksrevisjonen kan setje i verk kontroll med at skulane har oppgitt korrekt grunnlag for å rekne ut tilskot, og at skulane brukar tilskotet i samsvar med gjeldande reglar og føresetnadene for godkjenninga. Departementet, Utdanningsdirektoratet og Riksrevisjonen kan krevje å få utlevert originale rekneskapsvedlegg og annan dokumentasjon som underbyggjer årsrekneskapen og grunnlaget for tildeling av tilskot, mellom anna enkeltvedtak om inntak, frammøte- og fråværeprotokollar, eksamensprotokollar, dokumentasjon/vitnemål og reskontro over betalte skolepengar.

II

Endringane trer i kraft 1. juli 2010.

23. juni Nr. 1024 2010

Forskrift om endring i forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåførar (yrkessjåførforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 23. juni 2010 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 24 og § 29 jf. delegeringsvedtak 7. februar 2008 nr. 111.

EØS-henvisningar: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 36a (direktiv 2003/59/EF). Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 16. april 2008 nr. 362 om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåførar (yrkessjåførforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for fører som vil erverve eller fornye retten til mot vederlag å utføre person- eller godstransport med kjøretøy i førerkortklassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE på veg åpen for alminnelig trafikk. Forskriften omhandler krav til grunn- og etterutdanning, prøver, gebyr, bevis, samt vilkår for godkjenning og drift av lære- og prøvesteder, herunder krav til personell. Krav i denne forskriften kommer i tillegg til krav om førerett etter forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m.

§ 2 nytt andre ledd skal lyde:

Med å utføre person- eller godstransport menes også kjøring uten last i forbindelse med transporten.

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Med lærested menes det geografiske stedet der utdanningen foregår og hvor Statens vegvesen skal kunne føre tilsyn etter § 30 i denne forskriften.

§ 2 nåværende andre og tredje ledd blir nye fjerde og femte ledd.

§ 6 første ledd første punktum skal lyde:

Yrkessjåførkompetanse oppnås ved å gjennomføre grunnutdanning og etterutdanning etter bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 6 nytt tredje ledd skal lyde:

Kurs i sikring av last etter bestemmelsene i § 46 bokstav b tillates gjennomført med inntil 12 elever og kurs i ulykkesberedskap etter bestemmelsene i § 43 bokstav h gjennomføres med inntil 16 elever.

§ 6 nytt fjerde ledd skal lyde:

I grunnutdanningen kan hver elev maksimalt ha 8 timer undervisning i løpet av en dag.

§ 9 overskriften skal lyde:

§ 9. Komprimert grunnutdanning og aldersbegrensede rettigheter

§ 9 nytt tredje ledd skal lyde:

Person som har bestått eksamen til fagbrev som yrkessjåfør i henhold til direktiv 76/914/EØF er unntatt fra alderskravet i andre ledd bokstav b.

§ 10 første ledd skal lyde:

Eleven skal gjennomføre 20 timer individuell kjøretrening ved fullstendig grunnutdanning og 10 timer individuell kjøretrening ved komprimert grunnutdanning. All individuell kjøretrening skal gjennomføres med kjøretøy i den høyeste førerkortklassen eleven har eller skal erverve, og med den typen kjøretøy utdanningen gjelder. Gjennomført sikkerhetskurs på veg for tunge klasser godskrives som 2 timer individuell kjøretrening etter bestemmelsene i § 49.

§ 11 overskriften skal lyde:

§ 11. Utvidelse av kompetanseområde og aldersbegrensede rettigheter

§ 11 skal lyde:

Ved å gjennomføre 70 timer utdanning, hvor 5 timer utgjør individuell kjøretrening, og bestå teoretisk prøve i emner relatert til persontransport kan yrkessjåførkompetanse for godstransport utvides til også å gjelde persontransport. På tilsvarende måte kan yrkessjåførkompetanse for persontransport utvides til også å gjelde godstransport.

Yrkessjåførkompetanse kan også utvides ved å gjennomføre 35 timer komprimert utdanning, hvor 5 timer utgjør individuell kjøretrening og bestå teoretisk prøve i emner relatert til person- eller godstransport. Dette gjelder uavhengig av om grunnleggende yrkessjåførkompetanse er oppnådd ved fullstendig eller komprimert utdanning. Utvidet yrkessjåførkompetanse ved 35 timers komprimert utdanning er underlagt aldersbegrensningene i § 9.

Utvidelse av yrkessjåførkompetanse skal ikke medføre repetisjon av emner fra grunnutdanningen.

§ 12 skal lyde:

For å opprettholde yrkessjåførkompetanse skal den enkelte gjennomføre etterutdanning innen hvert femte år etter at bevis for yrkessjåførkompetanse ble utstedt første gang eller fornyet. Etterutdanningen gjennomføres som 35 timer undervisning fra 6 moduler over 5 dager à 7 timer. Den som etter § 3 er unntatt fra kravet om grunnutdanning, må for å opprettholde yrkessjåførkompetanse gjennomføre etterutdanning første gang etter bestemmelsene gitt i § 51 og § 52.

§ 13 første ledd første punktum skal lyde:

Etterutdanningen skal avholdes slik det framkommer av bestemmelsene i § 50.

§ 13 første ledd andre punktum skal lyde:

Person som ønsker å opprettholde yrkessjåførkompetanse for både person- og godstransport skal gjennomføre 5 dager med 7 timers sammenhengende varighet, hvorav minst en dag må være spesielt relatert til persontransport og en dag relatert til godstransport.

§ 13 andre ledd skal lyde:

Etterutdanningen skal fullføres innen 6 måneder etter at den første av de 35 timene er gjennomført uavhengig av om det byttes lærested. Det skal tas hensyn til påbegynt etterutdanning når en yrkessjåfør bytter lærested før etterutdanningen er fullført.

§ 15 første ledd skal lyde:

Lærested med særlig godkjenning etter § 22 kan tilby yrkessjåførutdanning ved bruk av fjernundervisning og avansert simulator i full skala i de deler av yrkessjåførutdanningen som godkjenningen omfatter.

§ 15 fjerde ledd skal lyde:

Ved fullstendig grunnutdanning kan maksimalt 8 timer av den individuelle kjøretreningen gjennomføres i simulator, og maksimalt 4 timer ved komprimert utdanning.

§ 15 nytt femte ledd skal lyde:

I etterutdanningen kan avansert simulator i full skala benyttes etter bestemmelsene i § 49 andre ledd bokstav b i emnet optimal bruk av tunge kjøretøy.

§ 16 første ledd andre punktum skal lyde:

Teoretisk prøve kan avlegges når all undervisning er gjennomført og registrert i Statens vegvesens elektroniske register.

§ 17 tredje ledd skal lyde:

Dersom prøven ikke består kan ny prøve tidligst gjennomføres etter 2 uker.

§ 17 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kandidaten kan bare bruke hjelpemidler godkjent av regionvegkontoret. Blir kandidaten tatt for fusk eller forsøk på fusk skal prøven anses som ikke bestått.

§ 18 siste punktum skal lyde:

Godkjenningen registreres i Statens vegvesens elektroniske register.

§ 19 overskriften skal lyde:

§ 19. Administrative krav til lærestedet

§ 19 bokstav a skal lyde:

- a) disponere relevant utstyr, undervisningslokale og områder som er nødvendig for å gjennomføre den undervisning lærestedet er godkjent for, samt disponere utstyr i henhold til forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve § 5–7 og § 5–9 der det tilbys utdanning etter bestemmelsene i § 43 andre ledd bokstav h og etter bestemmelsene i § 46 andre ledd bokstav b.

§ 19 bokstav e skal lyde:

- e) hvert halvår melde til regionvegkontoret fullstendig oversikt over det undervisningspersonell lærestedet benytter og har benyttet siste 6 måneder, inkludert relevant informasjon om den enkeltes utdannings- og yrkesbakgrunn

§ 19 bokstav f skal lyde:

- f) før undervisningen starter informere eleven skriftlig om forhold av betydning for utdanningen, herunder lærestedets navn, rutiner for bestilling og avbestilling av undervisningstimer samt varighet, frammøteplikt, innhold og pris for utdanningen.

§ 19 bokstav g skal lyde:

- g) elektronisk melde til Statens vegvesens elektroniske register opplysninger om hvilken modul den enkelte elev har gjennomført og tidspunkt for gjennomføring senest 14 dager etter at eleven har avsluttet den aktuelle modulen.

§ 19 bokstav h skal lyde:

- h) 3 uker på forhånd skriftlig melde til regionvegkontoret om endring i forhold som har betydning for godkjenningen, herunder opphør av lærestedet, skifte av eier eller undervisningsansvarlig. Ved flytting av lærested skal ny godkjenning finne sted.

§ 20 overskriften skal lyde:

§ 20. Faglige og pedagogiske krav til lærestedet

§ 21 første ledd skal lyde:

Lærestedet skal fortløpende føre elevfortegnelse med navn, adresse, fødselsnummer, når eleven begynte og sluttet, undervisningsframmøte, samt hvilke deler av utdanningen eleven har gjennomført ved lærestedet.

§ 21 andre ledd første punktum skal lyde:

Elevfortegnelsen skal oppbevares i 5 år.

§ 21 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Sikkerhetskopien skal ligge på et tilgjengelig, lesbart medium og oppbevares brannsikkert.

§ 22 første ledd skal lyde:

Vegdirektoratet kan etter søknad gi godkjenning for å tilby deler av grunnutdanningen gjennom fjernundervisning. I tillegg til opplysningene i § 18 andre ledd skal tekniske, faglige og pedagogiske forutsetninger for å tilby fjernundervisning framgå av søknaden.

§ 22 nytt andre ledd skal lyde:

Vegdirektoratet kan etter søknad gi godkjenning for avansert simulator i full skala i deler av grunn- og etterutdanningen. I tillegg til opplysningene i § 18 andre ledd skal faglige og pedagogiske opplegg, simulatorens funksjonalitet og tekniske spesifikasjoner framgå av søknaden.

§ 22 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Godkjenningen registreres i Statens vegvesens elektroniske register.

§ 23 første ledd skal lyde:

Videregående skole som utpekes av skoleeier, kan tilby grunnutdanning etter denne forskriften som en del av videregående opplæring etter lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova).

§ 23 andre ledd skal lyde:

Pliktene etter § 18 til § 22, kapittel 4, § 26, og § 29 og kapittel 6 gjelder ikke for videregående skoler. Kontroll og tilsyn med videregående skoler som tilbyr grunnutdanning etter forskriften, gjennomføres etter bestemmelsene gitt i, og med hjemmel i opplæringslova.

§ 23 siste ledd skal lyde:

Før eleven kan avlegge prøve hos regionvegkontoret, skal skoleeier elektronisk ha meldt til Statens vegvesens elektroniske register at eleven har gjennomført alle moduler.

§ 24 første ledd første punktum skal lyde:

Lærestedet skal ha en undervisningsansvarlig som er godkjent av regionvegkontoret og registrert i Statens vegvesens elektroniske register.

§ 24 første ledd siste punktum skal lyde:

En og samme person kan kun være undervisningsansvarlig for ett lærested.

§ 25 nye bokstaver h og bokstav i skal lyde:

- h) kunne dokumentere elevens frammøte under utdanningen
- i) ha en plan for hvordan gjennomføre tapt undervisning for elever med manglende frammøte utover bestemmelsen i § 14.

§ 26 første og andre ledd skal lyde:

Person som har faglig og pedagogisk høyere utdanning tilsvarende minst 150 studiepoeng, hvorav minst 30 studiepoeng i pedagogiske fag, kan undervise i de emner som har en relevant faglig sammenheng med vedkommendes utdanning.

Trafikkklærere som oppfyller vilkårene i forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m. § 6–2 jf. § 6–8, § 6–9 eller § 6–11, kan undervise i emner som har relevant faglig sammenheng med vedkommendes utdanning.

§ 28 andre og tredje ledd skal lyde:

Person med fagbrev og minst 5 års relevant yrkeserfaring kan undervise i emner i etterutdanningen som står i en faglig sammenheng med vedkommendes fagutdanning.

Person som oppfyller kravet i § 27 eller har minst 5 års dokumentert erfaring som yrkessjåfør med relevant kjøretøy, kan undervise i individuell kjøretrening i etterutdanningen.

§ 30 første ledd skal lyde:

Lærestedet skal være tilgjengelig for tilsyn fra regionvegkontoret. Undervisningsplaner, elevfortegnelse, lister over frammøte og register for gjennomført opplæring, skal være tilgjengelig for regionvegkontoret.

§ 31 overskriften skal lyde:

§ 31. Samarbeidsplikt med regionvegkontoret

§ 31 skal lyde:

Undervisningsansvarlig, øvrig undervisningspersonell og andre tilsatte plikter å gi de opplysninger om virksomheten som regionvegkontoret krever. Personellet skal også framvise og utlevere for kontroll dokumenter eller utstyr som angår yrkessjåførutdanningen og virksomheten for øvrig. Er opplysningene lagret elektronisk kan regionvegkontoret kreve datert utskrift undertegnet av undervisningsansvarlig.

§ 34 første punktum skal lyde:

Bevis for yrkessjåførkompetanse skal slik det framgår av vegtrafikkloven 18. juni 1965 nr. 4 § 29 medbringes under kjøring.

§ 35 første ledd andre punktum skal lyde:

Bevis for yrkessjåførkompetanse er gyldig i 5 år fra beviset ble utstedt første gang eller fornyet.

§ 35 nytt andre ledd skal lyde:

Dersom bevis for yrkessjåførkompetanse ikke tas ut innen 3 år etter at teoretisk prøve er bestått må kandidaten avlegge ny teoriprøve.

§ 35 nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Med mindre annet framgår av dette kapittelet utstedes bevis for yrkessjåførkompetanse ved at en harmonisert EØS-fellesskapskode avmerkes i førerkortet.

§ 35 nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd der andre punktum skal lyde:

Søknad om fornyelse av bevis skal fremmes for regionvegkontoret innen 3 måneder etter at etterutdanningen er gjennomført for å gi grunnlag for fornyelse.

§ 35 nåværende femte og sjette ledd blir nye sjette og syvende ledd.

§ 43 siste ledd siste punktum skal lyde:

Gjennomført kurs i ulykkesberedskap utgjør 7 timer opplæring i modul 2.

§ 44 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) kjenne kravene om å sikre tilstrekkelig veggrep ved bruk av riktige dekk og kunne legge på kjetting

§ 46 andre ledd bokstav d skal lyde:

- d) planlegge to transportoppdrag som skal gjennomføres i modul 6, ett 5 timers transportoppdrag med godsdistribusjon og ett 5 timers langtransportoppdrag ved fullstendig grunnutdanning, eller ett 2 timers transportoppdrag med godsdistribusjon og ett 3 timers langtransportoppdrag ved komprimert grunnutdanning.

§ 46 siste ledd skal lyde:

Modul G5 består av 40 timer ved fullstendig grunnutdanning og 20 timer ved komprimert utdanning. Gjennomført kurs i sikring av last utgjør 7 timer opplæring i modul G5. Ved utvidelse av yrkessjåførkompetanse fra persontransport til godstransport skal det gjennomføres 25 timer ved fullstendig grunnutdanning og 13 timer ved komprimert utdanning.

§ 48 andre ledd bokstav d skal lyde:

- d) planlegge 2 transportoppdrag som skal gjennomføres i modul 6, ett 5 timers transportoppdrag med kjøring i rute og ett 5 timers turkjøring ved fullstendig grunnutdanning, eller ett 2 timers transportoppdrag med kjøring i rute og ett 3 timers turkjøring ved komprimert grunnutdanning.

§ 49 andre ledd bokstav b skal lyde:

- b) vise optimal utnyttelse av tunge kjøretøy, ved å kjøre 2 turer, hvor kjøreferdighetene vurderes, i tillegg til registrering av start- og sluttidspunkt for kjøringen, forbruk av drivstoff, effektiv kjøretid, komfort samt antall girskifter for automatisk eller manuelt girsystem. Registreringene skal nedtegnes for bruk i senere vurderinger.

§ 49 fjerde og nye femte, sjette og syvende ledd skal lyde:

Ved fullstendig grunnutdanning består modul 6 av 44 timer, hvorav 20 timer kjøring som skal fordeles slik: 2 timer optimal utnyttelse av tunge kjøretøy, deretter gjennomføre to transportoppdrag som planlagt i modul 5, og deretter 5 timer individuell kjøring i varierte områder. Til slutt gjennomføres 1 time selvstendig kjøring med optimal utnyttelse av tunge kjøretøy.

Ved komprimert grunnutdanning består modul 6 av 24 timer, hvorav 10 timer kjøring som skal fordeles slik: 2 timer optimal utnyttelse av tunge kjøretøy, deretter gjennomføre to transportoppdrag som planlagt i modul 5. Til slutt gjennomføres 1 time selvstendig kjøring med optimal utnyttelse av tunge kjøretøy.

Gjennomført sikkerhetskurs på veg for tunge klasser godskrives kun en gang med fradrag av 1 time for rute eller distribusjonskjøring og 1 time fra tur eller langkjøring.

Ved utvidelse av yrkessjåførkompetanse fra persontransport til godstransport eller motsatt skal det gjennomføres 15 timer ved fullstendig grunnutdanning og 8 timer ved komprimert utdanning. 5 timer individuell kjøretrening skal gjennomføres som 2 transportoppdrag som for komprimert grunnutdanning.

§ 50 skal lyde:

Etter gjennomført etterutdanning skal yrkessjåføren oppfylle hovedmålene etter bestemmelsene i § 41.

I etterutdanningen skal yrkessjåfører oppdatere, utdype og repetere kunnskap som er vesentlig for deres arbeid. Etterutdanningen skal gjennomføres etter bestemmelsene i kapittel 2 og være tilpasset yrkessjåførens daglige arbeidsoppgaver i henhold til de øvrige bestemmelsene i kapittel 8.

For person- og godstransport skal yrkessjåføren delta på 14 timer etterutdanning med emner fra modulene 1 til og med 3 etter bestemmelsene i § 42, § 43 og § 44 hvorav minst 4 timer fra modul 2 etter bestemmelsene i § 43 bokstav h og 3 timer fra bokstavene e, f og i. Utstyr for gjennomføring av ulykkesberedskap skal være i henhold til § 5–7 i forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve.

For person- og godstransport skal yrkessjåføren delta på 7 timer etterutdanning med emner fra modul 6 hvor 4 timer gjennomføres etter bestemmelsene i § 49 bokstav b, hvorav 2 timer brukes til for- og etterarbeid, samt til oppsummering og refleksjon mellom de to turene. Kjøringen skal foregå med kjøretøy tilsvarende yrkessjåførens hovedkjøretøy med samme totalvekt på begge turene.

For persontransport skal yrkessjåføren delta på 14 timer etterutdanning med emner fra modul P4 og P5 etter bestemmelsene i § 47 og § 48 hvorav 1 time skal være i henhold til de emner som er omhandlet i § 48 bokstav a.

For godstransport skal yrkessjåføren delta på 14 timer etterutdanning med emner fra modul G4 og G5 etter bestemmelsene i § 45 og § 46 hvorav 4 timer skal være i henhold til emner som er omhandlet i § 46 bokstav b. Utstyr for gjennomføring av sikring av last skal være i henhold til § 5–9 i forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve.

For sammensatt etterutdanning for person- og godstransport skal yrkessjåføren delta på 7 timer etterutdanning med emner fra modul G4 og G5 etter bestemmelsene i § 45 og § 46 hvorav minst 3 timer skal være i henhold til emner som er omhandlet i § 46 bokstav b. Utstyr for gjennomføring av sikring av last skal være i henhold til § 5–9 i forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve.

For sammensatt etterutdanning for person- og godstransport skal yrkessjåføren delta på 7 timer etterutdanning med emner fra modul P4 og P5 etter bestemmelsene i § 47 og § 48 hvorav minst 1 time skal være i henhold til emner som er omhandlet i § 48 bokstav a.

§ 54 tredje ledd skal lyde:

Selv om fristen for avbestilling er utløpt kan gebyr for unnlatt oppmøte frafalles av regionvegkontoret dersom det framlegges legeattest eller dokumentasjon for andre forhold som gjør det rimelig å frafalle gebyret.

Vedlegg 1 § 5 første ledd andre punktum skal lyde:

Av bevisets bakside skal det framgå gjennom fellesskapskode 95 for hvilke førerkortklasser innehaveren innehar yrkessjåførkompetanse og når kompetansen utløper.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 1025 2010

Forskrift om endring i forskrift om oppkreving av gebyr til statskassen for besiktelser, sertifikatutstedelse mv. som foretas i henhold til skipssikkerhetsloven mv. (Sjøfartsdirektoratets gebyrforskrift)

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 25. juni 2010 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 3, § 4, § 6, § 10, og § 48, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) § 198, jf. forskrift 17. juni 2008 nr. 607 om forsikring og annen sikkerhet for oljesølansvar for skip etter bunkerskonvensjonen 2001 og ansvarskonvensjonen 1992, lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 20, § 21 og § 26a, jf. delegeringsvedtak 27. november 1998 nr. 1095. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 2. februar 1996 nr. 115 om oppkreving av gebyr til statskassen for besiktelser, sertifikatutstedelse mv. som foretas i henhold til skipssikkerhetsloven mv. (Sjøfartsdirektoratets gebyrforskrift) gjøres følgende endringer:

Forordet skal lyde:

Forskriften gir bindende regler for hvilke tjenester iht. Skipssikkerhetsloven som det skal betales gebyr for, og hvem som er ansvarlig for betaling av gebyr.

For norske sertifikatpliktige skip og flyttbare innretninger skal det betales et førstegangsgebyr og årlige gebyr (årsgebyr). I tillegg skal det betales gebyr for nærmere spesifiserte tjenester (kapittel 5 andre gebyr, kapittel 8 måling og kapittel 9 lastelinje).

Norske skip som ikke er sertifikatpliktige, utenlandske skip, Sjøforsvarets skip mv. og andre som anmoder om en tjeneste, skal belastes gebyr for tjenester som er hjemlet i skipssikkerhetsloven (se kapittel 6).

Det skal også kreves godtgjørelse for tjenester som utføres av classeselskaper og andre, etter bemyndigelse fra, eller etter avtale med, Sjøfartsdirektoratet eller iht. egne hjemler. Slik godtgjørelse kan kreves direkte av det selskapet som utfører tjenesten. Bestemmelser om dette er inntatt i kapittel 10.

Gebyrenes størrelse fastsettes (årlig) av Nærings- og handelsdepartementet, ved forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet. Gebyrene er delvis fastsatt på bakgrunn av skipets/innretningens størrelse (bl.a. førstegangsgebyr og årsgebyr) og delvis beregnet etter den tid som brukes til den aktuelle tjeneste basert på timesatser fastsatt i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet.

Dersom gebyrene ikke betales innen den fastsatte fristen, påløper forsinkelsesrenter.

§ 2 nr. 1 skal lyde:

1. *Anerkjente classeselskaper:* Det norske Veritas (DNV), Lloyd's Register of Shipping (LR), Bureau Veritas (BV), Germanischer Lloyd (GL), American Bureau of Shipping (ABS).

§ 2 nr. 11 skal lyde:

11. *Klassifisert skip/Klasset skip:* Skip som har klasse i anerkjent classeselskap.

§ 2 nr. 16 skal lyde:

16. *MARPOL*: Den internasjonale konvensjon om hindring av forurensning fra skip 1973, med tilleggsprotokoll av 1978.

§ 2 nr. 19 skal lyde:

19. *Norsk skip*: Skip, unntatt flyttbare innretninger, registrert i norsk skipsregister, eller registeret over merkepliktige norske fiskefartøy. Ikke-sertifikatpliktige skip med norsk eier, forutsatt at skipet ikke er registrert i utenlandske registre.

§ 2 nr. 24 skal lyde:

24. *Sertifikatpliktige skip*: Skip som i henhold til lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) skal ha sertifikat i henhold til gjeldende forskrifter.

§ 2 nr. 26 skal lyde:

26. *Utenlandsk skip*: Skip som er registrert i utenlandsk skipsregister.

§ 2 nr. 31 skal lyde:

31. *SUT*: Samsvarsuttalelse(SUT) er et vedtak fattet av Petroleumsstilsynet om at en flyttbar innretnings tekniske tilstand, søkerens organisasjon og styringssystem er vurdert å være i samsvar med relevante krav i norsk sokkelregelverk.

§ 2 ny nr. 32 skal lyde:

32. *Uklassifisert/uklasset skip*: Skip som ikke har klasse i anerkjent klasseinstitusjon.

§ 4 nr. 7 skal lyde:

7. For skip med flere hovedsertifikater skal årsgebyr beregnes etter det sertifikatet som har høyest gebyr. I gebyrsammenheng er hovedsertifikatene: Fartssertifikat for lasteskip og lektere, Sikkerhets sertifikat for utstyr, Passasjersertifikat, Sikkerhets sertifikat for passasjerskip, Dynamically Supported Craft, Sikkerhets sertifikat for hurtiggående fartøy, Fartssertifikat for fiske- og fangstfartøy, Fartøyinstruks for fiske- og fangstfartøy med største lengde fra 10,67–15 meter.

For flyttbare innretninger mv. er hovedsertifikatene i gebyrsammenheng: Safety Equipment Certificate Mobile Offshore unit (ME) og Certificate of Fitness (FI).

§ 5 nr. 2 skal lyde:

2. For gebyr beregnet etter anvendt tid i henhold til kapittel 7 (Gebyr for flyttbare innretninger samt kombinerte flyttbare innretninger og for undervannsfartøy), gjelder timesatsene i forskrift 27. juni 1997 nr. 652 om refusjon av utgifter for tilsyn med sikkerhet, arbeidsmiljø og ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten.

§ 6 nr. 1 skal lyde:

1. Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder for alle tjenester med unntak av tjenester som inngår i førstegangsgebyr kapittel 3.

§ 9 nr. 2 skal lyde:

2. Sjøfartsdirektoratet kan etter søknad innrømme helt eller delvis fritak for gebyr som utstedes til verneverdige skip og skoleskip som har et myndighetsgodkjent maritimt undervisningsopplegg. Innsjøbåter som har fartsområde i innsjøer og elver kan etter søknad innvilges halvt årsgebyr.

§ 10 nr. 1.2 skal lyde:

- 1.2. Skip eller skrog som bygges i utlandet og innkjøpt skip:

Den eier som innfører skipet, er ansvarlig for førstegangsgebyret. For innført skrog som utrustes i Norge er verkstedet i Norge ansvarlig for førstegangsgebyret. Gebyret beregnes etter satsen for skrogbyggelandet uavhengig om det er utført tjenester i skrogbyggelandet.

§ 11 nr. 1 skal lyde:

1. Førstegangsgebyr er et engangsgebyr som dekker alt arbeid som Sjøfartsdirektoratet utfører i forbindelse med førstegangsutstedelse av nasjonale og internasjonale sertifikater, inklusive førstegangs måling/kjenningsmåling og sertifikatutstedelse på nybygg samt eksisterende skip som skal ha sertifikat for første gang, bl.a. innkjøpte skip.

Førstegangsgebyret dekker ikke kostnader som påløper ved at begjærte besiktelser i utlandet ikke kan utføres, blant annet på grunn av mangelfull planlegging fra oppdragsgiver. I disse tilfeller oppkreves reiseutgifter samt nærmere angitte timebaserte tjenester, jf. § 6. Gebyret oppkreves i henhold til timesatsene i Sjøfartsdirektoratets gebyrtariff.

Gebyret dekker ikke behandling av dispensasjonssøknader i forbindelse med arbeidstid og/eller bemanning (jf. § 23), eller revisjon og sertifisering i henhold til Internasjonal norm for sikkerhetsstyring for drift av skip og hindring av forurensning (ISM-koden).

§ 13 skal lyde:

§ 13. Fritak mv. for førstegangsgebyr og årsgebyr

Det må foreligge søknad om fritak for å få innvilget reduksjon/fritak av førstegangsgebyr.

1. Førstegangsgebyr.
  - 1.1. Innkjøpt skip som tidligere har vært registrert i NOR eller NIS, er fritatt for førstegangsgebyr.
  - 1.2. Ved kansellering av nybygg skal førstegangsgebyr betales som følger:
    - 1.2.1. Når tegningsbehandling er påbegynt, betales 40 % av førstegangsgebyret.
    - 1.2.2. Når byggetilsyn er påbegynt, betales 80 % av førstegangsgebyret.
    - 1.2.3. Er sluttbesiktelse avsluttet, betales 100 % av førstegangsgebyret.

Gebyr i henhold til forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet på det tidspunkt melding om kansellering kommer til Sjøfartsdirektoratet legges til grunn.
- 1.3. For skip som endrer status fra NIS til NOR under bygging, skal det betales førstegangsgebyr etter reglene for NOR skip.
- 1.4. For fiske- og fangstfartøy mellom 10,67 og 15 meters største lengde, skal det etter 1. januar 2001 ikke betales førstegangsgebyr.
- 1.5. For skip med begrenset passasjerbefordring betales førstegangsgebyr som for ikke sertifikatpliktig fartøy.
- 1.6. Førstegangsgebyret reduseres/tilbakebetales ikke selv om skipet kort tid etter at det er registrert, selges for registrering i annet lands skipsregister, overføres til NIS, kondemneres, eller på annen måte går tapt.

§ 21 skal lyde:

§ 21. Gjentatt besiktelse av pålegg

For gjentatt besiktelse av et pålegg som er gitt under en tidligere besiktelse er etterkommet, skal det betales gebyr beregnet etter anvendt tid i samsvar med timesatser fastsatt i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet.

§ 25 skal lyde:

§ 25. Krengeprøve og besiktelse ved ombygging, besiktelse for særskilte tillatelser og besiktelser ved havari mv.

Gebyr beregnet etter anvendt tid, i samsvar med timesatser fastsatt i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet, betales for:

1. Besiktelse, beregningsarbeid og tegnings- og rapportgjennomgang i forbindelse med
  - 1.1. krengeprøve unntatt førstegangs og obligatorisk oppfølging for fiske- og fangstfartøy hvert 10. år og 5-årig for sikkerhetssertifikat for passasjer og/eller stabilitetsberegning fiske- og fangstfartøy,
  - 1.2. ombygging,
  - 1.3. bytte av motor.
2. Besiktelse for, og/eller utstedelse av:
  - 2.1. fartstillatelse,
  - 2.2. passasjersertifikat for skip som har gyldig fartssertifikat eller fartøyinstruks for fiske- og fangstfartøy,
  - 2.3. tillatelse til begrenset passasjerbefordring, både førstegangs og ved fornyelse,
  - 2.4. slepetillatelse,
  - 2.5. flytteattest,
  - 2.6. endring av sertifikat,
  - 2.7. forlengelse av sertifikater,
  - 2.8. besiktelse utenom tidsvinduet som følge av forlengelse av sertifikat, utsettelse av deler av inspeksjonen, eller at fartøyet har seilt uten å begjære inspeksjon tidsnok til å overholde sertifikatets tidsintervall (tidsvindu).
3. Besiktelse av skip og/eller maskineri i forbindelse med havari.
4. Tilstedeværelse ved forurensning.

§ 26 skal lyde:

§ 26. Internasjonal norm for sikkerhetsstyring for drift av skip og hindring av forurensning (ISM-koden)

1. For revisjon og sertifisering av skip betales gebyr beregnet etter anvendt tid i samsvar med timesatser fastsatt i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet. Anvendt tid inkluderer forarbeid, arbeid om bord i skipet og etterarbeid i forbindelse med revisjonen.
2. For revisjon av rederi betales gebyr beregnet etter anvendt tid i samsvar med timesatser fastsatt i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet. Anvendt tid inkluderer forarbeid, arbeid hos rederiet og etterarbeid i forbindelse med revisjonen.

§ 27 oppheves.

§ 28 skal lyde:

§ 28. *Tilbakeholdelse av norske skip*

Når Sjøfartsdirektoratet har nedlagt forbud mot at norsk skip forlater utenlandsk havn (jf. skipssikkerhetsloven § 52), og vedkommende lands myndigheter etter anmodning har gitt bistand til å håndheve Sjøfartsdirektoratets forbud, skal skipets eier betale et gebyr tilsvarende den regning vedkommende lands myndigheter fremlegger for sin bistand. Ved tilbakeholdelse av norsk skip i norske og utenlandske havner, skal eier dekke alle utgifter i forbindelse med frigivelse.

§ 29 nr. 5 skal lyde:

5. Eier, eller den tjenesten utføres for, er ansvarlig for gebyret når en tjeneste er utført på begjæring av Sjøfartsdirektoratet.

§ 30 oppheves.

§ 31–1 oppheves.

§ 31–2 skal lyde:

§ 31–2. *Tilbakeholdelse av skip ved havnestatskontroll*

For utenlandsk skip som tilbakeholdes i norsk havn, skal eier dekke alle utgifter i forbindelse med frigivelsen. Sjøfartsdirektoratet kan kreve bankgaranti til dekning av utgiftene.

§ 35 skal lyde:

§ 35. *Øvrige tjenester*

For andre tjenester, herunder bekreftelse på førstegangsbesiktelse (tidligere besiktelsesbevis), som ytes ikke-sertifikatpliktige skip, skip uten gyldig hovedsertifikat, utenlandske skip, skip tilhørende Det norske Sjøforsvar, verksteder/importører, revisjon av foretak og andre, betales gebyr beregnet etter anvendt tid i samsvar med timesatser fastsatt i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet. Tjenester som ytes fiske- og fangstfartøy mellom 10,67 og 15 meter største lengde oppkreves etter denne paragraf, jf. § 12 nr. 2.3. Sjøfartsdirektoratets sertifikatutstedelse til utenlandske skip i henhold til forskrift om forsikring og annen sikkerhet for oljesølsansvar for skip etter bunkerskonvensjonen 2001 og ansvarskonvensjonen 1992 skal oppkreves i henhold til gebyrtariffen.

§ 36 nr. 3 skal lyde:

3. Dersom den begjærte tjeneste ikke kan utføres til avtalt tid skal betales kanselleringsgebyr i samsvar med forskrift 27. juni 1997 nr. 652 om refusjon av utgifter for tilsyn med sikkerhet, arbeidsmiljø og ressursforvaltning i petroleumsvirksomhet.

§ 36 nr. 4 oppheves.

§ 36 nåværende nr. 5 blir nr. 4 og skal lyde:

4. For kombinerte flyttbare innretninger fastsettes gebyr i hvert enkelt tilfelle.

§ 38 nr. 1 skal lyde:

1. Førstegangsgebyr er et engangsgebyr som dekker utgiftene ved gjennomgåelse av tegninger, byggetilsyn av nybygg og annen førstegangsbesiktelse, gjennomgåelse av rapporter fra Sjøfartsdirektoratet, utstedelse av sertifikater, førstegangsmåling og utstedelse av målebrev.

§ 39 nr. 1 skal lyde:

1. Årsgebyr dekker enhver periodisk og mellomliggende besiktelse for fornyelse av maritime sertifikater/Letter of Compliance. Årsgebyret dekker også tegningsgjennomgåelse, avgjørelse av bemanningsspørsmål og andre oppgaver i forbindelse med mindre ombygginger, samt utgifter i forbindelse med ett tilsyn i året. Årsgebyret dekker ikke tjenester som omfattes av SUT.

Utgifter til reiser utenfor norsk sokkel kan oppkreves etter statens regulativ for tjenestereiser i utlandet.

§ 44 nr. 1 skal lyde:

1. Gebyr for måling/ommåling (herunder kjenningmåling) og utstedelse av målebrev/identitetsbevis, utstedes av Sjøfartsdirektoratet i henhold til satsene i forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet. Gebyret utstedes når tjenesten er utført. Endringer av målebrev/identitetsbevis som medfører utstedelse av nytt målebrev/identitetsbevis er gebyrpliktig.

§ 46 skal lyde:

§ 46. *Uklassifiserte skip*

Besiktelse og forarbeid for lastelinjesertifikat og merking av lastelinje inngår i førstegangsgebyret/årsgebyret.

§ 47 skal lyde:

§ 47. Tjenester som utføres av anerkjente klasseselskaper

1. Generell bemyndigelse

For tjenester som anerkjente klasseselskaper utfører i henhold til generell bemyndigelse for skip registrert i NOR eller i NIS, skal klasseinstitusjonen selv kreve opp godtgjørelsen hos reder eller andre etter satser som klasseinstitusjonen selv fastsetter.

2. Spesiell bemyndigelse

For tjenester som klasseselskap utfører i henhold til spesiell bemyndigelse, sendes faktura til Sjøfartsdirektoratet hvis ikke annet er avtalt.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

25. juni Nr. 1026 2010

Forskrift om endring i forskrift om fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 25. juni 2010 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12, § 15, § 16, § 34, § 35 og § 36 og forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy § 8 og § 9. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 6. august 2004 nr. 1147 om fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd oppheves.

§ 10 oppheves.

Nåværende § 11 til § 13 blir § 10 til § 12.

II

Endringene trer i kraft straks.

29. juni Nr. 1027 2010

Forskrift om endring i forskrift om kjøre- og hviletid for vegtransport i EØS

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 29. juni 2010 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 21 annet ledd. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 2. juli 2007 nr. 877 om kjøre- og hviletid for vegtransport i EØS gjøres følgende endring:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Forordning (EF) nr. 561/2006 artikkel 8 nr. 6 gjelder ikke for transport i samsvar med forordning (EF) nr. 561/2006 artikkel 8 nr. 6a inntatt ved forordning (EF) nr. 1073/2009 artikkel 29.

II

Endringen trer i kraft straks.

29. juni Nr. 1028 2010

Forskrift om endring i forskrift for ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten (ressursforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Oljedirektoratet 29. juni 2010 med hjemmel i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 10–18, jf. forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet § 6 niende ledd, § 46, § 47, § 48, § 53, § 67, § 74, § 79 og § 86, jf. delegeringsvedtak 4. oktober 1991 nr. 1016. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 18. juni 2001 nr. 749 om ressursforvaltning i petroleumsvirksomheten (ressursforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 5 sjettede ledd nytt andre punktum skal lyde:

Oppdraget som fiskerikyndig skal gjennomføres objektivt og upartisk i forholdet mellom oppdragsgiver og fiskeriinteresser.

§ 6 skal lyde:

Den fiskerikyndige skal ha gjennomført og bestått prøve for godkjent kurs. Oljedirektoratet fastsetter det faglige innholdet, tid og sted for slikt kurs og utsteder kursbevis. Det kan kreves egenandel for deltakelse på kurset.

For å kunne delta på kurset må kandidaten beherske det norske og engelske språk og kunne dokumentere at han i løpet av de siste fem årene har vært aktiv fisker i minst tolv måneder til sammen. Kandidaten må også dokumentere kunnskap om fiskeriaktiviteten i de farvann hvor det seismiske fartøyet skal operere, differensiert etter sør for 62 grader nord, mellom 62–67 grader nord og nord for 67 grader nord. Kandidaten må som minimum ha løst navigasjonssertifikat for fiskeskipper klasse C eller tilsvarende.

Den fiskerikyndige må også etter bestått kurs kunne dokumentere at han i løpet av de siste fem årene har vært aktiv fisker og/eller fiskerikyndig person i minst tolv måneder til sammen.

Oljedirektoratet fører liste over personer som har bestått kurs og utsteder bekreftelse på retten til å praktisere som fiskerikyndig. Bekreftelsen har en gyldighetstid på fem år og må deretter fornyes. Oljedirektoratet kan bestemme at den som ikke oppfyller aktivitetsplikten som aktiv fisker og/eller fiskerikyndig eller på annen måte ikke oppfyller sine plikter som fiskerikyndig, kan miste retten til å praktisere som fiskerikyndig person.

Den fiskerikyndige personen har plikt til å gjøre seg kjent med innholdet i tillatelsen og andre relevante bestemmelser. Manual med informasjon for den fiskerikyndige fastsettes av Oljedirektoratet og skal medbringes under hvert oppdrag

§ 7 nytt andre ledd skal lyde:

Kartlegging med skrogmontert eller ROV-montert utstyr, typisk kamera, videokamera, multistråle ekkolodd, penetrerende ekkolodd, sonar/sidesøkende sonar og akustisk/elektromagnetisk rørdetektor omfattes ikke av rapporteringsplikten.

§ 7 nåværende andre til femte ledd blir nye tredje til sjettede ledd hvor fjerde ledd skal lyde:

Oljedirektoratet kan gjøre unntak fra fristene i første og tredje ledd.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

I merknadene til § 3 skal overskriften «*Merknadskapittel 2 Om undersøkelsestillatelse*» endres til «*Merknadskapittel 2 Om undersøkelsesaktivitet*».

I merknadene til § 8 skal leddet etter overskriften «*Hovedplan*» lyde:

Hovedplan skal sendes inn sammen med PUD eller søknad om fritak for PUD, jf. også veiledning til PUD og PAD.

Merknadene til § 21 andre punktum oppheves.

29. juni Nr. 1029 2010

Forskrift om endring i forskrift om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning og forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 29. juni 2010 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) § 6–1, § 6–6 og § 7–10. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 17. desember 2007 nr. 1456 om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3–1 første ledd nr. 15 skal lyde:

15. andeler i verdipapirfond tillatt markedsført i Norge, jf. lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 6–12 og § 6–13, unntatt verdipapirfond omfattet av nr. 14 og spesialfond som omhandlet i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 1–2 første ledd nr. 2.

II

I forskrift 17. desember 2007 nr. 1457 om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3–1 første ledd nr. 16 skal lyde:

16. andeler i verdipapirfond tillatt markedsført i Norge, jf. lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 6–12 og § 6–13, unntatt verdipapirfond omfattet av nr. 15 og spesialfond som omhandlet i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond § 1–2 første ledd nr. 2.

III

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

29. juni Nr. 1030 2010

Forskrift om endring i forskrift til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 29. juni 2010 med hjemmel i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) § 8–2. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 29. juni 2007 nr. 876 til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften) gjøres følgende endringer:

Ny § 8–1 skal lyde:

§ 8–1. *Unntak fra handleforbudet i derivater m.m.*

Forbudet mot å utstede eller handle for egen regning med finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 8–2 første ledd første punktum omfatter ikke:

- avhendelse av tegningsretter til aksjer og egenkapitalbevis på grunnlag av fortrinnsrett, jf. aksjeloven § 10–4, allmennaksjeloven § 10–4 og finansieringsvirksomhetsloven § 2b–24,
- avhendelse av frittstående tegningsretter som nevnt i aksjeloven § 11–12 og allmennaksjeloven § 11–12, forutsatt at tegningsrettene er ervervet på grunnlag av fortrinnsrett, og
- opsjoner på aksjer og egenkapitalbevis i annet selskap i samme konsern som arbeidsgiverforetaket og rettigheter til aksjer og egenkapitalbevis i arbeidsgiverforetaket eller annet selskap i samme konsern som arbeidsgiverforetaket, når opsjonene og rettighetene er utstedt av dette foretaket.

Ny § 8–2 skal lyde:

§ 8–2. *Unntak fra forbudet mot å avhende finansielle instrumenter tidligere enn 12 måneder etter ervervet*

Bestemmelsen om bindingstid på 12 måneder i verdipapirhandelloven § 8–2 første ledd tredje punktum gjelder ikke:

- ved avhendelse av aksjer som følge av et tilbud om kjøp av samtlige aksjer i et selskap fremsatt til alle aksjeeierne på samme vilkår, forutsatt at aksjene ble ervervet før tilbudet ble gjort kjent,
- for ansatte og tillitsvalgte i verdipapirforetak som bare yter investeringstjenester i forbindelse med finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 2–2 femte ledd nr. 2, og
- ved avhendelse av aksjer og egenkapitalbevis i arbeidsgiverforetaket eller annet selskap i samme konsern som arbeidsgiverforetaket, der aksjene og egenkapitalbevisene erverves som følge av utøvelse av opsjons- eller tegningsrettsprogrammer for de ansatte, under forutsetning av at aksjene og egenkapitalbevisene avhendes innen 30 dager etter at den ansatte har mottatt dem.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

29. juni Nr. 1031 2010

Forskrift om endring i forskrift om forbud mot organiske tinnforbindelse på skip

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 29. juni 2010 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 11, § 13, § 31, § 32, § 33, § 43, § 44, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171, delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590 og delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849, lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 20, § 26, § 38 og § 39, jf. delegeringsvedtak 27. november 1998 nr. 1095, delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849, delegeringsvedtak 1. desember 1998 nr. 4532, delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 591 og delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 56p (forordning (EF) nr. 782/2003 endret ved forordning (EF) nr. 536/2008). Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 20. november 2003 nr. 1388 om forbud mot organiske tinnforbindelse på skip gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Denne forskrift gjelder for norske skip og for utenlandske skip som anløper norsk havn, herunder havner på Svalbard og Jan Mayen.

§ 1 annet ledd oppheves.

§ 2 skal lyde:

§ 2. *Bruk av organiske tinnforbindelser på skip*

EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 56p (forordning (EF) nr. 782/2003 som endret ved forordning (EF) nr. 536/2008) om forbud mot organiske tinnforbindelser på skip gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XIII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Ikrafttredelse

Endringene trer i kraft straks.

29. juni Nr. 1032 2010

Forskrift om endring i forskrift om transport med ferje

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 29. juni 2010 med hjemmel i forskrift 26. mars 2003 nr. 401 om yrkestransport innenlands med motorvogn eller fartøy (yrkestransportforskriften) § 31, jf. lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportlova) § 3, § 33 og § 35. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 26. mars 2003 nr. 403 om transport med ferje gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd skal lyde:

Kjøretøy tas med i den rekkefølge disse kommer til ferjekai/oppstillingsplass, med mindre ferjefører eller den denne bemyndiger bestemmer noe annet på grunn av stuings- og vekthensyn. Ferjefører eller den denne bemyndiger kan og i enkelttilfeller gjøre unntak for motorvogn med farlig last, når dette gir betydelige ulemper for mange andre som skal med ferje.

II

Endringen trer i kraft straks.

29. juni Nr. 1033 2010

Forskrift om endring i forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 29. juni 2010 med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 2-1, § 2-2, § 11-1, § 12-1 og § 12-5. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 26. juni 2009 nr. 861 om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunen kan kreve at den som fremmer planforslag skal levere planen i digital form.

§ 7 annet og tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for konsekvensutredning eller søknad om tiltak, som kan ha slike vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn at tiltaket faller inn under bestemmelsene om konsekvensutredning.

For planforslag, konsekvensutredning eller søknad om tiltak som omfattes av forskrift 26. juni 2009 nr. 855 om konsekvensutredninger vedlegg I, kan slikt krav settes fram uavhengig av hvilken form kommunens egne geodata foreligger i.

Vedlegg I ny benevnelse på koder skal lyde:

Næringsbebyggelse	1300	1300
-------------------	------	------

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

29. juni Nr. 1034 2010**Forskrift om endring i forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 29. juni 2010 med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 8-1 og § 8-5.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg IV nr. 17 (direktiv 2002/91/EF). Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1665 om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg (energimerkeforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 3 bokstav c skal lyde:

- c) *yrkesbygg*: offentlig eller privat eid bygning eller del av bygning som utgjør en selvstendig enhet, og som ikke benyttes til boligformål,

§ 3 bokstav i skal lyde:

- i) *energiattest*: en attest som består av et energimerke, en tiltaksliste for mulige energieffektiviseringstiltak og dokumentasjon av de faktiske opplysningene utregningen bygger på, utstedt av NVEs energimerkesystem.

§ 8 skal lyde:

Yrkesbygg med mer enn 1000m² samlet bruksareal skal ha energiattest. Yrkesbygg som er sammensatt av deler som tilhører ulike bygningskategorier, skal ha energiattest for hver enkelt del.

Yrkesbygg med mer enn 1000m² samlet bruksareal skal ha energiattesten eller et sammendrag av denne, synlig oppslått for brukerne av bygningen.

§ 9 bokstav d skal lyde:

- d) boliger og bygninger som er vedtatt vernet,

§ 10 første og andre ledd skal lyde:

Energikarakteren skal beregnes i samsvar med beregningsmetodene i standarden NS 3031.

Vurderingsgrunnet for energikarakteren er beregnet levert energi. Med levert energi menes i denne forskriften summen av energi som blir levert til å dekke bygningens samlede energibehov inkludert systemtap, jf. NS 3031.

§ 11 bokstav a skal lyde:

- a) Et energimerke som skal gjengi resultatet av beregningen etter § 10, som gjenspeiler både energikarakteren og oppvarmingskarakteren.

Energikarakteren gir en indikasjon på om boligen eller bygningen har et høyt eller lavt energibehov sammenlignet med andre boliger og bygninger innen samme bygningskategori. Beste karakter kan ikke gis uten at det er gjennomført tetthetskontroll av boligen eller bygningen.

Oppvarmingskarakteren skal gi informasjon om i hvilken grad det vil være mulig å dekke varmebehovet i bolig eller bygning med andre energikilder enn elektrisitet, olje og gass.

§ 11 bokstav c oppheves.

§ 11 nåværende bokstav d og e blir bokstav c og d.

§ 13 femte ledd skal lyde:

Eier av klimaanlegg bør ha installert energimåler på anlegget der mobilt måleutstyr ikke er tilstrekkelig for å måle medgått energi. Både nødvendig energi til å drive anlegget samt produsert varmeenergi eventuelt kjøleenergi i anlegget skal måles. Eier av nye anlegg skal ha installert energimåler på anlegget for å måle medgått energi, eller utstyr for å kunne bestemme årsvirkningsgraden indirekte og dermed kunne måle medgått energi på forbrukssiden av kjelen.

§ 18 første og andre ledd skal lyde:

For energimerking av yrkesbygg, jf. § 5 til § 8, kreves det ingeniørkompetanse på bachelornivå med hovedvekt på bygningsteknikk- og energifag og minimum to års praksis fra energiberegninger for bygninger med tekniske anlegg.

For energimerking av nye boliger og bygninger, jf. § 5 til 7, kreves det opplæring og praksis som tilsvarer de til en hver tid gjeldende krav for ansvarlig prosjekterende innen relevant tiltaksklasse og godkjenningssområde.

§ 21 skal lyde:

Ved overtredelse av bestemmelsene i § 4 til § 8 og § 12 til § 17 kan NVE ilegge overtredelsesgebyr i medhold av energiloven § 10-7.

§ 22 tredje til femte ledd oppheves.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

30. juni Nr. 1035 2010

Forskrift om endring i forskrift om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen

Hjemmel: Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 30. juni 2010 med hjemmel i stortingsvedtak 26. november 2009 nr. 1500 om toll for budsjetterminen 2010 (kap. 5511 post 70 og 71) § 5, jf. delegeringsvedtak 14. januar 2010 nr. 21. Kunngjort 2. juli 2010 kl. 15.15.

I

I forskrift 11. desember 2009 nr. 1889 om nye og endrede oppdelinger i tolltariffen gjøres følgende endringer i tolltariffen 2010 for fisk og marine produkter:

Følgende koder er brukt:

BW:	Botswana*
CA:	frihandelsavtalen EFTA–Canada
CL:	frihandelsavtalen EFTA–Chile
EFTA:	konvensjonen om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund
EG:	frihandelsavtalen EFTA–Egypt
EØS:	avtalen om opprettelse av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, EØS
FO:	frihandelsavtalen Norge–Færøyene
GSP:	Generelle tollpreferanser for import av varer fra utviklingsland*
HR:	frihandelsavtalen EFTA–Kroatia
IL:	frihandelsavtalen EFTA–Israel
JO:	frihandelsavtalen EFTA–Jordan
LB:	frihandelsavtalen EFTA–Libanon
KR:	frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea
MA:	frihandelsavtalen EFTA–Marokko
MK:	frihandelsavtalen EFTA–Makedonia
MX:	frihandelsavtalen EFTA–Mexico
NA:	Namibia*
PS:	interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
SACU:	frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU*
SG:	frihandelsavtalen EFTA–Singapore
TN:	frihandelsavtalen EFTA–Tunisia
TR:	frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia

* Disse landene berøres ikke av endringene i rundskrivet.

Følgende tollsatser skal gjelde for opprinnelsesprodukter fra de land og grupper av land som er angitt:

	<i>Ordinær</i>	<i>Frihandels- avtaler mv.</i>
02.08.4010		
—av hvaler, delfiner og niser (pattedyr av ordenen Cetacea); av manater og sjøkuer (pattedyr av ordenen Sirenia):		
—av hvaler	32,28 NOK/kg	GSP: 29,05 CA, CL, EFTA, EØS, FO, HR, IL, JO, KR, LB, MA, MK, MX, PS, SACU, SG, TN, TR: 0
05.11.9111		
—produkter av fisk eller krepsdyr, bløtdyr eller andre virvelløse dyr som lever i vann; døde dyr av de slag som hører under kapittel 3: —til dyrefôr: —industrifisk	3,53 NOK/kg	GSP, SACU: 3,17 BW, NA: 2,47 CA, EFTA, FO, SG: 0
05.11.9112		
—fiskehoder og avskjær, tørkede, også revne («cuts»)	3,53 NOK/kg	GSP, SACU: 3,17 BW, NA: 2,47

05.11.9113	—annet fiskeavfall	3,53 NOK/kg	CA, EFTA, FO, SG: 0 GSP, SACU: 3,17 BW, NA: 2,47 CA, EFTA, FO, SG: 0
05.11.9119	—ellers	3,53 NOK/kg	GSP, SACU: 3,17 BW, NA: 2,47 CA, EFTA, FO, SG: 0
15.04.1011	—tran (fiskeleverolje) og dens fraksjoner: —til dyrefôr	3,91 NOK/kg	GSP: 3,51 BW, NA: 2,73 CA, CL, EFTA, EG, EØS, FO, HR, IL, JO, KR, LB, MA, MK, MX, PS, SACU, SG, TN, TR: 0
15.04.2011	—fett og oljer av fisk samt deres fraksjoner, unntatt tran: —til dyrefôr	3,91 NOK/kg	GSP: 3,51 BW, NA: 2,73 CA, CL, EFTA, EG, EØS, FO, HR, IL, JO, KR, LB, MA, MK, MX, PS, SACU, SG, TN, TR: 0
15.04.3011	—fett og oljer av sjøpattedyr samt deres fraksjoner: —til dyrefôr	3,91 NOK/kg	GSP: 3,51 BW, NA: 2,73 CA, CL, EFTA, EG, EØS, FO, HR, IL, JO, KR, LB, MA, MK, MX, PS, SACU, SG, TN, TR: 0
15.16.1011	—animalske fettstoffer og oljer, samt deres fraksjoner: —til dyrefôr	3,91 NOK/kg	FO,IL,TR: 3,77 TNS 022 GSP, SACU: 3,52 BW, NA: 2,73
16.03.0092	—safter av hvalkjøtt	137,96 NOK/kg	CA, CL, EF, EFTA, EG, EØS, FO, GSP, HR, IL, JO, KR, LB, MA, MK, MX, PS, SACU, SG, TN, TR: 0
23.01.1000	—mel og pelleter av kjøtt, flekk eller slakteavfall	113,61 NOK/kg	GSP: 102,24 TNS 012 SACU, 96,56 BW, NA: 79,52
23.09.9040	—fiskefôr: —til annen fisk	3,57 NOK/kg	GSP, SACU: 3,21 TNS021

			BW, NA: 2,49 FO: 0
23.09.9099	—til andre dyr (enn kjæledyr): —andre	3,57 NOK/kg	GSP, SACU: 3,21 TNS021 BW, NA: 2,49

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2010.

14. juni Nr. 885 2010

Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 14. juni 2010 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindrifftsavtalen. Kunngjort 24. juni 2010 kl. 14.50.

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

§ 1–1. *Formål*

Reindriftens Utviklingsfond skal gjennom bruk av økonomiske virkemidler bidra til å utvikle reindriftsnæringen i samsvar med de reindriftspolitiske mål. Økonomiske rammer og føringer for øvrig blir fastsatt i forbindelse med Stortingets behandling av proposisjonene om reindrifftsavtalen og det årlige statsbudsjettet.

§ 1–2. *Styret for Reindriftens Utviklingsfond*

Reindriftens Utviklingsfond forvaltes av et styre med fire medlemmer. Styret skal oppnevnes for to år av gangen. Landbruks- og matdepartementet utpeker to medlemmer og to varamedlemmer. Norske Reindrifftsamers Landsforbund utpeker to medlemmer og to varamedlemmer.

Reindriftssjefen er sekretær for fondsstyret.

§ 1–3. *Økonomiske rammer*

Reindriftens Utviklingsfond finansieres som en del av reindrifftsavtalen. Hjemmel for fondsstyrets bevilgninger opprettes årlig ved tildelingsbrev fra Landbruks- og matdepartementet. Fondsstyret kan avslå søknader om økonomisk støtte ut fra fondets finansielle situasjon. Fondsstyrets virksomhet skal være i overensstemmelse med Økonomireglementet for Staten.

Fondsstyret kan gi retningslinjer og herunder fastsette satser for støtte for enkeltordninger under fondet. Fondsstyret kan videre fastsette nedre grenser for utgiftsposter som gir rett til tilskudd.

§ 1–4. *Rapportering*

Fondsstyret skal hvert år rapportere om sin virksomhet til Landbruks- og matdepartementet. Rapporten skal inneholde regnskap for siste år sammenholdt med budsjett og tidligere års regnskaper, samt en faglig evaluering av virksomheten.

§ 1–5. *Virkeområde*

Økonomisk støtte fra Reindriftens Utviklingsfond kan innvilges som tilskudd eller lån etter ordningene for

1. gjeterhytter, jf. kapittel 2,
2. støtte ved omfattende tap av rein i ulykker, jf. kapittel 3,
3. innløsning av siidaandeler, jf. kapittel 4,
4. utdanningsstipend, jf. kapittel 5,
5. øvrige reindrifftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg, jf. kapittel 6,
6. refusjon av dokumenterte utgifter til deltakelse på kurs/etterutdanning og lignende for reindrifftsutøvere, jf. kapittel 7,
7. Tidligpensjon.¹

Økonomisk støtte kan for øvrig innvilges til andre tiltak i samsvar med forskriftens formål, jf. § 1–1, herunder

- a. markedsfremmende tiltak,
- b. sikring av reindriftens beiterett, herunder støtte i forbindelse med distriktenes arbeid med sikring av reindriftens arealer,
- c. andre praktiske tiltak innenfor reindriften, herunder transport av rein og konfliktforebyggende tiltak,
- d. gjennomføring av strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for reintallstilpasning og ressursutnyttelse,²
- e. andre faglige tiltak til fremme for reindriften, herunder veiledning, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging og avlstilltak,
- f. fagbrevordningen i reindrift,
- g. utvikling av binæringer og formål av generell kulturell betydning for reindriftssamene,
- h. tiltak for å fremme likestilling og kvinners situasjon i reindriften,

- i. tilrettelegging av 1–2 dagers kompetansegivende kurs/etterutdanning,
- j. støtte til tiltak for reindriftsnæringen som følge av klimaskapte endringer.

Videre er midler fra Reindriftens Utviklingsfond avsatt til enkelte øremerkede formål, herunder midler til forskning, forsøk, veiledning og kunnskapsformidling.

1 Jf. forskrift om tidligpensjon i reindriften.

2 Se § 4–2.

§ 1–6. Fellesvilkår

Det er et vilkår for å få støtte fra Reindriftens Utviklingsfond at tiltaket fremmer reindriften i distriktet og området. Der det er aktuelt må tiltaket vurderes i forhold til den effekt det har på beiteslitasje og miljøet for øvrig.

Det forutsettes videre at den virksomhet som støttes er i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter.

§ 1–7. Krav til søknad

Søknad om støtte fra Reindriftens Utviklingsfond skal sendes til Reindriftssjefen innen eventuell angitt frist.

Dersom styret for Reindriftens Utviklingsfond har utarbeidet egne søknadsskjema, skal disse brukes. Nødvendig dokumentasjon skal vedlegges søknaden.

§ 1–8. Saksbehandling og kontroll

Søknaden behandles av Reindriftssjefen, som avgir innstilling til styret for Reindriftens Utviklingsfond. Reindriftssjefen skal vurdere om områdestyret/distriktsstyret bør høres først.

Søknaden avgjøres av fondsstyret. Ved stemmelikhet har leder dobbeltstemme. Fondsstyret kan delegere avgjørelsesmyndighet til Reindriftssjefen.

Reindriftssjefen anviser støtten til utbetaling i samsvar med bevilgningsvedtak. Det kan fastsettes nærmere betingelser for støtten i bevilgningsvedtaket.

Fondsstyret kan kreve hele eller deler av støtten avkortet eller tilbakebetalt, eventuelt bringe lånet til forfall, dersom vesentlige forutsetninger for støtten viser seg ikke å være oppfylt.

§ 1–9. Klageadgang

Vedtak etter denne forskrift kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningslovens regler.

Kapittel 2. Tilskudd til gjeterhytter

§ 2–1. Vilkår for tilskudd

Tilskudd til gjeterhytter kan innvilges til siidaandel, siida, reinbeitedistrikt og tamreinlag.

For at tilskudd skal kunne innvilges må leder/lederne av siidaandelen ha en avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke på minimum kr 50 000,– eksklusiv merverdiavgift.¹

Tilskudd skal bare innvilges til nybygg/investeringer som er godkjent i henhold til reindriftsloven.² Når det foreligger godkjente bruksregler, ytes det tilskudd kun til gjeterhytter som er omfattet av bruksreglene. Tilskudd skal ikke innvilges til gjeterhytter som er påbegynt eller ferdig før søknad fremmes. Kostnader til vedlikehold omfattes ikke av ordningen. Tilskudd kan imidlertid innvilges til riving av gjeterhytter hvor eier- eller ansvarsforholdet er ukjent.

Til samme gjeterhytte innvilges tilskudd bare én gang. Det kan innvilges tilskudd til maksimalt to gjeterhytter per siidaandel.

Det kan gjøres unntak fra hovedregelen om tilskudd en gang pr. hytte ved nødvendige utvidelser/større ombygginger av eksisterende gjeterhytter. Dette forutsetter at flere siidaandeler vil bruke hytten etter utvidelse/ombyggingen. Det kan også gis støtte til renovering av gjeterhytte ved overføring av siidaandel. Dette forutsetter at renovering skjer i stedet for nybygg.

I vinterbeiteområder ytes det kun tilskudd til hytter hvor søker er to eller flere siidaandeler i fellesskap, eller siidaer/distrikter og tamreinlag. Det ytes ikke tilskudd til bygging av hytter i høst- og vårbeiteområder.

Ved avvikling av siidaandeler kan Reindriftssjefen dispensere fra bestemmelsen i § 2–1, fjerde ledd.

1 Jf. forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 3.

2 Jf. lov om reindrift § 21.

§ 2–2. Beregning av tilskudd

For gjeterhytter beregnes tilskuddet i forhold til størrelsen på hytta. Tilskudd til gjeterhytter utgjør kr 3 000,– per kvadratmeter. For felles hytter kan det ytes tilskudd med inntil kr 150 000,–. Til hytter for siidaandeler kan det ytes tilskudd med inntil kr 50 000,–.

Det kan i særlige tilfeller gjøres unntak fra denne bestemmelsens første ledd.

§ 2–3. Særskilt krav til søknad

Søknad om tilskudd til gjeterhytter skal fremmes på særskilt søknadsskjema. Som vedlegg til søknad om tilskudd til gjeterhytter kreves oppføringstillatelse¹ og målsatt tegning av hytta.

1 Jf. lov om reindrift § 21.

§ 2–4. Særskilt om utbetaling, kontroll og rapportering

Som hovedregel skal utbetalingen skje etterskuddsvis. Reindriftssjefen kan etter søknad anwise inntil 50 % av tilskuddet til utbetaling på forskudd i forhold til anleggets framdrift.

Før tilskuddet anvises til utbetaling skal reindriftsagronomen kontrollere at tiltaket er gjennomført i samsvar med plan og bevilgningsvedtak.

Kapittel 3. Støtte ved omfattende tap av rein i ulykker

§ 3–1. Definisjoner

Med *ulykke* menes i dette kapittel en uforutsigbar og akutt hendelse, som fører til at et større antall rein omkommer og som ikke med rimelig innsats kunne vært forhindret av reieneier. Dette kan eksempelvis være drukning, snøskred, raping og akutt sykdomsutbrudd.

Tap som er forårsaket av låste beiter, nedslitte beiter, lavt slakteuttak eller av rovdyr regnes ikke som ulykke i dette kapittel.

Med *driftsår* menes i denne forskrift perioden fra 1. april 2010 til 31. mars 2011.

§ 3–2. Vilkår for støtte

Støtte kan innvilges til den enkelte siidaandel/tamreinlag dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a. tapet skyldes ren ulykke, jf. § 3–1,
- b. tapet ikke er erstattet over andre ordninger,
- c. antall tapte rein i samme ulykke utgjør minst 10 % av flokkens størrelse før tapet. Det kan uavhengig av dette gis støtte når tapet overstiger 150 rein. Det innvilges ikke støtte for tap av under 10 rein. Med flokken før tapet menes reintall ved siste offentlig kontrollerte telling. Dersom slik telling ikke er foretatt siste driftsår legges reintallet i siste melding om reindrift til grunn,
- d. tapte rein etter bokstav c er godkjent dokumentert, jf. § 3–3,
- e. siidaandelen/tamreinlaget har varslet tapet umiddelbart til reindriftsagronom og distriktsstyre,
- f. siidaandelen/tamreinlaget iverksatte alle nødvendige tiltak for å forebygge/begrense tapet,
- g. siidaandelen har mottatt drifts-/produksjonstilskudd¹ i minst et av de tre foregående driftsårene,
- h. siidaandelen har under 600 rein, eventuelt under fastsatt øvre reintall i distriktet eller et reintall som samsvarer med godkjente bruksregler, per 31. mars i driftsåret.

¹ Jf. forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

§ 3–3. Dokumentasjon

Reindriftsagronomen, veterinær, offentlig oppsynsmyndighet eller representant for en av disse skal dokumentere antall tapte dyr gjennom besiktigelse og opptelling av kadaver.

Ved tap i snøskred kan dokumentasjon av kadaver foretas etter snøsmelting. Der full kadaverdokumentasjon er umulig eller svært vanskelig, kan en sannsynliggjøring av tapets omfang godkjennes som tilstrekkelig dokumentasjon ut fra antall rein før og etter tapet. Slik før- og ettervurdering av reintallet utføres av Reindriftssjefen og forutsetter at det i etterkant av tapet foreligger offentlig kontrollert telling.

Ufødt kalv kan bare medregnes som del av tapet dersom drektige simlerein går tapt i perioden 15. april–1. juni. Det skal da gjøres en skjønnsmessig beregning av kalvetap, ut over forventet tidligtap, på grunnlag av forventet merkeprosent.

§ 3–4. Beregning av støtte

Fondets styre fastsetter nærmere retningslinjer for beregning av støtte.

Det skal gjøres fratrukk for en egenandel på kr 10 000,-.

§ 3–5. Særskilt krav til søknad

Søknad om støtte ved omfattende tap av rein i ulykker skal sendes så raskt som mulig, og senest 6 måneder etter at ulykken fant sted.

Søknaden skal minst inneholde

- a. oversikt over antall tapte dyr, fordelt på kjønn og alder (over 2 år, 1–2 år, kalv),
- b. kadaverdokumentasjon, jf. § 3–3,
- c. beskrivelse av hendelsesforløpet fram til tapet,
- d. beskrivelse av tiltak som er iverksatt for å forebygge/begrense tapet.

§ 3–6. Særskilt om avkorting, forskuddsutbetaling og kontroll

Styret for Reindriftens Utvklingsfond kan nekte eller avkorte støtten dersom søker

- a. har gitt uriktige opplysninger i søknaden,
- b. ikke har gjennomført pålagt telling av flokken,
- c. ikke har gjennomført tilfredsstillende varslings- og tapsforebyggende/begrensende tiltak.

I opplagte saker kan Reindriftssjefen anvises til utbetaling et forskudd på inntil 50 % av det beløp som forventes å bli utbetalt i støtte etter fullstendig behandling av søknad.

Kapittel 4. Innløsning av siidaandeler

§ 4–1. Vilkår for innløsning

Siidaandeler som har oppfylt det til enhver tid gjeldende minstekravet for drifts-/produksjonstilskudd¹ i minst ett av de tre siste driftsårene kan bli innløst mot tilskudd etter denne ordningen. Ordningen gjelder i de

reinbeitedistrikter som har store problemer med tilpasningen og utnyttelsen av ressursene. Det kan gjøres unntak fra vilkåret i første punktum for distrikter hvor reintallet er betydelig lavere enn hva det er beitekapasitet til.

Siidaandeler som har mottatt omstillingslønn eller tilhører distrikt som har fått godkjent bruksregler, kan ikke innløses.

Ved avgjørelsen av om en siidaandel skal innløses skal det legges vekt på om

- a. innløsningen har betydning for reintallstilpasningen i distriktet,
- b. innløsningen bidrar til en forbedring av ressursutnyttelsen i distriktet,
- c. innløsningen bidrar til utvikling av en bærekraftig reindrift i distriktet.

1 Jf. forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

§ 4-2. Begrensning

Styret for Reindriftenes Utviklingsfond kan avslå søknader om innløsning ut fra fondets finansielle situasjon. Ved eventuell prioritering av søknader skal det legges vekt på kriteriene i § 4-1 tredje ledd.

§ 4-3. Særskilt om saksbehandling

Søknadene skal behandles samlet. Søknadsfristen for inneværende driftsår er 10. oktober.

Dersom det er restmidler etter den samlede søknadsbehandlingen, kan innløsning innvilges fortløpende innefor de økonomiske rammer.

§ 4-4. Virkninger av innløsningen

Ved innløsningen fraskriver lederen av siidaandelen seg de retter han/hun har som siidaandelsleder etter reindriftenes lov, herunder retten til å overdra eller få overdratt siidaandel.¹ Innløser kan ikke gå inn i ektefelles/samboers siidaandel som solidarisk ansvarlig.² Ved felles siidaandel² må begge ektefeller/samboere avvikle sin reindrift.

Innløser kan ha inntil 20 rein i eget merke til bevoktning i en annen siidaandel.³ Ved felles siidaandel kan innløserne ha til sammen inntil 30 rein i egne merker til bevoktning. Øvrige rein i siidaandelslederen(e)s merke(r) skal normalt slaktes. Rein kan unntaksvis selges som livdyr dersom salget er godkjent av reindriftenes agronom og inntatt i distriktsplan/godkjente bruksregler i kjøpers distrikt.

Rein tilhørende andre reineiere i innløseres siidaandel skal slaktes eller være dokumentert overført i eiernes egne merker til en annen siidaandel.

1 Jf. lov om reindrift § 12 og § 14.

2 Jf. lov om reindrift § 13.

3 Jf. lov om reindrift § 10 2. ledd.

§ 4-5. Størrelse på innløsningsbeløp

Innløsningsbeløpet ytes som engangsutbetaling med kr 450 000,- per siidaandel.

Kapittel 5. Utdanningsstipend

§ 5-1. Vilkår for stipend

Utdanningsstipend kan innvilges til leder av siidaandel, ektefelle/samboer og deres barn.

For at tilskudd skal kunne innvilges må leder /ledere av siidaandelen ha en avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke på minimum kr 50 000,- eksklusiv merverdiavgift.¹

For siidaandel som avvikles eller overdras kan muligheten for å motta stipend opprettholdes. Det kreves da sammenhengende utdanning som er påbegynt før eller i forbindelse med avviklingen/overdragelsen.

Utdanningen skal være ut over grunnskolen. Det tildeles kun stipend innenfor studiets normerte tid for fulltids studier. Det skal ikke gis stipend til utdanning i kombinasjon med annet yrke enn reindrift, til etterutdanning ut over grunnutdanning i et yrke, eller til studier/kurs hvor det gis støtte i form av dagpenger eller lignende. I tillegg må studiet/kurset være berettiget lån og stipend fra Statens lånekasse for utdanning.

1 Jf. forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 3.

§ 5-2. Beregning av stipend

For utdanning i videregående skole utgjør stipendet kr 333,- per måned. For høyere utdanning som gir minst 30 studiepoeng per semester utgjør stipendet kr 667,- per måned. For høyere utdanning som gir fra 30 til 60 studiepoeng over to semestre utgjør stipendet kr 333 per måned, med et lineært økende tillegg per studiepoeng utover 30.

Det kan innvilges stipend for inntil 10 måneder per år.

§ 5-3. Særskilt krav til søknad

Søknad om utdanningsstipend skal sendes på særskilt søknadsskjema innen 1. november dersom utdanningen er påbegynt i høstsemesteret, eller innen 1. april dersom utdanningen er påbegynt i vårsemesteret. For utdanninger av flere års varighet kreves det årlig søknad.

Som vedlegg til søknaden kreves for hvert semester

- a. bekreftelse fra undervisningsinstitusjon om opptak,
- b. opplysning om varighet av og studiepoeng i undervisningsopplegget,
- c. plan over utdanning/studieprogresjon,
- d. bekreftelse på at søkeren har møtt fram til undervisning.

§ 5–4. Særskilt om utbetaling og rapportering

Stipendet utbetales for ett semester av gangen.

Stipendmottaker skal etter hvert utdanningsår rapportere om gjennomført skolegang til Reindriftssjefen. Rapporten skal foreligge før eventuell søknad om stipend for nytt studieår innvilges. Stipendmottaker skal straks melde fra til Reindriftssjefen om avbrudd/ending i utdanningsplanen.

Kapittel 6. Tilskudd til reindriftsanlegg**§ 6–1. Definisjoner**

Med *reindriftsanlegg* menes slakteanlegg og permanente gjerder/anlegg.

Med *tilskuddsgrunnlag* menes i dette kapittel tilskuddsberettigede kostnader. Dette omfatter materialkostnader (med veggfast inventar), transport, spesialarbeid og eget arbeid. Timesatsen for eget arbeid er kr 150. Eget arbeid kan maksimalt utgjøre 50 % av tilskuddsgrunnlaget.

I særlige tilfeller, herunder bygging av større anlegg, kan leid konsulentbistand inngå i tilskuddsgrunnlaget. Ved slakte- og gjerdeanlegg kan også kostnadene til vei/parkering og vann/avløp inngå. Som spesialarbeid regnes elektriker-, rørlegger- og annet arbeid, som i henhold til gjeldende bestemmelser krever særlig kompetanse.

§ 6–2. Vilkår for tilskudd

Tilskudd til reindriftsanlegg kan innvilges til siidaandel, siida, reinbeitedistrikt og tamreinlag.

Tilskudd ytes kun til reindriftsanlegg som er beskrevet i godkjente bruksregler og utarbeidede distriktsplaner.

For at tilskudd skal kunne innvilges må leder/ledere av siidaandelen ha en avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke på minimum kr 50 000,- eksklusiv merverdiavgift.¹

Tilskudd skal bare innvilges til nyinvesteringer/nybygg, utvidelser eller større ombygginger.

Tilskudd skal ikke innvilges til reindriftsanlegg som er påbegynt eller ferdig før søknad fremmes.

Kostnader til vedlikehold og kostnader til flyttbare og midlertidige gjerder og anlegg er ikke tilskuddsberettigede kostnader, jf. § 6–1. Tilskudd kan imidlertid innvilges til riving av andre reindriftsanlegg hvor eier- eller ansvarsforholdet er ukjent. Tilskudd til gjerder som konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og annen berørt part² omfattes ikke av denne ordning.

¹ Jf. forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 3.

² Jf. forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part.

§ 6–3. Beregning av tilskudd

For reindriftsanlegg beregnes tilskudd med en fastsatt andel av tilskuddsgrunnlaget, jf. § 6–1. Tilskudd til reindriftsanlegg utgjør inntil 35 % av tilskuddsgrunnlaget når søker er siidaandel/siida og inntil 50 % når søker er reinbeitedistrikt/tamreinlag, fellesbeitedistrikt eller minst to distrikter/tamreinlag i fellesskap. For slakteanlegg som klart er skilt fra øvrige anlegg utgjør tilskuddet inntil 25 % av tilskuddsgrunnlaget. Nedre grense for tilskuddsgrunnlaget er fastsatt til kr 20 000,-.

Kostnader som ikke inngår i tilskuddsgrunnlaget, jf. § 6–1, skal likevel tas med i kostnadsoversikten, jf. § 6–4 annet ledd.

Tilskuddsgrunnlaget regnes ut fra netto materialkostnader (eksklusive merverdiavgift).

I tillegg til tilskudd kan fondsstyret innvilge lån til reindriftsanlegg begrenset oppad til 0,7 million kroner. Slike lån skal bare innvilges innenfor de aktuelle budsjettårer.

Det kan i særlige tilfeller gjøres unntak fra denne bestemmelsens første ledd.

§ 6–4. Særskilt krav til søknad

Som vedlegg til søknad om tilskudd til reindriftsanlegg kreves oppføringstillatelse, spesifisert kostnadsoversikt for alle kostnadsgrupper, reell finansieringsplan og målsatt tegning av anlegget. For bygging/ombygging/utvidelse av slakteri skal en spesifisert forretningsplan for minst 3 år foreligge samt nødvendige offentlige godkjenninger. For reindriftsanlegg med kostnad over kr 150 000,- skal det innhentes minst tre tilbud på kostnadsgruppene som inngår i tilskuddsgrunnlaget, jf. § 6–1.

Flere reindriftsanlegg som inngår i en helhet kan samles i én søknad, men kostnadene forutsettes da spesifisert i vedlegg til søknaden.

§ 6–5. Særskilt om utbetaling, kontroll og rapportering

Som hovedregel skal utbetalingen skje etterskuddsvis. Reindriftssjefen kan etter søknad an vise inntil 50 % av tilskuddet til utbetaling på forskudd i forhold til anleggets framdrift.

Tilskuddet utbetales av Reindriftssjefen. Videre skal søker gi rapport om hvordan midlene er benyttet gjennom regnskap og om eventuelle særskilte forutsetninger er oppfylt innen ett år etter ferdigstilling av anlegget.

Kapittel 7. Refusjon av kursavgift**§ 7–1. Vilkår for refusjon**

Reindriftsutøvere kan få refundert utgifter til kursavgift, reise og opphold i forbindelse med kurs/etterutdanning.

For at refusjon skal kunne innvilges må leder/ledere av siidaandelen ha en avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke på minimum kr 50 000,- eksklusiv merverdiavgift.¹

Reindriftsutøveren skal i tillegg ha rein i eget merke og kurset/etterutdanningen skal ha som målsetting å opparbeide og/eller videreutvikle reindriftsutøverens kompetanse til utøvelse av reindrift.

¹ Jf. forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 3.

§ 7-2. Beregning av støtte

Utgifter til kurs/etterutdanning kan refunderes med 50 % av dokumenterte utgifter, begrenset oppad til kr 6 000 per år.

§ 7-3. Krav til søknaden

Søknad om refusjon av utgifter må sendes Reindriftens Utviklingsfond innen 6 måneder etter kursets avslutning. Som vedlegg til søknaden sendes den dokumentasjon Reindriftssjefen krever.

Kapittel 8. Ikrafttredelse

§ 8-1. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2010. Samtidig oppheves forskrift 17. juni 2009 nr. 661 for Reindriftens Utviklingsfond.

30. april Nr. 947 2010

Delegering av myndighet til Direktoratet for naturforvaltning etter forskrift om fredning av truede arter pkt. II

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 30. april 2010 med hjemmel i forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter del II annet ledd. Kunngjort 29. juni 2010 kl. 15.45.

Situasjonen for sommerfuglarten lakrismjeltblåvinge (*Plebejus argyrognomon*) i Norge er kritisk. Arten er listet som kritisk truet i Norsk Rødliste 2006. Det er derfor ønskelig å beskytte arten ved å føye den til listen over arter som omfattes av forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter. Dette krever endring av forskriften. Pkt. II i forskriften slår fast at Miljøverndepartementet eller den Miljøverndepartementet bestemmer kan etter høring revidere artslisten. Miljøverndepartementet ber med dette Direktoratet for naturforvaltning revidere artslisten, i tråd med forskriftens bestemmelser, ved å føye til arten lakrismjeltblåvinge.

Når det gjelder høringsprosessen mener Miljøverndepartementet, i lys av den kritiske situasjonen for arten og det faktum at dens flygesesong tar til ca. 1. juli, at det er nødvendig å fravike den ordinære høringsfristen på tre måneder. Beslutning om slik fravikelse kan i denne saken fattes av Miljøverndepartementet, jf. pkt. 1.3 i utredningsinstruksen fastsatt ved kongelig resolusjon 18. februar 2009. Miljøverndepartementet beslutter på denne bakgrunn at høringsfristen i saken settes til 31. mai 2010.

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 11/2009 s. 1829 (i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften))

§ 6-2 femte ledd første punktum skal lyde:

For tillatelse gitt etter første ledd til en borger av et land som er medlem i WTO og er ansatt i et internasjonalt selskap, gjelder ikke første ledd bokstav *d* eller fjerde ledd, jf. lovens § 23 første ledd bokstav *c*.

Nr. 5/2010 s. 863 (i forskrift 25. mars 2010 nr. 502 om eksamen ved Universitetet i Stavanger)

§ 5 nr. 7 skal lyde:

7. Studenter kan innvilges inntil ett års permisjon. *Innvilget permisjon innebærer at tildelt studietid forlenges tilsvarende. Dekan kan fastsette nærmere regler og vilkår for å kunne innvilge permisjon fra studiet.*

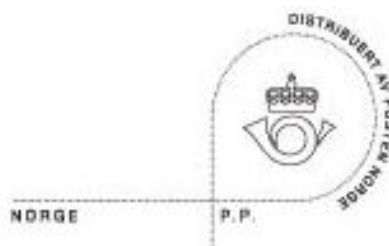
Nr. 7/2010 s. 1281 (i forskrift 10. juni 2010 nr. 795 om endring i forskrift 15. september 1992 nr. 693 om innretning og føring av dagbøker på skip og flyttbare innretninger)

§ 7 annet punktum skal lyde:

De skal oppbevares i minst 2 år etter at siste innførsel er blitt foretatt og deretter under rederiets kontroll i minst 3 år til.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2010-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
2003	14	2199	Vedtak nr. 1712	5
2004	6	913	Forskrift nr. 715	6
2007	9	1338	Forskrift nr. 1015	6
2008	14	2005	Forskrift nr. 1429	6
2009	1	151	Forskrift nr. 1619	4
2009	5	667	Lov nr. 27	7
2009	6	827	Lov nr. 32	7
2009	10	1739	Vedtak nr. 1209	1
2009	10	1752, 1757, 1758, 1759	Forskrift nr. 1219	1
2009	11	1798	Forskrift nr. 1253	2
2009	11	1829	Forskrift nr. 1286	8
2009	13	Innholdsfortegnelse	Vedtak nr. 1493-1500	1
2009	13	2060	Vedtak nr. 1493	1
2009	13	2062	Vedtak nr. 1494	1
2009	13	2063	Vedtak nr. 1495	1
2009	13	2065	Vedtak nr. 1496	1
2009	13	2066	Vedtak nr. 1497	1
2009	13	2066	Vedtak nr. 1498	1
2009	13	2067	Vedtak nr. 1499	1
2009	13	2086	Vedtak nr. 1500	1
2009	13	2105	Vedtak nr. 1530	1
2009	13	2164	Forskrift nr. 1557	1
2009	14	2189	Forskrift nr. 1600	1
2009	14	2203	Forskrift nr. 1600	5
2009	14	2379	Forskrift nr. 1723	7
2010	1	219	Forskrift nr. 49	2
2010	1	228	Forskrift nr. 65	3
2010	2	296	Forskrift nr. 143	3
2010	3	610	Forskrift nr. 316	6
2010	4	661	Lov nr. 8	5
2010	4	722	Forskrift nr. 388	5
2010	5	863	Forskrift nr. 502	8
2010	7	1281	Forskrift nr. 795	8

Returadresse:

Lovdata
Postboks 2016 Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjørings skjema til Lovdata:
Med E-post: Itavd1@lovdata.no for avdeling I
Itavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2010 koster	Avd I	kr 1310	kr 1955	kr 2715
	Avd. I og II	kr 1645	kr 2840	kr 4000

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Fax 23 11 83 01
E-post: lovtid@lovdata.no